

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Izdaništevno je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izjaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

V začetku je beseda...

Že v predvečerajšnjem uvodniku smo opozorili našo javnost na potrebo, da zopet oživimo spoštovanje do naše besede, do tiste slovenske besede, ki je stoletja in stoletja bila največji zaklad teptanega naroda, v katero je iz ljubeznije in skrbje vklepal slovenski človek tisočletja vse svoje notranje življenje, svojo bol in veselje, ter jo brusil in oblikoval kot najdragocenejši biser, ki stoji danes v zakladnici našega narodnega bogastva. Ponosni moramo biti na svoj jezik, ki je kot glasbilo v rokah toliko naših največjih delavcev preteklosti pel sladko našim srcem kot najlepša in srcu najmilejša pesem; iz katerega so klesali besedne pomnike, da je modrost narodova postavljena za vse večne čase v dopolnjevanje in čudenje bodočim rodovom; ki je posoda, v kateri je resnica o slovenskem narodu shranjena v svojem pravem in najbistvenem izrazu. Ko danes beremo naše stare mojstre, nam je toplo pri srcu, ko da poslušamo lepe, znane glasove naših mater. Tako je lep in čist njihov jezik. Obenem pa nam je hudo od tepe sedanjosti, ko čutimo, da so živi studenci tvorne slovenske besede tako strašno plitki. Modrost naših očetov in njihova velika ljubezen do besede, ki stoji v začetku vsakega narodnega dejanja kot prvi izraz vsake narodne prabistnosti, v kateri se odkriva sam Bog — in beseda je bila Bog! Pravi sveto pismo —, je ustvarila tisti polni jezik, s katerim smo se včasih ponašali pred vsem slovanskim svetom, da imamo najčistejši slovanski knjižni jezik. Ta pa je mogel biti tako čist le zategadelj, ker so naši očetje nagnosko dobro vedeli, kaj smejo zapisati in česa ne. Tako je bil slovenski jezik v preteklosti vedno dovolj prožen in gibčen ter sam iz sebe zmožen izraziti vsako človeško misel s svojo besedo, kajti — velika ljubezen je vedno našla, pa čeprav z velikim naporom, veliko besedo, ki je bila pognala iz naših slovenskih korenin. Naši očetje so zajemali iz neposrednega izvora slovenske jezikovne moči in rasti, nagnosko so množili domače besedni zaklad, ki ni bil (vsaj večinoma) izposojen od drugod, temveč je bil ustvarjen iz sebe ali pa vsaj presajen v slovenskega duha. Naši očetje so nam pustili lepo dediščino, s katero moramo plodno ravnati, da pomnožimo že v stoletjih pridobljeni zaklad z novimi besednimi tvorbami, rastočimi iz slovenskega duha in slovenskih jezikovnih temeljev.

Toda naglica današnjega časa ter miselna plitkost, v snov zamaknjeni človeški duh in koristoljubnost, so vzrok, da se danes človek ne ustavlja več z ljubeznijo ob jeziku, da bi tehtal izraz, ki bi natančno in polno ter brez ostanka dvignil iz nas naše občutje ter ga zajel v polno besedo. Hitrost izražanja je kriva, da mesto da bi z ustvarjanjem muško ustvarjali nove besede in jih dvignili iz dna, kot nov biser iz morja na svetlo, sežemo po tuji besedi, jo tebi nič meni nič prevzamemo, in se niti ne zavemo, da delamo greh, velik greh svojemu jeziku, ker ga podcenjujemo in ponižujemo.

Miselna lenoba in trgovska poslovnost ter lahkota, predvsem pa nespoštovanje materinega jezika so vzroki današnje plitkosti v jeziku, neslovenske skladnje, mednarodnih izrazov, ki naš jezik delajo revnejšega za toliko besed, ki bi jih lahko dal iz sebe, za kolikor se poslužujemo tujih nadomestkov. Tak jezik boli, ne zveni, preplehek in izkvarjen je njegov zvok, zato ga slovensko uho ne prenese in pesnik ga vrže »med črepinje črepi«. Ob njem imamo zavest, da smo se oddaljili od pravega počela ustvarjanja slovenske besede, h kateremu se moramo povrtni z vsem svojim hotenjem in se ob njem prepoditi! Z raznimi »hrusic« res da odstranimo mnogo teh izrazov, toda z njimi še ne obudimo ustvarjalnega duha! In tega nam je danes treba. »V začetku je bila beseda...« Zato se moramo vrniti v svoj začetek, da pridemo do praviro tvornega studenca, ki brizga nove besede iz sebe, moramo se iz svojega medlega svetovljanstva obrniti docela z vso ljubeznijo k sebi, poglobiti se v svoj začetek in svojo preteklost, iskati v nji svoje podobe, predvsem svojemu jeziku. Pretrgali smo razvojno nit, ploden stik s preteklostjo in z narodom, zato naša ustvarjalna jezikovna sila peša, bister studeneč se gubi kot v pesek in le tu in tam pri posebnih mojstrih besede žubori bistra voda studenčnica, ki je edina zmožna osvežiti našo suhoto. Niti današnji pisatelji nimajo prave ljubezni do jezika, temveč samo do snovi in do stvarne resničnosti: v besedi ne vidijo in ne čutijo duha, zato so pravo nasprotje besednim umetnikom iz predhodne dobe, ki pa so tudi grešili v tem, da so besedo preobloževali, da je bila čisto le prazen mehur brez vsebine. In zato je treba, da zraste najprej pri pisateljih smisel za vrednoto besedne tvorbe, da se iz plitkosti izraza in povprečnosti pojmov dvignejo v zavestno tvorenje in izvirno osebnostno oblikovanje novega čustvovanja in doživljanja, ki bo dalo tudi novo močno slovensko besedo, edino pripravno in zmožno natančno izraziti današnje notranje življenje slovenskega človeka. Iz razmerja do besede lahko sodimo na ljubezen do naroda, in če hočemo resnično ljubiti narod, moramo ljubiti najprej njegovo besedo nad vse, kajti ta stoji v začetku...

Ko smo predvečerajšnjim zavpili glas po slovenitvi slovensčine, smo mislili prav na ta neustvarjajoči značaj sedanje knjižne in govorne slovensčine, ki si ne da truda in muke, da bi tvorila z ljubeznijo nove slovenske izraze, ki bi imeli svoje korenine v slovensčini in bili narejeni po slovenski podobi. Danes se prevzema vse z lahkoto s tujega, čisto nam najbližjega zelnika, brez ozira na to, da imamo že sami podoben ali pa celo isti in boljši izraz. Danes se celo radi bahamo s tujim perjem in rabimo tujo besedo s ponosom, češ, saj jo tako rabi naš gospodar! In zato danes slovenskega človeka, ki je po krvi in knjižni preteklosti zvezan z duhovnim razvojem svojega naroda, do žalosti zaboli, ko na vsakem koraku naleti na tuj izraz, ko vidi, kako Slovenci nezavedno odstopamo od lepih, polnih in sočnih izrazov, v katere so naši očetje dali toliko svojega gorečega srca, da jih premalo branimo, da, da jih mečemo z lahkoto čez plot in da ohečamo iz

Mala antanta o evropskem položaju:

Mi bomo odločno branili svoje interese in nedotakljivost svojega ozemlja

Bukarešta, 6. junija. »La Parole Bulgare« z dne 4. junija prinaša na uvodnem mestu članek z gornjim naslovom, v katerem pravi, da bližnji sestanek vladarjev držav Male zveze v Bukarešti vzbuja veliko zanimanje. Francoski tisk poudarja prepričanje, da bo sestanek v Bukarešti prava manifestacija popolne solidarnosti med državami Male zveze. Kljub kategoričnemu tonu službenega obvestila, ki je bilo objavljeno ob koncu zadnje konference v Belgradu, niso nastali kakšni glasovi o razdor med tremi državami glede gotovih vprašanj. Moramo torej pričakovati, da bo glavna naloga treh vlad v Bukarešti v tem, da se razgledne želja nekega močnega sodelovanja za obrambo skupnih koristi. Mala zveza se od svoje ustanovitve še nikdar ni nahajala pred takimi življenjskimi vprašanji. Zaupanje v kolektivno varnost je zelo omajano in nad vsemi državami visi zavest razburilive negotovosti. Malo dni je še do 16. junija in dve sili, ki sta dosedaj igrali glavno vlogo v Ženevi, še nista prišli do popolnega sporazuma v vprašanih dnevnege reda: sankcije proti Italiji in razorožitev Perzije. Vprašanje sankcij je nujnejše in odločilnejše za bodočnost same Zveze narodov. Zveza narodov bi težko mogla preživeti ukinitve sankcij. Z

druge strani bi pa njihovo nadaljevanje ali poostreitev moglo brez dvoma dovesti do nevarnih zapletljajev, z druge strani pa se javljajo nove nevarnosti s strani Avstrije, katere bodočnost je v vprašanju srednje Evrope vedno na prvem mestu. Omenjena vprašanja dokazujejo, da bo današnja do skrajnosti zavozlana mednarodna situacija predmet tehtnih razgovorov v Bukarešti. Kot važno smernico duha teh razgovorov moramo poudariti izjavo g. dr. Stojadinovića na kongresu Jugoslovanske radikalne zajednice: »Zveze narodov ne smemo popolnoma zavreči«, je dejal predsednik jugoslovanske vlade. Obenem se je dr. Stojadinović zelo odločno izrazil proti revizionizmu in restavraciji Habsburžanov, poudarjajoč, da bo Jugoslavija »okrepila svojo vojsko, da bi si zavarovala mir in varnost«. Brez dvoma bodo vprašanja varnosti in skupne obrambe držav Male zveze postavljena na isto izhodišče in da bodo o njih odločno razpravljali. V tem smislu je na drugi strani govoril tudi predsednik češkoslovaške republike v podatkih, ki jih je dal belgradski »Politiki«: »Mala zveza bo odločno in skupno branila svoje pravice in potrdila se bo, da zavaruje svoje splošne interese in nedotakljivost svojega ozemlja.«

liki reviji čet pred dvorom; v ta namen so takoj zgradili tri veličastne tribune.

Po reviji čet, ki se je vršila na trgu pred dvorom in ki so ji prisostvovali poglavarji treh držav Male antante, je ob 13.30 Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle odšel na kosilo, ki ga je kralj Karel priredil njemu na čast in na čast predsedniku češkoslovaške republike dr. Edvardu Benešu. Kosila se je udeležilo okoli 120 oseb.

Med kosilom je kralj Karel imel kratek nagovor, v katerem je pozdravil visoka gosta ter jima želel dobrodošlico. Nato je povzel besedo Nj. kr. Vis. knez-naměstnik in dejal:

Sire, Vaša ekscelenc! Srečen sem, da morem v tem slavnostnem trenutku ugotoviti popolno skupnost misli, ki inspirirajo in vodijo zunanjo politiko kraljevine Rumunije, češkoslovaške republike in kraljevine Jugoslavije. V modrih besedah Vašega Veličanstva vidim jasno orisan tisti cilj, ki ga je imel pred očmi moj zvišeni bratranec, naš veliki kralj Aleksander I. in po katerem Jugoslavija in njen miroljubni narod s svojim mladim kraljem na čelu še danes iskreno in neomajno stremi.

Popolnoma se pridružujemo našim besedam in mislim, da morajo vse tri države Male antante ob aktivni dopolnitvi Balkanske zveze tudi v bodoče nadaljevati svojo dosedanj politiko in dajati obnem vsemu svetu tako dokaz svoje moči kakor tudi dokaz svoje volje do mira.

16 let, odkar Mala antanta obstoji, je dajala eklatantne dokaze, da je zveza zgrajena izključno na ljubezni do mira. Nikoli ni v nobenem trenutku hotela biti agresivna. V zgodovini sveta je redko najti močno skupino držav tako miroljubno. Ko grade svoje delo na teh načelih, bodo tri države Male antante, prepričan sem, razvile in razširile aktivnost te preizkušene in močne zveze ne samo v svojo korist, temveč v splošno korist. Naj se čas razvija kakor hoče, močni organizem Male antante ga bo znal sprejeti na znanje, kakor to zahtevajo koristi naših držav.

Inspiriranemu s temi idejami, mi je posebno prijetno dvigniti svojo čašo na zdravje Vašega Veličanstva in kraljevskega doma ter za napredek romunskega naroda, in na zdravje vaše ekscelence in za napredek češkoslovaškega naroda. (Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle se je pri teh besedah obrnil k prezidentu dr. Benešu.)

Za govorom Nj. kr. Vis. knez-naměstnika je izpregovoril predsednik Češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš.

Danes ob 5 popoldne bo Nj. kr. Vis. knez-naměstnik sprejel v avdijenci predsednika romunske vlade gosp. Tataresca. Drevi ob 8.30 bo kralj Karel priredil intimno večerjo na dvoru.

Beseda kneza namestnika:

Naj pride, kar hoče, mi smo edini

Veličasten sprejem kneza-namestnika Pavla

Bukarešta, 6. junija. Danes ob 11, to je eno uro po prihodu predsednika češkoslovaške republike dr. Edvarda Beneša, ki ga je sprejel z vsemi častmi in pozdravil na postaji romunski kralj Karol, se je pripeljal v Bukarešto Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle.

Že od 5 jutraj so se zbirale velike množice ljudi po ulicah, po katerih je imel priti slavnostni sprejem visokih gostov. Za ohranitev reda je stalo od dvora pa do postaje vojaštvo. Na postaji so že ob 9 jutraj začeli prihajati člani vlade, člani diplomatskega zbora, zastopniki vojaških in civilnih oblastev in vojaški in civilni dom kralja Karola. Na postajo je prišel tudi romunski patrijarh Miron.

Ob 9.45 se je pripeljal na postajo kralj Karol v družbi prestolonaslednika Mihrela in svojega brata kneza Nikolaja s spremstvom. Po sprejemu češkoslovaškega prezidenta dr. Beneša se je kralj Karol ponovno vrnil na postajo, da pozdravi vlak z Nj. kr. Vis. knezom-naměstnikom

Pavlom. Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle se je kar najprilježneje pozdravil s kraljem Karolom, nato je pa vidno razigrane volje obhvalil častno četo 9. lovškega polka kralja Aleksandra, med tem pa je godka tega polka intonirala jugoslovansko himno.

Pri vstopu v dvorno čakalnico je Nj. kr. Vis. knez-naměstnika Pavla sprejel bukareški župan g. Donosco ter mu želel dobrodošlico in mu postregel s tradicionalnim kruhom in soljo na pladnju. Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle se je zahvalil županu, nato pa je stopil v dvorno čakalnico, kjer se je pozdravil z zastopniki diplomatskega zbora in člani romunske vlade, takoj nato se je odpravil z dvornim avtomobilom skupaj s kraljem Karolom na dvor. Med odhajanjem Nj. kr. Vis. knez-naměstnika Pavla in kralja Karola je fanfara gardnega polka kralja Karola intonirala jugoslovansko himno, vojska pa je vzklakala »Hurra!« Po krašnem odmoru na dvoru so vsi trije državni poglavarji Male antante prisostvovali ve-

Lahke poletne obleke

so hitro sveže oprane — vzemi samo LUX!

pristen samo v tem zavilku

svojih hiš zakrpane zaplate, sešite za silo iz odrezkov bogve odkod! Na smetišču leže naše besede, na bogatinovi mizi pa se okorno obirajo mednarodni izrazi in pije vino iz južnih krajev in to v času, ko smo se začeli zavedati, da imamo doma vsega tega na pretek in je slajše in boljše in naše. Zjad vemo, da moramo čistost naših starejših besed ohraniti, lepo dediščino še povečati. Zato nam je treba več ljubezni do naše besede, do naše ustvarjalne moči, do pravirov naše samobitnosti, na katere začetku je bila in je beseda. In sicer lepa slovenska beseda, tista, v kateri spe vsi veliki slovenski pesniki preteklosti in bede v sedanjosti vsi veliki delavci in borci za samostojnost naše kulture. Ljubezni in spet ljubezni moramo imeti, da bomo mogli vzklakniti o slovenski besedi, kot je zapel o svoji s ponosom poljski pesnik Lenartowicz: »Jaz sem te vzljubil in poznal tvoje čare: v srcu naroda sem te sesal kot mleko.«

Anglija hoče zasigurati evropski mir

Predvsem je potreben sporazum med Francijo in Nemčijo

Italija mora dati garancije glede Sredozemskega morja
Nemčija skuša spretno izkoristiti položaj
Žrtv sprave bo Abesinija. — Vznemirjenje Češkoslovaške

London, 6. junija.

Razgovori med Grandijem in Edenom so mednarodni položaj vidno izboljšali, ga pa nikakor še niso razrešili. Nadaljnji razvoj je odvisen od tega, kaj bo Mussolini odgovoril na poročilo o teh razgovorih, katero mu je podal Grandi v sredo. V prvi vrsti se mora Mussolini odločiti, ali sprejme pogoje Anglije in Francije, ki gredo za tem, da bo s paktom o popolni svobodi morske poti v Indijo ter o nedotakljivosti dosedanje posesti in interesov Francije ter balkanskih držav — v prvi vrsti so mišljene Jugoslavija, Grčija in Turčija — v območju Sredozemskega morja zavarovano sedanje stanje proti vsaki ekspanzijski politiki Italije. Šele nato bo mogoče govoriti, ali se bodo dale sankcije odpraviti in najti na skupščini Zveze narodov 30. junija formula, po kateri bo ostal volk sit, koza pa cela.

Absolutna nedotakljivost francoske in belgijske meje Nemški pridržek glede revizije

Da se Anglija napram Italiji še nikakor neče obvezati, čeprav je zopet vstopil včeraj v ministstvo bivši zunanji minister Hoare, ki je odločno za spravo z Italijo, temu je vzrok tudi to, da angleška vlada razmišlja o velikopoteznem načrtu, kako organizirati svetovni mir na trdnjeh podlagah, nego je bil zasiguran dotlej. To pa je mogoče le, če se doseže sprava med Nemčijo in Francijo, kjer so sedaj na vladi levičarski elementi, ki so se od nekdanj izrekli za sporazum med Francijo in Nemčijo. Mir mora sloneti na trdnem sporazumu med Anglijo, Francijo in Nemčijo, pri katerem bi imela svojo vlogo seveda tudi Italija. Ta sporazum bi moral v prvi vrsti garantirati absolutno nedotakljivost francoskih in belgijskih meja kakor tudi svobodo morske poti Anglije na Vzhod, tako da bi tudi nemško brodogradništvo sodelovalo v obrambi angleških interesov, če bi bili ogroženi. Znano je, da je Hitlerjev odposlanec von Ribbentrop, ki se zopet muji v Angliji, tudi za ta načrt ter da hoče Nemčija jamčiti za ohranitev obstoječega stanja in državnih meja v Evropi s pridržkom, da bi bilo mogoče revidirati mirovne pogodbe na pod-

lagi samoodločbe prizadetih narodov (Slovaška!) potom plebiscita pod mednarodno kontrolo.

Blumova vlada se ne more še opredeliti

Ti računi se seveda delajo zaenkrat še brez Francije, kjer je političen položaj popolnoma nesiguren. Blum bi moral pravzaprav voditi sankcionistično politiko, se pa osebno nagiba k odpravi sankcij, ker se boji izstopa Italije iz Zveze narodov. Da je predsednik Lebrun za spravo z Italijo, je že davno znano. Na drugi strani pa so francoski socialisti na življenje in smrt zvezani z rusko sovjetsko vlado, ki z vsemi kriplji dela na to, da bi ostala Nemčija v koncertu velesil izolirana. Tudi komunistična stavka v Franciji otežuje položaj, ker slabi moč in ugled Francije na zunan, tako da se začnejo v Angliji že kesati simpatij, ki so jih kazali za Blumovo vlado. Na drugi strani pa so v Angliji slejkoprej še zelo močni oni, ki želijo, da bi bila Italija ponižana. Rešitev abesinske afere v smislu izvršenega dejstva je torej zelo verjetna, nikakor pa še ne gotova.

Važnost sestanka vladarjev Male antante

Ta zaenkrat še precej nejasni položaj bo imel svoj odmev tudi na sestanku vladarjev Male zveze v Bukarešti. Ta sestanek je bil, kakor je splošno znano, v prvi vrsti rezultat prizadevanja predsednika dr. Beneša. Po raznih intrigah, ki snujejo svoje delo okoli namere nove ureditve mednarodnih odnosov, se namreč čuti posebno ogroženo Češkoslovaška, sicer pa se je pokazal sestanek v Bukarešti za potrebnega in izredno važnega, tudi ne glede na željo Češkoslovaške, ker je čisto samoposebi umljivo, da se morajo vladarji Male zveze razgovoriti o raznih možnostih in nujnostih ob tako važnem trenutku, ko se dela na sporazumih, ki bodo odločilnega pomena za vso Evropo.

Pred odpoklicom britskega brodovja iz Sredozem. morja

London, 6. jun. b. V konzervativnih krogih je povzročilo veselje imenovanje bivšega angl. zunanjega ministra sira Samuela Hoarea za prvega lor-

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo, ponekod solčno, naraščanje temperature.

Nadaljevanje na drugi strani spodaj.

Lep nastopni govor Leona Bluma

Mir, socialne reforme, demokracija

Pariz, 6. junija. e. Danes se je francoskemu parlamentu predstavila nova vlada. Dopoldne je imela vlada sejo na Elizeju pod predsedstvom predsednika republike Alberta Lebruna. Na tej seji je bilo končno sprejeto besedilo vladne deklaracije, ministri pa so razpravljali tudi o gibanju slavice in o obrambi države.

Seja parlamenta se je začela popoldne ob 15. uri. Zbornica je bila z galerijami do zadnjega konca napolnjena, ves čas seje pa so ljudje v množicah stali okoli parlamenta. Ko je ob 15. uri Leon Blum stopil v zbornico, je najprej pustil v dvorano vse tri ženske, ki so v njegovi vladi državne podtajnice. Večina ljudske fronte je vlado sprejela sije in s ploskanjem, desnica pa tudi ni demonstrirala. Prvi je dobil besedo Leon Blum, ki je počasi prebral tole vladno deklaracijo:

„Moja vlada se vam predstavlja prvič, in sicer po splošnih volitvah. Te volitve so nam že začele čiti in so tudi gospodar nad vso našo politiko. Te volitve so tako kakor še nikdar v zgodovini republike pokazale, da je francoski narod proti nasilju z ulice, ker hoče ohraniti sebi demokratske svobostine. Pri teh volitvah pa je francoski narod tudi jasno izrazil svojo voljo, da hoče nova pota, ki naj nakazujejo rešitev vseh sodobnih stisk in otežboj narodu z rane vseh bojazni. Francoski narod hoče „dravega življenja. Pri teh volitvah pa je ves narod posebej izrazil svojo voljo za mir.“

Naloge moje vlade so torej bile določene že od prve ure njenega obstoja. Vlada v parlamentu ne išče večine. Ta večina je tista, ki jo je narod poslal v parlament. To je večina ljudske fronte. Zato si vlada ne more sestavljati nobenega načrta in programa, ker je program vlade samo program strank, ki tvorijo večino ljudske fronte. Vlada izjavlja, da hoče uresničiti ta program.

Korenite socialne reforme

Ze prihodnji teden bom predložil zbornici celo vrsto zakonskih dekretov, ki naj jih parlament sprejme še pred počitnicami. Zakonski dekret bo zahteval amnestijo za vse politične zločine. Drugi zakonski dekret bo uvažal 40-urni delovni teden. Tretji zakonski dekret bo uvažal sistem obvezne kolektivne delovne pogodbe in plačane praznike in počitnice delavstva. Tem dekretom bo sledila cela vrsta dekretov, tako na primer dekret o nacionalizaciji oboroževalne industrije. Ustanovljen bo poseben žitni urad za dvigovanje cen poljskim pridelkom. Končno pa bo predložen zakonski dekret, ki bo reformiral statut francoske narodne banke. Ob enem bomo izvedli pravo revizijo zakonskih dekretov, ki so jih izdala prejšnje vlade in ki so tako hudo prizadeli ravno najširše sloje našega naroda. Ko bo to izglasovano, bomo predložili več dekretov, ki naj omilijo davčno obremenitev srednjih slojev. Predložili bomo dekrete, ki naj razširijo socialni zavarovalni sistem v Franciji, posebno, da se razširi socialno zavarovanje tudi na poljedelsko delavstvo. Z zakonskim dekretom bomo skušali tudi urediti vprašanje kmečkih dolgov in tako dvigniti delo na vasi. Pri tem nas bo vodila misel, da dvignemo pridobitno moč vsega naroda in tako povečamo blagostanje vsega naroda.

Vojna na Vzhodu pred durmi

London, 6. junija. b. Vesh ki prihajajo s Kitajskega, si zelo nasprotujejo. Kitajski politični krogi trdijo, da gre za akcijo Kantona proti Japonci in da hoče Kanton pognati za seboj tudi Nanking, da skupno nastopita proti Japoncem. Japonci pa trdijo, da so priprave Kantona napredne proti Nankingu in da bo bržkone v kraljevo izbruhnila meščanska vojna.

Položaj je nejasen tudi zaradi tega, ker je japonski generalni konzul v Sanghaju pozval japonske državljane, naj bodo pripravljeni za odhod v določeno meso. Ker vsak trenutek pričakujejo, da bo izbruhnila vojna, so Japonci že pri-

Preureditve občin

Belgrad, 6. junija. m. Notranji minister je podpisal uredbu o preureditvi občin Koratiče in Velike Nedelje. Iz občine Koratiče v plujskem okraju se odcepi del kraja Ključarovi (hišne številke 32-62) in priključi občini Velika Nedelja. Podpisana je tudi uredba o spremembi imena občine Ivankovci v plujskem okraju. Po tej uredbi se ime občine Ivankovci spremeni v Svetinje. Notranji minister je podpisal dalje tudi uredbu o preureditvi občin Gornji Logatec, Dolnji Logatec in Planina v logaškem okraju. Po njej se kraj Krčarvec odcepi iz občine Gornji Logatec in priključi občini Planina. Kraja Laze in Jahovica se odcepijo od občine Dolnji Logatec in priključi Planini.

Tabor v Mengšu

Belgrad, 6. junija. m. Na veliki slovenski tabor v Mengšu sta odpotovala nočjo iz Belgrada ministri dr. Miha Krek, član direktorija glavnega organa JRJ, in tajnik JRJ Franc Smodej. V Zagrebu se jima bo pridružil tudi minister za javna dela dr. Marko Kožulj, ki prihaja na ta tabor namesto ministra za gozdove in rudnike dr. Jankovića, kateri je zbolel.

da angleške admiralitete. Ti krogi vidijo v ministru Hoareju moža, ki bo znal zavarovati z močnim brodomvjem interese britanske imperije.

Opozicijski krogi pa se bojijo, da ne bo nadomada prišlo do velike spremembe v zunanji politiki Velike Britanije, s čimer bi bila sedanja politična linija ogrožena in bi lahko zelo škodovala interesom imperije. Ker je sir Samuel Hoare znan kot velik pristaš prijateljstva med Anglijo in Italijo, za njegov prihod na mesto prvega lorda admiralitete povzročiti skorajšnji odpoklic vsega britanskega brodomvja iz Sredozemskega morja, česar se zelo bojijo pristaja sankcionistične politike, ki imajo v Veliki Britaniji še vedno večino.

Od oseh zapuščen

London, 6. junija. b. Iz okolice abesinskega cesarja se čuje, da je zelo nezadovoljen s stališčem Velike Britanije. Neguš je namreč pričakoval, da bo v Veliki Britaniji lahko razvil velikanško propagando za svojo državo ter da bo lahko vodil diplomatska pogajanja z britanskimi diplomati. Angleška vlada pa ga sedaj gleda samo kot privatnega gosta in se izogiba vsaki obveznosti napram negušu, ker hoče najprej videti, kako se bodo razvijali dogodki v Zenevi. Tudi Eden mu je pri včerajšnjem obisku ponovno povdaril, da britanska vlada ne more voditi z njim nikakršnih uradnih pogajanj.

Obramba republike

Ko bomo tako hiteli, da uredimo narodno gospodarstvo, bomo poskrbeli, da bodo živeli v varnosti in miru vsi ti, ki žive od dela. Mi bomo vladali republikansko in zagotovili spoštovanje republikanskega reda povsod. Branili bomo republikansko ureditev Francije. Vso upravo v Franciji hočemo prežeti z republikanskim duhom.

Vlada ve, kakšne težave jo čakajo. Ker pa to ve, tudi ne bo skrivala težav in bo čez nekaj dni že objavila podrobno gospodarsko in finančno bilanco francoske republike. V državi kot je Francija, lahko govorimo z jezikom svobode in si lahko povemo tudi težavne stvari.

Mir na podlagi spoštovanja pogodb

V tem duhu bomo vodili tudi mednarodno politiko. Jasna je namreč volja domovine, da hoče v miru živeti. Izjavljamo, da bomo čuvali ta mir, ki ga razumemo tako, da je nedeljiv med vsemi narodi sveta. Če se pa istovetimo s politiko miru, potem zahtevamo, da se mir istoveti z nabelom spoštovanja mednarodnih pogodb in dane besede. Francoski narod želi kolektivno varnost, ker ve, da ga bo politika kolektivne varnosti privedla do razoroževanja. Ta politika naj privede svet v splošen mednarodni sporazum. Vlada bo spoštovala to splošno voljo francoskega naroda, da namreč naj vlada mir med vsemi narodi.

To je naš delovni program. Da ga lahko izvajamo, hočemo podporo vseh, ki se strinjajo z načeli demokracije. Vemo pa, da tiči uspeh demokracije samo v naglem delu. Ta naglica naj bo v skladu z ljudsko voljo, ki se je izrazila tako sijajno pri volitvah. Mi rabimo oporo parlamenta in senata. Parlament bo razumel, kaj pričakuje narod od njega in menimo, da bo parlament izpolnil pričakovanja, ki jih stavi vanj ves narod. Tako naj parlament dokaže, da so brez podlage vsi očitki proti parlamentarizmu. Vlada pa potrebuje tudi zadostne svobode dela. Zato se naj vse stranke ljudske fronte še bolj združijo med seboj, da se to delo vlade lahko mirno razvija.

Hočemo, da se delo, ki ga pričujemo, začne kmalu čutili med narodom. Iz najplemenitejših globin vsega naroda hočemo dvigati vero v bodočnost in lepo usodo francoskega naroda. Mi smo prepričani, da mora biti naša javnost v skladu z interesi vsega naroda. Blagor naroda je naš cilj!

Stranke vladne večine so navdušeno sprejele vladno izjavo, stranke manjšine pa tudi niso prav nič motile predsednika vlade. Takoj nato se je prešlo k debati o interpelacijah glede splošne politike nove vlade. Prvi je govoril desničarski poslanec Fernand Laurent, ki še govori, ko to poročamo.

V senatu je vladno izjavo prebral podpredsednik vlade in vojni minister Eduard Daladier. Senat je vladno izjavo sprejel zelo ugodno.

Vojaške vesti

Belgrad, 6. junija. m. Z odlokom vojnega ministra je preveden za nižjega vojaškega kontrolorja I. razreda Franc Kos; z odlokom ministra za soc. politiko je prestavljen za pristava higienskega zavoda na Cefinje dr. Darinka Gebauer, pristav osrednjega higienskega zavoda v Belgradu; za sekundarnega zdravnika splošne bolnišnice v Ljubljani v VIII. pol. skup. je prestavljen dr. Boris Kristof, sekundarni zdravnik za duševne bolezni v Novem Celju; za administrativnega uradnika v bolnišnici za duševne bolezni na Studencu pri Ljubljani Ivan Adamič, administrativni uradnik splošne državne bolnišnice v

Belgrad, 6. junija. AA. S kraljevim ukazom je na predlog finančnega ministra povišan v monopolnega kontrolorja 7. skupine pri tobačni tovarni v Ljubljani Anton Ravnikar, pomočnik kontrolor 8. skupine.

Maksim Gorkij umira

London, 6. junija. AA. Reuter poroča iz Moskve, da Maksim Gorkij umira. Gorkij je bolan že od 1. junija. Zaradi gripe so nastopile komplikacije v pljučih in slabost srca.

Železniška nesreča

Dunaj, 6. junija. AA. Pri postaji Ebelsberg je ponoči iztril brzovlak Dunaj-Pariz. Lokomotiva in nekaj vagonov se je prevrnilo. Uradnih vesti še ni. Nesreča se je zgodila radi tega, ker je brzovlak z vso hitrostjo dirjal mimo mesta, kjer so po pravljali progo in vlakovodja ni opazil znamenaj za počasnejšo vožnjo. Ubili sta 2 osebi, 5 je nudo ranjenih, lahko pa 28.

Šahovske tekme

Moskva, 6. junija. AA. DNB. V 17. kolu je premagal Botvinik Ragozina, Levenfiš Laskerja in Flor Eliskazesa. Igre Lilienthal-Capablanca in Kan-Riumin so se končale remis. Vodi sedaj Capablanca s 12 točkami, na drugem mestu je Botvinik.

SMRTNA KOSA

Včeraj je preminula Poldka Pečjak, hči trgovca in bivšega župana v Dolenjskih Toplicah. Ravnice večna luč, staršem pa naše sožalje!

Tudi diplomatski sprejem, ki ga je Neguš napovedal za danes, bo izpadel zaniželo klavirno, kajti večina angleških in tudi ostalih diplomatov na diplomatski sprejem ne bo prišla. Svoj obisk so napovedali samo predstavniki Kitajske, Afganistana, Perzije in Japonske.

Kako je bivši režim prepovedal proslavo zedinjenja

Belgrad, 6. junija. m. Današnja »Samouprava« odgovarja ljubljanskemu »Jutru« na članek o kukičjih »jih, ki da se baje odlagajo v »Samoupravi«. Med drugim pravi:

Ljubljanski »Jutro«, organ dr. Kramerja, se je silno razjezilo radi naše ugotovitve, da je bila pod JNS režimom prosvetni organizacijam v Sloveniji prepovedana proslava 1. decembra ter da je bilo proslavljanje tega praznika pridržano JNS-arjem. »Jutro« pravi, da je ta naša ugotovitev izmišljotina. Razume se, vse, kar so delali gospodje od JNS, vse to je — izmišljotina. Pa menda »Jutro« ne zahteva od nas, da objavimo kak vladni akt, s katerim je bila prepovedana Prosvetni zvezi proslava 1. decembra? Tako nespametni niso bili niti gospodje od JNS v Sloveniji, da bi prepovedovali nacionalno proslavo z akti od banke uprave. Če bi bili tako delali, bi bilo kmalu konec kletvam slovenskih JNS-arjev v Belgradu, ker so sebe smatrali za edine nacionaliste v Sloveniji, vse druge pa kot antidržavne elemente, pa celo dr. Korosca, ki je moral kot »antidržaven« element v konfinacijo. Ne radi obrambe pred »Jutrom«, temveč radi naših cejenih bralcev navajamo primer, kako so delali pristaji JNS režimov v Sloveniji, da bi mogli prikazati pristaje bivše SLS v Belgradu kot antinacionalne in protidržavne elemente.

Prosvetni društvo v Boh. Bistrici je na svoji izredni seji dne 29. novembra 1933 sklenilo, da bo narodni praznik zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev kar najslovesnejše proslavilo. V zvezi s

tem je tudi sklenilo, da bo na predvečer 1. decembra priredilo slavnostni sprevod po vasi z državnimi zastavami na čelu, z jezdecimi v narodnih nošah, z godbo, s pevskim odsekom Prosvetnega društva in člani Prosvetnega društva, lampijončki itd. Povabljeni so bili tudi gasilska četa v Boh. Bistrici. V Prosvetnem domu, ki je bil zvečer razsvetljen, je bila razobešana državna zastava. Omenjena večera se je sprevod pričel v najlepšem redu. Toda komaj so pevci odpeli »Hej Slovani«, je prišel orožniški poveljnik z golo sabljo v rokah, neki orožniški kaplar je pa naperil revolver na sprevod. Poveljnik je naročil, da se mora sprevod takoj raziti. Dva člana Prosvetnega društva sta poveljnika vprašala, zakaj je ta slavnostni sprevod prepovedan. On jima je odgovoril, da je prepovedan v imenu zakona. Na očitke, kako more prepovedati manifestacijski obhod za praznik zedinjenja, je poveljnik zapretel z aretacijo, kaplar je pa udaril nekoga manifestanta brez povoda. Sprevod se je zatem mirno razšel brez vsakega hujšega incidenta. Razume se, da orožništvo ni postopalo srovpolno in da je moralo biti v vseh slučajih na razpolago.

Gospodje »nacionalisti« od »Jutra«, kdo izmišlja? Mi vemo samo, da so za časa diktature in za časa zloglasnega JNS režima državne oblasti v Belgradu prejemale mnogo izmišljotin in nešteto denunciacij proti najpoštenejšim ljudem, ki niso pripadali JNS, a vse te izmišljotine in denunciacije so prihajale iz istih vrst JNS.

Sovjetska in evropska politika

V ospredju evropskih vprašanj je danes spor med Italijo in Anglijo radi Abesinije, kakor tudi večna napetost med Nemčijo in Francijo. Tako imajo vse vodilne evropske velesile radi medsebojnih sporov več ali manj vezane roke. Zato je tem važnejše vprašanje, kakšno je pri takšnem evropskem položaju gledišče sovjetske Rusije.

Sovjeti kažejo zadnje mesece znake gotovih notranjih slabosti. Ruska komunistična stranka kaže v lanskem in letošnjem letu zmanjšanje svoje politične delavnosti. Opazovati je, da se Trockijevi pristaji znova gibljejo. Le-ti dobivajo pristavev tuji izven stranke, kar v precejšnji meri vzmira oficijelno komunistično stranko. Zopet prihaja poročilo o novih velikih aretacijah. Tudi se naenkrat opaža, da so narodnosti, ki so pod sovjetsko diktaturo, zlasti od l. 1933, bile izredno zatirane, naenkrat deželne večje pažnje. Kozaki n. pr., ki so bili v množicah izdesetkovani, preganjani in izgnani, ker jih je sovjetski režim ves čas smatral za oporo carizma — so naenkrat bili deželni obširne pomilostitve. Enako se mileje postopa tudi s plemeni v Turkestanu. Sovjetski diplomati v Zenevi pripovedujejo, da je Moskva voljna dati celo Georgijcem narodnostno samoupravo. Morja hočejo Sovjeti s to potezo nasuti evropskim demokracijam le peska v oči. Vendar pa je značilno, da so sami prišli zopet govoriti o Georgiji, kateri so pred desetletjem na tako krvav in brezobziren način uničili državno samostojnost. Videz je, kakor da se teženje, približati se narodom, ne ustavlja niti pred Ukrajinci. V Moskvi je bil nedavno prirejen »ukrajinski teden« in ko so množice prebivalstva v Odesi po cestah manifestirale z ukrajinskimi narodnimi zastavami, jih Sovjeti radi tega niso poklicali na odgovor. Vse to so znaki, ki kažejo na to, da morajo Sovjeti na notranji fronti popuščati.

V zunanji politiki je očitno teženje Sovjetov, da čimbolj razširijo svoj vpliv s pomočjo komunistične stranke. Moskva je bila tista, ki je iznašla in vrgla v svet besedo o »skupni fronti«, ki se je potem mestoma razvila v »ljudsko fronto«, v katero je po nekaterih državah bilo mogoče združiti vse levičarske elemente, seveda pod komunističnim vodstvom.

V veliki mednarodni politiki pa se Moskva drži smernice, ki ji jo je dal Kaganovič l. 1934: »Varnost sovjetske Rusije je treba osnovati na preprih in sporih med evropskimi državami.« Zunanji komisar Litvinov z izredno živlostjo ta cilj zasleduje. Neprestano se trudi, da prepreči sleherno zblizbanje med Berlinom in Parizom. V afriški vojni je Litvinov zavzel ves čas najbolj skrajno stališče. Bil je bolj vnet za kazenske sankcije proti Italiji, kakor Angleži sami. Odločno je nasprotoval vsakemu popuščanju napram Italiji. Z veliko

V Palestini prava revolucija

Jeruzalem, 6. junija. b. Po vesteh iz Amana so poklicali Angleži v Transjordaniji pod orožje vse rezerviste, povečini Arabce. Uporabili jih bodo predvsem kot obmojno stražo, ki bo imela nalogo, da prepreči tihotapstvo orožja v Palestino, ki je v zadnjih dneh zavzelo naravnost ogromen obseg, kar se opaža tudi v samem revolucionarnem gibanju, kjer nastopajo najmodernejši oboroženi arabski uporniki z vso predrznostjo proti angleškemu vojaštvu in ga napadajo iz zased ob vsaki priliki Arabski vslaši so

vsak dan bolj prdrzni in so izropali celo skladišče, kjer so imele britanske oblasti nagromadnega mnogo smodnika in drugega eksploziva. V borbah, ki so razvijale med angleškimi stražami in Arabci, so slednji pokazali nenavadno hrabrost in niso preje odnehali, dokler niso dosegli svojega cilja.

Gibraltar, 6. junija. b. Nujno je bila odposlana nova baterija topništva v Palestino, kjer se je položaj znalo poslabšal.

Osebnosti

Belgrad, 6. jun. m. S kraljevim ukazom so postavljani pri ravnatelstvu drž. železnice v Zagrebu za višjega kontrolorja VI. pol. skup. na postaji Zagreb-glavni kol. Rudolf Furlan, dosedanj kontrolor iste skupine na prometno-komercialnem oddelku železniškega ravnatelstva v Sarajevu; pri ravnatelstvu drž. žel. v Ljubljani za kontrolorja VII. pol. skup. na postaji Celje Jože Cundrič, dosedanj kontrolor iste skupine na Jesenicah; za kontrolorja na postaji Ljubljana-glavni kol. Bogomil Sedlaček, dosedanj kontrolor na postaji Laško; za kontrolorja na postaji Ljubljana-gorenjski kolo-dvor Franc Čekala, dosej. kontrolor iste skupine na postaji Ljubljana-glavni kol.; za višjega pristava na prometno-komerc. oddelku Vladimir Borisov, dosedanj višji pristav iste skupine na postaji Ljubljana-glavni kol.; za kontrolorja na postaji Poljčane Franc Šerac, dosedanj kontrolor iste skupine na postaji Pesnica, in za kontrolorja v prometno-komerc. oddelku Franc Lipovšek, dosedanj kontrolor iste skupine na Postaji Poljčane.

Poštni minister dr. Branko Kaludjerčič je danes podpisal odlok, s katerim je postavil za pogodbene postarice na razpisana pošta mesta naslednje prosilke: Marico Zemljak na pošti v Št. Janžu na Dolenjskem, Vero Znidaršič na pošti pri Sv. Antonu v Slov. gor., Bernardko Presker na pošto pri Sv. Bolfenu v Slov. gor. in Marijo Levar na pošti v Šmartnem ob Dreti.

Belgrad, 6. junija. m. Pravosodni minister je podpisal odlok, s katerim so postavljeni za so-

ne pripravnike naslednji diplomirani pravniki in sicer na okrožnem sodišču v Ljubljani: Bogomil Senčar, Branko Jan, dr. Donata Capuder, Fran Bučar in Ljubomir Dernovšek. Na okrožnem sodišču v Mariboru: Franc Derentinc, dr. Anton Stariha, Jože Vidic, Matevž Mohorič, dr. Edvard Votič, dr. Vladimir Lipaj, Boris Kocjančič, dr. Živko Šifrer, dr. Milan Lampret, dr. Pavel Znidaršič, na okrožno sodišče v Celje: Karel Ferjan, Adolf Tavčar, Jože Kobav, Ciril Soukal, Anton Majdič, Fedor Pogacnik, Dušan Smolej, Mihael Jerman; na okrožno sodišče v Novem mestu Henrik Jerici, dr. Milan Svalja, Štefan Hlede, Franc Sešek in Alojz Juvan.

Belgrad, 6. junija. AA. V imenu Nj. V. kralja Petra II in z ukazom kraljevega namestništva je na predlog ministra prometa upokojen Ludvik Prezelj, zvaniknik pri ravnatelstvu državnih železnice v Ljubljani, odpuščen pa je iz državne službe Peter Tome, strojevodja iz Ljubljane.

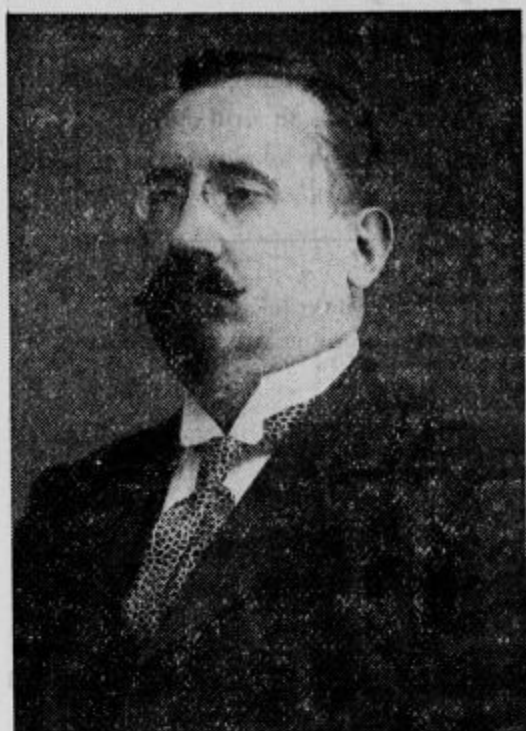
Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana naravna

Franz-Josefova

grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je Franz-Josef-ova grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30747/35.

✦ Prof. Evgen Jarc

Včeraj smo kratko javili, da je v petek zvečer ob pol 9 nenadoma umrl prof. Evgen Jarc, bivši državni, deželni, oblastni poslec ter ljubljanski podžupan. Ta vest je globoko odjeknila, tako v mestu Ljubljani, kakor tudi po vsej deželi, ker je bil pokojnik povsod znan in spoštovan, v glavnem zaradi svoje izredne marljivosti in iniciativnosti. Pokojnik je zadnje čase bolehal ter ga ni bilo videti v javnosti ter se tudi zadnjih dveh sej občinskega sveta zaradi bolezni ni udeležil. V petek popoldne pa je šel pogledat na velesojem, zlasti na gostilničarsko razstavo, za katero je dal v svoji skrbi za tujski promet Ljubljane iniciativo ravno on in pri kateri organiziranju je bistveno sodeloval. Ko se je ob pol 6 vračal domov, mu je v bližini domače hiše v Zarnikovi ulici postalo slabo in se je zgrudil na tla. Prenesli so ga v sobo in poklicali zdravnika, ki ni mogel več pomagati. Ob pol 9 je prof. Jarc izdihnil. Zdravnik je ugotovil, da se mu je utrgala žila in je kri zalila pljuča.

Pokojni prof. Evgen Jarc se je rodil 7. decembra 1878 v Novem mestu, kjer je študiral tudi gimnazijo, klasično filologijo, slavistiko in filozofijo pa v Gradcu, kjer je bil diplomiran leta 1901. Služboval je v Kranju, v Ljubljani in celo v Tuzli, kamor ga je pregnal nasilni režim SDS. Ze v dijaški letih se je udeleževal organizacijskega gibanja. L. 1901 je bil med soustanoviteli akad. društva »Zarja« ter prosvetnega društva »Naprejek«, ki je bilo namenjeno delavstvu v Kranju je bil med soustanoviteli tamkajšnjega prosvetnega društva, ki mu je več let predsedoval. V Ljubljani je bil od ustanovitve pa do vojne predsednik »Slovenske straze«, tri leta pa je bil predsednik »Slovenske kršćansko-socialne zveze«, v letih 1924—27 je bil predsednik Slovenskega katoliškega starešinstva. Več let je vodil Kmetstvo zvezo ter je bil tudi podpredsednik Kmetijske družbe. Mnogo je strokovno predaval v vseh družbah. Zivahno je sodeloval na katoliških shodih ter v deklaracijskem gibanju leta 1917. Leta 1908 je bil izvoljen na programu Slovenske ljudske stranke za deželnega poslanca kmetičke kurije v volilnem okraju Skofja Loka—Kranj, v ga je zastopal do prevrata, leta 1910 pa je bil izvoljen za državnega poslanca za Belokrajino. V deželnem zboru je odločno nastopal za ustanovitve slovenske univerze v Ljubljani, v državnem zboru pa se je poleg odločnega nastopa za majniško deklaracijo odlikoval tudi z velikimi govori med vojno, v katerih je ožigal vse persekucije, ki jih je tedaj trpel slovenski narod. Leta 1927 je bil izvoljen v ljubljano oblastno skupščino kot poslanec za okraj Crnomelj, nakar je bil v skupščini izvoljen za odbornika in poročevalca finančnega odseka. Leta 1927 je bil na programu SLS izvoljen tudi v občinski svet ter je to mesto obdržal vse do svoje smrti. Nekaj časa je bil načelnik kluba SLS v občinskem svetu. Leta 1929 je postal ljubljanski podžupan ter je to mesto obdržal vse do konca lanskega leta, ko je prevzela država občino nova uprava. V času diktature je prof. Jarc zapustil linije SLS, kar je odgovarjalo njegovi želji po čim večji možnosti javnega udeleževanja, ostal pa je zvest svojemu svetovnemu nazoru.

Odlikoval se je tudi kot odlični pisatelj. Pisal je prav za prav o vsem: svetovni literaturi, o literarni plazi, o teozofiji, o vseučilišču, nairaje pa o politiki, splošni in komunalni in o zgodovinskih zadevah. Sodeloval je pri Katoliškem obzorniku, pri Casu, Kroniki, ki jo je sam ustanovil, pri raznih drugih revijah, zlasti pa pri katoliškem časopisu. Do zadnjega je bil zvest sodelavec »Slovenca«, ki objavlja danes njegov zadnji, zelo obsežen članek. Prof. Jarc je hotel v soboto še sam korigirati na svoj članek, pa ga je prehitela smrt.

Prof. Jarc zapušta soprogo gospo Minko, sina Vojteha in hčerke Marijo, Ivico in Mihaelo, ki jim ob prebriski izgubi izrekamo globoko sožalje. Zasluznemu pokojniku pa naj bo Bog bogat plačnik!

Prof. Jarc — deželni odbornik

Pokojni prof. Jarc je bil v deželnem zboru kot poslanec, enako tudi v deželnem odboru izredno marljiv. Ni je bilo stvari, za katero se on ne bi zanimal, pa naj se je razpravljalo v zbornici, v odsekih ali pa v klubu SLS. Vedno in povsod je sodeloval. Kjer je bil sam referent, je pa zlasti pomagal z nasveti. Zlasti mu je bilo na tem, da kmetičke poslance uvede v parlamentarno življenje, tako, da bi vsak svojo nalogo kot poslanec v polnem obsegu vršil. Jemal jih je na sprehode, imel z njimi razprave dajal navodila za debate, pomagal pri sestavi poročil, inaeprlacij itd. Lahko se reče, da je bil v tem oziru poleg rajnega dr. Kreka najpridnejši v deželnem odboru sta ga najbolj zanimala šolski in bolniški referat. Kot referent za šolstvo je poglaj važnost na to, da naj se učitelstvo praktično udeležuje med ljudstvom in za ljudstvo, zlasti s poukom v sadiarstvu, s predavanji itd. Pri podporah za učitelstvo je stal na stališču, da jih je treba odmerjati ravno na podlagi takega udeleževanja in pa s tem delovanjem dosežene ljudske ljubezni.

Prof. Jarc je kot referent za bolnišnice že pred 28 leti prišel na to, da ljubljanska deželna bolnišnica svojim namenom ne odgovarja in da bo treba misliti najprej za razširjenje, obenem pa pripravljati teren za popolnoma novo bolnišnico.

Dokler ni prišel v državni zbor, je ves čas svo-

jega deželnega odborništva kot mravlja pridno delal v uradu in izven njega. Vedno si ga lahko dobil v deželnem dvorcu, kjer je imel vsak dan sprejemne ure. Občudovanja je bila vredna njegova iniciativnost, obžalovanja vredno pa to, da vsega, kar je zasnoval, po človeških močeh ni mogel izvršiti.

Jarčeve zasluge za Ljubljano

Mesto ljubljanskega podžupana je pokojnih zavzel po sporazumu med bivšo SLS in SDS glede skupnega komunalnega dela v ljubljanskem občinskem svetu. Prof. Jarc je bil tedaj načelnik kluba SLS, ki ga je postavila na to mesto. Takoj se je izkazal kot izredno agilen delavec. Bistvene zasluge ima pri reorganizaciji mestnih podjetij, ki sicer ni tako uspela, kakor je sam želel, vendar je bil tu vsaj napredek. Trajne zasluge ima za Ljubljano v mnogih stvareh: za regulacijo Ljubljanice, za zgradbo carinarne, za napravo letališča, za izrabo kaldrmskega fonda, ki je omogočil tlakovanje nekaterih večjih ljubljanskih cest, kakor Bleiweisove, Masarykove, Resljeve in drugih cest. Njegova zasluga je razširjenje ljubljanskega tramvaja. Vse te stvari, na katere bi Ljubljana morda čakala še dolgo, so bile dosežene v glavnem po zaslugi prof. Jarca. Ni se ustrašil napornih potovanj v Belgrad, niti pritiskanja na kljuke raznih ministrstev, vedno je znal kakšno stvar iztisniti za Ljubljano. Nešteto ur in večerov je prebil v raznih osekah občinskega sveta, vedno je hodil, nadzoroval in zbiral informacije po raznih občinskih uradih, vedno študiral, sprejemal stranke, tako, da pravega pokoja v rešnici nikoli ni imel. Njegova prava ljubezen v komunalni politiki pa je bil tujski promet Ljubljane. Za pospeševanje tujkega prometa se je zavzel z vso dušo. Vedel je dobro, da se mora Ljubljana v znatni meri povzdigniti z njim. Dosti je grošev, ki so padli v žep Ljubljančanov prav zaradi te vneine prof. Jarca. Ze delo za značno zvezo Ljubljane z ostalim svetom spada pod to poglavje, toda še druge so pokojnikove nepozabne zasluge. Organiziral je ljubljanske festivale, gledališke predstave na prostem, organiziral je tudi krasno uspeši kongres slovenskih narodnih noš nred dvema letoma. Misli je na vse, kako bi napravil naše mesto lepo, mikavno, udobno ter še bolj spoštovano in znano med zunanjim svetom. Med komunalnimi politikmi Jugoslavije in Srednje Evrope je užival velik ugled. Imel je izredno mnogo zvez, ki si jih je pridobil s svojimi odličnimi nastopom in izobrazbo.

Prof. Jarcu prav za prav ne bo treba postaviti javnega spomenika v Ljubljani, dasi bi ga zaslužil: izvršena dela, kakor regulacija Ljubljanice in druga, norei našeta, so trajni spomenik pokojniku. — Ljubljana je njegov dolžnik in mu bo trajno hvaležna za to, kar je storil zanjo!

Fr. Stele:

Prof. E. Jarc — kulturni delavec

Bolj kot kako drugo stran v življenju in značaju pokojnega prijatelja E. Jarca sem cenil vedno njegovo iskreno in globoko razmerje do kulture. Bil je eden tistih redkih ljudi med aktivnimi politikmi, ki jim kultura ni samo pomožna stroka politike, ampak predvsem dosti avtonomen faktor življenja, ki je vsaj enakopraven politikmi, ako pogosto celo ne bolj važen od nje. V kulturnih vprašanjih Jarc ni bil strankar in kolikor je bil politik, je to bila predvsem politika globoke človeškosti in etičnih vrednot. Prepričan sem, da nisem edini med onimi, ki se bodo zamislili sedaj, ko ga pogosto v grob, in obračunali v svoji duši, koliko pozitivnega, za vse življenje pomembnega jim je dal Jarc kot učitelj, kot predavatelj, kot pisatelj ali kot prijatelj. Vsaj v moje življenje sije njegova takrat mladostno sveža postava od gimnazijskega katedra v Kranju, kot ena soddoločujočih sil pri oblikovanju moje duševnosti. Grščina, slovensčina in logika so bili predmeti, ki jih je v našem razredu podučeval. In vsakega je podučeval po svoje, zanimivo, duhovito in nevsiljivo. Njemu tudi umetnost, ki je bila takrat še pastorka v slovenskem življenju, ni bila tuja in prav klasična filozofija mu je nudila priliko, da nas po stopinjah svojega graškega profesorja Jos. Strzygowskega navaja k ljubezni in razumevanju zanjo. Njegova predavanja v Prosvetnem društvu v Kranju pa so nam izven šole odpirala pot v neoklaska področja izobrazbe.

Kakor sem ga spoznal za katedrom, tak je ostal vse življenje: brez učenjaskih ambicij, človek življenja in poln pobud. To, kar je mimogrede napisal o raznih vprašanjih v Kat. obzorniku, Casu, Domu in svetu, Slovencu ali drugod, dokazuje samo, kako širok je bil krog njegovega zanimanja, ki pa je bilo vselej splošno kulturno in nikdar specializativsko. V primeri z njegovim delom, pa ima vse, kar je napisal, samo postranski pomen. Delal pa je mnogo, pogosto nekoliko nervozno, a vselej z velikim razumevanjem za stvar, ki se je lotil. Omenil sem že, da je rad in dobro predaval. Sodeloval je kot kulturni poročevalec na III. slovenskatol. shodu l. 1906, njegova zadnja ljubezen pa je bilo, odkar je bil ljubljanski podžupan, delo v kulturnem odseku občinskega sveta. Njegova zasluga je, da je bil mestni arhiv prenešen v sedanje dostojne prostore, njegova zasluga je, da je bil ustanovljen mestni muzej, za katerega je doslej vodil vse priprave sam, in njegova zasluga je, da Kronika slovenskih mest ni zdrknila na nivo propagandne revije v navadnem smislu besede. Prav na dan njegove smrti je bila dotiskana 2. številka novega letnika, umrl pa je ob pripravah za tretjo. Danes smo se približili njegovemu času in je njegovo vlogo v kulturnem razvoju Ljubljane še težko presoditi, priznati pa moramo, da je bil čas njegovega podžupanovanja kulturno ena najživahnijših dob razvoja našega mesta.

Če ga poskusimo označiti kot tip javnega delavca, bomo dejali, da je bil v prvi vrsti prosvetni delavec. Skrb za ljudsko prosveto je poleg njegovega nagnenja k političnemu delu prav za prav najvidnejša rdeča nit, ki veže njegovo življenje od mladosti do danes. Bil je eden prvih med nami, ki je pred več kot tridesetimi leti propagiral misel ljudske univerze in se je zanjo, čeprav ne s polnim uspehom, boril do konca. Čeprav ni bil znanstven tip, se je namreč vseeno zavedal, da prava ljudska prosveta črpa svoje moči od znanstvene resnosti in od eksaktnih ved.

Odkar se je raniki Jarc umaknil iz politike, se je vedno bolj osredotočeval na čisto kulturno delo. V zvezi s Kroniko in Mestnim muzejem je skušal ustvariti slovenski kulturni nov faktor v kulturnih konferencah slovenskih mest, katerih prva je dala prav lepe sadove. Te konference naj bi postale njegovi zamisli stalen pobudnik v kulturnem razvoju naših mest.

V zavesti, da smo izgubili tovariša, čigar deščino smo poklicani ohraniti, se klanjamo njegovemu spominu z željo, da mu večna luč za vselej odkrije vse tajnosti spoznanja, erede in večnega blaženstva.

Kaj moškim tako ugaja na lepih ženah...

Moški ljubijo oni „dih negovanosti“, ki je zanje nerazdružljiv s pojmom lepe žene. Ali ni potem povsem razumljivo, da vsaka žena, ki gleda nase, pazi posebno na to, kakšno milo si izbere? Samo zares dobro milo neguje kožo tako kakor je treba, da ostane vedno lepa.

Med temi 4 vrstami boste našli za Vas pravo

Elida Favorit
že deset let ljubljene razvajenih žen.

Elida 7 Coetic
luksuzno milo, ki si ga lahko vsakdo privoščijo, posebno močnega vonja.

Elida beli španski bezeg
milo snežnobebe barve — omamljivega vonja.

Elida Lanolin
posebno blago za občutljivo kožo.

ELIDA MILA

Ime jamči za kakovost!

Zgodovinska in turistična razstava v Bukarešti

Jugoslovanski oddelek na razstavi najlepši

Bukarešta, 4. junija.

Tam, kjer so se še nedolgo tega razprostirala nezdrava močvirja, so se pojavili v začetku tega meseca lepi, moderni razstavnji paviljoni na obali prekrasnega umetnega jezera, obkroženega z gozdovi in parki. Po več kakor leto dni trajajočem napornem delu se je Rumunom posrečilo, da v svoji prestolici ustvarijo atrakcijo svetovnega pomena. Na obali jezera, ki se dotika najlepšega bukarškega bulvarja Chaussee Kisseloff (imenovanega po slavnem ruskem generalu, ki je zamislil ta resnično ruski načrt nenavadnih razsežnosti s trojnim dreveredom sredi monotone rumunske ravnine), je zrastle malo razstavno mesto. Od jutra do večera, pa tudi čez noč — kajti ob praznikih so paviljoni odprti in še posebno slavnostno razsvetljeni tudi ponoči — vrviijo deset-tisoč, da si ogledajo prvo rumunsko zgodovinsko razstavo kakor tudi v treh paviljonih razprostrto turistično gradivo držav Male zveze.

Izredno lepo je prikazana vsa zgodovina nove Rumunije od prihoda današnje dinastije na oblast. Vsi najpomembnejši predmeti so razstavljeni. Pred paviljoni, ki so posvečeni rumunski zgodovini, je star vor »Victoria a la Daumond«, v katerem se je pred sedemdesetimi leti pripeljala dinastija v Bukarešto. Razstavljeni so tudi spomini iz najnovejše rumunske zgodovine: dve letali, s katerima je kralj Karol II. priletel iz Monakovega v Cluj, in star »Farman«, v katerem je nadaljeval svojo triumfalno pot od Cluja do Bukarešte. Zanimivi reliefi predstavljajo važnejše bitke. Posebno nazorno je začrtana osvojitve Bukarešte pod Karolom I. Na velikem številu slik je opaziti tudi lik naše kraljice. Nekoliko lepih posnetkov obnavlja spomine na obiske blagopokojnega kralja Aleksandra I. prijateljski državi in krvno sorodni kraljevski rumunski dinastiji.

Na inicijativo kralja Karla II. je ustanovljen v Rumuniji poseben fond za dvig književnosti. Ta veja rumunske kulturne delavnosti je posebno lepo predstavljena v posebnem paviljonu, kjer so razstavljene vse važnejše publikacije v rumunskem jeziku do danes kakor tudi nekaj bibliofilskih redkosti. Statistično je prikazan tudi razvoj raznih panog rumunske javne delavnosti s pomočjo najmodernejših sredstev: grafičnih listov, reliefov, črtežev, slik in podobno. Rumunska zdravilišča imajo svoji paviljon.

Države Male zveze so v treh paviljoni v glavnem razstavile turistično gradivo, ki pridobiva na pomenu z etnografskimi skicami in črteži. Dočim so se Čehi in povečini tudi Rumuni posluževali znanih in preizkušenih sredstev, da pokažejo lepoto svojih dežel, je naš paviljon na bukarški razstavi prekašal vse druge po svoji originalni zamisli. Prvi vtis, ki ga dobi obiskovalec našega paviljona, je resnost. Sistematsko predstavljane vsega, kar more tuja v naši državi zanimati, ni vsiljivo, tako da se človek v našem paviljonu sploh ne počuti, kakor da je na neki razstavi, ampak kakor v kakem okusno prirejenem, četudi precej prostornem salonu.

Devet velikih fotografskih kompozicij — kajti fotomontaže, ki dosegajo velikost treh do štirih metrov, se vsekakor lahko tako imenujejo — predstavlja v polnem smislu sintezo naših prirodnih lepot. Predvsem se je zelo posrečila fotomontaža naših glavnih mest: Belgrada, Zagreba in Ljubljane. Potem so razstavljena vsa naša važnejša kopališča in romantična dalmatinska mesta, nato samostani, Alpe, Slovenija, Bosna z dveh vidikov: turistična Bosna, ki je polna gozdov, voda in planin, in ona druga Bosna, ki zapušta neizbrisani vtis po svoji orientalski pestrosti. Slike so v blagem, sivem tonu, ki se odlično sklada s sinjino morja, ki kaže drugo nianso kakor nebesna modrina. Fotografsko gradivo je pripravil naš »Putnik«.

Vendar bi vse to zapustilo precej »monoton« vtis, če ne bi v štirih kotih paviljona stale štiri izredno lepo konstruirane steklene omare po načrtih g. Krizmanja, v katerih je Trgovski muzej z velikim smislom razstavil naše najlepše narodne

noše, vezanje, čipke in vse ostale proizvode naše domače obrti. Dve originalni salonski garnituri in nekoliko naših preprog dopolnjuje ta paviljon. Nad vsem tem pa visi visoko zgoraj velika slika našega slikarja Bečića, ki kaže naše kolo, v katerem so se zavrteli kmetje vseh naših krajev v svojih živopisnih nošah. Nekoliko lepo izdelanih grafičnih listov, posvečenih v glavnem prometu in turizmu, dopolnjuje harmonijo našega paviljona.

Vsi, ki so obiskali naš paviljon, ne morejo prehaliti njegove vzorne organizacije. Slišali smo priznanje z najvišjega mesta, ko si je naš paviljon ogledal Nj. Vel. rumunski kralj, pa tudi rumunsko časopisje ne zamočuje uspeha naše razstave, ki ji posveča dolge stolpce. Zato tudi mi ne smemo zamočati, da je organizacija našega paviljona in uspeh razstave zasluga našega dolgoletnega delavca na tem polju g. Jase Grgaševića, ki je že pred Bukarešto doživel podobne uspehe v Barceloni, Milanu, Lipskem, Pragi in Parizu. Majhen del njegovega truda lahko vidi vsak obiskovalec v trgovskem muzeju, kateremu je g. Grgašević ravnatelj in po katerem se organizirajo vsa naša udeleževanja na mednarodnih velesojemih in razstavah.

H koncu bi kot zanimivost še omenil, da so Rumuni vložili 270 milijonov lejev za organizacijo slavnosti, zgraditev razstavnega mesta, regulacijo močvirja in podobno. Vsekakor ogromna žrtev, ki pa ne bo ostala brez haska. Čeprav morebiti razstava ne bo imela gnotnega uspeha, je vendarle dosegla svoj namen, saj je privabila v Bukarešto precejšnje število tujcev, kar bo najboljša propaganda za naravne lepote rumunske države. Tudi ne smemo pozabiti, da so vsi paviljoni na razstavi — in torej tudi naš — zgrajeni na rumunske stroške. Upamo, da se bo tudi naša država znala dostojno oddolžiti čez leto dni v Belgradu.

Spored proslave v Podsmreki in Vel. Laščah

Na predvečer dne 4. julija: Ob 8 slavnostna akademija v Vel. Laščah.

Na dan proslave dne 5. julija:

1. Ob 4 jutraj budnica.
2. Sprejem gostov pri dopoldanskih vlakih.
3. Po prihodu vlakov sprevid iz Vel. Lašč v Podsmreko.
4. V Podsmreki sv. maša na prostem z ljudskim petjem od spremljanju godbe.
5. Po maši odkritje spominke plošče Josipu Stritarju s slavnostnim govorom in petjem pevskih zborov.
6. Popoldne ob 3 v Vel. Laščah ljudska veselica z godbo, petjem in dr.

Zlata poroka

Iake slovesnosti še ni doživela suhorska župnija. Koncem maja smo praznovali prvo zlato poroko Ivčevih iz Gor. Suhorja. Veliko znate zlatoporočena povedati o nekdanjih časih, ki se bili tudi težki, kot se dandanes. Se kot fant in punce neke mlad mož je lvec optal koš in šel n trgovino z drobnarijo v Nemčijo. 12 let je preživel v Ameriki. S pridnostjo in poštenostjo sta spravila skupaj lepo premoženje. Odgojila sta številno družino. Bog ju živi še mnogo let!

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 7. junija: Presveta Trojica. 1. pobinkošna nedelja. Robert, opat; Baptista Varani, devica.

Ponedeljek, 8. junija: Medard, škof; Pacifik, Viljem, škof.

Osebnosti

Izpit so napravili za čin rez. san. majorja rez. san. stotnika dr. Miroslava Šlezingerja; za čin rez. san. stotnika II. razr. rez. san. nadporočnika dr. Jakob Kalderona; za rez. nižjega voj. uradnika II. razr. ekonom. stroke rez. nižj. voj. uradnik III. razr. zdravko Ferderber; za akt. peh. podporočnika narednika Gvido Furlan, Emil Fidler in Radovan Surlan; za akt. nižjega voj. pisarja IV. razr. narednik vodnik II. razr. Stefan Poljak; za rez. san. podporočnika kaplar-dijak dr. Andrej Preis; za rez. vet. podporočnika kaplar-dijak Ivan Hemlinger; za akt. nižjega san. pomočnika II. razr. nižji san. pomočnik III. razr. Vojko Zupanc; za akt. nižjega voj. pisarja II. razr. nižji voj. pisar III. razr. Martin Dajčman; za čin akt. orožniškega stotnika II. razr. nadporočnik Milan Šegan in za čin akt. int. stotnika II. razr. nadporočnik Josip Izep.

SVILA SOUVAN

MLAD IN
LAHKOTNOST
MODA
ELEGANCA

Aljažev klub obvešča tem potom prijatelje planin, zlasti obiskovalce Stola, da bo do preklica vsako nedeljo in zapovedni praznik sveta maša ob 9 na Zabreški planini v kapelici sv. Cirila in Metoda.

Razpis za vseučiliškega tajnika na ljubljanskem vseučilišču je objavljen v »Stužbenih novinah« št. 125 na drugi strani. Iz razpisa so razvidni sprejemni pogoji. Prošnje je vložiti do najkasneje 13. t. m.

Sprejem v kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru. V kn.-šk. semenišču v Mariboru se sprejemajo dišavno in telesno zdravi ter nadarjeni sinovi krščanskih staršev iz lavantinskih škofij, ki kažejo veselje do duhovniškega poklica in so dovršili kak razred klasične gimnazije, kakor tudi oni, ki mislijo po prestatnem sprejemnem izpitu vstopiti v prvi razred državne klasične gimnazije v Mariboru. Učenci realnih gimnazij ne morejo postati goleni semenišča. Nekolikočaste prošnje za sprejem, opremljene s potrebnimi dokumenti (rojstno-kretni list, zadnji šolski izkaz, davčno potrdilo, zdravniško sprave), se morajo najpozneje do 31. julija potom pristojnega župniškega urada poslati na lavantinski kn.-šk. ordinarij v Mariboru. Prošnji, ki bodo potegnili sprejemni izpit za vstop v gimnazijo v Mariboru, se naj po položenem izpitu predstavijo ravnateljstvu dijaškega semenišča (Koroševa ulica) — nasproti klasične gimnazije. Vsi ostali prošnji pa naj to store v času od 27. do 31. julija t. l.

V vsako mesto, v vsako vas
že od ust do ust gre glas:
da je prava res nasladi
naša CLIO limonada!

Obiščite

paviljon „CLIO“
začetkom velesejma - levol

Maturanti škofijske gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano iz l. 1936 bodo 1. in 2. julija t. l. v zavodu obhajali desetletnico mature. Udeležbo in točen naslov je prijaviti dr. J. Žitniku, sekundarju splošne bolnišnice v Mariboru.

Kolesarjem za slomskove dneve v Mariboru. Vse fantovske odseke iz bivše Kranjske, ki so prejeli prijavnice pole za kolesarsko potovanje za slomskove dneve v Mariboru dne 28. in 29. junija t. l. prosimo, da nemudoma sporočijo udeležbo na Prosvetno zvezo, Zvezo fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7a/I. Odgovorijo naj nam tudi v slučaju, da se potovanja ne udeležijo. Na prijave po 14. juniju se ne bomo mogli več ozirati. Vsa podrobna navodila boste prejeli v okrožnicah, ki jih v kratkem razpošljemo. Opozorjamo ponovno, da se naj vsled oddaljenosti prijavi-vo le zdravi in močni fantje, ki so v kolesarjenju vajeni. S slabimi in izposojenimi kolesi se ne podajajte na pot. Ker je iz Ljubljane do Maribora pot dolga 138 km, odsvetujemo udeležbo vsem onim krajem, ki so oddaljeni od Ljubljane več kot 15 km, to pa ne velja za kraje od Kranja proti Stajerski. Trenirajte mnogo in zasledujte poročila v časopisju in okrožnicah.

Pri vrenju v črevih in zaprtju zanesljivo učinkuje že ena čaka naravne

Franz-Josefove grenke vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15465, 28. V. 28.

Se vedno upamo... Z Dolenjskega nam pišejo: Prav ste zadnji povdarjali, da je nujno potrebna izprememba poletnega voznega reda na dolenjski progi, tako da bi vozil tudi ob nedeljah in praznikih na Dolenjsko redni jutranji vlak z odhodom iz Ljubljane ob 7.24 do Novega mesta in da bi se tudi vračal tako, kakor ob delavnikih. Mislimo smo, da bo tej splošni želji prebivalstva Dolenjske prav kmalu ustreženo, zdaj pa vidimo, da je tudi to težak porod, kakor marsikaj drugega,

kar bi se dalo napraviti gladko in hitro brez škodljivega zavlačevanja. Ne moremo verjeti, da bi železniška uprava ne uvidela upravičenosti zahteve po tej izpremembi voznega reda, kakor tudi ne, da bi ji ne hotela ugoditi. Toda tudi predolgo zavlačevanje ni umestno, saj gre za koristi velikega dela Slovenije in končno tudi za to, da se popravi občutna pogreška v voznem redu. Na vseh drugih progah so vlaki med seboj povezani tako, da lahko pride človek iz kraja v kraj v čim krajšem času, samo Dolenjska je ostala ob nedeljah in praznikih brez zveze z drugimi kraji, kar ne more biti v duhu dobrega voznega reda. Pričakujemo torej od železniške uprave, da bo to napako kmalu popravila.

Za obraz in roke
Crema universal „La Toja“
Mala doza Din 6.—, velika Din 12.—

Izlet v Postojnsko jamo z avtom v nedeljo, 21. junija. Prijave sprejemajo do 15. junija, pojasnila pošljemo zastoj. Pisarna »Po božjem svet«, Ljubljana, Šentpetrska vojašnica.

Dobava kock za cesto St. Vid—Jeperce. V soboto je bila licitacija za dobavo 2000 ton kock in 3500 robnikov, potrebnih za tlakovanje državne ceste od St. Vida do Jeperce. Licitacija se je vršila v prostorih sekcije za modernizacijo ceste Ljubljana—Kranj ter so se udeležile 4 tvrdke, med temi dve iz Slovenije, dve pa iz Zagreba. Najnižji ponudnik je bila tvrdka Anton Res iz Zagreba, ki je ponudila dobavo z 1.8% popustom na proračunano ceno 1.170.000 Din. Današnja licitacija je bila že tretja in ker je uspela, upamo, da bo tudi gradbeno ministrstvo licitacijo podprilo, s čemur bo dana možnost, da se začne cesta takoj tlakovati.

Prepovedan tisk: »Stužbene novine« št. 125 objavljajo, da je prepovedano državno pravdnštvo v Zagrebu razširjanje letaka z naslovom »Hrvatski narode«, ki je bil tiskan v Zagrebu; državno pravdnštvo na Sušaku pa je prepovedalo prodajati in razširjati št. 20 lista »Hrvatska misao«, ki izhaja na Sušaku.

Priporočila se domača
posvečenost naravna

ROSTRIONISKA
MINERALNA VODA
KRALJEVA VRELEC
IGNACIJEV VRELEC
POIZKUSITE!

Uprava »ROSTRIONISKA-SLATINE«
pošta: Podpiat (via Grobelno),
stoji dragevolje na razpo-
lago z naslovom najbližje
zaloge odn. a ponudbo za
večji odjem.

Neve otroške igrice. Kot 5. zvezek istoimenske zbirke je izdal v založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani p. Krizostom O. F. O., ki obsega: Zvezda (prizorček), Načelniki, Igrica v dveh delih, Mamičini prazniki (deklamacija), Če tvoja mamica je v letih (deklamacija). Cena zvezek je 3 Din. Istočasno opozarjamo tudi na prejšnje štiri zvezke otroških igrice tega pisatelja.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite
zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »franz
losei grenčice«

Interesantno potovanje v Južno Srbijo z avtom od 6. do 18. julija: čez Dolenjsko do Karlova in na Plitvice, čez Bosno in Hercegovino v Dubrovnik; s parnikom v Kotor; kdo bi ne videl rad čudovite Boke?; čez porosni Lovčen v Cetinje; po Crni gori v Prizren in Peč; Mecedonija; Skoplje, Ohrid, Bitolj; ogled vseh znamenitih krajev. Podrobni spored pošlje zastoj pisarna »Po božjem svet«, Ljubljana, Šentpetrska vojašnica.

Kam pa letos na počitnice? V Gorenjo vas nad Škofjo Loko, kjer so lepi izprehodi, izleti, topla Sora, snažne sobe in nizke cene. Vsa pojasnila daje brezplačno Tujsko-prometno društvo v Gorenji vasi.

Občni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji bo 17. junija 1936, v seini dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Autobusni izlet Plitvice—Senj—Crikvenica! Od 28.—29. junija. Informacije v izletni pisarni Okorn, hotel Slon, Ljubljana.

Ivana Cankarja Zbrani spisi (19 zvezkov) prinašajo vse pisateljevo delo, urejeno po času postanku in pojasnjeno z uvodi in opombami k posameznim knjigam. Posebno 19. zvezek, ki je pravkar izšel, vsebuje izredno važne politične izjave in tista dela, ki so nastala že v slutnji pisateljeve smrti. Zbrane spise izdaja Nova založba, Ljubljana. Naročajte jih pri nji. Celotno delo bo zaključeno z 20. zvezkom.

POSKUSITE NAŠA ODLIČNA VINA
PROŠEK, ZLATO KAPLJICO,
VERMOUTH, PLAVAC

NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU
v paviljonu H koja št. 256

PERO KOLIČ — DUBROVNIK

Avto limuzina Oburn 6 cilindrske, 4 sedeži se prodaja izpod vrednostne cene, eventualno menjamo za tovorni avto do 500 kg. Vprašati na prostoru banovinske tkalnice Sarajevo, na velesejmu.

V »Stužbenem listu« kraljevske banske uprave dravske banovine od 6. t. m. objavljena »Uredba o spremembi področja občine Sv. Lovrenc na dravskem polju in občine Pobrežje« ter o spremembi imena občine Pobrežje« dalje »Uredba o spremembi področja Škofja vas in občine Vojsnik«. »Odločba ministra za trgovino in industrijo o povračilu potnih stroškov za uradna dejanja po zakonu o obrti«. »Poslovni red za industrijske (tovaršniške) podjetja«. »Pojasnilo o državnih takсах, ki se plačujejo za gradbeno in uporabno dovoljenje oziroma prijavo po gradbenem zakonu in veljavnih stavbnih redih«. »Razglas (popravek) o volitvah občinskih odborov za občini Prečna in St. Peter«. »Razglas o volitvah občinskih odborov za občine Brusnice, Orehova in Šmihel-Stopiče« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davčnin za občine Jesenice, Kočevska Reka, Kranjska gora, Osluševci, St. Jernej, Topolšica in Vojsnik-okolica«.

Za »Dom kraljice Marije«, sirotišnico za Dolenjsko, ko nabirale vrle in poštvene nameščenke v Medicini tovarni perila znesek 580 Din in sicer: Mihalič Marija, Šmihel 100 Din, Burger

Sedaj je čas

da se odločite, komu
boste poverili opremo
Vaših lokalov za je-
sensko sezono

Kino-fotelje, kavarniško, restavracijsko in šolsko
pohištvo ter vsakovrstne sobne in vrtno stole Vam
hitro in solidno

dobavlja le renomirana, specialna tovarna pohi-
štva iz upognjenega lesa

Remec-Co., Duplica-Kamnik

Mimi, Šmihel 100 Din, Baran Ivan, Šmihel 100 Din, Filipič Lojzka, Drska, 20 Din, Neimenovana 10 Din, Pepca Grandovec, Vrh, 20 Din, M. Erija-vec 20 Din, 3 neimenovane po 10 Din, Pepca Ba-ayer 10 Din, Olga Zrnc, Šmihel, 20 Din, Fani Miš-ak, 20 Din, Milka Sitar, Šmihel 10 Din, Nežka Re-zeš, Kandija, 10 Din, Barbka Foršek, Regeča vas, 10 Din, Anica Vidic, Šmihel, 50 Din, Mara Mikec, 20 Din, Eli Zupancič, 20 Din, neimenovana 10 Din. Vsem imenovanim gospodičinam ee društvo naj-iskreneje zahvaljuje za velikodušen dar, ki ga bo večni Plačnik gotovo bogato blagoslovil. Nadalje je darovala g. mag. pharm. Hedi Bergmanova, Novo mesto, 200 Din, in g. Ivan Vindišar, Ljubljana, 20 Din. Iskrena hvala! — Odbor.

Kurja očesa, trdo kožo in zarasle nohte
Vam brez bolečin odstranimo ter noge strokov-
njsko zmasiramo v naši pedikuri. Obiščite nas,
priprčajte se! Nega nog 10 Din!
Ljubljana, Selenburgova 7.

Vodstvo banovinskega merkantilnega te-
čaja objavlja, da so sprejeti v tečaj, ki bo od dne
6. julija do 1. avgusta 1936, sledeči gospodje: Cu-
lot A. Ivan, Toplice pri Zagorju, Dolgan G. Alojzij,
Sevnica, Godiel Rudolf, Zalec, Izlar Rajko, Slovenj-
gradec, Kadunc Ivan, Ribnica, Kmet Herman, Ri-
bnica, Knapič Viktor, Zalec, Košca Franc, Škofja
Loka, Kristen Jože, Cerknica, Kušar Karel, Sveta
Ana, Lasič Franc, Kranj, Merhar Milan, Domžale,
Ogorelec Albin, Ljubljana, Pardubski Rajko, Hrast-
nik, Peterlin Alojz, Kočevje, Primožič Ivan, Dev.
Mar. v Polju, Rostohar Drago, Litija, Rutar Lu-
dvik, Lesce, Sartori Milan, Doljni Logatec, Slavec
Ivan, Laško, Slokan Filip, Trbovlje, Smodič Anton,
Hajdina pri Pljuju, Stopar Ivan, Tržič, Suhadole
Peter, Zalec, Strubelj Jože, Crnomelj, Turk Stan-
ko, Metlika, Vilfan Maks, Metlika, Vrežec Milan,
Ribno, Zalar Josip, Metlika, Završnik Albin, Bled.
Neimenovani ostali prosilci pridejo v poštev za
tečaj v avgustu in bodo njih imena pravočasno ob-
javljena v dnevnem časopisju.

Gosp. duhovnikom nudi 10% popusta pri
nakupu površnikov, hubertusov in pelerin tvrdka
Fran Lukič, Stritarjeva ulica, Ljubljana.

V Jugoslaviji ga mesta nema, kjer ne bi slikali s filmom MIMOSA-EXTREMA

Opozorjamo na film tovarne šivalnih stro-
jev Singer, kateri se predvaja na velesejmu pa-
viljon »G«.

Barvasta peta najnovejša kreacija v modi
nogavic. Francoski časopisi poročajo o interesantni
modni novosti, ki je preko Newyorka prišla v Pa-
riz, tako da si danes vse elegantno oblečeni ženski
svet v Londonu, Parizu, Dunaju in Budimpešti ne
moremo misliti brez nogavic z barvasto peto. Tri-
te nove mode obstoji v tem, da je obleka, čevlji,
peta in šiv nogavice v isti barvi nijansi, kar je
po mišljenju svetovnih časopisov posebno apor-
tano. Zato je razumljivo, če je sprejel Pariz to novost,
da bo ista prekrizala ves svet in bo v najkrajšem
času tudi pri nas prišla do izraza barvasta peta
nogavice. (8234)

Najcenejši nakup manufakturnega blaga

Jos. Petkosič — Ljubljana, Stari trg 4

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da
redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim
ledvice, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini
in št. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno
svetost.

Jesenice

V Krekovem domu bo nocoj ob pol 9 gostoval
igralski odsek Akademске zveze z moderno dru-
žinsko dramo »Reka«. S to vzprizoritvijo nas ho-
čejo opozoriti na svoj načrt graditve Jegličevega
akademskega doma, ki naj bi služil predvsem ne-
imovitim sinovom našega podeželja za zdravo sta-
novanje ter versko in narodno vzgojo.

Trebnje

Ljubljanski mladi harmonikarji, ki so na vseh
svojih dosedanjih nastopih želi največje uspehe,
priredijo koncert v Trebnjem dne 11. junija, na
praznik Sv. Rešnjega Telesa ob 15 v Prosvetnem
domu. Pridite vsi, ki ljubite slovensko pesem.

Novo mesto

Šahovska prireditve. V nedeljo, dne 7. t. m.
priredi v gostilni Vovk v Kandiji ob 9 dopoldne
šahovska sekcija SK Kandije medklubski šah-match
na 10 deskah z ljubljanskim železničarskim šah-
klubom. K temu zanimivemu šah-matchu ee kibici
vkljudno vabijo.

Protituberkulozni dispanzer v Novem mestu
se najlepše zahvaljuje g. proštu Karlu Cerinu ter
ostali duhovščini, zbrani na dekan. konferenci v
Novem mestu, za uspešno zbirko v dobro dispan-
zerja. Bog plačal!

Solske vesti

Sprejemni izpit na uršulinski realni gimnaziji v
Ljubljani. Vpisovanje za sprejemni izpit v I. gimna-
zijski razred se bo vršilo 30. in 31. junija od 8—12.
Učence, ki stanoujejo v Ljubljani, naj se osemne dni
osebno zgleda v spremstvu staršev ali njihovih na-
mestnikov v ravnateljevo pisarno in prinese s seboj po-
trebne dokumente; izven Ljubljane stanovalci naj naj-
kasneje do 20. junija ravnateljstvu pošljejo pismeno
prošnjo, kolokovano s 5 din. Prijavi naj priloži vsaka
učenka: šolski izkaz, oziroma šolsko spravečo in
kretal list. K izpitu se priprave samo one, ki so bile
rojene v letih 1923 do 1935 in nameravajo posejati ur-
šulnsko gimnazijo. Sprejemajo se gojenke, ki bodo
stanovale v zavodu, in učenke, ki stanoujejo v
v internat se sprejemajo telesno zdrave in pravno ne-
pokvarjene deklice. Celoletna oskrbnina znaša 5000 din.
Prospekt ter druga pojasnila dobe starši, ko priglase
hčerko v zavod. Sprejemni izpit bo 23. in 24. junija.
Uršulinska gimnazija ima sedaj 4 razrede s pravico
javnosti.

Dr. Krekova višja gospodinjstva šola v Ljubljani
VII. s pravico javnosti. Zal. letnik višje go-
spodinjstva šole se vpišujejo gojenke z nižjim
tečajnim izpitom do 15. julija 1936. Za novo šolsko leto
1936-1937 se sprejemajo na imenovanem zavodu tudi
gojenke za o. l. e. t. n. o. z. s. p. o. d. i. n. s. k. o. l. o. ki
traja od 15. septembra do 28. junija. Sprejemajo se
samo zdrave in pravno nepokvarjene mladenke od 15.
leta dalje. Ponk je teoretičen in praktičen in se nanaša
na gospodinjstvo in splošno izobrazbo. — Poučujoče so
tudi glaba in tuji ješki. Pri upravi zavoda, ki daje vsa
zaželjena pojasnila, so na razpolago prospekti šole.

Izpit na II. državni realni gimnaziji v Ljubljani
(na Poljanah). Nžiti točajni izpit se bo pričel 8. t. m.
ob 8 zjutraj, višji točajni izpit pa 9. t. m. ob 7 zjutraj.
Priljubljeni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 8. t. m.
zjutraj. Sprejemni izpiti za I. razred bodo 26. in 27.
junija t. l. Na II. gimnaziji izpiti bodo t. l. izpit
delala le dekle. Prijave za izpit bo spreje-
malo ravnateljstvo do 30. junija; formulirji za prijave
so v šoli na razpolago. Prijavi, ki jo je kolokovati s
5 din, je priložiti kretal list in ispravečo o izdela-
nem 4. ev. višjem razredu. Sprejemajo se kot redne
kandidantje le učenke, rojene leta 1923—1935.

Na I. državni realni gimnaziji v Ljubljani (Ve-
gova ulica) bodo sprejemni izpiti dne 25. in 5. junija
t. l. Prijave, kolokovane s 5 din, se bodo sprejemale v
ravnateljevo pisarno dne 22. in 23. junija dopoldne.
Priložiti je treba zadnje šolsko spravečo in rojstni
list. Sprejemali se bodo učenke, rojeni v letih 1923—1935.

Banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem
mestu se prične novo šolsko leto celoletne šole 15. sep-
tembra 1936. Sprejme se 30 učencev. Vsi učenci stan-
nujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vsi osebni. Sprej-
mejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmetijskih star-
šev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji.
Lustnoostno pisane prošnje, kolokovane s 5 din, je po-
slati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu
pri Novem mestu najpozneje do 15. avgusta 1936. Proš-
nji je priložiti: kretal list, domovnico, zadnje šolsko
spravečo, spravečo o uravnosti pri onih prošlehi, ki
ne stopijo v zavod, neposredno iz kake druge šole,
izjavo staršev, odnosno varuha (kolok. s 5 din), s katero
se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo star-
šev ali varuha (kolok. 2 din), ki reflektirajo na bano-
vinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev,
da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači
kmetiji, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu
sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi
točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in
z dobrih uspehom dovršena osnovna šola. Oskrbnina
znaša od 25—300 din po premoženjskih razmerah pro-
vinke in plačuje mesečno naprej. Prošidel za bano-
vinsko inžano mesto morajo priložiti davčno ali ob-
činsko potrdilo o veljavnosti posestva in višini letnih
dovrkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.
Taki prošilci naj zaprosijo podporo še pristojni okraj-
ni kmetijski odbor ter naj predložijo prošnji za sprejem
v kmetijsko šolo izkazilo o višini prispevka kmetijske-
ga odbora. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratke
sprejemni izpiti iz slovenske in računske, katerega
so oproročeni učenci absolventi dveh ali več razredov
meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se
preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku.

Banovinski kmetijski šola Sv. Jurij pri Celju
prične 15. septembra novo šolsko leto 1936-1937, ki bo
trajalo 11 in pol meseca. Prošnje za sprejem, naslov-
ljene na upravo šole, je vpseljati do 1. avgusta. Prošji,
kolokovani s 5 din, je priložiti: domovnico, kretal list,
navrstveno in zadnje šolsko spravečo ter obvezo star-
šev, kolokovano z 5 din, da bodo krili stroške šolanja, v
kolikor na nje odnedejo. Oni, ki žele banovinski po-
poro, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o vi-
šini davkov in veljavnosti posestva. Prošilci morajo biti
telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, a
največ 25 let stari. V svoji prošnji se morajo obvezati,
da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se
podredili zavodnemu predpisom. Oskrbninalna znaša
mesečno 300 din. K tej prispeva kraljevska banska
uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen
po gospodarskem stanju staršev. Sprejeti bodo le kmet-
ski sinovi, za katere se predvideva, da bodo ostali na
kmetijah kot bodoči gospodarji. Zato bo kraljevska
banska uprava od onih, ki potem stopijo v službo, za-
htevala povrnitev dobljenih podpor. Starši, oziroma va-
ruhi sprejetih gojencev se morajo torej pismeno ob-
vezati, da bodo v tem primeru vrnili banovinski pri-
spevek.

Begunje pri Cerknici

Lepo kaže pri nas letina. Vse je precej bolj
zgodnje kakor prejšnja leta. Da bi nas Bog obva-
roval hude ure in nam dal obilen pridelek! —
Menišija se pripravila za birmo. Pokopališče in
prostor pred cerkvijo kaže vsak dan lepše lice.
V nedeljo 7. junija ob 3 popoldne bo v Prosvet-
nem domu zanimiv pevski koncert. Če bo ugodno
vreme, nas obiščejo tudi sosedje tamburaši z Blok
in nastopijo s svojimi točkami. Zanimiv bo koncert
zrati tega, ker nastopi poleg moškega in mešane
zboru tudi mladinski zbor — naši najmanjši,
ki zelo radi in lepo pojejo. Težke čase preživlja
Menišija, a lepa pesem nas tudi v teh časih bodri
in dviga. Pridite in obiščite nas!

Cerkveni vestnik

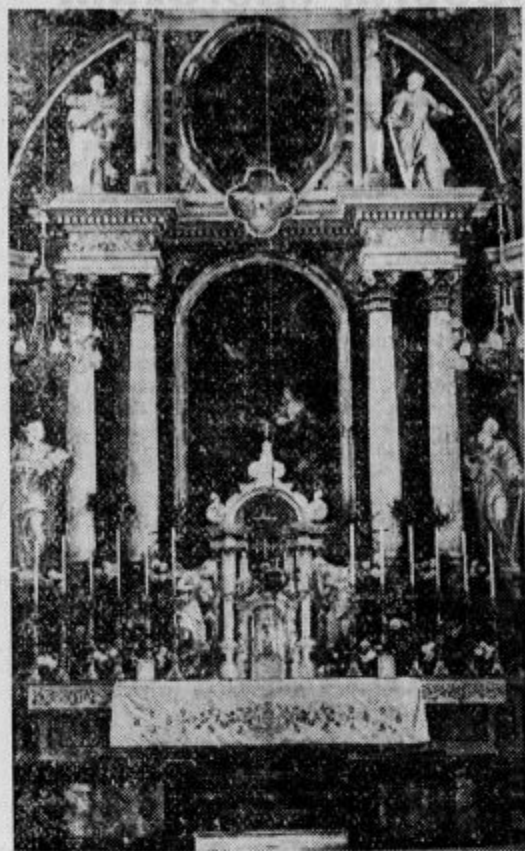
11. vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah
v Ljubljani ima danes ob 14. uro. Pridite vsi! Vokteli.

Poizvedovanja

Moški dežnik je nekdo pozabil v soboto, dne
6. t. m., v upravi »Slovence«. Dobi se istotam.

Ob stoletnici posvetitve župne cerkve v Tržiču

Lepa tržička župnija obhaja danes zelo slovesno stoletnico posvetitve župne cerkve. Kar celo leto se je pripravljala vsa župnija na slovesnost, ki je izraz priznane tržičke vernosti, darežljivosti

Glavni oltar v tržički župni cerkvi.

in harmoničnega farnega občestva. Zunanji slovesnost so dali Tržičani lepo notranjo podlago. Na Binkošti so bile zaključene duhovne vaje, ki so se vršile tekom štirinajstih dni za vse stanovce. Čez 6000 sv. obhajil je bilo v teh dneh razdeljenih. Svojo darežljivost in skrb za župno cerkev je pokazala župnija v pripravi na to slovesnost s tem, da je predlanskim oskrbeli cerkvi krasne nove orgle in v lanskem poletju je bila vsa notranjost cerkve skrbno prenovljena. Znamenita Layerjeva

elkarija in vsi oltarji so zažareli v prvotni lepoti. In ko so odšli iz cerkve pokleni strokovnjaki in delavci, še ni odnehala darežljivost. Mesece in mesece so pridne ženske roke vseh stanov pripravljale cerkveno perilo in mnogi darovi so oskrbeli cerkvi marekaj novega od velike preproge, oltarnih garnitur, krasnega plašča in plaščka za ciborij do malih prtičev, ki naj obogatijo zalogo župne cerkve. Nazadnje je še cerkev sv. Andreja dobila svoj delež in na oba binkoštna praznika so se na razstavi teh predmetov mnogi upravičeno vpraševali, kdaj je bilo mogoče narediti in oskrbeti toliko novega. Izšla je za stoletnico še knjiga o tržički župniji, ki spričuje izredno marljivost in vestnost pisatelja tržičkega rojaka gosp. Viktorja Kragla in podjetnost domačega župnega urada, ki je knjigo založil. Tako opremljeno knjigo more danes založiti le župni urad, ki se v rešnici na farane zanese!

Tesna je tržička kotlina. Vodna moč Bistrice in Mošenika je poklicala že v davnem času v ta del slovenske zemlje različne obrti, ki so se menjavale in ustvarile današnje industrijske obrate. Cveteli so cehi in prav ti so gojili navezanost na cerkev in cerkvene slovesnosti. Prvo tržičko župno cerkev omenjajo listine že v koncu 13. stoletja in na mestu, kjer stoji sedanja, je bila sezidana prejšnja leta 1575.

V težkih časih je bila sedanja cerkev zidana. Župnik Valentin Prešeren, ki je orodnik sedanjega tržičkega župnika, je pričel z zidavo leta 1808, a je doživel s svojimi farani invazijo Francozov leta 1809, strašen požar leta 1811 in veliko draginjo leta 1815. Tako je bila nova cerkev blagoslovljena na tretjo nedeljo v oktobru leta 1815, posvečena pa šele 12. junija 1836. Ko je leta 1819 odšel župnik Prešeren v Ribnico, so za njim že trije župniki urejali notranjost cerkve in borili so se morali z nemalimi težavami do dneva, ko je prišel škof Alojzij Wolf cerkev posvečevati. Sedem župnikov je varovalo in olepšavalo svetišče Marijinega oznanjenja tekom zadnjih sto let. Vsak je napravil cerkvi kaj novega, a vsakemu stoji zvesto ob strani v vseh cerkvenih potrebah cela župnija.

Pri župni cerkvi je v Tržiču pokopališče, eno najlepših v naši škofiji po legi in urejenosti. Snoči se je na tem kraju miru zbrala vsa tržička župnija in je z lučmi, govorom, godbo, pesmijo in molitvijo izrekala zahvalo pokojnim, ki so cerkev gradili in ohranjali. Danes zvečer bo pa spremljala vsa župnija z lučmi v rokah starodaven srebrni kip Matere božje po razsvetljenih ulicah Tržiča in glasno bo izpovedovala tržička župnija, da hoče ohraniti vernost svojih prednikov. V tej želji Tržičanom čestitamo k lepemu jubileju tudi mi!

Perzijske originalne preproge

Anto Grgić

»DAMAST« stalno zapriseženi večak kr. okrožnega sodišča — Zagreb. Strogo solidna postrežba

Na velesejmu
PAVILJON

F

Jubilej zvestega dela

Vedne manj je služkinj, kuharic, pomočnic gospodinj in kakršnihkoli že službojočih družinskih članov, ki bi vztrajali daljšo dobo ali celo življenje v službi iste družine. — Zato je umestno, da se spominimo kuharice in gospodinje, ki služijo zvesto in nesebično že 25 let isti družini, družini g. notarja Hafnerja. Je to Jerica Hočevarjeva, ki jo vidite tukaj na sliki. Oseba, kakor je ta Jerica, so ostanek lepe davne dobe, ko je bil posej še član družine, kateri je služil, ko je posej še z isto vneto varoval koristi družine, kakor svoje lastne, ko medsebojne razmere med delodajalci in delojemalci še niso urejevali neštevilni zakoni, uredb in poslovniki, ampak srce in pamet. Pa kakor se prava kultura in človeštvo ne da nadomestiti z brezsrčnim kapitalizmom ali patološkim nacionalizmom ali celo s surovim militarizmom in kakor se morala ne da nadomestiti s kazenskim zakonom, tako se tudi srce in pamet ne moreta nadomestiti s socialnimi zakoni in uredbami. Kadar bosta pa ponorelemu svetu zopet zavladala srce in razum, takrat bo pa takih Jeric, ki bodo z vneto in zadovoljstvom služile po 25 let ali celo življenje eni družini, neštevilno.

V Berlin in Hamburg

Vrše se zadnje priprave za ekskurzijo Berlin-Hamburg itd. Za tisk urejamo napovedani seznam udeležencev, katerega posliemo vsakemu posamezniku z ostalimi informacijami in navodili, čim bodo vse podrobnosti, zlasti z inozemstvom definitivno urejene.

7. obrok zapade te dni. Prosimo točnosti. Denar za valute nam boste nakazali šele tedaj, ko Vas pozovemo.

Informacije daje SK Planina (Jože Hvale, uradnik Zadrugne gospodarske banke), Ljubljana, Miklošičeva 10. — Vodstvo.

Novi mariborski avtobusi

Maribor, 4. junija.

Mestna podjetja v Mariboru so za svoj avtobusni promet nabavila dva nova voza. Šasije je izdelala tvrdka MAN v Nürnbergu, karoserijo pa domača tvrdka Pergler v Mariboru. Za pogon motorja se uporablja olje, ki je mnogo cenejše od bencina, in bo to prav gotovo pripomoglo k sanaciji mariborskega avtobusnega prometa. Slika nam kaže enega od obeh vozov. Dolg je 10 metrov in ima 33 sedežev. Karoserija in sedeži so nad vse praktično urejeni, tako da je z njim mogoče delati tudi najdaljše izlete. Oba voza bosta gotovo pripomogla k povzdigi avtobusnega prometa, kar bo zopet imelo za posledico dvig tujkega prometa v mariborski bližnji in daljnji okolici.

25 let Društva nižjih mestnih uslužbencev

25LETNICA
DRUŠTVA NIŽJIH MESTNIH
USLUŽBENCEV
V LJUBLJANI
1911-1936

Kakor smo pred tedni že javili, slavi danes Društvo nižjih mestnih uslužbencev v Ljubljani 25. letnico svojega obstoja. Pokroviteljstvo nad proslavo je prevzel ljubljanski župan dr. Jure Adlešič. Danes dopoldne ob 8.30 bo v Križankah maša zadušnica za umrle člane, ki jo bo daroval stolni kanonik in občinski svetnik dr. Tomaž Klinar, ob 9.30 položi društvo venec pred spomenik kralja Petra I., ob 10 pa je slavnostni občni zbor v dvo-

rani mestnega magistrata. Ob 15 je vrtna veselica v prostorih hotela »Tivoli«, pri kateri sodeluje godba »Sloga« pod vodstvom magistratnega tajnika g. H. Svetla ter pevski zbor društva.

Naša slika kaže odbor društva: v sredini je predsednik g. Oblak ob straneh pa pokrovitelj ljubljanski župan dr. Adlešič ter predsednik Zveze magistratnih organizacij direktor Jančič.

Prepričajte se v ogledalu!

Poglejte prav
natančno zlasti
notranjo stran
spodnjih zob!

To je bolj preprosto kot se vidi. Varujte se pravočasno, tudi če ste bili dozdaj obvarovani od zobnega kamna — te grde rjavkasto črne plasti na zobeh, ki tiči navadno na notranji strani spodnjih zob in opravlja svoje uničevalno delo. Čistite svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Kajti Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katera vsebuje sulforicinoleat, že nešteto preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu. Z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom se odpravi zobni kamen in se prepreči njegova ponovna tvoritev.

★ Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

PROTI
ZOBNEMU
KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Ljubljana

Procesija sv. Rešnjega Telesa v stolnici

Ob osmih slovesna pontifikalna sv. maša. Po maši gre ob lepem vremenu procesija takole: Pred škofijo, Stritarjeva ulica, pred frančiškansko cerkvijo I. blagoslov. — Wolfsova ulica, Kongresni trg, pred spomenikom presv. Trojice II. blagoslov. — Udeležni se ga tudi že prerj tam zbrana šolska mladina. — Vegova ulica, Emonska cesta, Čojzova cesta, pred šentjakobskim znamenjem III. blagoslov. — Stari trg, Mestni trg, pred mestno hišo IV. blagoslov.

Razvrstitev:

I. Društva: 1. Prosvetna zveza z zastavo. 2. Katol. društvo rokodelskih pomočnikov. 3. Privatni nameščenci. 4. Zastopstvo akademske zveze in kat. akad. društva, starešinstvo.

II. Zenske Marijine družbe: 1. Dekliška iz L. chenthurna. 2. Dekliška iz Križank. 3. Uršulinska tretja. 4. Stolne kongregacije, kongregacija Marije Pomočnice. 5. Kongregacija gospodičen in gospa pri oo. jezuitih.

III. Banderi Naše Ljube Gospe. Poseleka zveza s praporom. Zenske svetilke. Narodne noše.

IV. Banderi presv. Rešnjega Telesa. Moški svetilci. Dijaška kongregacija pri oo. jezuitih. Stolne dijaške kongregacije. Moške Marijine družbe. Stolna Vincencijeva konferenca.

V. Dečki in deklice, po štirje v eni vrsti.

VI. Prva četa vojske z godbo.

VII. Mestni načelnik ali njegov zastopnik z občinskimi svetom. Zastopstva stanovskih zbornic in drugih javnih korporacij. Ravnatelji in nastavniki srednjih, meščanskih in strokovnih šol ter šolski upravitelji, v kolikor se ne udeležijo procesije s svojimi zavodi. Dravska direkcija pošte in telegrafa ter podružnica poštne hranilnice. Direkcija in zastopstvo mestne kontrole. Držav. tožilstvo. Okrožno sodišče. Višje državno tožilstvo. Apelacijsko sodišče. Akademski senat in profesorji univerze.

VIII. Oo. frančiškani, duhovščina. Prevzvišeni z Najsvetejšim.

IX. Ban s komandantom divizije, konzularni zbor, pomočnik bana z načelniki oddelkov in šefi samostojnih oddelkov kr. banske uprave, ostalo uradništvo kr. banske uprave in ostalih državnih oblastev občne uprave, ostalo drž. ter samoupravno uradništvo, oficirski zbor.

X. Druga četa vojske.

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, se naprošajo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okrase in razsvetle okna na cesto. Občinstvo naj procesije ne trga. Krščanski takt zahteva, da se moški odkrijejo in da verniki pokleknejo, ko neso Najsvetejše mimo.

Svete maše so od 4 do 8 vsake po lure, pa ob 9 in pol 12.

Zaradi reda bo zbirališče malih otrok za stolnico. Matere naj pripeljejo od 8—9 tja le take — dostojno oblečene — otroke, ki jih upajo izročiti v to določenem gospodičnam, da jih bodo čuvali in vodile med procesijo. Matere med procesijo ne bodo smele hoditi z otroki, ampak jih sprejmejo zopet v svoje varstvo pred stolnico, kamor jih gospodične pripeljejo še pred četrtim blagoslovom. — Prosimo, da se tega reda točno držite.

KINO UNION Telef. 22-21

Smeh in grohot danes
ob 10-30 dop. pri burki
Vse cene samo Dtn 4-50

Maša zadušnica za blagopokojnega g. profesorja Evgena Jarca bo pri Sv. Jožefu v ponedeljek ob sedmih zjutraj.

Odbor »Ljubljana« vabi svoje pevce k pogrebu podpornega člana prof. Evg. Jarca. Zbirališče v ponedeljek ob 16.15 popoldne v Zarnikovi ulici.

Kongregacija Marije Pomočnice za gospe vabi svoje članice, da se udeležijo pogreba umrlega soproga gospe predsednice g. prof. Evgena Jarca v ponedeljek ob pol 5. uri popoldne in slovesne sv. maše zadušnice v sredo ob 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

Esperantisti! Udeležite se polnoštevno polnoštevno pogreba ustanovnega člana Esperantskega kluba Ljubljana in velikega prijatelja

esperanta g. profesorja Evgena Jarca. — Esperantski klub Ljubljana.

V osmrtnici za pok. gospoda profesorja Evg. Jarca je po neljubi pomoči izostalo ime gospoda brata Antona.

Ob smrti prof. Evgena Jarca sta darovala za Elizabetno konferenco pri Sv. Petru 200 Din direktor Bogumil Remec in dir. msgr. dr. Jože Debevec. Bog plačaj!

Priznanje poštvalnemu delu. Davi je bila na kmetijskem oddelku banske uprave priručna slovesnost, katere pomembnost je podčrtal tudi g. ban dr. Marko Natlačen s svojo navzočnostjo. Ob navzočnosti uradnikov kmetijskega oddelka je gospod ban izročil g. načelniku kmetijskega oddelka ing. Podgorniku Antonu red jugoslovanske krone IV. razreda kot priznanje najvišjega mesta za odlikovanje zasluže na kmetijskem polju.

Gospod ban je s priručnimi besedami čestital odlikovancu ter mu želel, da bi še dolgo delal na svojem mestu v procvit slovenskega kmetijstva. Gospod načelnik se je ganjen zahvalil za visoko odlikovanje in poudaril, da ne smatra tega odlikovanja kot zgolj osebnega priznanja, ampak kot priznanje delu vsega kmetijskega oddelka. Nato je čestital načelniku v imenu uradništva kmetijski svetnik Kroselj Jože ter se zahvalil gospodu banu za obisk oddelka, ki na zunaj sicer ne žanje velikih laurik, ki pa vendar z vztrajnim in poštvalnim delom skuša povzdigniti življenjske razmere slovenskega oratarja. Po tej slovesnosti se je g. ban ogledal še lične prostore kmetijskega oddelka ter se zanimal za delo posameznikov.

HUBERTUS-milo

res domače,
slovensko milo!

Mesto venca na grob v Belgradu umrlega gospoda J. Jernejčiča je daroval g. Matko Gruđen 100 din za vojne slepce.

Berlinska reportaža. V torek, dne 9. junija ob 20.30 bo v Delavski zbornici predvajanje kulturno-dokumentarnega amaterskega filma »Berlinska reportaža«. Film je delo dr. M. Foersterja. Vstopnice po enotni ceni 3 din samo v predprodaji v obeh fototrgovinah Smuc in v obeh fototrgovinah Kanc. Celokupni čisti dohodek je namenjen Društvu slepih v Ljubljani.

Kino Kodoljevo igra ob 5 in 8 »Moj dragi je lovec« in »Sinovi neba«; ob 3 »Sinovi neba« Cene znižane. Jutri ne bo predstav.

KINO SLOGA TELEFON

Ob 15., 17., 19. in 21. uri priv. ačn. opereta

Pri belem konjičku

Cristi Mardayn — Herman Thimig

Dop. ob 10-30 po znižani enotni ceni Din 4-50

Mladi zdravnik (Ranjeno srce)

Film iz zdravniških krogov

V Ljubljani umrli od 29. maja do 4. junija 1936: Luznar Frančiška roj. Sever, 68 let, žena ključavničarja, Vidovdanska c. 9; Goriup Ivan, 77 let, zasebnik, Belgrad, Sjenička 1; Iskra Marija, 63 let, vdova vlakovodje drž. železnice, Stari trg 11a; Jaklič Frančiška roj. Dremelj, 62 let, zasebnica, Vidovdanska c. 9; Jurjevčič Marija roj. Križaj, 68 let, žena žel. zvančnika, Moste, Ljubljanska ul. 21; Zapor Franc, 30 let, delavec, Moravce pri Litiji; Košir Marija roj. Kūrtiz, 83 let, vdova mestnega nadoficijala, Grudovo nabrežje 23-I; Cimperman Mihael, 31 let, mestni delavec, Grajska pl. 1; Mole Marija roj. Brzin, 83 let, zasebnica, Ulica Stare pravde 1; Böhmewald Willy, 48 let, trgovski potnik, Cankarjevo nabr. 5.

Sestanek jugoslov. kirurškega društva, sek. cija Ljubljana, v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani, v torek, dne 9. t. m. ob 18. Spored: dr. Lunaček: Ruptura simfizje; dr. Trampus: Endometrioza. 8416

Zalne damske obleke, plašče in komplete kupite dobro in poceni v veliki izbiri trdke Fran Lakič, Stritarjeva ulica.

V sredo, dne 10. junija t. l. od pol 9 dopoldne dalje vrši podpisana davčna uprava prodaja iz proste roke raznih zarubljenih odnosno transferriranih predmetov v baraki mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Begunca iz Brna v Mariboru

Češki in naši časopisi obširno pišejo o begu dveh mladih ljudi iz Brna. Dijak brnske tehnike 20 letni Franjo Gregurič, ki je sin imovitega trgovca v Bedekovčini pri Zagrebu, je pobegnil z letalom s 16 letno hčerko bogatega brnskega industrijalca Edito Lieber. Obe pobegle hčerke je begunca zasledoval s policijo, kljub temu se jima pa je beg posrečil. Potniško letalo je pristalo v Zagrebu ter izkrcalo begunca, ki sta se podala najprej v Bedekovčino, včeraj pa sta prispela v spremstvu fantovega očeta v Maribor. Dekle je včeraj govorilo telefonično iz Zagreba s svojim očetom v Brnu, ki je oba pozval, da m uprideta nasproti v Maribor. Bila pa je to najbrže samo flinta razsujenega industrijalca, ker je takoj nato zaprosil potom brnske policije mariborsko policijo, da oba begunca aretirajo takoj, ko se prikažeta v Mariboru. Mariborska policija pa ju ni aretirala, pač pa je oba postavila

pod policijsko nadzorstvo. Obe fanta je ponujal na poltelji celo kavicjo 50.000 Din, če obeh mladih ljudi ne zapro. Policija kavicje ni sprejela, pač pa mora obe plačati nadzorstvo. Sinoči je mladenka ponovno telefonično govorila s svojim očetom v Brnu z glavne pošte ter ga prosila, da ji dovoli poroko z izvoljencem, ni pa še dosegla uspeha. Tudi danes zjutraj je parkrat pel telefon med Mariborom in Brnom. Posredovanje je prevzel mariborski odvetnik dr. Komavli. Danes je oče obljubil, da pride jutri v Maribor, kjer se bo vse najlažje uredilo. Mladenka se je danes predpoldne že zglasila v stolnem župnišču pri vikarju g. Mundi ter prosila, da bi jo krstil, ker hoče prestopiti iz židovske v katoliško vero. G. vikar ji želje ni mogel izpolniti ter se bo tudi to uredilo šele po očetovem prihodu.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 28. V. 1935.

Maribor

Maribor na dopisnicah. Pošto ministstvo bo izdalo dopisnice, na katerih bodo slike turistično privlačnih krajev. Med drugimi bo na dopisnicah tudi slika Maribora.

Avstrijski zdravniki v Mariboru. 20 uglednih graških zdravnikov ter predstavnikov graškega tiska napravijo v času od 9. do 11. t. m. izlet v naša zdravilišča. Obiskali bodo Maribor, Celje, Dobrovo, Rimske Toplice, Laško, Brežice, Krapinske Toplice, Rogaško Slatino. V četrtek, 11. t. m. jim bo priredila mariborska občina obed na Mariborskem otoku.

Poročila sta se v baziliki Matere Milosti učiteljica Marija Maht in učitelj Zorislav Krali. Naše iskrene čestitke!

Požar je upepelil stanovanjsko hišo poselstnice Terezije Šlamberger na Klopčih. Škoda je 30.000 din.

161 otrok bo poslala letos mestna občina na svoje stroške na počitnice. Od tega jih gre 106 (47 dečkov in 59 deklic) v Počitniški dom k Sv. Martinu na Pohorje, 55 (27 dečkov in 28 deklic) pa jih gre na morje v Bakar in v Kaštel Lukšič. Občina bo žrtvovala za to 82.300 din. Prošnji je bilo vloženih letos 392, žal, pa je komisija za odobro otrok, zaradi pomanjkanja sredstev, ugodila samo 161 najrevnejšim.

Na realni gimnaziji v Mariboru bodo sprejemni izpiti za I. razred 25. in 26. junija. Prošnje za pripravitelje k izpitu, naslovljene na ravnateljstvo ter kolkovane z 5 din, se sprejemajo od 22. do 24. t. m. Priloge: rojstni list in šolski izkaz. Pripuščeni bodo le oni učenci in učenke, ki so se rodili leta 1923, 1924, 1925, 1926, in katerih starši bivajo v okraih: Maribor, Slovenjgradec in Prevalje.

Akademski kongres ima svoj redni sestanek v torek 9. t. m. v kapeli sv. Franciška.

Na klasični gimnaziji v Mariboru bodo sprejemni izpiti za I. razred dne 26. junija. Prošnje se sprejemajo od 22. do 24. t. m. Priloge: rojstni list in šolski izkaz. Pripuščeni bodo le od leta 1923 do 1926 rojeni učenci in učenke.

Gasilska proslava bo danes na Pesnici ob priliki blagoslovitve novega gasilskega avtomobila. Ob 10 je služba božja na prostem, nato blagoslovitev. Obred opravi msgr. Vreže.

Reiji malih živali si bodo danes dopoldne na ustanovnem občnem zboru ustanovili svojo organizacijo. Občni zbor bo ob 9 v gostilni »Ljutomer« na Glavnem trgu.

Olimpijske prireditve. Danes ob 10.30 je v mestnem parku »Olimpijski koncert« na ulicah pa se vrši nabiralna akcija.

Slatina izvira sredi Mure. V petajstih preiskuje dno Mure radi zgradbe betonskih opornikov za novi most. Pri vrtenju so našli na velikem odprtinu, iz katere je udaril močan vrelc slatine, ki sedaj izvira sredi Mure.

Gasbena Malica v Mariboru nastopi na Telovo ob 15 pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

Maratonci Prosto voljno delo na igrišču se nadaljuje vsak dan. Graditev tekašča lepo napreduje. Naj ne bo člana, ki ne bi prišel pomagat na Livado!

Poselne izpremembe. Spodnjelejšarska ljudska posojilnica je kupila hišo v Barvski 3 od Marije Vesnaver za 362.690 din. — Centralna banka d. d. je kupila od »Zores«, konfekcijske tovarne d. z o. z., poslopje z zemljiščem na Ruški cesti za 700.000 din.

Obrtno gibanje. V maju je izdalo mestno načelstvo 14 novih obrtnih pravic, obenem pa je bilo 12 obrti izbrisanih.

Tujsko-prometna zveza v Mariboru naproša hotele, pensione in zasebnike, ki reflektirajo na sprejem nemških letovljarjev, da pošljejo slike in ostali propagandni material na naslov: Jugoslawische Gesandtschaft — Konsulat-Abteilung, Berlin W. 35, Grossadmiral Prinz Heinrich Str. 17.

Lovci, ki strelja ovce. Kmetje na Pohorju žive v strahu pred nepoznanim oboženištem človekom. Pojavil se je pri Sv. Lenartu ter pred očmi pastirja ustrelil ovco in jo odnesel v gozd. Prestažen dečko je zbežal v vas, odkoder se je odpravila skupina ljudi v gozd. S pomočjo psov so zasledili neznanca v frenutju, ko je ravno ustrelil ovco odiral. Ustrašil se je premoči, pustil pien in zbežal.

I. zbor malih harmonikarjev pod vodstvom g. Schweigerta vabi vse, ki so se udeležili turneje in imajo družinske narodne note, na razgovor o sodelovanju na Slovenskih dnevi v torek, dne 9. t. m. ob 20 v hotel Mariborski dvor.

Celje

Muzejsko društvo v Celju je sklenilo ustanoviti za šmarski okraj v Šmarju pri Jelšah posebno sekcijo, katere naloga bo, skrbeti za sistematično zbiranje gradiva, oskrbovati izkopavanje ter buditi zanimanje za preteklost. V Šmarju bo sklican v kratkem sestanek vseh, ki imajo veselje za to delo.

Pot skozi Hudičev graben bo zaradi popravil zaprta do sobote 13. t. m. Posetniki Celjske koče naj se blagovoliijo do tega dne posluževati drugih dohodov preko Pečovnika, Vipote itd.

Prvi dan birmovanja. Včeraj je škof g. dr. Tomažič delil prvi dan zakrament sv. birme. Birmantih je bilo 711 otrok. — V petek si je prevzeli v spremstvu g. opata Juraka ogledal najprej Mohorjevo fiskarno, nato je obiskal Novo Celje, Vrbje, končno si je pa ogledal tudi še bivše

Kvaternikovo posestvo, kjer bo v kratkem prirejeno zavetišče za uboge iz celjske občine.

Risarska razstava bo na tukajšnji gimnaziji od 7. do 14. t. m. in sicer vsak dan od 10 dopoldne dalje.

Beg iz sodnih zaporov v Konjicah — v Celju aretacija. Dne 1. t. m. sta pobegnila iz zaporov okrajnega sodišča v Konjicah 21 letni Vengust Jožef in 25 letni Habjan Jožef, oba delavca, doma iz Ljubecne. V petek sta bila oba aretirana v mestnem parku v Celju. Pri aretaciji je izjavil Habjan, da sta bila že približno teden dni v preiskovalnem zaporu v Konjicah zaradi nekaterih tatvin. Habjan je izpovedal, da sta pobegnila iz zaporov, ker je hotel on nekaj povedati svoji zaročenici. V mestnem parku ju je zalotila celjska policija, ko sta ravno pisala vsak na svojo stran pisma. Zasledovana sta bila po italijaci okrajnega sodišča v Konjicah. Oddana sta bila v zapore okrajnega sodišča v Celju.

Produkcije gojencev Glasbene Matice. V ponedeljek, dne 8. t. m., bodo v mestnem gledališču ob 7 zvečer produkcije gojencev Glasbene Matice v Celju in sicer za srednjo stopnjo, v sredo, dne 10. t. m. pa ob 8 zvečer in sicer bodo nastopili gojenci srednje in višje stopnje.

Današnji nogomet. Danes bo ob 17 na Olimpijem igrišču v Gaberju prijateljska nogometna tekma med SSK Mariborom in SK Olimpijom. Ob 15.30 bo istotam predtekma med SK Zalcem in kombiniranim moštvom SK Olimpa.

Slomškovi prazniki

PRIJAVE

Ker moramo vedeti vsaj približne podatke za udeležbo dne 21. in za dne 28. in 29. junija, prosimo, da se nam ločene prijave dopošljejo, kakor smo tudi poslali posamezne prijave pole. Tudi okolišnica naj prijavi udeležbo, kakor tudi oni, ki se pripeljejo z vozovi ali avtobusi.

VSADKO NAJ IMA IZKAZNICO IN ZNAK (svetinjico)

Brez izkaznice se ne more nihče voziti za polovično vožnjo! Nujno je torej, da ima vsakdo izkaznico! Pa tudi drugi, ki se ne vozijo z vlakom, morajo imeti izkaznico! Ta jim omogoči, da točno vedo za spored, poleg tega pa imajo v izkaznici tudi življenjske Slomška in druga za vedno potrebna navodila. Enako mora vsakdo imeti znak (svetinjico). Ti znaki bodo tudi dne 21. in dne 29. junija blagoslovljeni. Tako bo vsak imel blagoslovljen spomin na Slomškove praznike.

KRAJI, KJER JE SLOMEK DELOVAL.

Iz župnij, kjer je Slomek deloval, bodo prišla posebna zastopstva župljanov. Nekateri kraji so se že prijavili. Med prijavljenimi so tudi zastopstva iz koroskih krajev. Na vsak način naj se ti kraji po udeležbi še posebno odlikujejo.

NA KONJNE NE, LE NA KOLESIH!

Pošiljamo tem potom pojasnila onim, ki so nas vprašali, če lahko pridejo kot konjeniki. Konjenikov nimamo na programu sprejema. Samo fanje kolesarji imajo svoj dobočen program, kakor smo ga že objavili in bo še t. dni natančno objavljen. Da moremo za kolesarje vse potrebno oskrbeti, naj se isti prijavi pravočasno!

ZBOROVANJE UCITELJSTVA

Ker smo prejeli obvestilo, da bo sklep šole v dravski banovini dne 27. odnosno v Mariboru dne 26. junija, se bo zborovanje učiteljskega vršila dne 28. junija dopoldne ob 10 v gledališču. Zborovanja se udeležijo tudi načelniki ministrstva za prosveto za osnovno nastavo.

KJE DOBITE IZKAZNICE?

V vsakem kraju Slovenije v domačem župnem uradu. Poleg tega: v Ljubljani še v prodajalni Ničman in v Mohorjevi. V Celju: v Slomškovi in Mohorjevi prodajalni. V Ptuj v Cirilovi knjigarni. Iz drugih krajev izven Slovenije naj pišejo na naš naslov v Maribor ter priložijo za izkaznico in znak 5.50 Din v znakmah. V Zagrebu se dobijo izkaznice še: Odbor za proslavo 1050 letnice sv. Metoda, Ciril Metodova ulica 23 in v Belgradu, Krunska ulica 23 pri g. Ulagi.

POSEBNI VLAKI

Posebni vlakov imamo zagotovljenih, kolikor jih bomo potrebovali, tako za dne 21 kot za dne 28. in 29. junija. Vozni red bomo pravočasno objavili. Čitate vsak dan Slovenca!

VODITELJI SOLARJEV, ki se 21. junija udeležijo Slomškove proslave v Mariboru, naj to prijavi kot »šolsko ekskurzijo«, ker imajo v tem primeru četrtinsko vožnjo.

Slomškova družina.

Ljubljansko gledališče

DRAMA: Začetek ob 20

Nedelja, 7. junija: *Mladi gospod šef*. Iven. Globoko nizezane cene od 14 Din navzdol.

Ponedeljek, 8. junija: *Tiran*. Red C.

Torek, 9. junija: *Zaprto*.

OPERA: Začetek ob 20.

Sobota, 6. junija: *Vesela vasa*. Premiera. Iven.

Nedelja, 7. junija: *Vesela vasa*. Iven.

Ponedeljek, 8. junija: *Zaprto*.

Torek, 9. junija: *Lucia di Lammermoor*. Red B.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 9. junija: *Mladi gospod šef*. Ustvarjanje ljubljanske družine

Nad najslavnejšimi gosli Stradivarija je viselo stoletno prokletstvo! Šele velika ljubezen je prinesla odrešenje! — Mojster režije GEZA BOLVARY je obdelal to prekrasno snov v grandioznem filmu

STRADIVARI - NESMRTNE GOSLI

Nov foxov zvočni tednik! Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri

v glavnih vlogah:

Gustav Fröhlich

Sybilla Schmitz

Albrecht Schönhals

KINO UNION

TELEF. 22-21

Stavbinski delavci odobrili sporazum

Ljubljana, 6. junija.

Danes ob pol 11 dopoldne je zborovalo v dvorani Delavske zbornice zidarsko delavstvo, ki je sklepalo o odobritvi doseženega sporazuma med stavbeniki in zastopniki zidarjev. Delavstvo je napopolno dvorano do zadnjega kotlička, vedlo pa se je zelo disciplinirano. Poročala sta Leskovšek ter zastopnik Delavske zbornice Kopač. Delavstvo je soglasno sprejelo pogoje za zboljšanje mezd, ki pomenjajo nekako 30 do 40% zboljšanje, toda s pripombo, da veljajo te meze samo začasno ter, da se že sedaj prično pogajanja za ureditev končne mezdne tarife v stavbeni stroki.

Za sedanja dela bodo prejeli: težaki do 20 let starosti po 3 Din na uro, nad 20 let po 3.25, zidarji, tesarji in strojniki do 2 let službe po 4.50, nad dve leti službe 5.25 Din. Pri novih stavbah dobivajo težaki po 3.25 oziroma 3.50 Din, kvalificirani delavci po 5 oziroma 5.75 Din. Na deželi

dobivajo vsi po 25 par na uro manj; mesta pa so: Ljubljana, Maribor, Celje in Kranj. Za javna dela dolo kvalificirani delavci po 25 par manj, težaki pa 50 par manj; na Ljubljani pa dolo za delo v strugi 25 par več. Stukaterji dolo za delo iz teranove, terabome in umetnega kamna po 7 do 8 Din. Tesarji zaslužijo isto mezo na deželi in v mestih. Ako so kod dobivali delavci višje meze, kakor so v tej pogodbi določene, jih prejema tudi v bodoče. Stalno odgovorno stanje delavstva se ukine. Sušmarstvo bodo v bodoče zasledovali delavci in delodajalci. Zaradi stavke ne bo nihče preganjan. Razne socialne zakonske določbe se morajo v polni meri upoštevati.

Razen nekaterih malih in nevažnih podjetij so vsa druga ljubljanska stavbna podjetja te pogoje sprejela. Delavstvo čaka le, da bodo podjetja v ponedeljek te pogoje podpisala, nakar se delavstvo v torek vrne na delo.

Sprejem

v kn. šolijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in pravno nepokvarjeni sinovi dobrih krščanskih družin, v prvi vrsti taki, o katerih je upati, da se bodo po končanih gimnazijskih študijah posvetili duhovskemu stanu. Prvi in poglavitni namen zavoda je namreč vzgoja duhovskega naraščaja. Zato je vsa vzgoja usmerjena k temu namenu.

Kdor hoče biti sprejet v I. gimn. razred, mora napraviti prej sprejemni izpit ali na zavodski ali na katerikoli državni gimnaziji. Na zavodski gimnaziji se bodo vršili sprejemni izpiti dne 22. in 23. junija. Pripuste se samo oni, ki so se rodili v letih 1923 do 1926 in ki nameravajo potem prosti za sprejem v zavod.

Za sprejemni izpit je treba do 18. junija poslati prijavo, kolkovano s 5 Din na ravnateljstvo šolijske klasične gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano. Prijavi se priloži: 1. šolski izkaz (knjižica), 2. rojstni in krstni list, 3. dopisnica z natančnim naslovom, prosilca, da bo moglo ravnateljstvo pravočasno sporočiti, kateri dan naj pride dotični k izpitu.

Oni, ki bodo izpit naredili, s tem se niso sprejeli v zavod, ampak se morajo po izpitu predstaviti vodstvu zavoda in mu oddati še posebno pismo (nekolkovano) prošnjo za sprejem v zavod.

Oni učenci, ki bodo prestali sprejemni izpit na kakršni državni gimnaziji, lahko prosijo za sprejem v zavod tekom meseca junija. Prošnji za sprejem prilože šolski izkaz s potrdilom o opravljenem sprejemnem izpitu ter rojstni in krstni list. Najbolje je, da prinese to listino osebno v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov k vodstvu zavoda.

Istotako lahko prosijo tekom meseca junija za sprejem v II., III. in IV. razred dijakov z drugih klasičnih gimnazij. Prinešiti morajo osebno vodstvu zavoda pismo prošnjo s prilogi: zadnje šol. izprijave in rojstni list. V te razrede pa se sprejemajo samo dobri, nepokvarjeni dijaki z odličnimi in prav dobrimi izprijevami, pod nobenim pogojem pa ne ponavljalci.

Letno plačilo se določa po izprijevah in gmočnih razmerah dotične družine. Polno plačilo za dečke ljubljanske šolijske znaša za celo šolsko leto 6000 Din, za dečke iz drugih šolij pa 7000 dinarjev. Plača se lahko tudi z življenjem po tekočih tržnih cenah. Ubožnim prošlem z odličnimi izprijevami se ta znesek primerno zniža. Če se dijak dobro izkaže s pridnostjo, pobožnostjo in vpludnostjo, uživa glede plačila v nadaljnjih razredih še večje ugodnosti. Vsa druga pojasnila glede oblike, knjiž. šol. potrebščin itd. se dobe o priliki zglasitve v zavodu.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano.

Fantovski tabor v Prečni

Na Antonovo nedeljo, dne 14. junija 1936 se zberejo fanje novomeške dekanije v Prečni, da se razgovorijo o fantovskih nalogah in se navdušijo za prave fantovske vzore.

Spored: 1. Ob 10 govor g. prošta Cerina in slovesna sv. maša. 2. Po sv. maši tabor pred cerkvijo. 3. »Povod Bog.«

Fantje, na svidenje v Prečni!

Velik shod dekl. Marijinih druž v Stični

Ker obhaja letos samostan Stična 800 letnico svoje ustanovitve, so nekatere izmed deklških Marijinih druž želele poromati na izlet k stiški Zal. Materi B. Zato je samostan v dogovoru s Škofijskim vodstvom Marijinih druž sklenil raje organizirati skupno večje romanje, združeno z velikim shodom v Stični. Vodstvo je že poslalo vabila ljubljanskim kongregacijam in večini župnij na Dolenjskem.

Tukaj ponovno vabimo vse deklške Marijine družbe v Ljubljani in na Dolenjskem, da se romanja v staroslavno Stično na Alojzijevo nedeljo dne 21. junija v čim večjem številu udeležijo.

Romanje bo združeno z velikim shodom dekl. Marijinih druž na prostem. — Program, ki bo v podrobnostih objavljen naslednji teden, bo v glavnem tale: Zjutraj sv. maša e pridigo in skupnim sv. obhajilom, zborovanje na prostem, ogled samostana in okolice, kosilo, zborovanje, procesija s kipom luške Matere B., akademija in slovesne večerice.

Iz Ljubljane je že zagotovljen poseben vlak, ki je bil po novem voznem redu sicer ob nedeljah ukinjen, tako da bodo tudi udeleženci s kočevskoribniške strani imele lepo zvezo tja in nazaj!

Dobrodošli bodo tudi Mar. družbe onih župnij, ki niso bile morda posebej vabljene, vendar pa se naj tudi te prej priplave prav tako kot druge.

Gg. voditelji! Čeprav udeležba ni obvezna, vendar Vas prosimo, da se potrudite in še to nedeljo razglasite članicam svoje Mar. družbe, da boste najkasneje do naslednje nedelje (14. t. m.) imeli vsaj približno število udeležencev prijavljenih ter ga takoj odobrošljite uradno na: »Župnijski urad Stična«, ne na Škof. vodstvo, kot je bilo nekatere rečeno. Ako se mislite udeležiti, smatrajte to za nužno zaradi uspešnejše organizacije. Če sami ne morete z njimi, pošljite vsaj dekleta, za vse drugo bomo skrbeli sami. — Škofijsko vodstvo Marijinih druž v Ljubljani.

Ribnica

Danes popoldne ob treh dobo vprizorili akademiki iz Ljubljane veselo igro »Postržke« v našem Prosvetnem domu. Katoliški akademiki so si zastavili nalogo zgraditi si dom, kjer bi mogli dobiti stanovanje vsi revni akademiki, posebno kmetski sinovi. Zato prihajajo med nas. Podprimo njihovo prizadevanje s tem, da se prireditve v čim večjem številu udeležimo!

Trbovlje

† Murn Franc. Skoraj 80 let je živel, pa je tako naglo umrl! Zajtrkoval je še, napojil sinu-gospodarju živino in stopivšega v sobo zadene možganska kap, ki po dveh urah pretrga nit njegovega življenja. Rajni je bil vsestransko spoštovan mož, skrben kmet in gospodar, čez 25 let cerkveni ključar župne cerkve, član občinskega in šolskega odbora. Da so se pri župni cerkvi tako hitro nabavili novi zvonovi, je velika njegova zasluga. Dne 11. februarja 1934 je obhajal s svojo soprogo Amalijo roj. Plaznik zlato poroko v krogu svojih deveterih še živih otrok in velikega števila vnukov in vnukinj. Kot član Apostolstva mož je vesno obhajal prvo nedeljo in praznovati prvi petek, zato mu je Bog dal milost, da je prvi petek umrl in bo na trojiško nedeljo pokopan. Naj v miru počiva!

Nov občinski proračun. Banovina je vrnila prvotno sprejeti proračun občini, ker je izkazoval primanjkljaj, z naročilom, da ga občina sama uravnovesi. Zato je moral občinski odbor na seji zadnji četrtletje ponovno sklepati o proračunu. Znižale so se pri izdatkih postavke za obresti občinskih dolgov, ker sta banovinska in mestna hranilnica v Ljubljani odločili oziroma podaljšali odplačevanje dolgov. Zaradi narobenega znižanja se je črtalo v postavki 11. za javna dela od 608.000 na 266.000 in v postavki 14. socialno skrbstvo in javna kuhinja od 785.000 na 656.000. Tako bi znesli vsi izdatki 3.595.113 din. Pri dohodkih se je zvišala občinska trošarina na rum in šumeča vina in na novo vpeljala na slatino po 20 par na steklenico. Zvišala se je tudi trošarina na električni tok od uprave predlaganih 6.5 na 7.5 par na Kw. Dohodek od elektrike bi tedaj znesel 984.000 din. Vsi dohodki pa 3.607.283 din, kar da prebitka 12.130 din. Proračun je bil v posameznih točkah soglasno sprejet, pri končnem glasovanju pa sta se dva odbornika opozicije vzdrževala glasovanja. Na dnevnem redu je bila še tudi točka o stanarini za učiteljsko vodenske šole, odbor je zadevo ponovno soglasno odklonil, ker imajo učitelji od rudnika naravno stanovanje. Odobrena je bila soglasno zamenjava zemlje z g. Ličarjem, da se pridobi prostor za regulacijo občinske ceste in primerno zvezo z novo cesto Spane—stara občina. Odobril se je prenos oziroma prepis gostilniške obrti g. Termoviciu, Miklavčičevi in Kljun Zofki. Odborniško mesto je odložil g. Lavrini, odbor odstopa ni vzel na znanje, ker ni naveden vzrok odstopa, kar zahteva § 58. obč. zakona. Podžupan g. Jordan, ki vodi občinske posle namesto obojlega g. župana, je nato sejo zaključil.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 7. junija: 8.00 Z dobro voljo v dober dan! (plošče) 8.45 Napoved časa, poročila, objava sponora 9.00 Ruski sekret 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz Trziča (ob priliki 100 letnice posvetitve župne cerkve) 11.15 Radijski orkester, Operna glasba 12.30 Napoved časa, objava sponora, obvestila 13.15 Prenos v velesejma (Trbovljska gošta) 13.30 Kar imamo, to vam damo (plošče) po željah, oddaja prekinjena od 14—16 16.00 Kmetijska ura: Sociologija vasi (g. Krol Jože) 16.30 Prenos župnijske proslave iz Trziča 18.30 Otroška ura: Gasperek 19.00 Napoved časa, poročila, objava sponora 19.30 Nacionalna ura: Dušič kot mislec (Stojanovič iz Belgrade) 20.00 Pevski koncert »Ljubljanskega Zvona« vodi g. Dore Matul 20.45 Koncert Radijskega orkestra 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sponora 22.15 Plesna glasba, igra Radijski jazz, vmesne vloške poje zd. Jelka Lelčeva.

Ponedeljek, 8. junija: 12.00 Iz carstva cvetle (plošče) 12.45 Vremenska napoved, poročila 13.00 Napoved časa, objava sponora, obvestila 13.15 Pesmi in plesi danasnšnjih dni (plošče) 14.00 Vremenska poročila, borzni tečaj 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sponora, obvestila 19.30 Nacionalna ura: Letošnji pridelek naše ršenice in njeno novčenje (Zorič iz Zagreba) 19.50

65 letni jubilej celjskih gasilcev

Danes praznuje Prostovoljna gasilska in reševalna četa v Celju 65-letnico svojega delovanja. Ta jubilej je združen z lepo gasilsko proslavo. Ker je gasilska četa v Celju med najstarejšimi celjskimi organizacijami in se njeno delo po svojem plemenitem cilju visoko dviga nad vse ostale organizacije, zato čutimo za svojo dolžnost, da se ob tej priložnosti spomnimo njenega dolgoletnega dela in tej človekoljubni ustanovi posvetimo nekaj vrstic.

Veletrgovca g. Franc Dobovičnik
sedanji predsednik čete.

Delo za ustanovitev gasilske čete v Celju sega nazaj v leto 1870. Takrat je izšla vrsta predpisov proti požarni nevarnosti. Ideja ustanovitve prostovoljne organizacije gasilcev je našla v Celju mnogo plemenitih prijateljev. Prva seja pripravljalnega odbora je bila dne 12. marca 1870, nato so bila vložena pravila, ki so bila potrjena dne 28. avgusta 1871 in dne 28. septembra 1871 je bil ustanovljen občni zbor. Za prvega načelnika je bil izvoljen pivovar in posestnik Karel Mathes. Potrebno orodje je dala četi na razpolago mestna občina, med drugim dve ročni brizgalni. Ze 5. okt. 1871 pa si je četa nabavila za tedanje čase mo-

derno enomerno brizgalno. Od ustanovitve do danes je imela četa prostore za shrambo orodja na dvorišču mestnega magistrata, ki so bili v teku let večkrat preurejeni. Prva večja društvena elavnost je bila takoj po ustanovitvi dne 1. oktobra 1871 in še tisto noč je mlada gasilska četa doživela svoj ognjeni krst, ko je ob 11 ponoči izbruhnil požar. Društvo je moralo skrbeti za pripravljenost konjske priprave in alarmiranje k požaru. Na Miklavževem hribu so postavili požarno stražo, ki se je obdržala skozi dolga desetletja. Konjsko vprego je izpodrinil moderni avto, požarno stražo je pa deloma izpodrinil telefon in naprava hišnih zvoncev za alarmiranje. Ze leta 1872 je imelo društvo 74 članov.

Društvo je skozi dolgo vrsto desetletij delovalo v splošno zadovoljstvo in so bili ob raznih priložnostih razni zaslužni gasilci odlikovani za svoje nesebično delovanje. Mnogo je četa tudi pripomogla k organizaciji gasilstva sploh. Pozneje je ustanovila svoj sanitetni oddelek. Četa se je udeležila brez števila požarov in reševalnih akcij ter s svojim orodjem in požrtvovalnim moštvom prinašala uteho in tolažbo trpečemu človeštvu. Po svetovni vojni je četa doživela nov razmah. Konjsko vprego je nadomestil avto, ročne brizgalne pa motorika. Nova mehanična lestev doseže višino 22 metrov. L. 1933 je bila nabavljena četrta motorna brizgalna večjega tipa znamke Rosenbauer. L. 1931 je občina postavila četi lep, nov gasilek dom, s čimer je bila omogočena tudi ustanovitev prepotrebne rešilne postaje. V ta namen je bil nabavljen tudi rešilni avto znamke »Tatra«, katerega se je l. 1935 pridružil drugi rešilni avto znamke »Fiat«. Rešilni oddelek je od ustanovitve do vključno 28. maja 1936 izvršil 2181 prevozov ter prevozil 20.629 km.

V vodstvu čete so se tekom desetletij vrstili razni, za vse dobro vneti možje. Mnoge med njimi že krije črna zemlja, drugi še vrše svojo nalogo bližnjemu v pomoč. Društvena kronika zaznamuje dolgo vrsto zaslužnih častnih članov, ki so si za četo in za gasilstvo sploh pridobili izrednih zaslug. Na zadnjem občnem zboru čete, dne 19. januarja letos, je bil izvoljen za predsednika veletrgovca g. Franc Dobovičnik, kateremu želimo, da bi bilo njegovo delo za razmah najlepše humanitarne organizacije v Celju kronano z novimi uspehi, četi sami pa želimo pri njenem delu v pomoč bližnjemu obilo božjega blagoslova.

Po Koroškem

Avtobusna potovalna in izletna pisarna M. Okorn v Ljubljani je za letošnje binkošne praznike priredila nad vse lep in zanimiv izlet po Koroški. Izletniki, ki so se na binkošno soboto zjutraj ob 6 odpravili iz Ljubljane, so v udobnem odprtem avtobusu prevozili skoro vso Koroško od Podkorenskega sedla pa visoko gori do mejnikov Velikega Kleka, kjer so v idilični, tihi gorski vasi Sv. Kri (Heiligenblut 1280 m) prvič prenočili, in po lepih dolinah skozi Spittal ob Lepem in od tajskega prometa še ne skazenem Milstättskem jezeru, mimo Gorečkega jezera ob Africi (Afritz) k Osojskemu jezeru. Tu so se drugi dan, na binkošni ponedeljek, z žično železnico popeljali na Prižnico (Kanzelhöhe), od koder se odpira krasen razgled po zahodnem delu Koroške, ki ga na jugu zapira močna stena Karavank. Pot jih je nato vodila ob Vrbskem jezeru v Celovec, od koder so se preko Velikoveca in Zelezne kaplje zvečer ob 11 vrnili v Ljubljano. Vsa pot je sicer dolga 620 kilometrov, vendar pa potovanje ni bilo nikako poživljanje kilometrov, ker je bilo spričo dobrih cest še dovolj časa za daljše postanke v Zg. Dravogradu, zadnjem koroškem mestecu, v Lienzu, prvem tirolskem mestu, ki po vsej svoji starinski, pa okusni zunanosti nudi najhvaležnejše ozadje romantičnim filmom (»Pri belem konjčku«, imenovan po patriarhalni gostilni »Zum weißen Röhl«, ki je prišel tudi v Ljubljano), in pri Sv. Krvu, od koder so se na binkošno nedeljo dopoldne po kranjski alpski cesti povzpeli do Franz-Josefs-Höhe (2362 m), ki je priložnostna na skalnat breg tik nad velikim ledenikom Pasterza (Pastirica) in odkoder je krasen razgled na snežnike 3798 m visokega Velikega Kleka (Großglockner). Med nepregledno množico avtomobilov iz vseh držav, ki so se zaradi istočasnih smužkih tekem zbrali na tej višini, je stal tudi prostorn avtobus s slovenskimi napisil. Seveda so se izletniki zadržali nekaj ur tudi v Celovcu in Velikovecu in ob Vrbskem jezeru. Pa tudi vojna sama po gladkih cestah, po globokih dolinah mimo tolikih jezer, ki jih avstrijska tujskoprometna propaganda upravičeno proglasa za najlepše, kar je na Koroškem, je izreden užitek. Izlet je trajal cele tri dni, polnih pokrajinskih in narodopisnih zanimivosti, o katerih bomo še izpregovorili. Podjetje je za nizko ceno 750 Din, v kateri so všteti vsi stroški za potne liste, razne krajevne takse itd. prenočevanje in petkratna hrana na dan, dalo višek ugodnosti. Ob mirnem vpludnem vodstvu g. Borisa Komana in spričo zanesljivega vozača, ki vozi širok avtobus, ki se ga je radi njegove obežnosti prijelo ime »galeja«, po drznih gorskih vijugah varno kot ura, je izlet minil v najlepšem razpoloženju. Naj bi podjetje priredilo še kaj podobnega, udeležencev mu najbrž ne bo manjkalo. Požrtvovalnemu g. Komanu, ki se je moral nekaj dni po izletu podvreči težki operaciji, pa želimo skorajšnjega okrevanja.

Videm ob Savi

Proslava 70 letnice g. dekana. Pretekla nedelja bo ostala slehernemu Videmčanu v trajnem spominu. Kot je bilo objavljeno, je bila ta dan slovesna proslava 70 letnice rojstva gospoda dekana, župnika in konzistorialnega župnika Ivana Medveška. Velike množice so dopoldne napolnile prostorno cerkev sv. Ruperta in prisostvovala slovesni sv. daritvi, ki jo je daroval slavljence sam, dočim je v jednatih besedah orisal lik katoliškega svečenika gospod mestni župnik Klasinc iz Brežic. Po končanem svetem opravilu pa se je, lahko rečemo, vsa videmska fara zgrnila na prostor pred župniščem Korporativno so se zbrali gasilci iz Vidma, šolska mladina, ki je pod vodstvom ge. Baydekove zapela par dobro posrečenih pesmic, občinski odbor zastopniki verskih in prosvetnih organizacij. In vsi so izrazili svojemu dušnemu pastirju čestitke in ljubezen. V imenu svetne oblasti pa je izrekel udanostne čestitke okrajni načelnik iz Brežic dr. Poklukar. Glavno točko proslave pa je obsegala slavnostna akademija v nedeljo dopoldne. Pevski zbor je pod vodstvom g. Colnerja dovršeno zapel par pesmi, g. Danijel Planinc je še govoril slavnostne besede, nakar so domači igralci predstavljali Calderonov misterij »Sv. maša«. Občinstvo je dvorano docela napolnilo. Slavnostne akademije so se udeležili zastopniki vse župnije in s tem pokazali ljubezen in spoštovanje do svojega dušnega nastirja.

Sv. Benedikt v Slov. gor

Na binkošno nedeljo popoldne se je kljub precejšnji oblačnosti zbralo pri Sv. Benediktu še precej ljudi. Prišli so gledat igro »Naša apostola«. V uvodnih besedah je g. dekan Gomilšek govoril o slovanskih apostoli. Po govoru se je začela igra. Vse je bilo radovedno. Igerski vodja je začel z igro ter skozi vso igro vezal gledalce in igralce. Ljudstvo ga je še precej ubogalo ter je sledilo njegovim pozivom. Vstajali so in peli ter molili. V igri sami je nastopilo nad 100 igralcev ter je vsa tehnika igre in njen potek bila res obudovajna vredna. Nobenih mučnih odmorov ni bilo, temveč je slika sledila sliki takoj. Konjeniki so točno prihajali, godba je točno igrala in tudi zvonar je svojo službo v stolpu dobro vršil. In igralci? Zbori in posamezne vloge. Igrali so precej skupno in enotno. Vendar bi se zborom lahko dala še večja pozornost. Toda igro so dobro poznali. Tudi posamezniki so dobro igrali. Vojvoda slovanski se za prestol bori in postane »kristjan na ime« in šele slovanska apostola mu dasta pravega Kristusovega duha. Starosta noče bogovom več darovati, postal je kristjan. Njegova hči Božena, prva slovanska družica, je cela kristjanka; jagnje varuje in v ječi trpi zaradi svoje vere. Njena nasprotnica je Alda, hči Taduna. Zid Bron pa spleta in novice prenaša ter dela za denar. Adalwin, škof solnograški, je Nemeč in močnega gospod. Ciril in Metod pa sta glasnika ljubezni. Oročja ne poznata, govorita jezik slovanski in potujeta v Rim. Slovanom sta prava apostola. Ciril umrje, Metod pa se vrne iz Rima kot škof. Ljudstvo ga slovesno sprejme in tudi Gobjmira, vojvodovega sina, duhovnika. — Dobro so igrali. Poglobljali so se v svoje vloge. Vojvoda je bil ponesen. Božena pa skromna in Alda je bila res Alda. In tako naprej! Tudi Ciril in Metod sta dobro rešila svoje vloge in nič manj Adalwin. Igra gotovo ni bila brez uspeha. V benediški fari se je še bolj utrdila zvesta, da je v skupnosti moč. Utrdila se jim je vera v Kristusa, saj so videli v igri, kako sta ljubezen in pravica zmagali.

Končno: Vsa čast fari, ki je priredila tako veliko igro, vsa čast igralcem, ki so toliko žrtvovali, vsa čast kaplanu g. Semu, ki je igro vodil in jo tako mojstrsko priredil.

Naznanila

Ljubljana

1 Slovensko zdravniško društvo priredi XVII. znanstveni sestanek v poslovnem letu 1936 v ponedeljek 8. t. m. ob 18 v predavnišnici internega oddelka s sledečim dnevnim redom: Docent dr. Ivan Matko: Zgodnja diagnoza srčne insuficience. Vabljeni vsi zdravniki in medicinski.

1 Ljubljana. V ponedeljek zvečer ob 8. uro pevski zbor za celoten zbor v beli dvorani Unionsa. 1 Zadnji intimni koncert letošnje sezone bo jutri, v ponedeljek, ob pol 9 zvečer v Hubedovi dvorani. Jože Gostič in Lipovšek Marjan izvajata spored deske sodobne glasbe. Vstopnice po 10 in 5 din v knjižarni Glasbene Matice.

1 Jutri, v ponedeljek 8. junija, ob 18.15 je tretja jubilejna produkcija ljubljanskega državnega konservatorija v dvorani Filharmonične družbe Spored 5 din, ki velja kot vstopnica za dobi v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

1 Kino Kodoleno igra danes ob 5 in pol 9 »Moja draga je lovska« in »Sinovi neba«. Ob 3 »Sinovi neba«. Cene znitane. Jutri ne bo predstavl.

1 Jevljeveci-penci imajo v torek 9. junija t. l. ob 20 v akademskem domu na Miklošičevi cesti nujno vajo za Steno. Naj nihče ne izostane.

1 Nočno službo imajo lekarne: danes: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy del., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7. — Jutri: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 4; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gatus, Moste.

SK Grafika : SK Jadran

bo sigurno najbolj zanimiva tekma II. razreda. Ker se vsako moštvo zaveda važnosti te tekme in kompletno nastopi, bodo imeli gledalci priložnost videti res napeto in zanimivo borbo dveh enakih nasprotnikov. Upajmo, da bo borba tudi fair. Začetek ob 10 na igrišču Hermesa v Šiški. Prijatelji vabljeni!

Reka: Slovan. Ker odpade kvalifikacijska tekma za državno prvenstvo, bo najvažnejše srečanje te nedelje prvenstvena tekma omenjenih klubov, ki stojita na čelu drugorazrednih klubov. Tekma se vrši na igrišču Reke. Začetek ob 10 dopoldne ob vsakem vremenu.

Kar smeji se perilo!

Zares, Schichtovo terpentinovo milo pere tako prizanesljivo, da tkanine prav nič ne poškoduje. Odpravi temeljito iz perila vso nesnago in ga napravi lepo belega.

pere perilo bleščeče belo

Schichtovo terpentinovo milo

...in za namakanje Ženska hvala

Posetite olimpijske prireditve

danes dopoldne ob pol 10

na kopališču SK Ilirije plavalni miting, pri katerem sodeluje elita ilirijanskih plavalcev. To je prva letošnja plavalna prireditev, ki naj pokaže sadove marljivega zimskega treninga. Pričakuje se rušenje jugoslovanskih rekordov (Cerar, Schell)! Na sporedu so sprinterske discipline, waterpolo in skoki. V slučaju neugodnega vremena bo prireditev preložena na praznik.

Popoldne ob 14

pri gostilni Carman v Kosezah start kolesarjev, ki bodo tekmovali na progi Podutik—Dolnice—Dravljice. Krasen pregled na prog! Nastopijo najboljši ljubljanski seniorski in junijski dirkači. Cilj je zopet pri gostilni Carman.

Pred lahkoatletskim dvobojem Češkoslovaška : Jugoslavija

Zadnje eretanje med našo in češkoslovaško lahkoatletsko reprezentanco sega nazaj skoraj za en in pol decenja, in se je vršilo v okvirju troboja Jugoslavija:Češkoslovaška:Poljska.

Na tem troboju smo bili ob Čehoslovakov sigurno premagani, toda naši reprezentanti so ravno tako sigurno premagali Poljake.

Od tedaj do danes se je pa razmerje sil v lahki atletiki med Češkoslovaško, Jugoslavijo in Poljsko bistveno spremenilo.

Poljska je v lahki atletiki postala velesila, ki je vzgojila mnogo svetovnih »klas«, tako Petkiewicz, zmagovalec nad najboljšim tekačem vseh časov Fincem Nurmijem, olimpijskega zmagovalec v teku na 10 km v Los Angelesu l. 1932, Kucsozinskega, svetovnega rekorderja v metu krogle oboročeno, Heljasa itd.

Tudi Češkoslovaška, akoravno ne v taki meri kakor Poljska, se je do danes od nas v kvaliteti močno oddaljila in si priborila položaj ene najmočnejših držav v srednji Evropi. Poslala je poleg ostalih v športno borbo Dondo bivšega svetovnega rekorderja v metu krogle.

Jugoslovanska lahka atletika je v tem času doživela celo večletno dobo nazadovanja in stagnacije, da je zamogla v zadnjih letih zaznamovati počasen toda razveseljiv napredek. Ni smelost, ako trdim, da smo ravno slovenski športniki: lahkoatletiki in organizatorji prispevali k temu glavni delež.

Se nekoliko o programu v Pragi in o naši postavi, kako bi morala izgledati.

Program prvega dne izgleda naslednje: 1. tek 100 m zapreke, 2. skok ob palici, 3. tek 100 m, 4. met krogle, 5. tek 1500 m, 6. skok v daljavo z zaletom, 7. met kopja, 8. tek 400 m; drugi dan: 1. tek 200 m, 2. met diska, 3. tek 5 km, 4. skok v višino z zaletom, 5. tek 800 m, 6. met kladiva, 7. štafeta 4x100 m.

V prvi disciplini tek 110 m zapreke sta naša dva najbolj izrazita zastopnika Ivanovič in dr. Buratovič, ki bi, če nastopita, zagotovila brez dvoma našim barvam dragoceni dve prvi mesti. Šele za njima prideta na vrsto (Hašk) in Hanžekovič (Concordia). Za disciplino sta se s svojimi letošnjimi rezultati definitivno uvrstila v reprezentanco: Bakov (Concordia) z novim rekordom 3,77 postavljajem v Bukarešti in Zupancič (Ilirija) z rezultatom 3,40 m doseženim v Grazu. Disciplina tek 100 m, v kateri smo še pred enim letom bili zelo močni, je danes naša Ahilova peta. Akoravno je Bauer (Pančev) že v stadiju nazadovanja (11.1) vendar je še vedno trenutno naš najmočnejši sprinter. Kot drugi bi vsaj na papirju z rezultatom 11 sek. doseženem na tekašišču v Belgradu, ki vidi precej od štarta proti cilju, prišel v poštev Stefanovič (Jugoslavija, Belgrad), toda niti on niti nobeden naš sprinter danes ne more poseči v resno borbo s Čehi, ki beležijo rezultate okoli 10.8 sek.

Za met krogle prideta brezpogovorno v poštev rekorder Kovačević (Concordia), letos že 15,45 m in dr. Narančič (Concordia), ki je minulo nedeljo postavil svoj najboljši rezultat v Jugoslaviji (14,45). Sicer je novi talent Vučević (Vojvodina) letos markiral že boljši rezultat (14,63), toda novinci v po-nanikanju rutine v težjih borbah po večini odpovedo.

Za disciplino tek 1500 m sta danes edina naša reprezentanta Goršek in Kreva (oba ASK Primor-

Ob 15.15 Ljubljana—Mladika

na igrišču Primorja na Tyrševi cesti junijska prvenstvena tekma, med odmorom lahkoatletske točke: skok v višino in tek 1500 m za juniorje in seniorje. Po predtekmi: 110 m zapreke in met kopja, nakar sledi glavna nogometna tekma

ob 16.30 Ljubljana—Hermes

med odmorom: met kladiva in olimpijska štafeta 800x400x200x200.

Cisti prihod prireditev gre v lond za opremo naših reprezentantov na olimpijske igre v Berlin. Pri prireditvah se bo prodajal tudi olimpijski znak. Sezite po njih in prispevajte svoj obulus!

je). Oba enako močna sta z medsebojno podporo zmožna že sedaj doseči rezultat pod našim državnim rekordom (4:11).

Skok v daljavo nam je pokazal, da moramo še vedno računati na starega rutinjerja Novakoviča (BSK), ki je v svojem prvem nastopu preskočil daljavo 6,70 m, kot drugi najboljši letos, se mu je pridružil novinec Rupanec (Pančev) z rezultatom 6,70 m, vzlic temu pa bi srednjemu trebalo postaviti rutinjerja dr. Buratoviča (Concordia).

Disciplina met kopja nam dela precej pregla-vic! Doslej najboljša Nikolčič (Jugoslavija) (54.36) in Markušič (Slavija, Varazdin) (53.07) je v nedeljo gladko preskočil Miloš (Concordia) (55.32), zaradi česar bi bilo najpravičnejše, da bi nas zastopal prvi in zadnji.

V disciplini tek 400 m beležita letos najboljšie rezultate dva Primorjaša: Gabršek (51.6) in Pleteršek (52.6). Upoštevatvi je pa treba pri tem, da sta rezultata dosežena na zelo slabem terenu v Gradcu in brez konkurence (prvi Gradčan 55 sek.), zaradi česar sta oba zmožna na normalnem terenu in ob močnejši konkurenci, znatno zboljšati svoje letošnje rezultate.

Za tek 200 m prideta v poštev edino Bauer (Pančev), akoravno ne beleži še letos rezultata v tej disciplini in Pleteršek (Primorje) z rezultatom 23.3, doseženem v Gradcu.

Met diska je najboljšie zaseden z dr. Narančičem (43.47) in dr. Manojlovičem (43.68). Vučević (Vojvodina), akoravno beleži boljši rezultat (44.06), ni še danes v stanju prenesti težje konkurence.

Disciplina tek 5000 m ima na razpolago dva brezkonkurenčna v naši državi zastopnika za dolge proge: Kreva (ASK Primorje) in Bručana (Ilirija).

Za disciplino skok v višino vodita letos na papirju: Vučević (Vojvodina) 1.83 in Mohr (Jugoslavija) z istim rezultatom. Martini (Primorje) je sicer v Gradcu na težkem terenu preskočil, akoravno bolan, 1.80 m, vendar je najslabše naš skakač, ki je po Gradcu v treningu preskočil 1.90 m! in bi ga bilo treba prvenstveno vzeti v poštev, poleg njega še Vučević, ki je že dvakrat preskočil višino preko 1.80 m, medtem ko je Mohr v Bukarešti močno razočaral z višino 1.70 m!

Tek 800 m ima enega brezkonkurenčnega kandidata v osebi Gorška (ASK Primorje), ki je brez konkurence in po slabem terenu pretekel progo pod 2 minuti! Nikhazy (Pančev) je v Bukarešti na odličnem tekašišču in v ostri konkurenci dosegel rezultat 2:00.7, Gabršek v Gradcu na težkem terenu in v slabi konkurenci v štafeti 2:00 minuti. Gabršek ima veliko prednost pred Nikhazijem ne samo zaradi večje vzdržljivosti, še večjo zaradi večje hitrosti.

Met kladiva ima edino dva kandidata, danes še vedno najboljša metalca v naši državi: ing. Stepišnik (Ilirija) in Goiča (Hašk).

In končno zadnja disciplina, štafeta 4x100 m, ki nam bo delala največje preglavice, ker danes ne razpolagamo z večjim številom odličnih sprinterjev, Bauer Stefanovič, Buratovič in Pleteršek bi bila trenutno najboljša postava.

Ako bi bila postava določena v našem amielu, potem smo uverjeni, da poraz v Pragi ne bo prevelik.

S. S.

Old-Boys moštvo SK Ilirije. Za bive aktivne nazgornetase pripravila SK Ilirija ustanovitev Old-Boys moštva. Kdor se zanima za igranje, naj se pripravi na nasledov: »Old-Boys SK Ilirija« — Kavarna Evropa. Pozor! so: popolna oprema.

† **Evgen Jarc**

1907 — 1917

Od splošne volilne pravice do majske deklaracije

Dva dni pred 29. majnikom, ko je bil dr. Anton Korošec prvič izvoljen iz splošne kurije v avstrijski državni zbor, je podal demisijsko že drugi ministrski predsednik, ki je prevzel nalogo, da izvede volilno reformo. »Reče«² princ Hohenlohe, bivši tržaški namestnik, sicer ne v boju za splošno volilno pravico, ampak kot žrtve Madžarov. Njegov prednik, baron Gautsch, je bil izdelal in 23. febr. 1906 predložil parlamentu načrt volilne reforme. Parlament privilegiranih kurij je štel dotlej 425 poslancev, med njimi 205 Nemcev. Kričeče je bilo razmerje med številom volilcev in poslancev: leta 1901 je šlo volilo 5431 veleposestnikov 85 državnih poslancev, 556 članov trg. in obrt. zbornice 21, 493.804 volilcev mest in trgov 118 poslancev, 1.585.466 iz kmečkih občin le 129 in iz splošne kurije s 5.004.232 volilci je pa bilo le 72 poslancev. Posebno krivično je bilo to razmerje, kar se tiče Slovencev, ki so v privilegiranim parlamentu šteli le 15 poslancev. Gautscheva volilna predloga je odpravila kurije, zvišala število mandatov za 30 na 455, med njimi bi bilo 230 Slovanov, 205 Nemcev, 16 Italijanov in 4 Romuni. Število Slovencev bi se zvišalo od 15 na 23 (torej za 8), število Jugoslovancev sploh pa od 27 na 36. Od štela 30, za kolikor bi bilo število mandatov povišano, bi največ pridobili Slovenci: 8. Res so jih dobili končno 9. Pomisleke je vzbujalo le dvoje določil: Koroški Slovenci bi dobili le 1 mandat (dotlej niso imeli nobenega, upravičena bi bila 2), štajerski pa 6 (dotlej 4, upravičeno 8). Baš za te mandate je tedaj prva pogajanja z vlado dr. Ploj, ki je bil l. 1898 tokrat 14 dni dvakrat avanziral: od ministrskega tajnika do sekijskega in dvornega svetnika, po letu 1906 pa do senatnega predsednika in predsednika upr. sodišča. Utemeljuje volilno reformo je Gautsch izjavil odločno: »Ljudje odidejo, ideje ostanejo. Če padem jaz, ne bo padla volilna reforma.« Zelo točno je že pri prvem čitanju označil konzervativce Ebenhoch stališče krščanskih strank: »Kolo časa gre z nami, ako sami kolesu dajemo prave, kolo se vrtil poleg nas. ako roke križem držimo, kolo gre čez nas, ako se mu ustavljamo.« In to zadnje je doživljalo narodno-napredna stranka, katere desno krilo je zahtevalo pluralno volilno pravico, drugačno porazdelitev volilnih okrajev na Kranjskem in gorozlo z obstrukcijo pod pretezo, da gre za koristi koroških in štajerskih Slovencev. Dočim je bila sicer v Sloveniji sprejeta volilna predloga z odobravanjem, je šel dr. Tavčar celo tako daleč, da je Čehom očital izdajstvo, ker niso preprečili splošne in enake volilne pravice. »Narodni Listy«³ so septembra 1906 dr. Tavčarjev boj proti splošni in enaki volilni pravici odkrito razkrinkali, tem bolj, ker je bil njih urednik Penizek točno poučen:

Splošna volilna pravica

»Dr. Tavčarju so v boju proti volilni reformi ekali pogled notranjekranjski prepri. Celo nerazumljivo dejstvo je, ki si ga ne moremo razlagati, da pride z nameravanim novim volilnim redom liberalno slovensko zastopstvo v tako nevarnost, da pride iz Kranjske po njem samo en liberalac na Dunaj, namreč za glavno mesto. Nočemo dolgo preiskovati, zakaj evobodomiselni živeli na Kranjskem tako naglo propada in zakaj gre nasproti gotovim porazom, naj se že voli po starem ali novem volilnem redu, in zakaj ravno po volilni reformi še več trpi. Ne poudenjemo agitacije duhovstva, a liberalna stranka je vendar sama sokriva, da raste in napreduje klerikalna stranka. Naprednjaki so leta in leta delali v roko klerikalni stranki. Sami so jej dali v roko orožje, ki jih zdaj pobija. Z največjim obžalovanjem vidimo dr. Tavčarja med načelnimi nasprotniki splošne in enake volilne pravice, z največjo žalostjo smo ga slišali, da se je izjavil za pluralno volilno pravico, z največjim ogorčenjem čujemo, da hoče poveriti sestavo volilnih imenikov rajši birokraciji nego samoupravnim funkcionarjem. O njegovi obtožbi čeških poslancev, češ, da so Čehi varovali interese vseh Slovencev in koroških posebej, kot vseh Slovanov, in da njihovo prizadevanje glede Korošcev ni doseglo uspeha, da so bili preglaševani skupno s Hrvati in Slovenci in to jih bolj ravno takpo, kakor da niso mogli za dolenjavstvijske in dunajske Čeha doseči nobenega zastopstva. Ali zato, da so bili poraženi, ne zaslužijo, da bi jih zmerjali z izdajalci in rablji. Več nego se je doseglo, se ni dalo doseči in se tudi ne da in tudi dr. Tavčar, ko bi bil prej v omedle, ne bi bil čudeža naredil. Od nikogar se ne sme več zahtevati nego premorejo njegove sile! Čehi so dobili en mandat šele na 58.400 duš, Slovenci na 45.600 in pridobili končno 9 mandatov. Gautsch je sicer padel nad svojo predlogo. Principiela nasprotstva in boj za porazdelitev mandatov, zlasti pa opozicija galskih fevdalcev — vse to ga je vrglo. Njegov naslednik Hohenlohe ni uspel, dovršil pa je veliko delo baron Vladimir Beck, ki je poznal slovenske razmere, ker je imel posestvo pri Zalcu. Odslek za volilno reformo, ki je končal svoje delo meseca oktobra, je odklonil predlog (Tollinger—Tavčar) za pluralno volilno pravico in za volilno dolžnost, sprejel pa predlog, da se morejo meje volil. okrajev in število mandatov izpremeniti le z dvotretinsko večino. Medtem se je dosegel kompromis, da so Kočvarji dobili svoj mandat, za Korošce se pa ni dalo ničesar več doseči. Parlament, ki mu je bilo predloženo 746 strani obsegajoče poročilo, je odklonil pluralno volilno pravico (zanjo so glasovali Schwegel, Barbo, Tavčar, Plantan in Ferjančič). Dne 1. decembra 1906 je bila sprejeta cela volilna reforma (s 194 proti 63 glasovom). Ko jo je tik pred Božičem sprejela še gosposka zbornica, kjer je govoril zanjo škof Jeglič, jo je sankcioniral cesar 26. januarja 1907. Splošne volitve so bile razpisane na dan 14. majnika 1907. Demokracija je zmagala na vsej fronti, glas vsakega 24 let starrega Slovence je štel toliko, kakor glas historičnega fevdalca — Slovenci so postali politično enakopravni.

Enotna organizacija slovenskega naroda

Dr. Krek, ki že od leta 1900 ni bil član parlamenta, je med tem doma načrtovala organizacijo slovenskega ljudstva. S politično organizacijo sta začela s Sušteršičem že prej. Izšla je sicer iz Kranjske, je objela tudi druge slovenske pokrajine, tako da moremo šele odsele govoriti o politično, gospodarsko in kulturno enotni Sloveniji. Naj citiram o tem besede, ki jih je napisal Šuklje, ki je poznal (roj. 1849) ves naš »narodni preporode«⁴ iz 60ih let. Piše namreč v Spominih (II. 19—20): »Sušteršičev talent se ni nikoli in nikjer pokazal tako izrazito, kakor v organizatornem delu, s kojim sta dr. Sušteršič in dr. Krek, podpirana od slovenske duhovščine, življenju našega naroda dala povsem

drugo lice. Sam sem bil priča in svedok našemu preporodu, počenši od leta 1858. ... Vsa ta narodna prebujenost je bila po velikem delu le formalnost in s tem se izdavnica ni bil zasiguran gospodarski, socialni in kulturni preporod našega ljudstva. ... Pač se je s ponosom poudarjala narodna zavednost Notranjcev, ali dejstvo je bilo, da so najglasnejši »narodnik«⁵ klicarji v narodni borbi prepogostoma bili izsevalci onih rojakov, ki so jih hoteli rešiti tujega jarma. ... Slovenski odvetniki na Spodnjem Štajerskem so pač stekli velike zasluge za narodno prebujanje, a obenem se niso mogli na laž postaviti oni, ki so trdili, da žene marsikaterega poleg narodnega navdušenja še skrb za lastno pisarno. ... Ta položaj se je v neprimerno kratkem času izpremenil. Po Krekovi in Sušteršičevi iniciativi se je razvijalo združništvo, nastajala so, konsumna društva, mlekarne, strojne zadruge itd. Obenem se je po sistematičnem načrtu ustvarilo živahno prosvetno gibanje. Ljudska masa, prej povsem omahljiva in nezavedna, je dobila svojo organizacijo in s tem edino možnost, na predovati v kulturnem, gospodarskem, demokratičnem in političnem smislu. Najhujši očetek za posvetno razumnost, ki je stalo tedaj skoraj brez izjeme v narodno-napredni stranki, je ta, da je to široko polje popolnoma zanemarilo ter to delo prepuščalo požrtvovalni rodoljubni duhovščini.

Ustvarjajoče Krekovo delo je bilo gospodarsko, kulturno in politično. Začelo se je z organizacijo delavstva, za čigar probleme se je zanimal mladi Krek že, ko je bival v dunajskem Avgustineju, pripravljaje se na doktorat. Triletno bivanje na Dunaju kot poslanec (1897—1900) mu je pogled razširilo. Takrat so se ustvarile osnove njegovega zmišlja za organizacijo in tedaj je že začel izvajati, kar je centumski poslanec, tajnik Volksvereina za katoliško Nemčijo, napisal leta 1906 že omahujočemu dr. Ebenhochu v »Linzers Volksblatt«: »Jako usodna bi bila politika, ko bi se ustavljali temu mogočemu gibanju. Volilna pravica mas bo uvedena z vami ali proti vami. Sistematični, stvarni pouk, agitacija in organizacija morejo najbolje paralizirati nevarnost splošne in enake volilne pravice.« Dr. Krek je začel s tem delom — ne iz strahu pred volilno pravico, ampak »ker se mu je množica smilila« — ob delavstvu in kmetu. Vidova nedelja 1894 na Smarni gori in ustanovitve »Kat. delavskega društva«⁶ stoji ob začetku tega plodonosnega dela. Čigar niti se etekajo odsele vse v dr. Kreku. Izza dunajskega krščansko-socialnega tečaja 1894 sledi intenzivno ustanavljanje delavskih organizacij kar zapored.

Ob istem času kakor za delavce se je začelo tudi Krekovo delo za kmeta. Ze njegove »Črne bukv«⁷ kmečkega stanca iz leta 1895 kažejo teoretično podlago, ki si jo je ustvaril. Njegovo delo za kmeta — je združništvo. Med prvimi so sicer še delavske zadruge: 1895 Delavsko konsumno društvo in Delavska stavbna zadruga. Ob ustanovitvi Gosposke zveze 1895 ima sicer svoj delež dr. Sušteršič, a dr. Krek je tisti, ki v letih 1903 in 04, pravilno usmeri združno delo. Na Kranjskem je bilo v l. 1873—1893 osnovanih 30 zadrug, l. 1894 do 1912 pa 567. Zdržna zveza sama je imela l. 1913 članic 682, njen denarni promet se je od l. 1900 z 5 milij. K do l. 1910 dvignil na 116 milijonov K. Zdržništvo je postajalo denarna in gospodarska veselisa.

Razvoj prosvetnega dela odpira najslajnejše poglavje dr. Krekovi organizatornih uspehov. Matica tega gibanja je bila prvotno delavska, a od 30. januarja 1898 sploh Slov. krščansko-socialna zveza, ki ji je bil dr. Krek od 11. februarja 1900 do svoje smrti predsednik. Drugi katoliški shod je postavil enotne smernice za prosvetno delo, ki se je razširilo po celi Sloveniji. V tem razvoju je bil najbolj pomemben prvi shod katoliških nepolitičnih društev l. 1902, ki je zbral udeležence iz vseh slovenskih dežel. Mladeniški tabor l. 1904 na Brezjah je bil že uspeh skupnega dela, ki so ga na Štajerskem vodili dr. Korošec, dr. Gomilšek in dr. Hohnjec. Na velikem mariborskem zborovanju leta 1905 je bilo sklenjeno začeti s telovadno organizacijo. Na obnem zboru 1906 je bilo podano poročilo, da šteje SKSZ 5 pododborov (štajerski, vipavski, koroški, goriški in tržaški), v Mariboru se je pododbor 30. novembra 1906 izpremenil v samostojno zvezo. Ljubljanska zveza je štela l. 1906 157 društev (na Kranjskem 83, na Štajerskem 45, na Vipavskem 11, na Koroškem 7, na Goriškem 7, v Trstu 3). Največje prosvetno propagando pa je vršil dr. Krek z živo besedo na neštelih predavanjih in shodih ter s peresom. Izza l. 1907 so skoraj vsi uvodni članki »Domoljuba«⁸ njegovi, delavska »Glasnik«⁹ in »Naša moč«¹⁰ poleg »Slovenca«, »Kat. obzorja«¹¹ itd. so polni njegovih člankov, katerih bogate in duhovite misli so bile že takrat privlačne tudi za nasprotnika in so še danes tudi za nas. Dr. Krek je že takrat pokazal še eno lastnost: znal je pritegniti mlade sodelavce. Kjer je opazil pisateljski, predavateljski ali gospodarski talent, ga je zagrabil, ga tudi preizkusil in ni odnehal, dokler ga ni obvladal, da mu je sledil kot sotrudnik. Nič ni bilo v njem zavisti, ki je vedno znak ozkega značaja. Ni mu bilo na tem, kdo seje ali žanje, vodilna mu je bila setev ali žetev sama ob sebi.

Politična zmaga slovenskega ljudstva

Politična organizacija v teh letih, zlasti odkar je 8. januarja 1896 umrl kanonik K. Klun, je skupno delo dr. Kreka in dr. Sušteršiča. Katoliška narodna stranka se reorganizira v Slovensko ljudsko stranko 27. novembra 1905. Katoliška politična društva se unikajo kmečkim zvezam. Shodi zaupnikov postanejo najvišja strankina inštanca poleg izvršilnega odbora. S tem je izvršena demokratizacija S. L. S., kakor se imenuje katoliška narodna stranka od 27. novembra 1905. Ze doslej živahna politična akcija se razgiblje do skrajnosti v volilnem boju za parlament splošne in enake volilne pravice. Tedaj nastopajo na shodih poleg obeh voditeljev in stare garde (dr. Zitnik, Fr. Povše, Josip Pogačnik, Josip Gostinčar, Kregar, dr. Schweitzer, Šuklje od l. 1903 i. dr.) tudi že mladi (dr. Lampe, dr. Pegan, prof. Jarc i. dr.). Na Štajerskem, kjer se vrši v tem času ločitev strank pa poleg dr. Korošca zlasti dr. Jankovič, Gomilšek, dr. Benkovič, dr. Hohnjec, Roškar itd. Boj za splošno in enako volilno pravico je skoncentriral ves strankin napor v središču in v obmejnih pokrajinah. Organizatorno delo desetih let doseže svoj največji uspeh pri volitvah l. 1907. Dr. Sušteršič je dobil kot kandidat 5. kurije l. 1897 38.236 glasov z največjim naporom (protikandidat Jelenc 11.812, Kopač 5852). L. 1907 je pa dobila S. L. S. za deset tisoč glasov več: 48.175 in 10 mandatov (lib. 10.946 in 1 mandat, soc. 5031). l. 1911 je pa narasla za 5000 glasov: 54.093 (lib. 15.308, soc. 6327). Na Štajerskem je razvoj prosvetnega dela in

politike šel v slično smer (gl. »Slovenec«¹² 29. maja, dr. Korošec — 30 let parlamentarec). V. Spindler, dr. Kukovec i. dr. so ustanovili »Narodno stranko za Štajersko«¹³ v Celju 30. septembra 1906 ter so začeli izdajati »Narodni list«. Kot odgovor so dr. Korošec in njegovi (zlasti Roškar, dr. Jankovič, Pišek, dr. Benkovič i. dr.) 21. januarja 1907 ustanovili samostojno stranko, ki so ji dali ime »Slov. kmečka zveza za Štajersko«. Njen pristaj je bil tudi še dr. Ploj, ki se je po volitvi iznevil. Volitev l. 1907 je prinesla Kmečki zvezi velik uspeh: 30.277 glasov in 5 mandatov (lib. 10.982 in 2 mandata, soc. 3547), l. 1911 pa 28.355 glasov in 7 mandatov (lib. 10.982 glasov, brez mandata, soc. 3123 glasov). Na Dunaju sta se osnovala najprej dva kluba, Slovenski, v katerem so bili vsi slovenski poslanci izvzemši liberalne, in Jugoslovanski klub, ki so vanj stopili poleg Hrvatov in Srbov slovenski liberalni poslanci in uskok dr. Ploj.

Ljudski deželni zbor

Nič manj pa ni dvignil samozvesti slovenskega ljudstva na Kranjskem, ki je predstavljalo hrbenico slovenskega naroda, potek političnih dogodkov v domači deželi. Po težkih in hudih bojih je izvajala S. L. S. ljudski deželni zbor s tem, da je bila uvedena splošna kurija, ki je postala odločilna za razmerje moči v deželni zbornici. L. 1908, ko so se vršile zadnje volitve po starem volilnem redu, so imele kmečke občine 39.564 volilcev in 16 poslancev, mesta in trgi 5705 volilcev in 8 poslancev, oz. s trgovsko obrtno zbornico 10. 13 veleposestnikov pa 10 poslancev. Pri volitvah po starem zakonu je bilo 44.407 volilnih upravičencev, po novem se je to število več kakor podvojilo na 98.377 volilcev. Ko je prodrla splošna in enaka volilna pravica za državni zbor, so morali hočeš nočeš zastopniki privilegiranih kurij pristati na uvedbo splošne kurije z označenim številom volilcev. Tako je po volitvah l. 1908 imela S. L. S. v deželnem zboru 26 poslancev. Nemi in naprednjaki pa 23. Začelo se je plodno delo, ki ga je sicer takrat kolikor mogoče otravla »narodno-napredna«¹⁴ opozicija, ki pa mu danes skoraj po 30 letih tudi nasprotniki priznavajo veliko aktivnost in zmišal za napredek. Brez podrobnosti naj bo imenovanih le nekaj velikih uspehov. L. 1909 je državni zbor v veliki debati o aneksijski Bosni zavzel stališče do jugoslovanskega vprašanja. Dr. Krek je dejal: Dolžnost avstrijske vlade je, skrbeti za to, da središče jugoslovanske ostanje in če se ni, se napravi v naši monarhiji. Ako tega ne bo izvedla, bo imela irendento, ki bo širša in večja kakor je danes. Se nikdar v zgodovini slovenskega naroda ni bilo to tako jasno in odločno povedano! Krek je poudarjal enotnost v gospodarskem oziru: »Naša je ta zemlja, ki jo mora geograf oceniti kot enoto. Ne samo zemlja, tudi narod je naš narod. Tukaj ne moremo govoriti o več jezikihi, o več narodih: en jezik je to in en narod. Deželne meje je zgodovina delala in jih bo delala.« Ali dr. Sušteršič, ki je odgovoril grofu Barbotu: »Dualistična ustava je bila ena najuodnejših napak (misli na razdelitev Avstrija-Ogrsko).« Ljudski deželni zbor se torej celo v ustavnih vprašanjih ni ustrašil odločne besede. Isti zbor je posegel reformativno v kulturno in gospodarsko življenje dežele. Število osnovnih šol je neverjetno zrastle — analabetov skoraj ni bilo več. Sprejet je bil nov zakon o plačah učiteljev in šolskem nadzorstvu, za slovensko šolstvo je bilo sprejetih mnogo sklepov (za realko, vseučilišče, strokovne šole itd.). Temelj gospodarskega napredka je postala desetmilijskono melioracijsko posojilo (za vodovode, za ceste, za ljubljansko barje itd.). Ustanovila se je deželna banka, ki je že prvo leto imela 30.000 K čistega dobička. Kot odškodnina za kanale v drugih delih države je nastala belokranjska železnica. Začela se je velikopotezna elektrifikacija dežele. Za pravice občin v zmišlu samouprave, ne centralizma, je bil sklenjen nov občinski red in volilni red, nastali so občinski posredovalni uradi, zastareli cestni zakon se je nadomestil z novim modernim, sklenjen je bil nov vodopravni zakon, ki je dal pri izrabi vodnih sil, prednost javnim korporacijam, občinam, deželni in državi. Deželni zbor je ustanovil obrtni pospeševalni urad, slovensko trgovsko šolo za moške in ženske, združno šolo. Izmed kmetijskih zakonov naj bodo navedeni: lovski, zakon o komasaciji, o razdelbi skupnih zemljišč (oba po načelih nove agrarne politike: Schiff), o izboljšanju pašnikov, o varstvu planin, o ograjah, o pašnih pravicah in o varstvu ptic. Energična je bila klub nezmišelnemu odporu liberalcev akcija za zboljšanje živinoreje in za živinorejske tečaje. Nanovo so se uvedli gospodinski tečaji, gospodarska šola, kreirala referata sadijarskega in živinorejskega nadzornika itd. itd. in končno uredile tudi deželne finance. Deželni glavar dr. Sušteršič je v sklepnem govoru l. 1913 ugotovil, da je bilo v enem zasedanju storjenih nad 1000 sklepov in sklenjenih 55 važnih zakonov. Tudi pri deželnozbornskih volitvah v jeseni l. 1913 je zmagala S. L. S. z ogromno večino: v kmetijski kuriji je dobila 32.719 glasov in vse mandate, v splošni ki je bila istovetna z volitvijo v parlament, pa 50.894 glasov (lib. 22.148) in vse mandate razen enega, pri čemer je poudariti, da je bila uvedena volilna dolžnost. Zasedanje 1914 je prineslo obračun dr. Krekov z njegovimi obrekovalci: Kakor strela so udarjale njegove besede na brezstidnost in nemoralnost liberalnega časopisa.

Kranjska je postala s svojim delom v l. 1908 do 1914 vzgled vsem drugim deželam. Zrastla je ljudska samozvest, ko se je v praktičnem delu dokazalo, kaj zna ljudska in politična moč v samoupravi ustvariti. Kranjska — učiteljica slovenskega ljudstva po drugih deželah!

Brez kompromisa naprej!

Politično življenje ni bilo po l. 1907 sploh nič manj živahno. Dr. Ravniharjev pokret za novo stranko in ustanovitev »Našega lista«¹⁵ eta ostala brez uspeha. Na Dunaju se je ustanovil »Slovenski klub«. Ko je l. 1908 proglasila Avstrija aneksijsko Bosno in Hercegovino, so nastopili jugoslovanski delegati skupno v istem zmišlu kakor poslanci S. L. S. v deželnem zboru. Vseled vedno večje napetosti v zunanji politiki sta se oba kluba združila v Narodno zvezo (37 jugoslovanskih poslancev). Krek je zahteval, da se ustvari velika jugoslovanska država v okviru monarhije. Položaj v parlamentu je bil vedno bolj napet: ustanovili se je zato 1909 Slovanski centum (58 poslancev). Pod Bienerthom, o katerem je izrazil Bärnreither sodbo, da je bil eden najslabših avstrijskih ministrskih predsednikov, se je osnovala »Slovenska enota«¹⁶ (Jugoslovani, del Rusinov in Čehi skupaj 125 poslancev). S Friedjungovim procesom, v katerem je avstrijska diplomacija manipulirala s ponarejenimi listinami, kakor je to dokazal Masaryk, je do-

ČATEŠKE TOPLICE

Najbolj vroči (54° C) radioaktivni vrec v dravski banovini. Krasni uspehi zoper reumo, isias, otroplost, želodčne in ženske bolezni. Odprte od 1. V. do 30. IX. V pred- in posezon: zdravljenje 10 dni Din 600.—, 20 dni Din 1100.— (stanovanje, hrana, kopel, zdravniški pregled, vožnja, takse). — Zel. postaja Brežice in Dobova. Prospekte pošlje Uprava Čateških toplíc.

segla napetost svoj višek. Medtem je stopilo v ospredje vprašanje bosenske agrarne banke, o kateri je imel Krek 4. junija 1906 svoj znameniti govor, ki je poljske žlahtiče ganil do solz. Velikanski shod v Ljubljani 18. julija je pozdravil brzoglavno en del Poljakov. Boj zoper Bienertha se je nadaljeval in se je, ko je predložil v proračunskem predlogu italijansko vseučilišče, ne pa tudi slovenskega, začela obstrukcija. Kljub rešilnim poskusom, pri katerih so imeli svoj delež poleg nekaterih Čehov tudi slovenski liberalci in novopečeni predsednik upravnega sodišča, dr. Ploj, Bienerth ni uspel in je moral l. 1911 razpustiti parlament.

Državnozbornske volitve so prinesle S. L. S. in njenim somišljenikom v obmejnih deželah zopet veliko zmago. Ze pri prvih volitvah je dobila blizu 100.000 glasov in 19 mandatov, pri ožjih volitvah pa še 20. (Brenčič ca. Ploj). Na Dunaju so osnovali Hrvatskoslov. klub, v katerem niso bili izmed slovenskih poslancev dr. Ravnihar, Rybač in Gregorin. Gautsch se je hitro naveličal ministrskega predsedstva zlasti zaradi strelotv proti Hohenburgerju in sledil mu je Stürgkh. V teh letih so vzbudili pozornost dogodki na Hrvatskem: Čuvajev režim. S. L. S. je stopila v stik s pravaši, v Opatiji so sklenili 18. in 19. septembra 1912 ustvariti čim tesnejšo politično zvezo. Vojna balkanskih narodov je še bolj zblížala Vseslovensko (tako se je sedaj imenovala) in Hrvatsko stranko prava. »Slovenec«¹⁷ je pridobival znamenite Krekove in Zitnikove članke o jugoslovanskem vprašanju. 19. oktobra je združil Hrvatsko-slovenski sabor na zborovanju 90 poslancev obeh strank. Na Dunaju je začel Hrvatskoslovenski klub obstrukcijo: v ospredju je stalo jugoslovansko vprašanje. Kljub Sušteršičevim poskusom je šel boj na Dunaju dalje, dokler niso morali Slovenci osamljeni popustiti. Dr. Korošec je v delegacijah l. 1913 nastopil odkrito za federalizacijo monarhije. Slovenska delegacija na Dunaju je vztrajala pri svojem opozicijskem stališču: dr. Sušteršič je zato kot deželni glavar odločil mesto klubovega načelnika 4. marca 1914 in izvoljen je bil dr. Korošec. Ta izprememba je bila odločilnega pomena za politično taktiko med svetovno vojno in po njej. Pot je šla navzgor brez oportunitizma. Politična razgibanost slovenske parlamentarne delegacije je razvela politično aktivnost po celi Sloveniji. Dr. Krek je bil povsod enak doma: Kakor v Ljubljani tudi v Mariboru, Celovcu, Gorici in Trstu. Izginjale so meje političnega provincializma, slovenski poslanec se ni več čutil samo kot zastopnik posameznega okraja, zavedel se je, da zastopa prav za prav vse slovensko ljudstvo. Plod tega dela: Koroški Slovenec se ne čuti več osamljenega, štajerskega nazaduje, primorsko Slovenstvo napreduje. Delo kranjskega deželnega zbora je vsem dokaz, kaj premore močna stranka v samoupravi, je živ vzgled Štajercem — pro od Gradca, Korošcem za delo za kmeta in Gorčanom, kaj jim utegne prinesiti politična večina. S tem je bila zbuena naša politična zavednost. In še eno. Krekovo oko ni obstalo ob mali Sloveniji. Bil je nosilec kulture tudi Hrvatom. S prijatelji dr. Korošcem, dr. Lampetom in prof. Jarcem je priredil tik pred svetovno vojno socialne tečaje v Dalmaciji (v Splitu in Šibeniku). Poznali sta ga Hrvatska in Bosna, v Srbiji je imel združnega sodelavca Avramovića, na Češko ga je vezalo prijateljstvo z agrarci (Udržal, Sedlak i. dr.) in katoliškimi narodnimi poslanci (Sramek, Stojan itd.), na Poljake na dr. Buzeka, ki je bil predsednik odseka za socialno zavarovanje, za katero je bil dr. Krek poročevalec. Tako je njegova močna osebnost, ki ni poznala igralske poze, vezala Slovenijo s severom in jugom. Tudi svojim ožjim sodelavcem je hitel odpirat vsa ta pota in poznanstva.

Ob svetovni vojni

V to živo politično in kulturno delo je tresčila, kakor se je zdela ob prvem pogledu, uničevalna svetovna vojna. Čez noč je prenehala vsa razgibanost, organizacije so obstale: vse je prevzela misel na vojno. Tegobe, ki jih je povzročala, so odpirale polagoma oči ljudstvu, čim huje so bile žrtve: da-li je ta vojna bila potrebna, kakšen zmišal ima sploh, da-li ni njen cilj vsenemški, da-li je še kako sredstvo proti zmagoslavju namo pohodu vsenemške politike. Ljudstvo je upalo, da mu Krek, Korošec in drugi, ki jim je tolikrat poverilo zaupanje, pomorejo. In res je kakor žarek z nebes, ki so si ga vsi želeli in ga trpeči pričakovali, sinila majska deklaracija: Slovenec na svoji zemlji svoj gospod, a ne osamljen, ampak združen z brati po besedi in krvi, s Hrvati in Srbi. Prešernova beseda, da bomo tja našli pot, »kjer prosto voľjo«¹⁸ el postavet, oprta na misel, da »manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi«, je dobivala vseobli konkretno obliko in postajala meso, Narod je zakrilil s perotmi, da poleti iz pretesnega gnezda. Čudovito je, kakor čudež na Visli in na Marni, kako je slovenski človek preko noči izzoril: nič več ni bilo strahu v njem, nič sužnja. Jugoslovanska mafija si dostikrat lasti, da ima v tem nenadnem preobraženju slovenske duše največ zaslug. Ne poudenjemo njenih zaslug z informativne strani in njenih subverzivnih uspehov — v ozkem krogu. Ljudska masa pa, ki je dotlej videla v Kreku in njegovih svojega voditelja, ki ga niso omajale tudi ogabnosti od nasprotnikov izmišljenih in zlorabljenih afer, je verovala njegovi besedi, mu sledila brezpopojno kljub svarečim besedam nekaterih konjunkturistov in njih trabantov. Kratkotomlo: slovenski narod je v en mah dozorel v političen narod. Brez Krekovega organizatornega dela, brez splošne in enake volilne pravice, ki je spolitizirala sleherne Slovence, bi vsega tega ne bilo nikdar. Kakšna bi bila danes naša usoda! Mussolini—Sušnik—Hitler!

Ko znanste drevo, in uživamo njegov sad in se učimo pod njim, kdo se misli na drobno pečko, iz katere je vzrastlo na gospodarja, ki ga je zasedil? 30. maj, obletnica našega prebujanja, bi moral biti zato praznik, posvečen spominu tistih, ki so ga dali slovenskemu ljudstvu, pred vsem tistega, ki se je zanj vsega žrtvoval, spominu dr. Janka Kreka.

* Ta članek je pisal g. prof. Evgen Jarc en dan pred svojo smrtjo za nedeljsko štev. »Slovenec«. Želel je, da bi ga v soboto še sam korigiral. Tedaj pa je že ležal na mrtvaškem odru.

Lepote naše zemlje

„Pojdimo proti Hrvaški...“

— smo de-
jali, sklenili in sklep tudi izvršili.

Meseca julija (l. 1911) smo se z jutranjim dolenjem odpeljali do Ortnika. Od tam smo šli peš v Sodražico, kjer smo obedovali, po obedu pa nadaljevali pot v Loški potok. Tu nas je naš dragi prijatelj Ferdo kar najljubezniveje sprejel. Po malem zakusku nas je peljal v družbo starih znancev in prijateljev, kjer nam je čas vse prehitro potekel.

Naslednje popoldne smo šli čez Ravno goro v Loško dolino, kamor nas je spremil Ferdo, ki je premeril to pot že šestokrat ob vsaki uri ponedelja in ponedelja. Zato smo se brez skrbi zaupali njegovemu spretnemu vodstvu in prispeli v Pudoč, v tedanjo nad vse gostoljubno hišo ge. R. — Tukaj smo pri dobro obloženih mizi marsikatero uganili. Naslednje popoldne smo si ogledali okolico

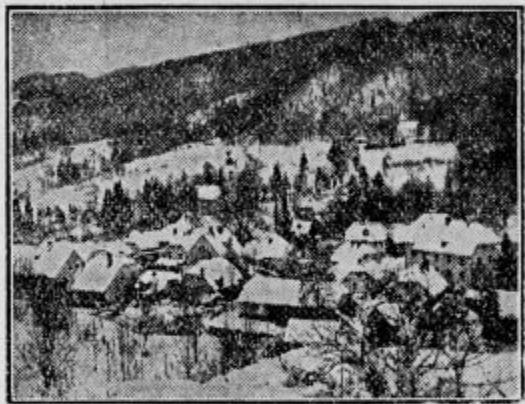

Cerknica ob Cerkniškem jezeru

tja do Dan z veleznanimivim požiralnikom »Gobina«, kamor se ob veliki povodnji steka voda iz vse doline, da odteče v Cerkniško jezero, ki je od tam oddaljeno tako dobro uro. Ogledali smo si tudi Stari trg, središče Loške doline in pa starodavno mesto Lož z dobro ohranjenim razvalinam starega gradu nad mestom. Drugo popoldne smo se ločili od te lepe doline, zroč pred seboj nekdanj naš Snejnik, in korakali zopet skozi Babno polje ter dolgo vas Prezid. V mraku smo med potjo iz daljave čuli otočne melodije »odotnih narodnih pesni. Okrog desetih ponoči smo po serpentinah dospeli v Cabar.

Peter Klepec iz Čabra

Preden smo odrinili od tu, sem se spomnil pripovedi o Petru Klepcu iz Čabra, o katerem smo čitali prvoščolci v »Cvetniku« in o katerem piše isto naš Ivan Cankar v svoji knjigi: »Podobe iz sanj«. — Bil je to slaboten pastirček, ki so ga njegovi prijatelji vedno suvali in pretepali. Ker že ni mogel več prestajati, je prosil Boga, naj mu da vsaj toliko moči, da se jih bo mogel ubraniti. In glej! V sanjah se mu prikaže angel in mu pravi naj gre k prvemu drevesu na pašniku ter naj ga izruče. Ko se je zbudil, je urno odšel in pri prvem drevesu, ki ga je dobil na potu, preizkušal svojo moč. Res ga je izpulil z lahkoto in tako zapored

Pogled na Cabar

tudi druge. Ko so njegovi tovariši to videli, so dobili pred njim tak strah, da se ga ni nihče upal več dotakniti. Odlej je imel mir pred njimi! Ko je dorastel, je si napravil svojo lasno leseno hišo in je na rami prinesel domov veliko smreko, ki jo je izruval, da si napravi v hiši prečnik, tram, ki bo nosil ves strop. — Seveda so bile to le njegove sanje.

Po enajsti uri nekako smo svojo pot nadaljevali proti Brodu ob Savi, kamor smo nameravali priti do večera.

V Osilnici

Okrog ene ure popoldne smo prišli v Osilnico, oni kraj, kjer so svojčas nosili svojo posebno narodno nošo, od katere je zlasti ženska obleka prav okusna. To nošo ima narisan tudi Korytko v svoji zbirki slov. nar. noš (Glej A. Sič: Sloven. nar. noše, tabela IX slika 1. 2.)

V gostilni nasproti cerkve smo se ustavili, da se nekoliko okrepčamo, potem pa smo nadaljevali pot ob Kolpi. Čedalje lepši, krajine so se odpirale našim očem in reči moram, da so tu partije ki prav nič ne zaostajajo za onimi iz Švice, le škoda, da je zaradi nepovoljnih prometnih zvez tukaj prav slabo obiskano.

Hočete dober, naraven malinovec?

Potem ga naročite pri tvrdki: »Vitamin«, d. z o. z., Ljubljana, Masarykova cesta 46

Spotoma sva si z Vilkom blizu male vasice Ribjek skicirala »Moža«, t. j. veliko, možu podobno skalo, ki štrli kvišku visoko gori med skalovjem (1113 m) France in Jože naju nista hotela čakati in sta odšla dalje. Z Vilkom pa sva si obenem privoščila tudi potrebno kopel v potoku, ki se pri Ribjeku izliva v Kolpo. Tu sva si oprala tudi umazano perilo. Naložil sem si je na razpet dežnik in na silno vročem soncu se je prav kmalu gosušilo; vložil sem si je sveže zopet v svoj »dežnik« Z odprtim in tako obloženim dežnikom sem bil posebno smešna figura, kvečjemu za pustni terek.

Brod ob Kolpi

Okrog devete ure smo prišli na Brod ob Kolpi. V gostilni Jakovac, kjer smo dobili tudi prenočišče, nas je zabaval orkestron.

K sosednji mizi je sedel financer, ki je prišel iz hrvaške strani na pivo, ker je bilo tu, kakor je rekel, »jeftineje«, kot tam. Reveda je žejalo tako, da mu ga domača hčerka ni mogla sprosti nanositi. Jedva je postavila kozarec na mizo, že ga je zvrnil in zahteval drugega. Dogovorila sta se, da mu bo rajši donajala vrčke, vsaj se bo mogla nekoliko oddahniti. Ob enajstih smo šli spat, financer pa je ostal v gostilni sam in pil do polnoči, tako nam je naslednji dan povedala gospodična. Drugo jutro je tožil Jože, da ga je ožulil čevlji, in bo prav težko hodil. Vsi trije smo bili tako neusmiljeni, da smo to nezgodo prav od srca privoščili, vsaj nas ne bo mogel zopet tako priganjati k hitri hoji, kakor prejšnje dni, ko nas je podil, kakor pes zajca. Ob desetih nekako smo se dvignili in odkorakali proti železniški postaji Brod-Moravice. Zaradi Jožetove noge je bil tempo sedaj res primeren za nas vse. Kmalu po prihodu je privoščil vlak in odpeljali smo se v Zagreb, kjer smo prenočili. Naslednji dan smo si ogledali mesto in njega zanimivosti, popoldne pa odšli z vlakom v Brežice. Od tu smo jo zopet udarili peš v Kostanjevico, kamor smo prišli okrog devetih zvečer.

V hotelu Bučar smo bili prijazno sprejeti in prav dobro postreženi. Tudi prenočišče nam je gospod Bučar preskrbel, dasi je imel ves hotel slučajno zaseden od oficirjev. Jože in Frane sta stanovala v hotelu, midva pa z Vilkom izven hotela pri Bučarjevih sorodnikih, vsak v drugi hiši. Naslednji dan ob šestih smo že vzeli pot zopet pod noge in korakali proti St. Jerneju. Vročina je pritiskala na vso moč, pa še huje smo jo občutili, ker smo hodili po trdi cesti, ki je kar ni hotelo biti konec. V St. Jerneju smo se jedva dobro odžejali, pa je privoščil za nami poštni voz. Urno smo ga zasedli in se peljali do Novega mesta, kjer nas je po daljšem odmoru zapustil naš dobri prijatelj Vilko, da nas pelje v Črnomelj na obisk k svojim sorodnikom. Ostali trije pa smo se odpravili na vlak, ki nas je po osmih dneh pripeljal zopet domov.

Nesrečni tujec

Ko bi bili to svoje potovanje nastopili kakih štirinajst dni pozneje, bi nas bila morda zadela ista žalostna usoda, kakor ubogega češkega agenta, ki je po trgovskih poslih prvič prišel v te kraje. Kake štirinajst dni po našem potovanju nam-

Znameniti trg v dravski banovini

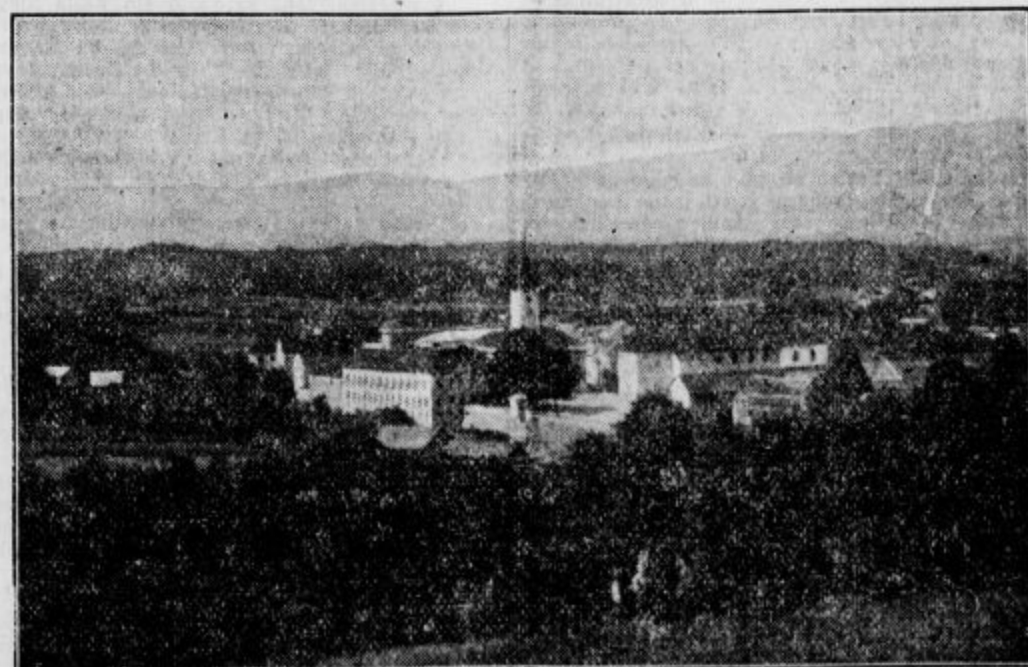
Domačini v svojem pristno-koroškem narečju trgu ne pravijo »Vuzenica«, temveč Vužnica. Ako pomislimo, da se v tem narečju »log« glasi »vuoh«, »v logi« pa »v vuohi«, potem ne bo težko trdit, da je prvotno naselbinsko ime Voznica obenem tudi ime njenega potoka, kakor na enak način pomenja Bistrica i potok i naselbina ob njej. Razen glavnega zgornjega dela, ki s svojimi lepimi hišami obdaja staro župno cerkev sv. Miklavža, zaščitnika splavarjev, pa obsega sedanji trg Vuzenica še od pravega ločni spodnji trg, ki se razprostira tudi na desnem bregu Drave tik pod Starim gradom in njegovimi navpičnimi skalnatimi stenami. Oni Saldenhofen se je držal prvotno samo gradu in njegovih vitezov. Pod njegovim okriljem in v zaščito njegovega obzidja, ki je segalo na dveh straneh do Drave, se je razvila naselbina novonasteljenih obrtnikov in delavcev — saj so grad gradili in zidali nad 10 let — imenovano tudi Saldenhofen; na posled je tudi prvotna Vuzenica prevzela nemško ime svojih gospodarjev. Krog in krog so od nog do glave goščo obrasli holmčki.

hribčki in grički.

posvečeni z belimi cerkvicami: Marija na Kamnu, Sveti Vid, Sv. Anton, Sv. Primož, Sv. Janez nad Dravčami in Sv. Danijel; glavni hribet zapadnega Pohorja, Velika in Mala Kopa, Kremžarjev in Jensekov vrh, potem pa Koroški Plešivec s planinsko romarsko cerkvijo sv. Urše, deloma pogozden, deloma skalnat; naposled pa grandiozna stavba visokogorske skalnate Pece s Kordežovo glavo, z Lučko kopo in z Matjaževim vojsko v svojih ogromnih volčinah tvorijo Vuzenici in njenemu Staremu gradu okvir in ozadje, da si boš oboje ohranil v prijetnem spominu.

Na Stari grad

vodita v ovinkih dve stezi. Prva pot te pelje mimo tako zvanega »štoka«; to je »novi grad«, nekdanji grad Thümersfelden, sedaj zanemarljiva stanovanjska hiša, ki s svojim kamenitim reliefom iz leta 1658 spominja na slavneste čase. Tudi na one, ko so njeni lastniki do leta 1840 imeli plavžve in kovačnice ob bližnji plavžnici pri sedanji ladinski

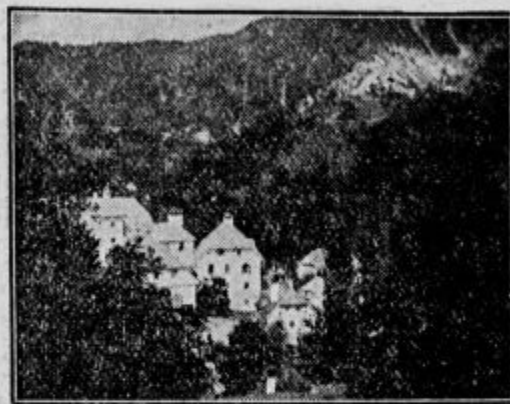

Belokranjski Črnomelj

reč smo čitali po časnikih strašno vest. V vaseh blizu Osilnice, toda na levem bregu Cabranke, so se tedaj dan za dnevom jeli ponavljati novi požari, ki so uničili vsa poslopja odotnih kmetov. Posestniki so bili v nepopisnem strahu zlasti, ko je bilo vse iskanje požigalca zaman.

Nekega dne pa zagledajo kmetje tujca, ki je korakal po njih polju. Brž so si bili vsi edini, da je prav ta človek oni zlobni požigalec, ki jim je s svojim peklenkim početjem uničil vsa domovja. Takoj so se oborožili z vilami, kosami in sekirami ter hiteli za njim. Ko je revež čul za seboj neznanstvo vpitje in je videl, da velja preganjanje njemu, ni mogel storiti drugega, kot da skoči v Cabranko, jo preplaval in se na ta način rešil razjarjenih kmetovalcev.

Vpitje preganjalcev so čuli ljudje tudi onstran vode. Takoj so vedeli, kaj je. Prihiti so, da pomagajo uloviti neznanega tujca. Ko je priplaval na breg, so ga prijeli in držali, dokler niso preplavali reke tudi zasledovalci. Kmetje so se takoj sporazumeli in njih sodba je bila hitra in kratka: »Na grnado z njim!« — so vpili vsevpred in pričeli so z vso naglico na sredo ceste donajati slamo in drugo suhljad. Nesrečnega so zvezali in nobena njegovih prošelj ni zalegla nič, tudi ni našel usmiljenja, ko jih je kleče rotal, da je nedol-

Vlastelinski dvorec v Cabru

žen in pravil, da je oče štirih nepreskrbljenih otrok. Ker je govoril češko narečje, ga razjarjeni kmetje sploh niso razumeli. Vrgli so ga na grnado in jo zažgali.

Seveda je sodišče temeljito obračunalo s krivci, toda življenja ubogemu revežu vendar le ni moglo vrniti.

Požari so se nekaj dni za tem še ponavljali, požigalca pa, če se prav spominjam, tudi pozneje niso izsledili.

A. S.

Vuzenica

žagi. Ko stopiš iz gozdnega zatišja, moraš še čez ozko grto, da prideš pred razvaline. Po stari sliki soditi, je bil Vuzenški grad Saldenhofen (primerjaj koroški Zalem, ki je nastal iz Saldenheim — dom sreče; Saldenhofen — dvorec sreče) resnično impozanten. Obsegal je tri dele. Na vzhodni strani je stal okrogli stolp, za njim se je na južni strani grozeče dvigal še večji štirioglat branik. V sredi je imel grad cerkev z zvonikom. Med okroglim in cerkvenim stolpom je bilo zidano enonadstropno poslopje s tremi okni počez. Druga enonadstropna stavba sloni na skali pred cerkvenim stolpom in ima prizidek, ki izgleda kakor kak stranski vhod. Razen tega kaže slika za cerkvijo in, njenim zvonikom še tretje, tudi enonadstropno grajsko poslopje.

Neposredno nad spodnjim trgovim stoječ, strmiš nad krasno sliko.

Nad severnim robom gladkega Mučkega polja kipi muhasto zverženi členki pogorja ob naši severni meji, vedno višje in višje, mimo visoko ležečih vasi in cerkvic. Tu so Sv. Trije kralji, Sveti Janez, Sv. Primož in Sv. Jernej Dalje Pernice, do Sv. Urha in do znamenitih Čičkovih peč, dokler se v mogočnem košatem Kosenjaku ne strnejo v nepremagljivo obmejno trdnjavo.

Vuzenški grad,

zgrajen v 13. stoletju, slaven po svojih vitezhih in posestnikih, po koroških Trušnjanih (de Truchsen), po Vuzenčanih (de Saldenhofen) po Kolonih in Celjskih grofih, je bil po izklesanih podzemskih rovih zvezan s spodnjim trgov in s Kamnom. Ključoval je upornim kmetom, ki so se za Storo pravdo 60 let po smrti zadnjega Celjana dvignili proti svojim tlačiteljem, ravno tako uspešno, kakor se je leta 1532 v zvezi s Slovenjgradcem znal ubraniti Turku, ko so silili čez Dravo v trg. Marenberške dominikanke so leta 1663 kupile grad; po razpustitvi njihovega reda in samostana leta 1782 se poznejši lastniki zanj niso več brigali in tako je razpadel. O njegovi nekdanji slikovitosti pa priča razen še ohranjene stare slike tudi grb, ki prikazuje na zelenem ščitu odprta omrežena vrata s petimi kronički; nad vrati stolp z dvema oknom in tremi kronički; v ozadju pa še en stolp z dvema

CRIKVENICA

Vodilno kopališče v Hrvatskem Primorju. Največja peščena plaža. 30 hotelov in pensionov. Popolni pensijon vključno s taksami od Din 55.— do Din 120.—. Zahtevajte prospekte od uprave kopališča, Crikvenica.

Hotel Rest. MIRAMARE	Hotel Rest. THERAPIA
DOM D. SEIDL	Hotel Rest. ESPLANADE
Hotel Rest. SLAVIA	Hotel Rest. EDEN
Hotel Rest. CRNKOVIC	Pension VILLA RUŽICA
Hotel Rest. VILLA DANICA	Hotel Rest. WIEN
Hotel Rest. CRIKVENICA	Hotel Rest. LIBURNIA
Hotel Rest. IVANČIĆ	Hotel Rest. JULIJANA
Pension ADRIA	Rest. Svrat. GJURAŠIN

Rest. Svrat. EUROPA - BELLE-VUE - VINODOL

Ustrojine ZELENJAJ - TRILGAV - MORAVA - HRVAT - ILIRIJA - SOKOL - SLOVENAC - DALMATINSKI PODRUM - KAVARNA CORSO

Mnogo lepo opremljenih sob v privatnih stanovanjih.

Spomladi:

**HOTEL THERAPIA
HOTEL MIRAMARE**

oknoma in z rdečo streho, nad njo pa na drogu zlato zastavo in zlato kroglo.

Skozi izklesano skalo

te vodi pot na Kamen, ki hrani tik ob Dravi med granitnimi kvadri in zelenimi traticami v senci starih dreves zanimivo cerkvico Device Marije, zraven še pa zanimivejšo legendo o njenem postanku, ki še danes živi v spominu starih Vuzenčanov.

Ce greš od D. M. na Kamnu proti Vuhredu, te »marol« še spominja na nekdanjo pripadnost h gradu. Selišče, ki se tu na desnem bregu Drave skriva pod cerkvico sv. Vida med sadovnjaki, Sekožen, s čudno skalo in s čudno globokim jarkom, je bilo kakor grad in trg vuzenški last koroških Trumjanov, ki pa so selišče prodali šentpavelskim benediktincem. Posvetno vuzenško pa je prešla Trušnjanka Matilda kot jutro darilo, ko se je poročila s Kolanom iz Zalma (Saldenheim sev. od Celovca). Od tedaj približno se imenujejo vuzenški vitezi de Saldenhofen, brezdoma po koroškem Saldenheimu, prej pa tudi de Truchsen. Pri imenovanju cerkvi na Kamnu je bila l. 1395. ustanovljen poseben benediktinjski opat, ki je bil prvič imenovan svetlo pripravljenemu domačemu padarja, brivca in ranocelnika Nikolaja Slavsa.

Mnoga starejša kakor ta podružnica je župna cerkev sv. Miklavža v Vuzenici. Ne sega sicer nazaj v 9. stoletje, ko je baje v Vuzenici bila postavljena prva cerkev kot podružnica praprunne cerkve sv. Martina v Slovenjgradu, vendar pa so njena glavna ladja portal in zvonik prvotno romarski

Pogled na Vuzenico.

in iz 11. stoletja, sedanji presbiterij in še nekateri drugi njeni deli pa iz 14. in 15. stoletja. Dasi stoji sredi hiš v zgornjem trgu, visoko obzidje še danes obdaja njo in gradu podobno župnišče ki naslonjeno na golo skalo hrani pod svojo streho še danes tako zvano »Skalnatu sobo«, spominjajoč te tako tudi s svoje strani na bližnji Kamen in na latinski naslov »Capellania s. Sigismundi in lapide«.

Sedanja nadžupnija in dekanija Vuzenica je obsegala nekdo vso severno stran zapadnega Pohorja vzhodno do Velke, torej tudi Vuhred in Ribnico na Pohorju. Ta okolnost, moč in slava Vuzenškega gradu, njegovih vitezhov in gospodarjev obdaja cerkev še danes z nekim posebnim sijajem. Vidiš različne stare nagrobne kamne, znane ali tudi neznane grbe, vuzenškega, celjskega s polmesecem in zlatimi zvezdami ali ivniškega z dvema baklama. Kakor je cerkev poučna kot znamenit spomenik naše gotске arhitekture posvečena shramba veleznanimivih, umetniških gotških fresk iz 15. in 16. stoletja, pa večje oko hitro opazi častitljive ostanke prvotne, v romanskem slogu zidane cerkve. Za glavnim oltarjem čitaš besede: »Christophoro Rudolf, iconographo Klagenfurtensis extructum, dein a Joanne Benedicto Fromüller pictore Maribergensi deauratum fuit 1738.«

Največje zakladnico spominov,

ne le iz cerkvene, temveč tudi iz splošno kulturne zgodovine vuzenške pa hrani župnijska kronika. In to ne more biti drugače, saj jo je spisal A. M. Slomšek, ki je v Vuzenici služboval več let (1838—1844), kronika pa, ki naj bi služila vsem drugim za vzor, nosi naslov: Vergleichenicht der Hauptparre Saldenhofen zur tausendjährigen Jubelfeier in Jahre 1843.«

Ko si se tako površno seznanil z Vuzenico in njeno zgodovino, si moreš še ogledati nekoliko njeno bližino in bolj oddaljeno okolico. Pri tem boš imel priliko pogledati domačemu ljudstvu nekoliko globlje v dušo. (D. M.)

Hotel „VILA LUCIJA“

ALEKSANDROVO (OTOK KRK)

Last slovenske družbe

Udobne parketirane sobe, električna razsvetljava in signali, restavracijska terasa nad morjem. Prvo vrstna hrana in pijača. Stanovanje in hrana vključno z avtomobilsko takso od Din 50.— do Din 59.—. Prospekti pri Putniku. Informacije daje brezplačno direkcija hotela.

DIREKTOR JAN FIALA

MLADI SLOVENEČ

L. B. Pesemca o Bogu

Tamkaj v tihem logu
slavček žvrgoli
pesemco — o Bogu.

Glasek mu doni —
krog in krog odmeva
v zvezdnate noči...

Kadar on prepeva,
drugi ptički spě,
samo luna seva;

zvezde pa drhte,
kakor bi se bale,
da jih ne zbude...

Tam po tihem logu
slavček vse noči
pesemco o Bogu,
Stvarniku — žgoli.

Modri sodnik

(Arabska pravljica.)

Abdulah se je zvečer vračal iz vasi na svojo oddaljeno pristavo, ki je ležala daleč zunaj v stepi na nekem hričku. Brezskrbno živgajoč je krenil mimo kašče. Tedaj mu je oko obviselo na velikih luknji, ki je bila izdolbena v kaščin zid. Nekdo je vlomil! — mu je kot blisk šinila misel skozi možgane. Luknja v zidu je bila prav tolikšna, da je lahko skoz njo zlezal ne preveč debel človek.

Abdulah je bil pogumen človek in se ni dolgo obotavljal. Bogve, če se ni lopov potuhnil v kašči, ko je zaslišal moje korake? — si je mislil vrli možak. Previdno je odklenil vrata in hrupno vdrl v kaščo. V roki je vihtel debelo gorjačo, da bi predrznega tatu pošteno naklestil, če bi mu prišel v pesti. Toda kašča je bila prazna. Lopova ni bilo nikjer. Se več: manjkalo ni prav ničesar.

»Hm, le kako je to mogoče?« se je čudil Abdulah.

Pod luknjo v zidu sta ležali dve vreči: v večji je bila moka, v manjši sol. Obe vreči je moral nekdo treščiti na pod, ker sta bili raztrgani, moka in sol pa razsuti po tleh.

»Vendar je moral lopov biti tukaj,« je ugibal Abdulah. »Ne more biti daleč!«

Na vso sopo je zdrvel iz kašče, se opasal z bridkim mečem, zajahal konja, ki se je mirno pasel na dvorišču, in jo v divjo vneto ucvrl za talom.

»Čudno je pa le,« je razmišljal med potjo, »da mi lopov ni odpeljal konja z dvorišča. Nič lažjega kakor to! Zajahal bi ga in svoj živ dan bi ga več ne videl.«

Jahal je in jezdil dolgo, dolgo. Kmalu bi bil že obupal. Toda ereča ga ni zapustila. Daleč pred seboj je v svitu mesečine zagledal človeka, ki se je pehal in boril s pešeno stopo in puščavskim prahom.

»Lopov je!«
Pognal je konja in kmalu dohitel samotnega popotnika.

»Hop, te že imam! Si mislil, da mi boš ušel, talot!« je zakričal nad njim Abdulah. »Nič drugega ni vlomil v mojo kaščo kakor ti!«

»Se nikoli v svojem življenju nisem lagal, dobri mož!« se je tujec preplašeno umaknil za par korakov in ves zbran stregel v bridki meč, ki ga je Abdulah zavil v njegovo glavo.

Moral je oditi z Abdulahom v vas. Abdulah je krenil k sodnikovi hiši in kljub pozni nočni uri zbudil sodnika.

»Bog s teboj! Kaj bo dobrega, dragi Abdulah?« se je začudil sodnik.

»Nič dobrega! Ne zameri, da sem te zbudil, toda ujel sem lopova, ki ne zasluži, da zagleda belega dne.«

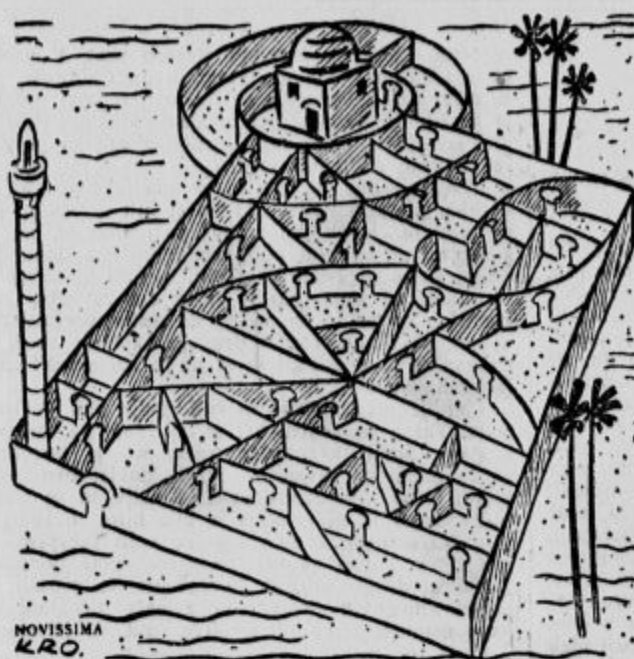
»Pravica ne sme spat!« je odgovoril sodnik. In je prišel razsojati.

»Ti praviš, da te ni okradel, vrli moj Abdulah?« je vprašal sodnik, ko mu je Abdulah povedal vse po resnici in pravici, kako je bilo.

»Ne! Je odgovoril Abdulah. »Najbrž me je opazil, ko sem se vračal domov, pa je zbežal.«

Sodnik se je obrnil k tatu: »Slišiš, zakaj nisi zajahal konja, ki se je pasel na dvorišču?« Lahko bi pobegnil, saj bi te Abdulah ne mogel peš dohiteti.

»Modri sodnik, res je, hotel sem krasti,« je skesan priznal tat, ves tresoč se od strahu. »Toda poslušaj mojo nesrečo do konca in me sodi po zakon. Ko sem izdolbel luknjo in hotel zlezti v

NOVISSIMA
KRO.

Marija in tat

(Legenda.)

Bil je drzen tat, ki nobena ključavnica pred njim ni bila varna. Pozabil je že vse molitve, ki ga jih je naučila njegova mati. Toda Marije ni pozabil. Vsako jutro in večer je molil k Njej, naj bi ga varovala vsega hudega. Še več: Mater božjo je izvolil za svojo patrono. Zmerom, kadar se je odpravil na svoj nečedni posel, se je zatekel v njeno varstvo in jo prosil, naj bi ga varovala pred zasledovalci.

Cudovit tat, kajne? Kdo ne bi grajal njegovega početja, ko je Marijo prosil zaščite za svoje temne nakane? Ne tako naša ljuba Gospa! Za razpoko lupino je zaslužila kleno zrno.

Dolgo se je izmikal roki pravice in jo vodil za nos. Misli je v svoji objestnosti, da zaradi svojih ponižnih prošelj k preblaženi Devici. Trdno je bil prepričan, da ga je samo Ona obvarovala vseh nezdod.

Neke noči pa je imel grdo smolo. Ujeli so ga in obsodili na vislice.

Visel je deset dni. Enajstega dne so prišli rabljevci hlapci in sneli njegovo truplo. Kdo bi popisal njihovo grozo, ko so videli, da tat še živi.

Peljali so ga pred sodnika in je pripovedoval: »Moja ljuba Gospa me je ščitila, da mi smrt ni mogla do živga. Deset dni me je črni vran, ki je bila smrt sama, obletaval, toda nič hudega mi ni mogel storiti. Blagoslovljena bodi, o Marija!«

In je šel v samostan in se vse življenje pokoril za svoje grehe.

Trije tovariši

Tam za goro, za skalnato goro so se srečali trije tovariši. Prvi tovariš — jasno sonce, drugi tovariš — bledeci mesec, tretji tovariš — drobni dež.

In je sonce reklo: »Kadar jaz vstanem izza gore, se vse razveseli na svetu.«

In je mesec rekel: »Kadar jaz zvečer zažarim na nebu, se radujejo ribe v morju, ljudje na poti in živali na polju.«

In je dež rekel: »Kadar pričnem škropiti zemljo, se vzradostijo rž in pšenica in gozd in livada.«

Tam za goro, za skalnato goro so se srečali in se vprašali: »Kdo izmed nas je najkoristnejši?«

Kdor to ve, naj jim pove!

kaščo, sem padel na dve vreči, iz katerih se je vsulo nekaj drobnega. Padel sem tako, da so se moje ustnice dotaknile — kruha in soli. Vidim, zaradi tega nisem hotel krasti. Zato tudi nisem zajahal konja, s katerim bi lahko pobegnil. Nikoli bi ne mogel okrašt človeka, čigar kruh in sol sem jedel. Gostoljubje, ki je nedotakljivo v tej deželi, je bilo tudi meni sveto! Čeprav sem tat, sem vendarle pošten!

Ko je modri sodnik slišal te besede, je dvignil neznanca s tal, kamor je skrušen zdrknil, in takole je razsodil:

»Ker spoštujete gostoljubje bolj kakor svoje življenje, Bog s teboj! Jaz te ne bom sodil.«

Kdo najde pravo pot?

Na sliki vidite indijsko mošejo, to je svetišče, kamor se zatekajo verniki k molitvi. Da se ne bi kakšen nepoklicani priplazil v to mošejo, so indijski duhovniki mošejo sezidali tako, da vodi pot do nje skozi nešteto vrat. Ta vrata so križem-kražem posejana po dvorišču mošeje. Kdor jih dobro ne pozna, se sredi njih gotovo izgubi.

Poskusite najti pot do svetišča! Težko bo šlo, a če boste imeli dovolj potrpljenja, se vam bo nazadnje vendarle posrečilo doseči cilj.

Vzemite v roko svinčnik, ga položite najprej pred glavni vhod v ospredju, potem pa potegnite črto skozi odprtino tako, da nikjer ne bo šla čez zid. Plezanje čez zid je namreč v takšnemle mogočnem svetišču strogo prepovedano.

Dve izmed pravih rešitev bosta izžrebani za nagrado.

Rešitve pošljite najkasneje do četrta, 11. t. m., na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca«, Ljubljana.

Nagajivi Janezek

Rešitev uganke

Dedu spečemu na plešo
e obraz naslikal tak,
da je grdi pustni šemi
in strašilu bil enak.

V sobo je tedaj stopila
teta Meta z malico:
vse po tleh je zagrnelo...
Ded pa v roke palico

vzel je, ko se je prebudil
in — švrk! švrk! nakresal je
Janezka po zadnji plati,
da kot medved plesal je.

Druge rešitve, v besedilu in slikah, imena reševalcev in izžrebance za nagrado bomo objavili v prihodnji številki.

FRANCEK IN JANEZEK.

Francek je srečal Janezka, ki se je vračal s Smarne gore in mu zbadljivo rekel:

»Ali misliš, da ne vem, po kaj hodiš na Smarno goro? Po pamet!«

»Seveda, kaj si pa mislil? Kadar bom potreboval neumnost, se bom pa kar pri tebi oglašil!« se je odzval Janezek.

TEŽAK ODGOVOR.

Mama je šla s sinkom v cerkev. Na potu domov je sinko izpraševal mamo:

»Mama, ali so tudi takšni angelčki v nebesih, ki imajo samo glavo in peroti?«

»Seveda so!« je odgovorila mama.

Sinko je zmajal z glavo in se začudil: »Pa kako napravijo, kadar hočejo sesti?«

ALI JE BOLAN?

Stric vpraša Franceka: »Francek, kaj pa je tvojemu očetu, da pri belem dnevu leži v postelji? Ali je bolan?«

»Kaj šel odgovori Francek. »Mama mu krpa hlače.«

STRIČKOV KOTIČEK

764.

Dragi Kotičkov striček! — Zdaj se že tretjič oglašam v Tvojem kotičku. Na žalost je Tvoj koš oboja moja prejšnja pisemčka požrl. Malo preveč požrešen je. Tudi to pismo sem najbrž samo za koš napisala. Veš, preveč papirja uporabljam in ovitkov, ker Ti na navadni dopisnici nočem pisati. Kar žal mi je, ko imam zmerom eno pismo manj. Pa da bi imel vsaj kdo drug kaj od tega! Tvojemu košu pa svojih pisem res ne privoščim. Meni se vse tako zdi, da bo kmalu počil, če bo vsak dan toliko pisem pohrustal. Hej, ali se bomo takrat otroci veselili!

Bodi pozdravljen, striček iz kotička! To ime se Te je gotovo prišlo zato, ker zmerom v kotu pri svojem košu sedi in ga pitaš z našimi pismi. Če mu še to pismo daš, se bo pa prav gotovo razpočil, boš videl! — Tvoja zvesta čitateljica Lidija Podbregar, dijakinja III. gimn. razr. v Belgradu.

Draga Lidija! — V tretje gre rado, pravi pregovor. Če bi bilo to res, bi morale tudi to Tvoje tretje pismo brez sledu izginiti v žrelo mojega koša, kakor je baže (baže, pravim!) izginito že dvoje Tvojih pisem. Pa to tretje pismo le ni izginito, kakor vidiš, kajti sem hrabro sklenil, da moram pregovor — »v tretje gre rado« — enkrat postaviti na laž. In sem ga postavil tako, da sem to pismo v kotiček vrgel in se zdaj pogovoru škodoželjno v brke smejem in mu stržem korenček: »Šlek, šlek, pa sem telc!«

Rada bi videla, da bi koš počil? Verjamem! Pa nikarte misliti, da bi bilo potlej kaj boljšega! Saj imam za koš imenito nadomestilo: peč. Pa tega nadomestila zaenkrat niti ne potrebujem, kajti dobim za vsak koš, ki se razpoči, pri priti nov, še bolj požrešen koš. Dozdaj sem to skrivnost skrbno čuval zase, zdaj jo pa zaupno povem Tvojemu veseljenemu ušesu: v teh osmih letih, kar v kotičku s svojimi mladimi prijatelji kramljam in možujem, so se mi razpočili že trije koši, pa je v kotičku vendarle ostalo vse pri starem. Ta četrti koš, ki ga imam zdaj, pa se je že vnaprej varoval proti vsakemu neljubemu presenečenju: kupil si je sinčka, ki mu je »košček ime. Temu košku je stari koš zapustil vse svoje premoženje: že zapisana in nenapisana pisma slovenskih otrok. Prebrisani ti je stari koš, da nikoli tega! Si je mislil: »Mene bo danes ali jutri zadela kap, poskrbimo, da bo moj zaročnik užival sadove mojega truda in dela!« Tako, vidiš, je stari, betežni koš poskrbel za svoje potomstvo. Prav nobenega upanja torej ni, da bi v bližnji bodočnosti v mojem kotičku za vas, ki mi v potu svojega obraza pisarite, nadočili boljši čas. Vsa poslana pisma nikoli ne bodo mogla zagledati belega dne. Bridko je to, a tolažite se s tem, da je še mnogo bridkejših stvari na svetu.

Tako. Mislim, da sem Ti možato in pošteno povedal vse, kar je z mojim košem v zvezi in da si zdaj zadovoljna. Če pa ne verjameš, da je tako, se pa pridi preprati! In še kakšno lepo pentljo prinesi s seboj, da jo boš mlademu košku obesila okoli vratu. Ti ne veš, kako ljubek in srčkan je! Lepo Te pozdravlja — Kotičkov striček.

Janezek in virtuozi

Virtuoz Lason
na klavir ves dan igra;
prsti kakor miške
švigajo mu sem in tja.
Janezek ga gleda
in se mu zasmili mož,
ko tako se muči
že ves čas za počen groš.
Reče mu sočutno:
»Veste kaj, gospod Lason?
Kupite si raje
kakšen velik gramofon!«

Vrabčje gnezdo

Vrabec Črnopikec in vrabčevka Kodrolaska nista bila zadovoljna z gnezdom svojih staršev, kjer sta bila lani zagledala beli dan. Preumazano jima je bilo. Sklenila sta, da si zgradita tako srčkano gnezdece, da jima ga bodo zavidali vsi ptički od blizu in daleč. Potem tudi stržek ne bo mogel več škodoželjno reči svoji družici:

»Poglej, kakšno zanikrno gnezdo!«

Kajpak si je mogel samo hudobni stržek izmisliti takšno zlobno opazko, kajti gnezdo vendarle ni bilo tako umazano, čeprav tudi ni bilo bogve kako vzorno.

Toda, kako zgraditi lepo gnezdo, ko pa potepuška vrabca nista nikoli hodila v šolo. Drugim ptičjem je bilo lahko, saj so jih njihovi starši naučili stavbarstva in še drugih koristnih stvari.

Črnopikec in Kodrolaska sta si dolgo belila glavo, kje bi prišla za delo. Poskušala sta vse mogoče, toda gnezdo je ostalo kljub temu vendarle zanikarno vrabčevski znamenje. Skoraj sta že obupala, ko se je gospe vrabčevski posvetilo v njeni drobni glavici:

»Veš kaj, ljubi mož! Kako bi bilo, če bi si nekoliko ogledala gnezda drugih ptičev. Marsikaj se lahko od njih naučiva in bilo bi čudno, če si potem ne bi zgradila prekrasnega gnezdeca.«

In sta Črnopikec in Kodrolaska odfrčala na ogled.

Ponosno in samozavestno je stala prepelica pred svojim gnezdom in štela jajčeca:

...deset, enajst, dvanajst, trinajst...«

Ni mogla došteti do konca, kajti prifrčala sta naša znanca in si radovedno z vseh strani ogledala njeno gnezdo. Sledilci pa Kodrolaski je ni dal njen jezik miru, da ne bi povprašala:

»Le kako morete, ljuba sosedica, tako brezskrbno zidati svoje gnezdo na gola tla? Saj vas vendar lahko napadeta podlaska in lisica!«

»Lahko mogoče,« je omalovažujoče zmrdnila

prepelica, »toda vaju pa lahko obiščeta veverica in kuna. Kdo je na boljšem?«

Vrabčevka se je pošteno povsili nos. Rekla pa nista nič, ampak urno odletela.

Let ju je zanesel mimo jabolka, kjer sta si z neverjetno naglico gradila svoje gnezdo dva ščinkavca. On je nosil koreninice in konjske žime, ona pa jih je umetno vezala skupaj.

Črnopikec je kajpak menil, da mora za vsako ceno prodati svojo vrabčjo modrost:

»Svojega gnezda pa že ne bi izpostavljal tako jarki solnčni luči!«

Ščinkavca pa sta ga samo neizrečeno zaničljivo pogledala in nista rekla ne bej ne mev.

Naša znanca sta obiskala kosa, čigar žena se je kakor vrtnavca sukala okoli svojega gnezda.

»Kaj počneš?« jo je radovedno vprašala Kodrolaska.

»Saj vidiš! Ilovico mesim,« je odgovorila kosovka. »Moje gnezdo mora imeti trdno podlago.«

Nekaj bi že bilo, si je mislila Kodrolaska. Ni napak, takole zavarovati svoje gnezdo, da se ne razleze na vse strani. Toda bogve kaj posebnega pa ta umetnost tudi ni.

In sta oba odletela dalje.

Naletela sta na krivokljuna, ki je pravkar obdeloval debel storž.

»Kako je s tvojim gnezdom?« ga je vprašal Črnopikec.

»Oh,« se je brezskrbno zasmel krivokljun, »kje je še to! Ko prično nalezavati prve snežinke, se bom že še kako odločil.«

»Pa vendar ne misliš pozimi...?« si ni mogla Kodrolaska kaj, da ne bi dala duška svojemu začudenju.

»Kajpak, pozimi, pozimi. Se razume samo po sebi!« se je dobrovoljno nasmehnil njenemu začudenju krivokljun.

»Vidim, da se rad šališ!« se je skoraj užaljeno našobila Kodrolaska. »Kako je vendar mogoče prehraniti mladiče pozimi?«

»Le nič ne skrbi! Semena zdaj še niso dovolj

zrela. Šele pozimi so dovolj mastna in — maščoba greje.«

Črnopikec in Kodrolaska sta od prevelikega začudenja pozabila kljune zapreti. Spoznala pa sta, da ju krivokljun ne more ničesar naučiti, in sta odfrčala naprej.

Spomnila sta se, da v močvirnatem bičevju stanuje oddaljen sorodnik, ki gradi svoja gnezda zelo prebrisano. Tako sta vsaj slišala. Zato sta se napotila še tja.

V močvirni loki za vasjo sta našla njegovo gnezdo. Viselo je precej visoko v zraku in bingljalo kakor viseča mreža sem in tja na štirih skupaj spetih stebelcih, ki so molela iznad vode.

»V takšno gnezdo naj bi legla svoja jajčeca?« se je prestrašila Kodrolaska. »Najmanjši veterček bi vse skupaj razdril in zmetal v vodo.«

»Tako lahko sodijo samo vrabčji možgani!« je nesplošno menil lastnik gnezda, ki je odnekod priletel.

V dno duše užaljena sta obrnila neotesancu hrbet in odfrčala naprej ob vodi.

Zašla sta v naselje obrežnih lastavk ali bregovnic, ki so v peščene razpoke ob potoku izkopale precejšnje rove, kjer so si uredile svoja gnezda.

»Imenitno!« se je navdušila Kodrolaska. »To mi je pa všeč! Tako je treba! Gnezdo spada v Črnopikec pa je bilo tega romanja od gnezda do gnezda nazadnje že več kot preveč. Zato je Kodrolaski ljubeznivo prigovarjal:

»Poslušaj, Kodrolaska! Sit sem že tega ogledovanja tujih gnezd. Če se nama ni slabo godilo v najinem rodnem gnezdu niti pozimi, ko je mrz

bril skozi kosti, mora biti tudi najinim otrokom všeč. Vrniva se!«

In vrnila sta se domov. Toda, o groza! Iz njunega gnezda ali, bolje rečeno: luknje, je pomolil svoj koničast kljun bregov in zarohnel:

»Nazaj! Tu sem jaz gospodar!«

»Kaj?« sta se razhudila vrabca. »To je vendar najin dom.«

DRUŽINA

Kam zdaj?

Dekleta ob koncu šol. leta - Skrb za bodočnost

Marsikatera mati se boji konca šolskega leta, ko njena hči izstopi iz šole in si bo iskala poklica. Kamorkoli pogleda, povsod je tako malo upanja za službo. Čela vrsta poklicev je tako polna, da ni moč nikogar več zaposliti, tisti poklici, ki so še kolikor toliko prosti, pa zahtevajo toliko teoretičnega in praktičnega znanja, da jih more le malo deklet doseči. To pa največ zaradi tega, ker je onih, ki se za ta poklice zanimajo toliko, da delodajalci na vse načine lahko izbirajo in odvrčajo vse one, ki ne morejo izpolniti teh pogojev.

Temu brezupnemu stanju gleda danes sto in tisoč ženske mladine v oko. Vse te razmišljajo bolj, vse več vedo, so razumsko in tudi že materialistično razpoložene, bolj kakor prej, ko je bilo vsaj nekoliko več upanja na službo. Prav tem je treba dati vsaj nekaj napotkov in jim pokazati vsaj nekaj smotrov, ki so tudi v današnjih časih še dosegljivi. Nič čudnega ni, če smo zdaj tudi ženske skeptične na svoji ženski poti. Ze pričnanjem verjeti tudi me, kar so nam tako dolgo pripovedovali, da smo ženske s svojim delom, ki ga iščemo, zakrivila brezposelnost moškega. To nas napravlja negotove v našem znanju in v našem hotenju. Zdi se nam kar v resnici, da bo potem, če se ženska vrne v dom in se oklene izključno samo gospodinjstva dela, vse dobro. Pozabljamo pa, da žensko delo, kjerkoli je — bodisi kot delavka v tekstilni industriji, ali kot šivilja v konfekciji, ali kot tipkarka v trgovski hiši, ali kot poštna uradnica in telefonistinja, ali knjižničarka, ali v obrti, ali kot učiteljica, profesorica, zdravnica — vedno je to zares žensko delo, ki ga opravlja in ga ni mogoče nadomestiti. Znano je, da so v Nemčiji nedavno, ko je šlo prav za to, ali naj ženske izrinejo iz delavnih krogov, ki bi jih mož mogel opravljati, poskusili s to spremembo. Izkazalo pa se je, da so kaj brž poklicali ženske moči nazaj, ki so tisto delo drugače prijele v roko kot moški in so se tudi zaradi vztrajnosti in priročnosti, hitre pripravljenosti za potrebno spremembo, pa tudi zaradi urnosti in snažnosti pri delu, izkazale za nenadomestljive.

Resnica pa je, da morejo stalno obstati v posameznih službah le one, ki so res sposobne. Težko pa razume mati, zakaj bi njena hčerka ne bila sposobna za tisto delo, ki si ga je mati tako lepo zamislila zanje in jo že kar vidi, kako se suče v tem novem poklicu. Vedeti pa moramo, da je za vsakrški poklic treba nekaj čisto svojih lastnosti: n. pr. za modistko ne zadošča, da razume le klobuk ali

slamnik nakititi in ga po zahtevah najnovejše mode postaviti na glavo. Tu je treba še veliko več! Okus, skladnost barv in blaga, prijaznost, priklapljenost, vse to so lastnosti, ki jih nima vsaka in je zato treba, da se poklica, ki zahteva te zmožnosti, poloti le tista, ki ima te lastnosti. Nihče naj ne misli, da se vse to da priučiti: ako nima že iz sebe vsega tega in se ne trudi, da se v vsem tem še izpopolnjuje, ne bo prišla prav nikoli do popolne dovršitve tistega dela, ki se mu je vdnjala. Nihče naj ne misli, da je delo v domu in za dom nekaj poniževalnega! Vse žensko bo moralo končno vendar že spoznati, da se ne brani domačega dela, ampak vidi prav v tem svoj čisto ženski poklic! Nihče pa naj tudi ne misli, da je s tem ženska nekje v že davno preživetem delu. Saj moramo vsi vedeti, da tudi iz doma žena lahko vpliva na zunanji potek življenja, kakor more to storiti tudi iz vsakega drugega svojega poklica. Eno pa si žena zapomni: da je namreč z vsem svojim delom soodgovorna za vse, kar se v življenju dogaja, bodisi dobrega ali slabega!

Pri vseh mladostnicah — pa če se pripravljajo za katerikoli poklic — pazimo vedno na to, da je temeljno znanje vsake ženske znanje domačih del, gospodinjstva! Preveč tožba slišimo marsikje, da se žena ne zna živeti v domačem delu, ko se je prej udeleževala pri kakem drugem delu. Vendar pa bi moralo biti prav gospodinjstvo temelj vsakega, najsiho še tako visokega poklica. Zdi se, kakor da bi se v zadnjih letih preveč govorilo mladim dekletom o učenosti in znanju in da so se nekako naslajale v teh višinah. To je bilo tudi vzrok, da so drevile vse na srednje in visoke šole, kakor da so vse in prav vse edino za to rojene. Kolikokrat pa se izkaže prav kmalu, da jim je tak študij pretežak, zlasti ako ni tudi potrebne, vsaj nadpovprečne darovitosti. To je potem tudi večkrat vzrok premnogih nezdov, ki jim podležejo mlada dekleta. Delo, kakršnokoli delo že, je za dekleta največje važnosti. To delo pa naj opravlja s potrebnim mirom, ne pa tako, kakor da je to le neka prehodna doba in se tam v daljavi pripravljajo zanj Bog ve kakšna posebnost! Iz zveste izvršitve dolžnosti raste za človeka in mladega dekleta premnogosti moči za njeno nadaljnje življenje. Eno pa je potrebno, da namreč vsem tem mladim dekletom pomagajo starejši žene, ki čutijo, da so odgovorne za vse tisto, kar bo kdaj v bodočnosti nastalo iz teh deklet, ki jim prav zdaj pomagajo do poklica z besedo in zgledom!

A. L.

Večerne obleke za poletne svečanosti

Ce moraš poleti na kak koncert ali na kako slavnostno prireditev, potrebuješ primerne, prazne obleke. Letošnja moda predpisuje navidezno preproste svečane obleke, a vendar niso preproste: okras, našitki, skupnost barv: to so malenkosti, ki

šele naredijo obleko. In prav od teh zavisijo večerne obleke za poletne svečanosti. Na levi vidiš obleko iz visnjavega volnenega (voile) blaga, ki je po žilovitu okrašena z rdečimi steklenimi biseri. Vrh te obleke pa oblečeš jopico — bolero — iz belega usnja, ki je podložena z visnjavo svilo in obšita z rdečo vezanino. Na desni je bela taftasta obleka. Okrašena je s taftasto borduro, ki ima modre, rdeče in zelene križaste proge, kakor vidiš na sliki. — Večerne obleke segajo vedno to tal.

Nakit za k večernim oblekam

IMPRIME-SVILE

Souvan
MANUFATURA

— Pri krojevanju blaga, zlasti če je tenko, je težavno, ker rado polzi po gladki mizi, da težko režeš. Zato daj na mizo pod blago kako staro rjuho, debelo platno in ga z žbičjiki pripi. Po taki podlagi izlahka režeš in krojiš.

DROBNE

Sole pomagajo.

Na Nemškem je to, v Braunschweigu, da so napravili tak učni načrt, da po dekliških šolah učenke pomagajo otrokom in materam. Kako? V šolah, kjer otroci ne morejo sami kupiti potrebnega blaga, ga dobijo pri društvu »Mati in otroci«. Druge šolarice, ki so premožnejše, pa nanosijo v šolo vseh vrst blaga in volne. Saj ni skoraj hiše, kjer bi ne imeli kakšnega starega perila, ki je pravno za plenice. Iz starih dnevnih in nočnih srajc, ki se jih ne splača nič več krpiti, naredijo v šolah plenice, odevce, podloge, srajčke. Celo najmanjše krpice je mož uporabiti in iz ostankov, ki so doma že res za v koš, nastanejo uporabni kosi perila za dojenčke. — Po naših šolah bi kaj takega lahko uvedli.

Gledališče pridnih otrok so odprli v Parizu, kjer predvajajo pravljice, kakor so v knjigi opisane, brez vsakršnih sprememb ali krašev. Tako bo vse otroško občinstvo v vprašanji in odgovori soudeleženo pri igri. Le kakšen dirandaj bo to!

Triletna ženska šola se bo od l. 1937 dalje imenovala v Nemčiji šola, ki jo bo morala vsaka študentka dokončati, če bo hotela dobiti diplomu univerze ali maturitetno spričevalo na srednji šoli ali na učiteljski. A samo s to šolo se bodo pa mogle ženske posvetiti študiju telovadbe ali šole za telesno kulturo ali za vzgojiteljice in omogočen jim bo vstop v žensko šolo za ljudsko zdravje.

Vkuhanje spomladanskega sadja

Umetnost gospodinjstva je tudi to, da o pravem času pripravi sadje za zimo, čeprav smo šele prišli iz zime. Vkuhanje sadja za pozimi ni potrata in sladkosnednost, marveč je potreba za človeško telo, posebno pa še za otroško. Da bo vkuhanje uspešno, je treba izbrati samo zdravo, odbrano sadje. Prav tako je potrebno, da je vse posodje in orodje čisto, osušeno in je le za ta namen v hiši. Razni kozarci morajo biti skrajno osušeni in vprav preden jih spet napolniš, jih očisti z žveplenim cvetom. Da se kozarci ne razpočijo, je treba vtakniti žličko (srebrno?) v kozarec, ko vlivaš sokove vanje. Zavež kozarce s pergamentnim papirjem ali celofanom. Napolnjene kozarce hraniš v hladnih, temnih in suhih prostorih. Najprej pripravimo za zimo jagode, češnje in višnje.

Vkuhanje vrtnih jagod

Prvi sadeži so najboljši, zato ne odlašaj z vkuhanjem! Jagode operi, ocedi in daj v veliko skledo. Na vsak kilogram jagod potrebuješ kilogram sladkorne sipe, ki jo potreseš na jagode in pustiš čez noč stati. Nato sok ocediš in ga kuhaš 10 minut, daš potem vanj jagode in jih tudi kuhaš 10 minut. Jagode nato previdno jemlješ z žlico in jih polagaš v prejšnjo skledo. Ko se shladijo, jih dajes v kozarce in prevežeš s celofanom, ki ga prej pomočiš v salicilni spirit. Jagode ohranijo svojo lepo, rdečo barvo.

Sončne češnje

Lepim, trdim, zrelim, temnim češnjam potrgaj pedlje in jih lepo obrisi. Plast za plastjo jih devaj v kozarec za kumare: plast češnje, plast sladkorja; zadnja plast mora biti sladkor. Kozarec napolni do vrha, dobro zaveži in postavi na sonce in večkrat obračaj. Ko stopi sok čez češnje in je sladkor že ves raztopljen, je kompot uporaben. Kolikor ga kdaj potrebuješ, ga vzameš s srebrno žlico ven, nato kozarec spet dobro zavežeš.

Dušeni beluši

Beluši, (že sicer izvrstna in posebno za bolnika pripravna jed, ki jih imamo že tudi po naših vrtovih in niso več »jed bogatinov«) so najboljše, če jih dušiš. Razreži jih, daš v ponvo, kjer razbeliš presno maslo, pričneš malce vedeti in jih dušiš do mehkega. Preden jih daš na mizo, jih potresi s sirom (ali nasekljanim peteršiljem).

NAŠ DELAVEC

Od česa zavisí plača?

Zvišanje mezd je možno le dotlej, ko je dobiček, ki pripade kapitalu, tako omejen zaradi precejšnjega deleža mezd pri dohodkih podjetja, da želi lastnik kapitala vzeti kapital iz podjetja, ker mu ne donaja dovolj dobička ali pa je našel drugo plodonošnejše polje za kapital. V takem slučaju bi mogla tovarna prenehati. Dobitek kapitala se more zato omejevati le toliko časa, dokler ni v nevarnosti obstoj podjetja. Zato je interes delavstva samega, da ne stavlja glave na mezdno odvisno pretiranih zahtev, ker more sicer priti v nevarnost, da izgubi zaslužek in s tem eksistenco. Zahteve zvišanja mezd so torej v vsakem času navzgor omejene. Krščenko strokovno gibanje zato upošteva pri vprašanju mezd to, da delavcu ne pripada ves dohodek proizvodnje, ker je pravičeno, da dobi svoj delež podjetja in da se dajo določeni zneski za vzdrževanje, razširjenje obrata, kakor tudi za obratno železno rezervno. Brezdelni dohodek pridobitno zmožnosti mora biti čim bolj omejen, da se omogoči izplačilo mezd, ki bodo regulirane glede na vrednost storitve ter potrebe delavstva.

Osrednji problem načelne strani strokovničarske mezdne politike je spravi v sestav storitveno in potrebno mezd. Potrebna mezda je tista, s katero moremo kriti določene najmanjše potrebe in ki nam omogoča življenje, na katerega smo navajeni. Zato se zahteva najmanjša, minimalna mezda, katere uzakonitev zahtevamo trenutno tudi v naši državi strokovne organizacije. Višina mezd se mora določiti glede na stroške preživljanja, vzemši v poštev najnižjo mogočo mero. Strokovno gibanje pa kaže tendenco, da pridemo od eksistenčne plače, do plače, ki daje kulturni minimum, ki omogoča stanu primerno življenje.

Spodnja meja mezd se ne določa samo glede na povprečne najmanjše potrebe delavcev, ampak je bistveno odvisna od stanja vsega ljudskega gospodarstva in s tem od razmerja med ponudbo in povpraševanjem na delovnem trgu. Povpraševanje po delovnih močeh bo dvignilo mezdno preko eksistenčne minimuma, veliko število delovnih moči jo bo potisnilo pod najnižjo mogočo mejo, kar prav sedaj opazujemo. Učinkovito obrambe mezd, primerne stanju, pa je mogoče na delovnem trgu ustvariti le z organizacijo delovne ponudbe.

V notranji zvezi z minimalno mezdno stoji zahteva krščanskega delavskega gibanja po družinski plači, ki je postavljena zaradi moralnih in kulturnih razlogov. Načelo družinske mezd je mogoče izvesti v državnih, samoupravnih in občinskih obratih, nekoliko težje v veliki industriji, z nekoliko dobre volje tudi v obrti. V industriji in obrti se

more izvesti na zavarovalni podlagi. Družinsko mezdo je mogoče uveljaviti tudi preko kolektivnih pogodb. Družinska mezda pa ne sme biti vzrok, da se znižuje plača samecem pod minimalno mezdno. Ti pač potrebujejo sredstev za ustanovitev lastnega ognjišča. Ko bi seveda bila mezda tolikšna, da bi ustrezala samecu in delavcu z družino, bi pa zahteva po družinski mezdi lahko odpadla.

Nadaljnje načelo za mezdno v krščanskem strokovnem gibanju je, da mora mezda ustrezati vrednosti delovne storitve. Poleg zahteve po visoki plači stoji zahteva po večji storitvi in zvestejem izpolnjevanju dolžnosti. Strokovna organizacija lenuhom ne more izposlovati plače, ne da bi je zaslužili. More pa izposlovati vse, kar storiš dviga. To načelo določa tudi stališče do akordne mezd. Ta je zaželen pri vseh delih, ki prihajajo v poštev. Neizbežna je povsed, kjer se more brez nadzorstva doseči čim večja storitev (rudarstvo). Mora pa biti urejena s pogodbo in ne sme postati sredstvo za izkoriščanje delavstva ter zviševanje nezdov. V primeri s časovno mezdno daje akordna plača mnogo večjo možnost, da dosežemo pravično razmerje med storitvijo in plačo. Delavec nima večje plače v breme delodajalca, temveč na podlagi dejanske storitve. Na ta način zvišana produktivnost spravlja v sklad interese delodajalca in delavca in daje svoj delež k zvišanju splošnega blagostanja. V razmerah, ko delavstvo ni zakonito zaščiten in ga podjetniki izkoriščajo, je skoro popolnoma upravičena krilatica, da je akordna mezda samomora za delavstvo. Strokovno gibanje, ki je izvajalo socialno-politično zakonodajo, pa opozarja delavstvo tudi na dobre strani akordne mezd, ki mu more zvišati blagostanje.

Krščenko strokovno gibanje zahteva pod pogojem, da je zagotovljena najmanjša mezda, stopnjevanje mezd z ozirom na izobrazbo. Današnje gospodarstvo zahteva strokovno usposobljene delavce in nameščence. Mezda mora torej vsebovati tudi odškodnino za stroške in trud črne dobe. Razen tega je treba pri mezdah upoštevati višino odgovornosti dela, nevarnosti obrata, izpravljanje delovne moči kakor tudi sezonski značaj dela.

Nočno delo žensk

Konvencija o nočnem delu ženske načelno prepoveduje žensko delo ponoči. Konferenca Mednarodnega urada za delo iz l. 1934 je sprejela predlog za novo konvencijo, ki bi delno dopustila nočno delo za ženske. Predlog konvencije dovoljuje nočno delo v tehle slučajih: Če so zaposleni v obratu samo člani ene družine. V slučajih, ko nastopajo višje sile, ki jih ni mogoče predvideti. Če se obdelujejo eurovine in drug material, ki bi se skvarile, če bi morali delo prekiniti zaradi prepovedi ženskega dela ponoči. Nočno delo žensk se more dovoliti dalje v sezonskih obratih, kjer je mogoče v dvomesečnem obdobju skrajšati nočno delo od 11 na 10 ur, kakor tudi v deželah, kjer podnebje prav posebno obtežuje dnevno delo. Končno bi smele delati ponoči ženske-nadzornice, ki normalno ne izvajajo nočnega dela.

Današnja socialna slika nam je živa priča težkega preletstva, ki ga izživa ogromno, na žuljih in krivicah zgrajeno bogastvo zlate internacionala.

K prirodi!

Današnje gospodarske razmere so priklovale delavca in nameščence na mesto, na slaba stanovanja in na nezdorvo ozračje. To vse vpliva slabo: Nezdovoljstvo ljudi se veča, bolezni, posebno jezik, se širijo. Človek je odtrgan od narave in prišiljen živeti nekako umetno življenje brez solnca v materialnem in duhovnem smislu. Največ trpe pri tem otroci, ki nimajo prostora za razmah in otroško razposajenost, pa so zato prisiljeni vse pregledati opazovati življenje in postajajo pregledaj zrel. Mnogo solnca in svetlih trenutkov bi bilo primerno v življenju delavcev in nameščencev ter njihovim družinam, če bi se zanje poskušala najti zveza z naravo in zaposlitvijo v njej. Taki poskusi in gibanja tudi že obstojajo.

Na periferijah mest in v industrijskih krajih imamo vse polno malih hiš, ki jih obdajajo mični majhni vrtovi. Vse to majhno razkošje so ustvarili pretežno po vojni sicer slabo plačani mali ljudje. Le malo je med njimi premožnejših. Ti ljudje so brez dvoma mnogo srečnejši kot oni, ki hodijo mimo njihovega imetja s tihim zavidevanjem, pa še prav jih mori skrb za plačevanje morebitnih obveznosti.

V drugih državah imajo marsikje sistematično urejeno akcijo še v nekoliko drugačnem smislu. Ustanovi se društvo, ki ima namen dobiti v najem večje zemljišče. To zemljišče razparcelira na manjše parcele po okrog 250 do 400 kvadratnih metrov. Društvo zbira ljudi, ki bi se hoteli pečati z vrtnarškim delom na prostem in oddaja vsakemu članu po eno parcelo. V prvi vrsti ter najprej dobe parcele člani z večjimi družinami, ker so ti najbolj potrebni. Društvo napelje na celotno zemljišče vodo, ki jo napeljuje nato člani na svoje parcele. Vrtički se obdelujejo po enotnem načrtu. Vsaka parcela ima tudi svojo uto, kakor tudi prostor za zabavišče otrok. Celotno zemljišče ne sme biti oddaljeno od stanovanj članov nad 2 km. Za prve investicije je potrebno posojilo občine ali kake druge samoupravne oblasti, če člani sami ne zmorejo sredstev. Posojila oblasti so brezobrestna. Nadaljnji stroški so malenkostni in se tudi že rentirajo.

Kot smo že rekli, delo v lastnem vrtičku vpliva ugodno na človeka v zdravstvenem smislu. V naravi se človek počuti ugodno in zato ostaja v vrtu, umika se zatohlemu stanovanju. Delo vpliva ugodno na duševnega in tudi na ročnega delavca, ker mu razmaja ude in okrepiti mišice. Pri človeku, ki ima lasten vrt, skoro odpade potreba po prebitju dopusta več ali manj daleč od doma. S tem si prihranimo mnogo denarnih sredstev. S tem, da se peča človek v vrtnarstvu, razširja svoje duševno obzorje in pridira v tajnosti narave. Izkušta pravijo, da dosega tudi kakovost pridelkov kakovost poljskih proizvodov onih, ki se pečato s poljedelstvom, ozir. vrtnarijo po poklicu.

Pripadniki tega zdravega gibanja se organizirajo v posebnih društvih, kot smo že navedli. Po stanju iz leta 1930 je štela taka organizacija v Nemčiji 1.400.000 članov. V Veliki Britaniji 1 milijon 200 tisoč itd. Ponekod take organizacije še ne obstojajo. Tudi pri nas bi bila stvar potrebna izvedbe, saj postaja dan za dnem večji kader ljudi, ki se nabira v mestih in industrijskih krajih in pogreša činiteljev, ki mu morejo ohranjati zdravje in zadovoljno življenje. Pričeti bo treba!

Naš domači zdravnik

V. B. — Z. Pelagra, ki jo zdravnik domneva pri vas, je v naših krajih zelo redka bolezen. Pojavlja se spomladi na koži, ki jo pali sonce, največkrat na vrhni strani roke, nad zapestjem in še čez na podlatti v obliki nekakšne opekline ali zastarele odrgrine z rdečim robom, pokrite z luskami ali krastami. Te kožne spremembe se kaj rade družijo z občutnimi motnjami prebavil in živčevja. Proti jeseni se bolezen polegla, pozimi ždi, na spomlad se ponavlja, in sicer v hujši meri, da začenja bolnik očitno propadati. Bistvo bolezni še ni nesporno ugotovljeno, večina opazovalcev spravlja bolezen v vzročno zvezo z nezadostno in enostransko prehrano in sicer prehrano, navadno v južnih krajih — turščico (ali koruzo); pokvarjena, plesniva koruzna moka velja za vzrok ali povod pelagrie. Če se vse to strinja z vašim primerom, potem je treba, da spremenite in izpopolnite svojo prehrano, opustite koruzo popolnoma vsaj za nekaj mesecev in se hranite z drugimi močnimi, mlekom, jajci, zelenjavami in sadjem kolikor se da v presni obliki. Na vneto kožo si devjate zvečer obkladke s presnim mlekom, čistite si jo samo z oljem ali petrolejem in posipljate s smukcem. Poročajte o stanju jeseni!

P. S. — J. Goveje (menda kravje) in kozje mleko, katero več pomaga proti slabokrvnosti? Razlika med kravim in kozjim mlekom ni bistvena, vobče je v kozjem mleku nekaj več beljakovin in toščice, kakor v kravjem, a ne vselej, od krme živali, njene starosti in molzne dobe je sestava mleka odvisna v precejšnji meri, tako da marsikatero kravje mleko po rednosti (hranilni ali kalorični vrednosti) prekaša kozje. Mleko je zares izvrstno hranivo zdravim in posebno bolehnim zaradi ugodne sestavnosti in lahke prebavnosti, glede elabokrvnosti kot take pa ni mleko posebnega pomena. Veliko več »krvnih zdravil« je v rumenjaku, še več v jetrih. Če vam ne diše jajca ali drobe, potem se poslužite naslednjega sredstva:

Isti. Železo velja že od nekdaj kot uspešno sredstvo za izboljševanje ali krepjenje krvi. Nešteto je lekarniških in tovarniških zdravil z železom. V mleku ni železa. Domače in tudi izdatno »železo« sredstvo se da napraviti doma. Morda imate še katero jabolko (gambovček ali mešanček), če ne, počakajte nanje. Zvečer si je pretaknite z žebli, drugi dan je pojete, brez žebeljevega seveda, ker je ostalo dovolj železa v jabolku v neškodljivi obliki. To zdravljenje sme trajati šest do osem tednov, potem treba prenehati z njim vsaj toliko časa.

F. B. — L. Tvor na danki se je prepustil, a navzlic umivanju z milnico se delajo novi tvorci in povzročajo sitnosti. Tista stvar je pri odraslem človeku take važnosti, da se izplača, ako si jo ogleda zdravnik. Milo je sploh napačno sredstvo pri takšni nadlogi, za čiščenje je primerno olje, za obkladke kamilični čaj. Če je dejanski vzrok nadlegi zlate žila, potem kaže njo vardevati. Pri pomočkov je mnogo. Znana gospa mi je zagotavljala, da si je po mnogih zdravniških zdravljenih poskusih brez uspeha odpravila nadlogo s čajem brezovega lista, ta čaj da je pila in delala z njim obkladke na bolno mesto. Zdravniški pregled je vendar potreben, da se ne zamudi čas, ko se da odpraviti taka nevarna stvar.

F. S. — K. Zatekla pljuča po porodu? Oznaka ni jasna. Pljuča otekajo pri raznih vnetjih (različnih pljučnicah, jetiki in drugih boleznih) in osta-

jajo zatekla, če se te bolezni ne ozdravljajo popolnoma. Morda pa so otekale samo mežgovne žleze v prsih med pljuči, kar se dogaja pri in po raznih prsih, pa tudi oddaljenih boleznih. Iz vašega dopisa ni razvidno, kaj je bolno in kako, zato se obrnite na zdravnika, ki more neposredno in morda celo z rentgenom ugotoviti kraj, obseg in naravo bolezni ter določiti najbolj primeren način zdravljenja.

Isti. Zdraviliško zdravljenje če pritiče svojem zavarovanca? Ne vem, ker ne poznam pravil dotične bolniške blagajne. Čudno se mi zdi, da zavarovane ne pozna pravice bolniškega zavarovanja, ko mora nositi dolžnosti zanje!

M. Z. — Z. Čiri (ali uljesa) na gljenih, so trdovratni pri mladih in sicer zdravih ljudeh, tem bolj pri postarnih ali celo bolnih! Ogibajte se, kar se da, mirne stojte in sedenja z dol visečimi nogami, manj škodljiva je zmerna hoja. Ko, že morate kaj časa stati, prestopajte se, ko sedite, sedite na nizkem ali pa si podložite noge. Ako so čiri vneti in boleči, devajte si zvečer nanje obkladke s presnim mlekom, sončite si jih po 5 do 15 minut na dan, posipljate si jih za čez dan z drobnim prahom, ki si ga daste napraviti iz stolčnega bukovca ali lipovega oglja in sladkorja, vsakega pol; po potrebi si čistite čire ali z oljem ali s kamiličnim čajem.

Isti. Otekanje nog pomeni največkrat oslavljenost srca, kar se pri zamašenih ljudeh rado pojavlja. Kako se znebiti odvišne toščice, ki pomeni znatno mrtvo težo, je v vaših letih precej težko vprašanje. Odložite se za stradanje in sicer tako, da si vsak dan pritržete 1/20 (dvajseti del) sedanjih dnevnih hrane, vztrajajte nekaj dni ob samni vodi ali neoslašenem ruskem čaju, kavi brez sladkorja ali čisti goveji juhi, potem pa začnite po dvajsetinkah navzgor in ostanite pri tisti množini, ki morete ž njo še izhajati za silo. Ogibljite se soli! Če vam stradalno zdravljenje, ki vam ga zelo priporočam, ni izvedljivo, ker ob stradanju se ne da delati, potem pa se lotite novosegne rastlinske presne prehrane, uživajte samo rastline v presni (nekuhani, nepečeni) obliki najmanj tri mesece. Zdad, ko začenja sadje in imamo polno zelenjav domačega pridelka, se da tako preživljati. Če se resno lotite tega zdravljenja in vztrajate, vas uspeh preseneti! Poročajte kaj o njem po treh mesecih!

J. K. — Lj. Sbrbenje na gozi je različnega izvora, največkrat so krive sbrbenja tanke in drobne glstice (žive nitke), časih »suha« zlate žila ali še kaj drugega. Brez zdravniške ugotovitve ni uspešnega zdravljenja.

S. P. — P. Prehrana rakovega bolnika (človeka, ki ima kje raka ali takega, ki so mu ga odstranili) je dandanes nekako že določena in precej široko priznana. Čudim se, da vam niso dali v bolnišnici, kjer so vam izrezali bolezensko tvorbo, podrobnih navodil glede prehrane. Obrnite se tjakaj po nasvet. Na tem mestu ne kaže na široko razpravljati stvari, ki so za večino bralstva nezanimive.

Isti. Rak se tudi po uspehi operaciji rad ponavlja. Da se prepreči ponavljanje rakove bolezni, se dandanes uspešno rabi obsevanje z rentgenom in radijem. Po splošnem mnenju rak ni nalezljiva bolezen.

Vprašalec — skrivalec in brez izkazila ali opravičila — nič.

Kmetijski nasveti

Zatiranje mahu na travnikih. V. L. N. — Na vašem travniku vam trava zelo slabo uspeva, ker je zarasla z mahom; zato da tudi piše pridelke. Tla niso vlažna, ne močvirna. Morda bi bilo umestno apnenje. — Da postane travnik mahovit, so mogoči trije razlogi: vlažnost, pomanjkanje apna ali pomanjkanje hrane v tleh. Ker vaš travnik ni moker, tedaj mu najbrž primanjkuje apna ali hrane. Če ste ga doslej le slabo gnojili, tedaj mu bo pomagala Tomasova žlindra in kalijeva sol. Namesto žlindre tudi kostna moka. Seveda gnojite s temi umetnimi gnojili šele jeseni, kajti sedaj bi ne učinkovalo. Tomasova žlindra in kostna moka delujeta deloma tudi s svojim apnom. Navadno računamo na oral 200 kg žlindre ali kostne moke in 100 kg kalijeve soli. Delni uspeh bi dosegli sedaj, če po prvi košnji ob deževnem vremenu polijete zemljišča z gnojnicjo. Če pa primanjkuje zemlji apna, tedaj je najbolje jeseni potrositi nani žgano apno, oziroma apneni prah kot odpadke apnenca. Da določite množino apna v zemlji, vzemite nekoliko vrhnje in srednje globoke prsti, jo posušite in polijete z nekoliko kapljicami solne kisline. Če zemlja zažumi in se na njej tvorijo pene, je apna dovolj v njej. Čim bolj se peni, tem več ga vsebuje. Če se pa slabo ali nič ne peni, je to znak pomanjkanja te anovi. Tako zemljo treba najprej dobro poapniti, 10 stotov apnenega prahu na oral, potem s travniško brano temeljito povleči, pozneje pa potrositi še z umetnimi gnojili. Tako boste mah kmalu spravili s travnika.

Zgodnja ali pozna košnja. A. M. L. S. — Zakaj se toliko priporoča zgodnja košnja trave, ko se vendar s poznejšo dobi več pridelka? — Res je, da s pozno košnjo dobimo večjo težino sena, toda to je bolj slabi podobno kot pa tečni krmil, torej manjvredno. Zgodnja košnja trave nam da zlasti zelo beljakovinsko, tečno seno, ki živali tudi res nasiti, ne da bi ji samo napolnilo vamp. Druga odlika je, da trava hitreje epodraže, ker stebelca še niso olesnela in tudi rast ne ustavlja. Tudi zemlja ostane bolj godna in se druga košnja hitreje in bolje razvija. Zgodnja košnja pospešuje razvoj spodnjih trav in deteljije, ruša se zgosti in da boljše otavo. Zimska vlaga in spomladno deževje se bolje izkoristi, ker voda ne izpuhteva tako močno iz zemlje. Namesto dveh košenj dobimo tri, odnosno daljšo jesensko pašo, na vsak način več in boljše krme. Z zgodnjo košnjo preprečimo zoričev semena plevelnih rastlin in s tem zboljšamo travno rušo. Po zgodnji košnji lahko takoj gnojimo s hitro delujočimi gnojili, kakor n. pr. z gnojnicjo. To so vrline zgodnje košnje trave, ki nam nudi najboljše krmo. — Letos je za mokri maj preprečil tako zgodnjo košnjo; žal, vreme je še vedno gospodar kmeta.

Škropljenje ali prašenje trte. S. R. H. — Čitali ste, da Amerikanci trte ne škropijo več, ampak jih le prašajo. Radi bi vedeli, ali je boljše proti boleznim in škodljivcem vinske trte škropiti ali prašati. — Pri nas prašimo vinske trte z žveplom proti

oidiju, škropimo jo pa proti peronospori. Sicer se pa tudi lahko škropi z žveplnimi sredstvi, kakor tudi praši s fino zmletro modro galico. Pri škropljenju se delo izvrši bolj točno in je mogoče prilepiti škropivu tudi druga sredstva; škropivo se dobro oprime trsnih listov in drugih delov; sredstev uporabimo manj in stroški z njimi so manjši. Med slabe strani škropljenja štejemo potrebo po vodi, več delovnega časa in večje stroške. Prednost prašenja so, da ni treba vode, lahko se sredstva uporabljajo in fino razdelijo, manj časa je za to potrebno. Med slabe strani pa štejemo odvisnost od vetra, večjo uporabo in večje stroške za sredstvo, ki se slabo prime. Sicer je pa najboljša, da se držimo dosedaj temeljito preizkušenih sredstev: deloma prašenja, deloma škropljenja.

Gnojnica na rastoči krompir. S. V. R. — Ker niste mogli krompirju pognojiti s hlevskim gnojem, bi mu sedaj radi pomagali z gnojnicjo. Vprašujete, ali bi tako gnojenje na rastoče rastline ugodno vplivalo ali pa škodovalo; in kdaj bi bil najprimernejši čas za to. — Gnojnica bo vsekakor zelo dobro vplivala na razvoj krompirja, ker vsebuje mnogo dušika in kalija, ki so tej rastlini še najbolj potrebni. Še bolje, če primešate vsakemu sodu gnojnice (približno 10 hl) še 2 kg superfosfata, ker fosforne kisline je v tej moči premalo. Tako pripravljena gnojnica se poliva po krompirju pred okopavanjem, potem se takoj, ko je zemlja popila, zemlja okopuje ali rastline obispljejo. Pri polivanju moramo paziti, da ne vzmamemo prejedke gnojnice, po potrebi jo razredčimo z vodo; nadalje jo moramo enakomerno porazdeliti in paziti, da jo posamezne rastline ne dobe preveč, kajti dajo potem kaj rade krompir z neprijetnim okusom. Tako zagnojen krompir potem okopljemo z okopalnikom, ki to delo najceneje in najboljše opravi.

Namakanje travnikov. S. N. O. — V kateri letni dobi je travnike najbolj namakati? — To se ravna po namenu, ki ga hočemo z namakanjem doseči. Če hočemo z namakanjem istočasno tudi gnojiti, tedaj je najprimernejši čas za to pozna jesen ali pa zgodnja pomlad, preden trava požene. Tako namakanje naj privede z vodo tudi hranilne snovi, zato je v ta namen najbolj primerna voda iz potoka, ki teče skozi vas, odkoder dovaja tudi gnojnice in druge odpadke. Namakanje travnikov proti suši pa se izvaja navadno poleti po vsaki košnji, pa tudi med raščo, če trpi travna ruša po suši. — Učinek namakanja ni povsod enak, ampak je odvisen od zemlje, podnebja, od položaja zemljišča, od stanja rasti in od vrste vode. Čim toplejša je voda, tem boljša zato, je potočnica bolj primerna kot studenčnica. Težke zemlje se prej namočijo kot lahke, peščenice; prve namakamo 2 do 3 dni, druge pa zahtevajo do 8 dni in rabijo zato mnogo vode. Bolj viseča zemljišča moramo bolj pogosto namakati kot pa ravna, kajti pri prvih preobilna voda prehito odteče.

Redka detelja. I. K. R. — Lani ste med tedmen posejali domačo ali črno deteljo, ki je pa letos zelo redka. Zato ste vzeli dve leti staro seme za njivo z lahko ilovico. Jeseni pred setvijo ste njivo zagnojili s hlevskim gnojem. Radi bi vedeli, koliko semena detelje gre na oral in če se da detelja kositi še tretje leto. — Vzroki, da je detelja v drugem letu postala redka, so lahko različni. Morda ste ječmen sefali pregozno in jo je ta zadušil. Lahko je bilo tudi deteljino seme slabo kaljivo, ker je bilo neprimerno hranjeno, četudi ohrani detelja kaljivost še tretje leto. Tudi gnojenje s hlevskim gnojem pred setvijo ni bilo na mestu, pač pa naj bi ječmen z deteljo prišel rajši v krepko zem-

Pravni nasveti

Pravice posvojenega otroka. M. K. Z. G. S. — Rodnik, brez otrok, je vzel za svojega otroka, starrega pet let in ga imel pri sebi in oskrboval z vsem, dokler ni začel sam služiti z lastnim delom. Ves čas mu je obljubljalo, da mu bo zapustil svoje imetje. Sedaj pa je prišlo med obema do nesporazumljenja in je sorodnik svojemu posinovljencu rekel, da mu ne bo prejel dal, kakor po smrti, če mu bo še kaj ostalo. Vprašate, kaj je stoji posvojenemu otroku, da ne bo tako zavrnjen. — Če je sorodnik res vzel otroka za svojega in je ta posvojitev zapisana tudi pri sodišču v sodnih spisih, potem je prišlo med sorodnikom kot posvojiteljem in posvojenim otrokom do posebnega pravnega razmerja, ki daje posvojenemu otroku pravice, kakor med zakonskimi roditelji in otroki. Otrok, ki je posvojen, ima pravico do vzgoje, oskrbe in preskrbe; ima pravico do dednega deleža in nujnega deleža po svojem posvojitelju. Če se n. pr. posinovljenec sedaj ne razume več dobro s posvojiteljem, ne more od njega, dokler živi, zahtevati dediščine. Kot drugi zakonski otroci, ima šele po smrti posinovitelja pravico, da zahteva zakoniti delež ali pa vsaj nujni delež. Zaenkrat morate pač čakati...

Odpoved stanovanja. N. N. I. maja ste gospodaru odpovedali stanovanje za avgustov termin. Dne 8. maja vam je gospodar pisal po pošti, da odpovedi ne sprejme, ker niste omili, kateri dan se izselite. Vprašate, ako je vaša odpoved veljavna. Za mesto Ljubljano so določeni odpovedni termini od 1.—8. februarja, od 1.—8. maja, od 1.—8. avgusta in od 1. do 8. novembra. Če ste gospodaru odpovedali stanovanje za avgustov termin, ste mu s tem popolnoma določeno povedali čas, ko vsled vaše odpovedi preneha dosedanje najemno razmerje. Ne more pa gospodar zahtevati, da v odpovedi tudi že navedete dan dejanske izselitve. Do 8. avgusta morate pač celo stanovanje izprazniti. Vaša odpoved je veljavna in se lahko ob avgustovem terminu izselite.

Ločitvena tožba. V. L. M. Ker ste brez službe in dejansko ne morete skrbeti za ženo in otroka in živite ločeno od žene, vas je žena tožila za ločitev zakona od mize in postelje izključno vsled vaše krivde. Ker se načelno nečete ločiti in sumite, da želi žena ločitev le radi tega, da bi se ponovno omožila; vprašate, kako bi preprečili ločitev in novo možitev žene. — Če se bodo spravi poskusili vršili brezuspešno, potem bo sodišče moralo razpravljati o tem, če so resnični ženinji zatrjevani ločitveni razlogi ali ne. Da se ne bi zakon ločil le iz vaše krivde, vam svetujemo, da v odgovor na tožbo poleg svoje obrambe navedete tudi vse okoliščine, ki bi tvorile ločitveni razlog iz krivde žene. Sodišče bo moralo o vseh zatrjevanih ločitvenih razlogih razpravljati in v sodbi ugotoviti krivdo enega ali obeh zakoncev na ločitvi. Ker je žena z vami bila poročena po katoliškem obredu, ne more skleniti, dokler vi živite, še drug veljaven zakon. Če bi pa to le poskušali n. pr. s prestopom v drugo vero, potem lahko vi kot zakonski mož tožite ženo radi neveljavnosti novega »zakona« in tudi kazensko lahko državno tožilstvo preganja ženo in novega moža radi kazniviga dvoženstva.

Neslovenske tiskovine. V. S. Pritožujete se, da prejemate od raznih uradov neslovenske tiskovine, ki so tiskane deloma tudi v cirilici tako, da jih preprosti ljudje niti ne razumejo. — Po ustavi je državni jezik srbo-hrvatski in slovenski jezik. Vsled tega je po ustavi slovensčina enakopravna srbsčini. Ta enakopravnost jezikov se praktično kaže v tem, da ne smemo zavracati tiskovin v srbsčini, ker je pač enakopravna s slovensčino. Nam pač manjka zakona, ki bi podrobno navajal, kako se ima jezikovna enakopravnost izvajati, da bi enkrat za vselej prenehale take obravnavne pritožbe.

Pot k hiši. P. M. S. — Nameravate kupiti parcelo in tam postaviti hišo. Ker pa ima ta parcela pot čez tujo parcelo in to le za poljske pridelke, vprašate, če lahko ta posestnik prepove vožnje, potrebne za zidavo hiše, oziroma koliko sme zahtevati za pot. — Lastnik zemljišča, čez katero pelje pot, je upravičen, da prepove vse vožnje čez njegov svet, v kolikor niso potrebne za poljsko gospodarstvo vaše parcele. Stvar dogovorite med vami bo, da se domenite glede odškodnine za vožnje ob zidanju in za stalno pot za bodočo hišne prebivalce. Če se ne bi mogla zediniti — odškodnino morate računati po krajevnih razmerah — potem boste morali pač sodišče zaprositi, da vaši parceli določi stalno pot in ugotovi odškodnino, ki jo boste morali plačevati lastniku za to. Svetujemo vam, da ne kupite parcele, predno ni vprašanje poti popolnoma rešeno in pravica poti vključena.

»Šoštanj.« Po dosedanjem delovanju je društvo pokazalo resno stremljenje, da doseže svoje namene. Uspeh pa ne zavisi le od delovanja društva, ampak tudi od drugih činiteljev in finančnega poljažja snloh.

Posojilo v hranilni knjižnici. A. F. Z. — Če ste dali nekemu posojilo 20.000 Din, in sicer ne v gotovini, pač pa le hranilno knjižnico za ta znesek, in ste za varnost posojila dosegli tudi vključbo na nepremičnino, poleg tega pa si še zgovorili za »odškodnino« mesečno 500 Din, potem vam moramo pač povedati, da je mesečna »odškodnina« le maska za oduške obresti. Posojiljemalec ima prav, da vam takih obrestih ne plača. V slučaju tožbe vam sodišče ne bi prisodilo dogovorjenih 35% obresti, ker bi ematralo tak dogovor proti dobrim šegam in zato ničev, pač pa vam bi dalo zakonite 5% obresti kot odškodnino za posojilo. Ker vam je upnik med tem že vrnil polovico, t. j. dal vam je knjižnico za 10.000 Din, vam svetujemo, da ga čakate še za ostanek. Sicer bi mogli tožbo na povračilo posojila vložiti sami na zapisnik pri okrajnem sodišču in sebe v pravdi sami zastopati. V tožbi smete pa uveljaviti le 5% obresti, ne pa dogovorjenih 35%, ker vam sicer preti nevarnost, da bi vas državni tožilec začel preganjati zaradi oduškstva.

Šramba za kmetijsko orodje. J. R. O. — Po dedovali ste hišo, pri kateri je vključena služnost na pravica kmetijskega društva, da ima pravico pritišče hiše uporabljati za šrambo kmetijskega orodja. Ker si je društvo sedaj nabavilo stroj na bencinski pogon in ga hrani v vašem pritličju, vprašate, če ste dolžni to dovoliti, ker društvo doslej ni imelo še stroja, pač pa le navadno orodje. Nadalje vprašate, kdo je dolžan pritišče poprav-

ljo po zagnojeni okopavini. Morda ste prerediti sejalni, kajti na oral vzamemo navadno 11 do 13 kilogramov domače detelje. Ne manjka li zemlji apna, brez katerega detelja slabo uspeva; na mestu bi bilo torej gnojenje z apnenim prahom. Zato bi bilo primerno, da ste gnojili ječmen z deteljo s superfosfatom, ki ga detelja hvaležno poplata. 150 kg tega gnojila na oral zadostuje. Na praznino lahko zasejete še sedaj inkarnatno ali laško ali rdečo deteljo, ki je enoletna in da le eno dobro košnjo: 10 kg na oral. — Pustiti tako deteljišče še tretje leto za košnjo, se vam ne izplača, ker bo prihodnje leto detelja večinoma izginila. Tretjeletna detelja se izplača le tam, kjer so sejalni med njo še laško julko (20 kg na oral), ki pride v tretjem letu do polne veljave in da še bogato košnjo. Tudi to se obnese najboljše še na težkih ilovnatih tleh, medtem ko je na peščenih zemljah manj uspešno.

ljati, ker ga sami nič ne uživate in stanujete v prvem nadstropju. — Po našem mnenju ni to razširjenje služnostne pravice, če je društvo spravilo v vaše pritličje stroj. Kmetijsko društvo je dolžno skrbeti za napredno gospodarstvo svojih članov. Zato je sedaj nabavljeni stroj pač kmetijsko orodje v širšem pomenu besede. Mogli bi — po našem mnenju — društvo le prepovedati, da spravi v vaši hiši bencin, ker je s tem združena kolikor toliko nevarnost za hišne prebivalce. Popravila pritličja mora trpeti kmetijsko društvo, ki te prostore uživa.

Najemna pogodba. F. S. — Povsem utemeljena je zahteva najemnika, da je v pogodbi vse tako zapisano, kot je bilo dogovorjeno. Da v bodoče ne boste imeli sitnosti z najemniki po vselitvi, vam svetujemo, da se že pri oddaji stanovanja dogovorite o vseh podrobnostih, ki se imajo vsloviti v pismeno pogodbo, katero napišite takoj ob vselitvi stranke. Kot hišni lastnik bi bili sedaj gotovo kaznovani, če bi organ finančne kontrole zvedel, da po poteku 6 mesecev po vselitvi stranke še nimate pismene pogodbe, ker bi jo morali imeti že v prvih dneh.

Naglica ni dobra. M. J. M. — Neko založništvo vam je poslalo književni oglas z naročilnico za neko novo knjigo. Zaradi citatov na oglasu se vam je knjiga zdela vredna naročila in ste podpisali ter odpisali naročilnico. Po nekaj dneh ste zvedeli za važne razloge, ki bi vam že vnaprej naročitev take knjige izključili. Zato ste sporočili založništvo, da preklicujete naročilo. Od založništva ste prejeli odgovor, da vašega preklica ne morejo vzeti na znanje. Vprašate, če ste dolžni naročeno, a odpovedano knjigo plačevati ali ne. — S podpisom naročilnice, ste jo odpisali založništvo, ste izjavili svojo voljo, da sprejmete stavljeno ponudbo glede subskripcije za knjigo. S tem je nastala dvostranska obvezna pogodba: založništvo mora v določenem roku dobaviti knjigo, vi ste dolžni knjigo plačati. Enostransko te pogodbe ne morete več razrušiti. Morda se z založništvom dogovorite, da vam pošlje za določeno kupnino drugih knjig mesto prvotno naročene.

Vsakemu ni mogoče iti v kopališče.

vendar

more vsak žrtvovati Din 100.— (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode nošo znamenito

RADENSKO
z rdečimi srci!

Odločitev izvršb za kmetijske dolgove. I. K. S. Motite se, ko govorite o odločitvi plačil pri združnih posojilnicah. Plačila sploh niso odložena z zadnjo uredb, ampak je uredba o zaščiti kmetov in odplačilni načrt še vedno v veljavi. Odložene so le izvršbe dolžnikov, zaščitenih po uredbi o zaščiti kmetov z dne 30. septembra 1935, ki so izgubili zaščito za svoje dolgove, ker niso izpolnili svojih obveznosti v smislu uredbe o zaščiti kmetov. O dolžnikih združnih posojilnic, za katere velja »Odplačilni načrt«, zadnja uredba ne govori, zato po našem mnenju izvršbe proti tem dolžnikom niso odložene do 1. oktobra 1936.

Komu se mora plačati dolg? A. K. H. Po uredbi o zaščiti kmetov ste zaščiteni in vprašate, komu morate 15. novembra vsakega leta odplačevati predpisane obroke, ali upniku, ali njegovega advokatu, ali sodišču? Sodišče vas je ob sodilo tudi na plačilo stroškov, kar pa po vašem mnenju ni pravilno. — Dolg morate odplačevati upniku, ki ste mu dolžni. Seveda je upravičen plačilo prevzeti tudi njegov zastopnik. Pri sodišču bi le tedaj morali položiti denar, ako bi upnik sprejem plačila odklonil. Če je razsodba sodišča nepravilna, bi se bili morali pravočasno proti njej pritožiti na višjo sodno instanco. Sedaj, ko je stvar že očitno zamujena, pa ne kaže o njej razpravljati.

Bolniški stroški. O. I. D. Po pravilniku o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v drž. bolnišnicah in bolničnih ambulancah davčni zavezanci z letnim neposrednim davkom, izvezemsi davek na hišo, v kateri stanujejo, a od nje nimajo nobenega dohodka, do vseh 100 dinarjev, ne plačajo sami nikakršnih bolniških stroškov v III. razredu. Vdove z več kot tremi mladoletnimi otroki z letnim neposrednim davkom do vseh 400 Din, ne plačajo bolniških stroškov zase in za rodbinske člane. Plačila bolniških stroškov so oproščene ne glede na višino plačevanega davka tud vse osebe, o katerih se ugotovi, da bi plačilo bolniških stroškov ogrozilo njihov ali njihove rodbine gospodarski obstanek. V državnih bolnišnicah za duševne bolezni davčni zavezanci z letnim neposrednim davkom do vseh 400 Din ne plačajo bolniških stroškov.

Kmetiki mlini. G. F. P. V svojem dopisu zamenjavate obrtne predpise glede kmetijskih mlinov z davčnimi predpisi. Kmetijski vodni mlini so res izločeni iz mlinarskega obrta po zakonu o obrtih. Prav tako so izločeni iz mlinarskega obrta po obrtnem zakonu mlini na motorni pogon, ki samo meljejo s kameni brez naprav za čiščenje, za presejevanje in tipiziranje moke, odnosno ki meljejo žito samo na debelo moko. S tem pa ti mlini niso oproščeni davkov. Oproščeni so pridobinskega davka le taki mlini, ki se smatrajo za hišno obrt. Po pojasnilu, ki ga je izdal oddelek za davke ministrstva za finance, so hišni obrti oziroma mlinski obrti, ki se opravljajo izključno z rodbinskimi člani po naročilu na tuj račun, brez vsakega lastnega obratnega kapitala, v lastnem stanovanju brez odprtih prostorov in brez uporabe strojev ali vsaj brez večjega obsega. Ako ti pogoji niso podani, so mlini obvezani pridobinski, ne glede na to, ali spadajo pod prejšnje obrtnega zakona, ali ne.

Učiteljica, poročena z učiteljem in stanarina. M. K. N. Vprašate, ako se nanaša določba § 84 zakona o narodnih solah, ki pravi, da učiteljica, omožena z učiteljem, ne more dobiti stanovanja v naravi, tudi na stanarino in če torej takra učiteljica tudi stanarine ne more dobiti. — Stanarina je nadomestilo za stanovanje, kar zlasti izhaja iz § 29 zakona o narodnih solah, ki določa, da sme v mestih in trgih dajati občina namesto stanovanja stanarino. Zato po našem mnenju učiteljica, ki nima pravice do stanovanja od občine, tudi nadomestilo za stanovanje, t. j. stanarina ne pripada.

Konrad Gologranc

MESTNI STAVBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne
javne in industrijske gradbe solidno in po-
ceni. Sodnijsko zapiseznice. Daje teh-
nične nasvete in pojasnila

ODREZITE

SLOVENEČ SVETOVALEC

odgovarja samo na vprašanja, ka-
terim je priložen tale odrezek.

„SLOVENEČ“, 7. junija 1936

Ena sama številka

Bilo je zgodaj zvečer, ko je stopal Rod Heming čez kamenito teraso, ki je ležala pred razkošno razsvetljenim vhodom Palais d'Or-a. Elegentni mladi mož ni bil drugačen kakor stotine drugih rih po Monte Carlu.

A kljub temu, da se je kazal brezbriznega, mu je zabelo srce hitreje utripalo, čim je njegova noga stopila na teraso. In kako ne bi, ko je pa pogled na slikoviti Monte Carlo, ki se je potapjal v zlato sončnega zahoda, bil res nekaj veličastnega.

Heming se je zamislil v kazino, v palačo igre, palačo sreče in nesreče. Tu so se shajali indijski raje, ameriški milijonarji, bogati Angleži in ljudje z vseh strani sveta ramo ob ramo; vsi enaki ob ruleti. In zdaj je bil tudi on tu. Na vse zadnje je vendarle prišel tisti tako pričakovani trenutek. Deset let si je igral od ust; stalo ga je deset let samozatajevanja, da si je prihranil 25.000 dolarjev. Krhki bankovci so lepo varno ležali v njegovem prsem žepu. Nihče drug kakor samo on je vedel, kako je sanjal vsa ta leta, kako verno je spravil denar na stran. Trd smehljaj je legel na njegov sicer veder, simpatičen obraz, ko je vstopil skozi široka vhodna vrata med klanjajočimi se uslužbenici, misleč na svoje prijatelje v Torontu. Občudovali in spoštovali so ga zaradi njegovega samozatajevanja in skoraj fanatičnega varčevanja z denarjem. A kaj bi mislili o njem, če bi ga videli tu v Monte Carlu, če bi vedeli, da hoče zdaj ta denar do zadnjega centa staviti na igro.

Norec bi mu rekli in prav bi imeli. Odkar je kot deček slišal o možu, ki je razbil banko v Monte Carlu, ga je gnala enaka ambicija. Marsikatero noč je ležal v postelji v nekaki mirnici in sanjaril o bogastvu. In ko je bil star dvajset let, je napravil velik sklep: potoval bo v Monte Carlo k ruletu in imel ga bo. Čudno, v svojih privedih se nikdar ni videl, da bi izgubil; zdaj v tej razkošni veži, ko je izročil klubok strežaju, so ga pa navdale težke slutnje. Njegovih 25.000 dolarjev! Prav za prav majhen znesek v primeru z denarjem drugih, ki obiskujejo kazino; a stali so ga leta trpljenja.

Oko mu je žarelo, v grlu ga je tiščalo, ko je stopal v glavno dvorano. Od presenečenja se je ustavil. Ruleta je bila tu, kje pa je elegantna množica, ki si jo je tisočkrat slikal? Dvorana, razen dveh ali treh strežajev in brezhibno oblečenega gospoda, ki je šel proti njemu, je bila prazna. Ne hote je potegnil uro.

Šele 7.30... Nervozno se je smehljajal. Nestopen je. Množica se bo pozneje zbrala.

Gospod je nekoliko prezgoden, se bojim, če se je opravičeval vljuden glas po angleško. Heming, nekoliko preplašen, se je ozrl in videl, kako se mu brezhibno oblečeni smehljajo.

O, saj res, je odvrnil in bil v zadregi.

Vaš prvi obisk? je vprašal gospod v najvljudnejšem tonu.

Da — da, to je... prvokrat sem tu, je jecjal Heming kakor kak solar in za vse na svetu ni mogel razumeti, zakaj je tako neokreten.

Kakor bi videl Hemingove misli, se mu je gošpod lahko poklonil in se mu predstavil:

Jules Martel, vam na razpolago, gospod. Sem poslovodja tu. Ker je še tako zgodaj, ali ne bi hoteli priti v mojo pisarno malo kadit? V zadnjem času imamo tu malo Americanov in drago nam je, da je zopet kateri med nami.

Hvala, zelo prijazni ste, je odgovoril Rod. Kakšen fin človek je ta poslovodja! Tem Francozom res ne moreš biti kos!

Rod je videl, da je med puhanjem dima izbrane havanke, ki mu jo je poklonil gospod Martel, v neverjetno kratkem času temu prikupljivemu svetekemu človeku povedal zgodbo svojega življenja. Ko je videl, kako je vse izklopelal, mu je bilo neprijetno in na tihem si je očitil. Saj se mora poslovodja smejati njemu in njegovemu vedenju.

Tako, gospod Heming, vi ste iz Toronta in upate, da boste našli srečo?

Rod je že hotel ježno odgovoriti, da je denar njegov in da njega to nič ne briga, ko je gospod Martel dvignil roko, položil svojo cigaro na pepelnik in se mu medtem, ko se je v svojem stolu udobno naslonil, prikupljivo smehljajal.

Nočem vas žaliti, dragi mladi mož. Samo spomnil sem se moža, ki sem ga zelo dobro poznal. Morda bi vas njegova zgodba zanimala: poslušajte! Ne bo dolga, je hitro dodal, ko je videl, da se Rod nejevoljno preklada v svojem stolu. Začel je pripovedovati:

Pred nekako dvajsetimi leti, ko sem bil še mlad, je prišel v Monte Carlo neki gospod Richardson. Alfred Richardson. Njegov konjiček je bila hazardna igra. Imel je veliko denarja in igro je zelo ljubil.

Heming je pozorno poslušal in Martel je nadaljeval:

»Da, Richardson je rad visoko stavil. To se mu je bralo že z obraza. Ko je prišel k ruleti in začel igrati, sem ga lahko pogledal in vedel: to je igralec. Ta mož je verjel v neki sistem in kakor vsi igralci, je imel svojo številko. Njegova je bila številka 13. Stavljal je na eno samo številko in stava je, kakor veste, 35 proti 1. Če je zadel, je pustil vse, kar je dobil na številki 13 in še enkrat poizkusil. Zapored 13! Lahko si mislite, gospod, če je prišla ista številka dvakrat v eni vrsti, kako ogromen je bil dobiček; fantastičen, boste rekli. A za igralca to ni nič neverjetnega.«

»Pa je 13 zapored prišla? je nekoliko razburjen vprašal Heming.

»Ne, je odvrnil Martel in gledal svojo cigaro. »Zal mi je, da moram reči, da ni. V tednu dni je Richardson pri ruleti izgubil 75.000 dolarjev. Bil je uničen in je zrl siromastvu v obraz. A to ni vse. Bil je z mislijo, da bo 13 prišla drugo za drugim, tako prežet, da si je poiskal službo v mlinu, v vasi... na Francoskem, blizu kneževine Monaco, samo da bi zopet in zopet poizkusil. Skozi petnajst let je prihajal ta čudni mož enkrat na mesec igrati v kazino. Svojo mesečno mezdo je stavil na 13, a nikdar ni prišla dvakrat zapored. Lahko si mislite, da je v teh krajih zaslovel. Ljudje, ki so poznali njegovo zgodbo, so se vedno gnetli okoli mize, pri kateri je igral, da bi videli, kako se je trudil dobiti nazaj, kar je izgubil. Mnogim se je smilil. Nekateri so mu ponujali denar, službo, drugo vožnjo za domov. A ponudb ni sprejel. Mislim, da se mu je duh omračil, je dejal Martel in zamahnil z roko. »Naposled je prišel večer, ko se je gospa Fortuna vendarle milostno nasmehnila njegovemu služabniku.«

»Je dobil? je vzkliknil Heming. »Petnajst let potrpežljivo čakali, to ni kar si bodi!«

Kakor da ni slišal Heminga, je Martel nadaljeval:

»Tisti večer je prišel sem z nekako 100 franki. Bil je bled, in ko se je sesedel na stol, sem ga vprašal: »Ali vam nocoj ni dobro, gospod?« »Ne, Jules, je odgovoril s svojim trudnim glasom. »Bolam sem. Tu je, in položil je roko na srce. »Izgubil sem pogum. Ne vem, če bom kdaj dobil; glas se mu je tresel, kakor da se bori s solzami. Da bi bil Richardson malodušen po vseh teh letih vztrajnosti, tega nisem mogel verjeti. Bil je bled; videti mu je bilo, da je bolan, ko je položil svoje vse na številko 13, in ko je nekaj časa gledal kolo, kako se vrtil. Roke so se mu tresle. Kolo se je vrtilo. Gosta množica, ki se je gnetla okoli mize, da bi videla, kako bo Richardson igral, je pridrževala sapo, zakaj v takem položaju je vedno nekaj dramatičnega in tajinstvenega. Vse je čakalo do skrajnosti napeto.

Kolo se je ustavilo in krogla, ki se je nekajkrat zatrkajala, je lahko zamolklo padla v jamico. Številka 13... Ljudje so mu prigovarjali, naj spravi kar je dobil, naj bo zadovoljen s tem in naj se vrne drugikrat. Ne, ni hotel tako. Njegova vera v kombinacijo je bila nekaj fantastičnega. Nekaj

»Vstopite, gospoda, na polet iz Karakija v Kalkuto, je dejal mali Indijec z roženimi naočniki in je v povabilo iztegnil roko.

Ko raztopljen svinec je ležalo v sivem migotanju prostrano letališče in dopoldansko sonce je na vso moč pripekalo.

Le kaj ima? si je mislil poročnik Leslie O'Brien, ko se je sklonil pod nizkimi vrati letala »Cityja of Birminghama«. Le s kakšno pravico me sme ta zopni fantalin s prodirajočim pogledom pozvati, da naj poletim iz Karakija v Kalkuto? Saj sam vem, da se menim peljati v Kalkuto. Ali pa mogoče ne vem tega? Mahoma se je njegovo čelo pokrilo z znojnimi kapljami. Dotaknil se je kovinastega dela v kabini, ki je bil razbeljen ko tekoča lava in se je kar spekel v prste. Nenadoma je sedel v usnjatem naslanjaču, ne da bi se zavedal, kako je prav za prav prišel na svoj prostor.

Sprejda sta sedela kolonel Fawcitt in mala miss Craig. Ali ju je mogoče poznal? Pa seveda! Zlomek vendar, ta strašna vročina! Človek bi bil kar ob pamet v tej soparici. Glej ga, že je sedel mali Indijec na sedežu, le ozki hodnik kabine je bil med njima. Kako neprijetno! je pomislil poročnik O'Brien.

Zunaj je začel brneti levi motor »Cityja of Birminghama« in njegovo ropotanje je razsekalo sibirsko misel na same majhne koščke. Bel oblak prahu je planil kviku. Polno nemira v vzmetih se je dvignilo letalo nad letališčem. Sune... je strašno luknjel... Se eden...

Drhtela in gorela v ulici »Ponte nuovo« po neki predstavi v »Trgovskem domu«. Drhtela sva od bolečine in ljubezni do malega naroda. Morda so prav takrat igrali Meškovo »Mater«? In ta mali naš narod je Meško imenoval »Mater«! Zdal boste razumeli, zakaj smo pisatelju telegrafirali, ker je Res predlagal! Tudi boste razumeli, kako je na nas vplival Meškovo odgovor, naj drugič ne telegrafiramo, ker se boji slabih vesti o očetu. »Zora« je nekoč razpisala nagrado, ko je izšla »Na Poljanec«. Ali nista napisala črtice vsak zase? Nisva razumela razpisa; nagrade nisva prejela. O, jezila sva se na Mazovca in na Steleta; da nič ne znata. Četudi nisva prejela nagrade, je bilo za tisti čas, ko se nisimo mnogo upali, mnogo, da sta se dva tretješolca vobče upala napisati črtico, ki sem jo jaz naslovil »romani«. Hočem povedati, da smo bili samozavestni in nalezili smo se je od Resa. »Na Poljanec! Kaj generacija današnjih dni ve, kaj je bila za nas »Na Poljanec! In Meškova »Mati! Finžgarjeva »Naša krič! Lojze jo je čisto svežo režiral za nas abituriente.

Pisala sva kritike za »Gorice«. Nama je bilo vse presuhoparno, kakor je bilo, je in bo mladenci, ki hoče spreobrniti svet. Danes, ob njegovem grobu, moram vendar izkričati, kar mi je težilo dušo, kar je leglo med naju kakor črna smrt in si še danes ne morem prav razložiti! Pisala sva kritike za »Gorice«. Ne vem več, zakaj ni mogel sam napisati ocene »Ljubimkanja«, napisal sem jaz in pustil njegov pseudonim: Dr. Z. en; res drzen! V šoli je bil naš profesor po vsej pravici huden s kritiki; bil je, kakor bi pobalil razbil šipo. Sošolci so povedali, da je to Resov pseudonim, tako je padlo na njega! Zakaj se nisem oglasil, da sem jaz, danes prav tako ne razumem, kakor nisem takrat; oglasil se nisem! Razlagam si po svoje, češ, »junakov« je zelo mnogo v knjigah, a prav malo v življenju, jaz takrat nisem bil. Dijaku se redko nudi prilika, da bi govoril s profesorjem, posebno če se pomisli, da sem bil jaz v mladosti zelo boječ, povrh tega pa se nam je takrat profesor zdel zelo visok, strog in odjuden. Da bi takrat vedeli, kar vemo sedaj! Ta bridka kaplja je takrat padla med naju in mislim, da nisva nikoli pozabila, zgodilo se je in ne more se uničiti. Od takrat si nisva bila kakor prej, mene je žgalo in on je

časa se je obotavljal, kakor da bi preudarjal, kaj naj stori. Toda po petnajstih letih postane navada železna strajka. In porinil je dobljeni denar proti številki 13.

S tresočim se glasom mi je dejal: »Naj gre vse, Jules. Samo še enkrat.« Ko je to izgovoril, gošpod, se je v stolu globoko zleknil, skoraj legel je in ko se je kolo vrtilo, si je z rokami zakril obraz. Kolo se je ustavilo. Krogla je obstala. V dvorani je bilo tako tiho, da bi se slišala miška. Zgodilo se je čudo vseh čudes: Zopet številka 13!

Martel je umolknil, izpuhnil kolobarček dima in gledal Heminga. Ta je strmel vanj z žarečimi očmi. Ustnice so se mu premikale, da bi nekaj vprašale, a Martel je zopet povzel:

»Lahko si predstavljate, kakšen hrušč je nastal. Gospod Richardson je dobil čeden znesek. Lahko bi začel novo življenje. Gostje so ga trepljali po rami in ga v vseh mogočih jezikih zagotavljali, kako so veseli njegove sreče. Vsi so bili veseli.

Pogledal sem Richardsona. Še vedno je sedel zleknen na stolu, a sklonjeno glavo. Ne vem, kaj mi je bilo takrat, toda kar mrz me je spreletel, kajti vedel sem, da nekaj ni v redu. Stresel sem ga za ramo in dejal: »Sreča vam je mila. Glejte!« Zopet sem ga stresel. Težko se je nagnil na mojo roko. Tedaj sem vedel... »

Kaj ste vedeli? je z nestrpnim glasom, v katerem je bilo več kakor zanimanje, hlastnil Heming in se je sklonil k Martelu.

Vedel sem, da je mrtev, je potasi rekel Martel in grizel konec svoje cigare.

Mrtve... To je strašno. In s srečo v svojih rokah! je zamrmral Heming s prestrašenim glasom in nehoti položil roko na žep, v katerem mu je varno ležalo 25.000 dolarjev.

Takšno je življenje, gospod, je vzdihnil Martel. »Gospodu Richardsonu ni bilo usojeno, da bi bil srečen. Denar leži v mojem varnostnem predalu in čaka, da bo prišel kak sorodnik ponj, je dodal s tako odločnim glasom, da ni bilo dvomiti.

Dijve so se misli podile Hemingu po glavi. Deset let varčevanja... Čemu? Da bi igral in dobil bogastvo? Mogoče. Ledena roka mu je stisnila srce, ko je v duhu videl, kako krupje s palico pobira njegovih 25.000 dolarjev.

Varuj se, je klical neki glas. Preveč bi tvegaj. Ubogi Richardson! Toronto, sivoaka Mary Martinova, ki ga ljubi, njegov denar — vse mu je bilo sedaj tako drago.

Prijetni glas Martela je pretrgal niz njegovih misli.

Vidim, gospod, prišel je vojvoda z družbo. Pridite prijatelji moj, prišel je čas. Nocoj boste videli visoko igro. Tu izvolite vstopnico. Samo pokazite jo in dobrodošli boste vsak večer in uživali boste gostoljubnost naših miz. »Ne... Ne! je Heming skoraj zakričal in se otresel Martelove vabeče kretnje. »Moram iti. Vidite... in ne da bi končal je divjeokli mladi mož planil iz pisarne skozi vežo, skoraj iztrgal klubok iz roke uspelega dekleta in zdijal po stopnicah skozi široka vrata čez teraso, ne da bi se samo enkrat ozrl.

(Howard Rutsey — T. K.)

Videnje

»Zdal letimo, je dejal miren glas tik O'Brienovega ušesa. Obrnil se je in v zaplil pogled v lešketajoče se naočnike Indijca, ki se je bil preko hodnika sklonil k njemu in ga nekam pomenljivo pogledal.

Le kaj mu je? si je spet mislil poročnik O'Brien. Strahotni ljudje so ti Indijci! Skomizgnil je z rameni in se nalašč zagledal skozi okno.

Strogo odmerjene, ko s šestilom začrtane njive, ki so ko preproge ležale na zemlji. Rokav reke Inda, ki je bil ko črn trak položen na krajino — brez dvoma Indovo porečje. Kako da se Fawcitt nič ne zgane? Kakor bi bil odsoten, je bil zleknen v svojem naslanjaču in njegovi sivi vojaški brki so kar žalostno viseli ob ustnicah.

Krilo letala je bilo srebrno na tem nesramno-nepredirnem sinjem nebu; oblike so se skoraj zabrisale in letalo je plavalo, ko da kapljajo z njega beli, razbeljeni biseri vročine.

Poročnik O'Brien je izmučen zaprl oči. Kaj se je tako treslo in bobnelo? Ah seveda, saj je sedel na »Cityju of Birminghamu« in je letel iz Karakija v Kalkuto! To je bilo popolnoma naravno. Toda ne, naravno že ni bilo! Kako je sploh prišel semkaj? Le kako, za božjo voljo, je prišel semkaj?

Poročnik O'Brien je na široko odprl oči in zdelo se mu je, da gleda v lešketajoče se naočnike Indijca. A ta je mirno sedel na svojem mestu in je bil zamaknjen v gube svoje bele obleke. Krog in krog so drhtele stene in trije propelerji »Cityja of Birminghama« so hrumeče cefrali vlažno-vroč

ozračje, koče: 20 plavalci ko po sluzasti, ostudni gošči.

A kako za vraga je sploh prišel semkaj? Nič, nič, nič — ničesar se ni spominjal! Kar luknja je bila med Karakijem in hotelom Esplanadom v Brightonu, kjer so bili sedeli s Fawcittom in malo Craigovo. — Tu neke ni bilo zveze. Kakor led se mu je iznenada zapliti strah v grlo. Kje pa je sploh bil? Tako neboljen je bil ko dete. Da bi slišal vsaj kak glas! Vsaj kak človeški glas, ki bi mu s svojim zvokom potrdil, da je bilo to vse res! Premagal se je in vprašal Indijca:

»Oprostite, mogoče se vam bo čudno zdelo, da vas vprašam: Kam pa prav za prav letimo?« »Kar nekam, poročnik O'Brien! Mogoče v nič! Mogoče v neki svet, ki ga nihče ne pozna. Greh bi bilo, da bi izrekli kakšno ime.«

Poročnik O'Brien je brezumno bolščal v moža in prsti so se mu krčevito stisnili. Indijec je bil videti bled in izmučen. Njegove oči so zrlje naravnost v poročnikove, a zdelo se je, ko da ničesar ne gledajo. Ko da so vase pogreznjene.

Idijotsko! Saj ste pred vzletom sami povedali, da se peljemo iz Karakija v Kalkuto... »

Indijec je za spoznanje še bolj pobledel in je bil kar siv v obraz.

Tisto je bilo prej res; zdaj je pa resničnost spet druga. »

No, to se mi zdi precej skrivnostno povedano, je pripomnil O'Brien posmehljivo. A niti malo mu ni bilo lahko pri srcu.

Naporni izraz je izginil s lica Indijca in mahoma je bil ves evropski.

Oprostite, če sem se nekoliko nerazumljivo izrazil, je prav vljudno odvrnil. »Takšen sem, če se pogreznem sam vase. Pomen mojih besed vam bo takoj razumljiv, če vam povem, da si boste čez pet minut prižgali cigareto in bencinski plini, ki so se tvorili radi napake v gorilni napravi, se bodo vneli in bo eksplozija!«

Poročnik O'Brien je vzdrltel v prisiljenem nasmehu. »Saj se vam meša! je ježno sknil. Obraz Indijca se ni spremenil.

Videl sem ta dogodek v obliki videnja. In moja videnja se vedno strahotno točno izpolnjujejo. »Azijska čenčarija! Če so se res, kakor pravite, nabrali plini v kabini, pa pač ne bom prižgal cigarete in tako tudi eksplozije ne bo!«

Indijec je vljudno skomizgnil z rameni. »To je usoda in ne morete je spremeniti.«

Razočarani boste — gospod — gospod... »

Indijec se je smehljajal.

Zakaj pa ne posvarite drugih potnikov? Po vaše bi vsakdo — ko zdrjavito o resničnosti mojega videnja, kjer boste vi vse zakrivali — mogel povzročiti eksplozijo, ko bi si mahoma prižgal cigareto, saj na teh letalih kaj ni prepovedano!«

Poročnik O'Brien je hotel planiti kviku, a ni mogel. Bilo mu je, ko da ga je prešinila neka tuja oblast, ki mu je narekovala misli. Čutil je, kako je navzlic svoji volji potegnil tobačnico iz žepa. Prsti so se mu, ko navadno, zamisljeno poigravali s cigareto in občutil je že vnaprej užitek nikotina — kakor je bila njegova navada.

To je strašno! je slišal zaeno spregovoriti svojo drugo osebo. »Tak storite vendar kaj, slišite? Storite kaj! Vi ste hudič, vi ste... »

Desnica mu je kar sama od sebe vtaknila cigareto med zobe in nič več ni mogel govoriti. Levica mu je iskala prižgalnik.

Indijec ga je gledal z vljudno ravnodušnostjo orientalskega človeka.

Moje videnje mi je kazalo, da bom edino jaz preživel to nesrečo, je dejal z mirnim, svilenim glasom. »Vem tudi, da imate v denarnici nekaj tisočakov funtov. Dajte mi jih! Za vas je denar brez pomena, ker že čez nekaj minut ne boste več živi in bi bankovci z vami vred zgoreli. Pri meni je denar na varnem. To bi bila nes pametna potrat, če bi pustili denar, da zgori. Zakaj ga raji ne bi imel jaz, živ človek.«

Poročnik O'Brien je začutil, kako ga je Indijec zgrabil za naprsni žep. O'Brien je pobesnel. Hotel je planiti na ta stvar, da zadavi tega zločinca, — a neka nadčloveška moč je ko s kleščami silila njegovo roko, da vzame prižgalnik. Nato je švignil plamenček kviku, zdaj se je strahotno povečal in napolnil vso kabino. Poročnik O'Brien je občutil silno, pekočo vročino. Skozi okno je še videl, kako sta nebo in zemlja zaplesala krog letala in nato se mu je mahoma zmedlo in je zaprl oči...

Ko čez več minut ni bilo nobenega sunka, je spet odprl oči. Sedel je v sobi hotela Esplanada v Brightonu. Tuji, mali hipnotizer, ki je bil Fawcitt, miss Craigovi in njemu obliubljeni, da jih bo spravil do tam, da bodo skupno v hipnotičnem spanju doživeli letalsko nesrečo, pa je izginil. Z njim so izginile tudi denarnice vseh treh...

(W. Weldin.)

Kulturni listek

O Lojzetu Resu

Če bi hotel povedati vse, bi nastala velika knjiga, ker je bil Lojze moj sošolec od prve gimnazije do osme in sem v osmi stanoval pri njegovi mami. Meni se zdi, da ne bi mogel bolje označiti njegovega optimizma, kakor z besedo njegove matere: »Pagare debiti e morir e sempre tempo! (Plačati dolgovne in umreti je zmerom čas.) In njegov optimizem je bil tako pristen in brez vsakega dvoma, da je še danes nalezljiv. Lojze ni poznal dvoma, bil je v svojo stvar tako zaljubljen, da ni videl nobene temne točke. V tem je bil nedosegljiv; čutil sem se, ko sem vedel, kaj vse bo moral še pretrpeti, če bo hotel doseči svoj cilj. Zmerom je namreč trdil, da bo profesor slovenščine in umetnosti; da se temu pravi umetnostni zgodovinar, smo izvedeli pozneje. Ta njegov optimizem ga je delal iznajdljivega in krepkega, hitrega in odločnega, drznega in tvegavega: vse se mu je posrečilo, samo svoje prve ljubezni ni dosegel. Ko sem jo pozneje omenil, je zamahnil z roko, zdelo se je, da je tudi to stvar imel za odigrano partijo taroka.

Pri debati sta večkrat prišla v ogenj on in Jože Koruza. On praktičen človek, ki je zgodaj vedel za vse tisto, kar ve proletarski otrok: za pomanjkanje, skrb matere, nizko delo, ker je njegova mati nosila vodo po hišah, zakrpane hlače in slabe čevlje, za beraško moko svojih sester, ki so bile učiteljice in odvisne od dobre in slabe volje drugih. Jože Koruza sangvinčni udarnik, Lojze Res zanesen preudarnik. Jože in Lojze! Govorila sta o »malem narodu«. Takrat je bila moda in srčna potreba, da smo roševali taka vprašanja in ne spominjam se, da bi Lojze kdaj rekel, da je problem to težko vprašanje. Za njega ni bilo nerешljivega vprašanja, on je hotel izkoristiti vse svoje zveze za »mali narod«. Jožetu je bila vsaka revolucija prepočasna. Spominjam se, kako sva

postal nezaupljiv. Dnevi in dnevi, ki so pretekli, so sicer ublažili, a brazda po rani je ostala. Imela sva se rada z razumom, a v srcu je ostala »skrita kamrica«, ki si je nisva odprla.

Da smo izdajali svoj list: »Alfa«, ni šlo v nobeni literarni zgodovini; France Bevk in Lojze Res eta zelo pomagala. Začeli smo nadlegovati »Zoro« in »Dom. prijatelja« Zofke Kedvedove; zdelo se nam je človeka nevredno, da bi pisali pod pseudonimom in smo ga samo tam, kjer smo morali; celo dekleta smo imenovali s pravim imenom v pohujšanje in zgražanje vseh, ki so morali ekrebeti za naše ugodje in prehrano, za našo vzgojo in naš uspeh. Takrat nismo bili hvaležni in smo namenoma odrekli profesorju, ki je hotel na nas preizkusiti novo metodo. »Die Lummel« nam je dejal. Mi pa smo nadlegovali »Zoro« in »Dom in svete.« »Ljubljanski Zvon«, Zofko in Aleša Ušeničnika, Kržičev »Vrtec« se nam je zdel prekatetiški in smo pošiljali »Zvončuk«. Če človek pomisli, smo bili zelo nasilni; verujem, da smo se morali takrat zdeti dobro vzgojenim Kranjcem predzrni. Treba tudi pomisliti, da je prav takrat začela na Gorškem nova struja, da je bil dr. Breclj, ki je vival politično olje v naše duše! Zato smo bili nasilni in Lojze je bil eden prvih, ker je bil proletarsko mestno dete. Bili smo grobi in na nežne oblike navajenim ljudem groza. O, za to grobstvo se je skrivalo že tudi spoznanje, da je razlika med voljo in močjo, četudi so profesorji razlagali, da »učeno« to ni povedano. Požirali smo Ivana Cankarja: »Volja in moč! Ker smo bili zaljubljeni, tudi v pohujšanje ljudi, smo brali »Križ na gorici« in »Lepo Vido«. Gledal sem jo zdaj in sem bil nesrečen, ker kar smo takrat videli v Trgovskem domu, se ne bo vrnilo nikoli. Ni čudno, če je takrat vse dišalo po Mešku in Cankarju, kar smo uganili.

Morir e sempre tempo!

Toda preden umreš, se moraš pokazati, da si mož. Lojze se je pokazal že takrat, ko nismo hoteli plačati krone za črnilo. Zdelo se nam je cena previsoka, ker smo rekli, da je ne porabimo tri leta in da išče sluga dobiček. Nismo hoteli! Da prinesemo krono za vsako zbirko, ki si jo izmislijo, za črnilo pa ne! Kdor ne ve, kaj je psihologija množic, se je lahko naučil pri nas. Mi smo bili trmasti,

razrednik je bil pač dober matematik, a za nič, dvakrat za nič psiholog. In trmasti kakor kraški osel.

Dr. Bezjak kot novi ravnatelj in dr. Fogar, sedanjí tržaški škof, takratni katehet, sta spravila naš red iz obnašanja v tako obliko, da nismo plačali šolnine, za črnilo smo prinesli, ker je nekdo posredoval.

Da je postal ubožen, je še dobro vedel, četudi je majhnemu umrli oče. Vsa revščina se je zvalila na uboge rame njegove mame. Že prej je morala pretrpeti hude preizkušnje, ko je mož moral iskati službo, zdaj ji je zapustil tri otroke, godne za šolo, ki jih je bilo treba hraniti in oblačiti. Zdal razumete njeno modrost: »Pagare debiti e morir e! In je plačala svoje dolgovne in umrla, ko bi ji otroci lahko in so ji hoteli dati mirni kotiček. Lojze se je je modrosti naučil pri njej: nikoli ga nisem videl, da bi povešal glavo.

Učil se je v dobri šoli, zato si je povsod upal, zato je s tako gotovostjo vedno vedel, kaj je hotel, zato je s samozavestnim glasom ocenjeval naše spise, naša dekleta, naše vedenje in naša dejanja v življenju. Zanj ni bilo nikoli dvoma! On je vedel in mislim, da je še takrat vedel podzavestno, da bo šel za profesorja, ko je materi na ljubo poizkusil semenišče. Materi na ljubo, a je izstopil, ko je spoznal, da mora izstopiti. Takrat izstopiti je pomenilo vse drugo nego danes in on je izstopil med vojno, potrjen za fronto gojen. Niti za hip ni pomislil. Bil je gotov svojih korakov in srečala sva se na dunajski univerzi, oba v uniformi. On kot član vojno poročevalne službe! Če ne zasluži drame, ne vem, kdo bi jo! On kot Slovenec član vojne poročevalne službe, ki mu je Bog določil še sladkotropko nalogo, da je zapisal oporoko dr. Kreka v dunajskem parlamentu.

Toda prej moram še omeniti čisto človeško potezo, ker me je spomin na Kreka zabolel.

Sam je našel pot povsod, njemu se je srce odprlo pod čudno sugestivno silo, ki je potem nism več našel. Morda je bilo tudi to moje spoznanje krivo, da sva se potem redko videla in da sem šele po ovinkih izvedel, da je promoviral na ljubljanski univerzi, kar svoje dni kot dijak niti sanjal ni.

Strežba bolnikov

Iskvanje zdravniških odredb.

Zdravniške odredbe naj strežnica vestno in natančno izvaja. Imamo notranja in zunanja zdravila. Notranja so tista, ki jih bolnik zaužije, zunanja pa tista, ki mu jih polagamo na kožo ali jo mažemo z njimi, ali pa taka, ki jih uporabljamo za sluznice; za usta, nos itd., n. pr. voda za grgranje. Za zdravila imamo tudi strupe. Na steklenici s stрупom naj bo mrtvaška glava z napisom »Strup«. Spravljena naj bo posebej. Da se ne zmotimo, ali kaj ne zamenujemo, spravimo notranja in zunanja zdravila ločeno drugo od drugega. Preden damo bolniku zdravilo, čitajmo napis zdravila. Zlasti ponoči se prepričajmo, bolje dvakrat kakor enkrat, ali smo dali pravo zdravilo, ker je pomota lahko ugodna.

Zdravila naj stoji na mizi, tako da jih bolnik ne more doseči. Sam naj jih ne jemlje. Zlasti skrbimo za to, da ne pridejo mamila v njegove roke, kakor morfi, opij, kokain. Lahko bi se nanje navadil in jih skrivaj jemal. Ako bi se to delj časa dogajalo, bi lahko dobil strast po morfiu, ki ugodnija duha in telo.

Zdravila dajemo bolniku navadno le podnevi, in sicer pred jedjo, po jedi ali med jedjo. Predpisane časa se moramo natančno držati in skrbeti za to, da jih bolnik tudi res zaužije. Ako jih je zdravnik predpisal dvakrat na dan, mu jih damo zjutraj in zvečer, ako pa trikrat, mu jih damo zjutraj, popoldne in zvečer.

Zdravila neprijetnega okusa, debelo tekoča, oljnata zdravila, kakor ribje olje, ricinovo olje, je najbolje dati s kavo ali z juho. Za tem naj bolnik poje nekaj kruha, da ta pobere oljate ostanke. Tudi citronov sok je zelo dober.

Odvajalna sredstva, ki počasi delujejo, kakor rabarbaro, tamarindo, damo zvečer; hitro učinkujoča, kakor senesove liete, grenčičo, ricinovo olje, pa zjutraj.

Predn damo bolniku zdravilo, steklenice strememo. Steklenica in žlica oz. kozarec naj bodo vedno čisti. Zadnja dva splaknemo po uporabi. Ako bočemo, da bo ostala etiketa steklenice čista, obrnemo steklenico pri jemanju zdravila tako, da teče zdravilo iz nje na nasprotni strani napisa. Težko bolnim dvignemo glavo, ko jim dajemo zdravilo.

S trmastimi otroki imamo časih zaradi zdravil

težave. Tedaj jim jih je treba dati s silo. Pomagamo si s tem, da jim tiščimo nos, nakar odpro usta, zato da morejo dihati. Med zobe jim porinemo leseno desčico in vlijemo zdravilo. Ako hoče otrok zdravilo izpljuniti, mu usta tiščimo. Če to energično in spretno napravimo, bo otrok prihodnji bolj krotek in voljan.

Kako dajemo notranja zdravila?

Notranja zdravila imamo navadno v obliki koplje, praškov, pilul, želatinskih kapsul in tablet.

Kapljice so koncentrirane, močno učinkujoče snovi. Treba jih je natančno šteti, ali s prosto roko ali s števcem za kapljice. Če smo se pri štetju zmotili, jih zlijemo nazaj in začnemo še enkrat šteti.

Praške imamo ali v okroglih škatlicah, ali odmerjene v zavitkih. Iz škatlice jih vzamemo z žlico, in sicer vrhano žlico ali pa z noževno končino, to je okroglo končino namiznega noža, in sicer za velikost nohta. Zavitek z odmerjenim praškom popolnoma odpremo, tako da ne ostane nič na njem in stresmo na jezik, nakar bolnik vzame požirek vode. Otrokom damo praške na mleku.

Praške zelo slabega okusa zavijemo v oblat in jih tako zaužijemo. Oblat položimo na žlico in ga nekoliko zmocimo z vodo, nakar prašek stresmo na sredo. Oblatove vogale zavijemo z žličko preko praška, tako da nastane zavojček, v katerem je prašek popolnoma zavit. Zavojček položimo na žlico z vodo in ga zaužijemo z vodo vred.

Tudi v pilulah so močno učinkujoče substance zelo slabega okusa. Pri teh se moramo držati predpisane števila. Bolniku jih damo z žličko, ne s prsti. Položimo jih na jezik in izpijejo jih s požirkom vode, ali pa pogoltnejo v oblatu. Otrokom jih dajemo v češpljevi mesgi itd. Pilula se pogoltne cela, bolnik jih ne sme gristi. So ljudje, ki ne morejo pogoltniti pilule ali praška v oblatu.

Želatinske kapsule tudi vsebujejo zdravila slabega okusa. Jemati se morajo kakor pilule. Kapsula se raztopi v želodcu.

Tablete so okrogle rezine iz stisnjene sladkorja, ki so mu primešane zdravilne snovi. Ako so slabega okusa, jih bolnik pogoltne, sicer jih pa lahko tudi grize ali v vodi raztopi.

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Veste, de je men tku žou, kulker mam la na glau, de sem že tku u leteh. De b bla prestara, glib na morem rečt. Mal predoub sem pa le na svet. Vite, in tu me grima. Pa tu še ni ta narhuš. Se bi mi je naroden, de sem že umužena. Kene, če b jest ene par let pužnej zagledala luč tega sveta, in bla še tud ledek in frej, kuku b blu tu faj. Jest b zdej lohka dubila tuk fletanga mužička, de b m ga ble use perjatele fouš. Vem, de b še kašn penzjuniran menster začeu škilt za mana, ke jest sem bla še ni glib doud ud tega, res zauber punca. Kulkat sa študenti šla sprical, de sa lohka lazil za mana. Seer pa men ni blu nkol glib dost za ministra, ampak penzjon b mela pa le lep. Noja in penzjon je pa tku glavna reč. Z dedcam se že putrpi, nej bo tak al pa tak. U sam žid pa u žamete b lohka promenirala pu promenad. Znanke b pa prou foušili zjale za mana in se drezale pud rebra: »Lej lej ministrouka, kuku se usa u žid in žamete napucana štreka tamla pu cest. Tku pa gre pukone, koker de b lener pužrla.« Vite tu b se men prlegl. Ne pa zdej, ke morm u pušvedrane čuהל hodet na plac pu kašna sulata pa krumpir. Glib zadnč sem slučaj slišala, ke je na plac rekla ena baba drugi: »Puglej no, Franca, kuku pušvedrane deule ma Kurenčkova škata. Men se še clu zdi, de je rekla »Kurenčkova stara škata«. Noja, pa jest na bom glib tega trdila, ke na vem, če sem prou slasla. A se na bo tu enmu fržmagal?

Seveda pa JNSarjem tud na morem zamert. Mužakari sa bli holt useglih že mal preveč u leteh. Staru žuvek pa punavad začneja usi udi pošat, mežgani pa kisat. H sreč sa desputi JNSari tu sami sprevidl in jim ni druga preustal, koker de sa sklenil, da boja cela soja svetouna stranka pustl pumladit. Ke taka reč seveda precej kušta, sa začel pa šparat. Kene, afne, puseben gurile, ke sa za pumlajejavne dedcu neubhoden potrebne, sa precej drage. Pa taka šuma guril, de b z nim use

te meljone sojev pristašb lohka pumladel, je tud tešku za dubit. Za usagca dedca, če ga češ pumladit, pa nucuš ena afna, de ji uzameš iz glave mežgane, pa use druge take reči, ke jih za pumlajejavne nucuš. H sreč sa pušas tud use te reči skp spraul. Zdej pa mislem, de bo šlu. Program je fertik. Za prva putreba pa tku druga ni treba. Če maš dober program, in ojstru nabrušen jezek, pa gre use, koker namazan.

Usega tega pa JNSarjem še nekol ni mankal. Ta prva točka ta nouga programa je: brezposelnost se more štantepete udpraut. Tu je ta narbi pereča točka, ke brezposelnost kar čez nuč udpraut, in tku ajnfoh, koker iz Sluvcu Jugoslovene nardit. Pa na zadnem kungreese sa že pugnrtal, kuku se bo dal tu nardit. Zdej na boja več tku naumen, de b take ldi kunfiniral, ke se lohka sami ževeja. Ampak, kunfiniral boja use take, ke se na morja sami prežuliat. Tu sa brezposeln. Na ta viža boja kar dve muhe na en žlak hin. U Jugoslaviji na bo nubenga brezposelnega več. De bo mužejo tu vn spelat, se bo najel ene par milijard dolgoroenga pusujila. Če se tu na bo zadost, boja pa use narodn zastopniki, senatori in tku naprej, use soje plače in druge nagrade, al prbušške, puložl na altar lepe naše dumuvine.

Druaga točka na programe pa prau: De se bo ceu svet prepricu, de cela Jugoslavija drži s pumlajena stranka, boja use vožne, nej s bo pu luft, pu vod al pa pu železnac, za use udeležence nhn shodu in kungrese frej, koker tud košta in kvarter. Noja s pijača setud na bo glib šparal, ke brez pijače ni ta prauga nauđušejna. Uradnkem seer na boma mogli preci plač puvišat, ke sa use naše kase suhe, ket cerkvene miš, zatu boma pa usem uradnkem, razun daučnem, duvull, de boja holt sam tulđ delal, kulker se jim bo glib lebil.

Ket treka in glauna točka našga programa pa je: Nezanenam junakem, ke že ud vojske sem stradaja križem lepe naše dumuvine, boma pustaul tku veličasten spumenik, de ga bo ceu svet občudvau. Ta spumenik bo seer kuštou neki čez trideset meljoun, seveda s kumesjonem vred, bo jase dukaz, kuku naša dumuvina slavi in časti soje junake, ke sa žrtvau zajna ruke, nuge, zdrauje in use, kar sa mel. Ta spumenik iz marmorja in bronu bo stavu u naši rezidenci tku, de s ga bo lohka ugledu tud najduđalnejši in še tku puhablen junak, če bo plaču vožna. Buh in areča junaška.

K. N.

Rešena zlogovnica

1. Črnoгорci, 2. Edwin, 3. Valencia, 4. Miroslav, 5. Idaho, 6. Sevastopol, 7. Leonidas, 8. Ikre, 9. Hontent, 10. Samos, 11. Tivoli, 12. Ezav, 13. Vojvodina, 14. januar, 15. Ezop, 16. Zaplata, 17. invalid, 18. Kočevje, 19. ultimatum, 20. Tunguzi, 21. Essen, 22. Lesce, 23. entuziazem, 24. Brindisi, 25. Arcibašev, 26. Novi.

Prve črke, brane navzdol, in nato zadnje, brane navzgor, značijo citat iz Stritarjevega XVIII. Dunajskega soneta:

Ce v mielih ete, v jeziku telebani, vi menite, da pravi ste Slovani.

Škriválnica

»Kako boste šli k poroki! Kje je pa nevesta?«

Šah

Na sestanku tehničnega odbora Slovenske šahove zveze so bili vsi člani tega odbora te misli, da je nedopustno, da bi si zveza po dosedaj opravljenem delu vzela že dopust, kar bi bila velika napaka zanemariti čas v počitnicah in ne dati s šahovskimi prireditvami našemu šahovskemu življenju novih pobud. Z izvedbo šahovskih prireditev si je namreč zveza ustvarila svoj položaj kot naša vodilna šahovska organizacija, s tem pa tudi prevzela na svoje rame izvršitev nalog, ki ne dovolijo čakanja in počitka. Zveza je s svojim nastopom v javnosti začela z odprto partijo, v kateri je vsak tempo važen in katera je vedno v nesoglasju s taktiko čakanja in zamudnega manevriranja. Tehnični odtsek je sklenil, da mora zveza že konec junija in v začetku julija izvesti prvenstven turnir najboljših zvezinskih igralcev, ki bi bil letos v Ljubljani, kot najmočnejšem zvezinem šahovskem aredišču. Pričakovati je, da bo ta turnir v najkrajšem času razpisán in da bo udeležba omogočena tudi izven ljubljanskim močnim igralcem, članom v zvezi včlanjenih klubov. Da pripravijo tla za izvršitev tega turnirja, bodo priredili združeni šahovski klubi iz Ljubljane v ponedeljek, 8. t. m., velik brzoturnir za prvenstvo Ljubljane, h kateremu bodo pripuščeni samo kvalificirani igralci. Dohodki te prireditve pripadajo fondu za izvedbo zvezinega prvenstvenega turnirja. Poleg turnirja za zvezino prvenstvo mislijo še na druge prireditve, katere namerava izvesti tehnični odtsek v tem letu. Uspeh delavnosti zvezinega tehničnega odbora ko seveda v veliki meri odvisen od dokaza priznanja in razumevanja s podpiranjem, kot so se izkazali mnogi, ko je stopala zveza v življenje in kot se bodo gotovo tudi še, toda sedaj že pomnoženi z novimi prijatelji našega šaha.

Kot poročajo časopisi, so pričeli tudi šahisti iz moravske banovine delati v istem smislu kot slovenski, za solidno organizacijo jugoslovanskega šaha. V Jagodini so bila na binkošne praznike medklubska tekmovanja za prvenstvo moravske banovine, ki tvorijo del tekmovanja za državno prvenstvo. Šahisti iz Jagodine delujejo tudi krepko za ustanovitev svoje zveze za moravsko banovino, kot podzveze jugoslovanske šahovske zveze. Pričakovati je, da bo njihovo delovanje imelo uspeh in da bo kmalu vsaka banovina imela svojo zvezo, oz. banovine, v katerih šah ni še dovolj razvit, dve skupaj svojo zvezo. Z dobro voljo in delavnostjo bi bilo to doseženo prav lahko v nekaj letih.

S turnirja v Moskvi prinašamo danes naslednjo divjo partijo, ki sto jo igrala mlada ruska matadorja

Botvinik — Kan

1. d2—d4, Sg8—f6; 2. e2—c4, e7—e6; 3. Sb1—c3, Lf8—b4; 4. Dd1—e2, Sb8—c6 običajnejša je na tem mestu poteza e7—c5, ki je ostrijša, toda tudi nevarna, ker pride beli do močnega pritiska na d-liniji, katero poteza e7—c5 slabi. Z igrano potezo skuša črni doseči opustitev z izvedbo c6—e5, dovoliti pa mora belemu prostostjo igro, ker razpolaga beli z več prostora; 5. Sg1—f3, 0—0; 6. Lc1—g5, Tf8—e8; 7. e2—c3, d7—d6; 8. Lf1—e2, e6—e5; 9. 0—0, Lb4×c3 (grozilo je že Sc3—d5); 10. b2×c3, h7—b6; 11. Lg5—h4, Dd8—e7; 12. Ta1—e1, Lc8—d7; 13. Sf3—d2 (grozi Sd2—e4 in izsili nasprotnikovo oslabilitev kraljevega krila); 14. Lh4—g3, Kg8—g7; 15. f2—f4 (odpira linije za napad); 16. h2—h3, Sf6—h7; 17. f4×g5, h6×g5; 18. Sd2×e4, f7—f5 (na D×e4 bi beli z Le2—d3 dobil nazaj figuro z močnim napadom); 19. Se4—d2, Sh7—f6; 20. Le2—d3, Sf6—e4; 21. Lg3—h2, Sc6—d8; 22. e4—c5, Sd8—f7; 23. c5×d6, c7×d6; 24. c8—c4, Ta8—c8; 25. Dc2—b2, Se4×d2; 26. Db2×d2, Sf7—h6; 27. Dd2—b4 (dobi še enega pešca, črni mu raje da še dva, samo da bi prišel do napada. Beli mora še vedno igrati previdno, ker bi pri najmanjši nepazljivosti lahko postal črni napad presilen); 28—c6; 28. Db4×b7, Te6—b6; 29. Db7×a7, Te8—b8; 30. Da7—a3, g5—g4; 31. e4—c5, Tb6—b2; 32. Lb2×d6, Ld7—c6; 33. d4—d5 (grozilo T×g2+ je bilo treba braniti); 34. e3—e4, Dd7—g5; 35. h3—h4 (beli mora sicer v obrambo dati pešce nazaj, toda premoč mu še vedno ostane); 36. Te1—e3, Tb2×a2; 37. Da3—c3+, Kg7—h7; 38. Ld6×b8, f5×e4; 39. Ld3×e4+, Ld5×e4; 40. Te3×e4 in črni se je vdal. Črni je igral sicer nekorretno, toda beli je moral kljub temu napeti vse moči, ker bi ga nekaj slabših potez moglo stati partijo kljub premoči.

Šport in osebnost

Predn se odločimo za kak šport, ga moramo spoznavati, da bomo vedeli, v koliko odgovarjajo stavljenе zahteve v fizičnem in duševnem pogledu onim sposobnostim, ki smo jih prejeli od svojih staršev. Kdor je dober spoznavalec samega sebe, kdor ugotovi, katere panoge so zanj najprimernejše, ta bo našel zanj primeren šport. Na ta način osnovana telesna vzgoja bo naša gotovo pot do harmoničnega razvoja duha in telesa.

Podzavestno se dostikrat odločimo za kako etvar, kar nam morda ne prija. Kar pa je človeku empatičnega, to ugađa tudi njegovemu telesu. Zato ni samo slučaj, da se moški, ki je že po svoji naravi bolj ofenziven, odloči za športe, ki so moške narave, za športe, ki zahtevajo korajžje, odločnosti in borbenosti. Nasprotno pa stremi ženska po telesnih vajah, ki zahtevajo spretnosti in harmonije. Telesne vaje zahtevajo na eni strani tako osnovo, na drugi strani pa nudijo možnost — kjer ta osnova še ni razvita —, da se le-ta zgradi, spopolni.

Moški je — kakor smo že rekli — že od narave nagnjen športom, kakor so orodna telovadba, sabljanje, boks, rokoborba, smučanje in slinčo, ker zahtevajo te telesne vaje precejšnjo porcijo energije, korajžje in prisotnosti duha; dalje moči, ki jo pri športu uporabljamo, potem pa zopet sprostim. Kjer so te lastnosti potom vzgoje ali zaradi nepravne podlage pomanjkljive, bo športno udejstvovanje uspešno posredovalo. Predvsem vpliva skupno delo na boljše uspehe ter prisili telo, da se izboljša ter s tem tudi premaga duševno nerazpoloženje.

Pri telesni vzgoji ženske zavzema ritmična gimnastika poleg običajnega gibanja, iger, spretnosti vaj velik del programa. Šele pred nekaj leti smo prišli do spoznanja, da je tudi ženska vzgoja potrebna, toda tovrstne telesne vaje si še posebno utirale pot med ženski svet. Organična gimnastika je morala izraziti gimnastiki ter plesnemu gibanju odstopiti precej prostora. Anatomska gimnastika ne zadostuje ženskemu telesu. Šele plesno gibanje, ki zahteva tudi dušnega sodelovanja, je žensko zadovoljilo. Tudi tukaj se je pokazalo, kako poživljeno more izrazno gibanje vplivati na duševno razpoloženje, kako močan je občutek za finesse in kako so more šolati smisel za harmonijo. Seveda je tudi tu potrpljenje predpogoj kakor za vsak drugi napredek.

Razvezano snopje

Prvi slovenski vladar

Slovenska kneževina v Karantaniji v dobi kralja Sasa (623—658) je bila že neodvisna od obrske nadoblasti in v notranjem popolnoma samostojna. Prvi po imenu znani knez karantanskih Slovencev je bil Valuk, pri katerem je iskal zavetja pred Obri bolgarski knez z več sto rojaki. Ta slovenska kneževina je obstajala dobrih sto let, dokler ni, vnovič od Obrov ogrožena, iskala zaščite pri sosednji Bavarski. To je bilo sredi 8. stoletja, ko je vojvoda Borut priznal nadoblast Bavarcev, od katerih so dobili tedaj Slovenci tudi krščanstvo.

Odhod ime „ban“

Ko so se naši predniki Slovenci okoli leta 600 naseljevali po sedanjem jugoslovanskem ozemlju, so bili deloma podložniki, deloma zavezniki mongolskih Avarov ali Obrov. Njihove nadoblasti so se Slovenci otrsli in Obri so v boju z njimi in Bizantinci kmalu izginili. Delj časa so se držali le na Liškem višavju, kjer se je imenoval njihov poglavar »bajan«. Iz tega je nastala hrvaška beseda »ban«, ki je bil prvotno vojaški poveljnik liške, krbavske in gadske županije. Kasneje je bil ban kraljev namestnik v hrvaški kraljevini, ki je imela nekaj časa celo dva bana. Bani so se imenovali v srednjem veku tudi vladarji sosednje Bosne, dokler se ni ban Stjepan Tvrdko v 14. stol. okronal za kralja.

Hotel Lončarić Seice (Hrvaško)

na obali blizu kopališča. Sobe garantirano čiste z balkoni, tekočo vodo, elektr. razsvetljavo itd. — Pension do 15. junija 55 Din, pozneje 65 do 75 Din. Prospekte in informacije daje lastnik.

Križanica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12			13		14		15	16		
17		18			19			20	21	
	22				23	24	25		26	
27			28		29	30				
31		32			33	34	35			
36		37			38		39	40		
41				42	43	44				
45	46		47		48	49			50	
51	52	53						54		
55		56	57		58		59			
60				61						

Besede pomenijo:

Vodoravno:

1. kurilna snov, 4. vrsta naglasa, 8. redovniško oblatilo, 12. vprašalna členica, 13. navadni števnik, 14. vrsta držaja, 16. poklenjena stvar, 17. kemična kratica, 18. sobna oprema, 19. azijska država, 21. vas pri Ljubljani, 22. tujka za ljubezen, 23. pogojna členica, 25. svetopis. oseba, 27. možko krstno ime, 28. čistilo sredstvo, 30. svetopisemska oseba, 31. plemiško znamenje, 32. vodni pojav, 33. možko krstno ime, 35. trgovski izraz, 36. grška črka, 37. azijsko višavje, 38. del glave, 40. kratica za visoke naslove, 41. delavec pri apnenici, 42. kemična kratica, 44. papizev poslanec, 46. pisarniška listina, 47. pevsko znamenje, 49. kuhinjska zašimba, 51. pesniška oblika, 53. kemična snov, 54. italijanska reka, 55. urejeno stanje, 57. rimski pozdrav, 58. preprosto orožje, 59. abesinski naslov, 60. obdelovalec zemlje, 61. čas pričakovanja.

Navpično:

1. dramatična oblika, 2. rumunska reka, 3. osebni zaimek, 4. grška gora, 5. leseno orožje, 6. del dneva, 7. vrsta uteži, 9. del telesa, 10. kitajsko ime, 11. ud izumrlega naroda, 13. dalmatinski polotok, 15. ime krave, 18. kožna bolezen, 20. žensko krstno ime, 22. del zemlje, 23. prevozno sredstvo, 24. rimski oblasnik, 26. ladijski nam. štenec, 28. nemška reka, 29. začitose enomolihi, 32. majhna vrata, 34. kosček lesa, 37. indijansko plemje, 39. možko krstno ime, 42. spremlja birmenca, 43. hunski kralj, 45. pisalna potrebščina, 47. ruska reka, 48. plemiško posestvo, 50. del telesa, 52. severno možko ime, 54. Hamsunov roman, 56. pritrdilna členica, 59. izraz pri kartah.

Rešitev binkošne križanice

Vodoravno: 1. Bog, 4. Krapina, 10. lev, 13. Ilok, 15. arena, 16. čoln, 17. tram, 19. ata, 20. Rača, 21. ko, 22. Iran, 23. Kajin, 24. Ub, 25. ožak, 26. tla, 28. Skit, 30. štab, 31. krilo, 33. Aca, 34. ton, 36. ranar, 38. Abo, 39. N. N., 40. vlak, 44. hiša, 46. ud, 47. osat, 48. mož, 49. tele, 50. ne, 52. edil, 54. Kant, 55. ko, 56. era, 58. oka, 59. oko, 60. Ems, 61. dama, 63. Atila, 65. otep, 66. raca, 68. Edo, 69. omet, 70. la, 71. teta, 72. anal, 73. od, 74. meta, 75. pat, 78. Ares, 79. aero, 80. pelan, 82. snov, 83. nos, 84. tri.

Navpično: 1. binkošna nedelja, 2. Olt, 3. Gorican, 5. Ra, 6. ara, 7. petelin, 8. Ina, 9. na, 10. ločnica, 11. Ela, 12. vnebohod Gospodov, 14. kar, Rab, 16. čajka, 18. mak, 20. ras, 25. Oton, 26. trak, 27. Alah, 29. Tabu, 31. Kr, 32. ar, 35. Vlado, 37. pšeno, 40. vse, 41. Atika, 42. roka, 44. Itaka, 45. alt, 51. erar, 53. late, 54. kolo, 55. kmet, 57. amater, 60. Etelen, 62. aceton, 64. ideal, 65. Omar, 67. ata, 69. ona, 74. me, 75. pes, 76. tat, 77. So, 80. Po, 81. n. r., 82. a.

Kotel „Madeira“

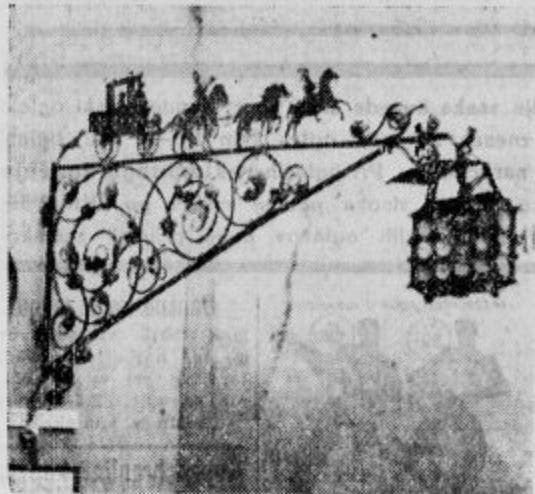
(na otoku Hvaru) Dalmacija
Vrboska Daleč na okrog e znan ta kraj ne samo radi krasnih laž, velikih borovih gozdov in modernega hotela, temveč radi svoje pozicije, gjer absolutno ni komarjev tako, da lahko gostje nemoteno uživajo večerni mir zabave.
Pension Din 50— do Din 60— dnevno.

Pošljite naročnino!

Pred zaključkom velesejma:

Slike z velesejma

Gotovo najzanimivejša razstava je gostinska razstava na velesejmu. Razstava je pa tudi poučna ne samo za gostilničarje, ampak tudi za druge, predvsem za gospodinje. Vpogled v njej tudi naš tujski promet, izdelane so statistike o davčni obremenitvi gostilničarjev, o zaposlenosti v tej stroki, mezdah itd. Seveda tudi ne manjka pogledov nazaj, kakšne so bile hotelske sobe nekdanj. Posebno zanimiva je razstava predmetov, ki so jih včasih uporabljali gostilničarji. Višje pa so potrjeni izveski naših gostilnic in hotelov iz prošlosti, ki so bili prav originalni ter lepo delo naših obrtniških mojstrov.

Gospodinje so se najbolj zanimala za pogrnjene mize. Pa ne zato, ker je na njih servirano, ampak kako so te mize pripravljene za svrhe, ob katerih se vrši obred. Imate poročne mize, diplomatske mize, mize za bankete, za angleški zajtrk, lovske mize.

Po ogledu pa nihče ne zamudi seveda oddiha in se gre okrepčat. Tu zadaj vam pečejo najrazličnejše stvari in kuharji hite pripravljati jedi za številne goste, ki poskušajo tudi bolj eksotične stvari, kot pa so same kranjske klobase.

Boljše kupčije na velesejmu

Blizamo se že zaključku letošnjega velesejma, saj imamo le še nedeljo in ponedeljek. Ker je nedelja bolj buren, saj pridejo na velesejem desetstotni obiskovalci, v ponedeljek pa je že zadnji dan, zato so se danes najbolj sklepale kupčije in je bil tudi obisk zelo velik. Posebno se je to poznalo v bolj trgovinskih paviljonih, tako v H, v pohištvenem itd. Splošno moremo reči, da je bila letos kupčija boljše kot lani in da so šli razmeroma dobro skoro vsi predmeti od pletenin do bižuterije, od koles do harmonik, od kmetijskih strojev pa do strojev za obdelovanje lesa, od šivalnih strojev do peči. Kupčija pa bi bila še boljše, če bi se moglo plačevati vse z hranilnimi knjižicami v polni vrednosti.

Ob tej priliki moramo pohvalno omeniti aranžmane nekaterih trgov, katerih razstavnici prostori so res okusno opremljeni ter odgovarjajo tudi glavni svrhi: dobri prodaji. V reklamnem oziru beležimo

vsako leto stalen napredek, kar je koristno tudi za številne trgovce z dežele, ki ne morejo vedno zasledovati ljubljanskih izložb.

Seveda je za podeželske obrtnike bila važna tudi modna revija, kjer razstavljajo tudi številne ljubljanske tvrdke te stroke in katerih izložbe so prav okusno aranžirane. Modna revija se je že kar udomačila in postala zlasti ljubljankam nujna potreba, posebno ker je združena z varietejem.

V svojemčasem paviljonu tvrdke Novotni razstavlja znana zagrebška tvrdka Franjo Pokorny svoje proizvode, likerje, konjake, slivovko, pelinkovec itd., katere publika že dobro ceni in ima paviljon vedno dovolj obiskovalcev. Poleg svojih proizvodov pa prodaja tvrdka tudi proizvode tvornice likerjev Altwater iz Krnova v Češkoslovaški, ki so tudi pri nas dobro vpeljani. Tvrdka zastopa v Ljubljani za Slovenijo g. I. Krek.

imenovano dolgo (prekmorsko) plovbo. Tu se je število povečalo lani za 4 na 66, tonaža od 272.731 na 297.054 brutoreg. ton. Zmanjšala pa se je kljub povečanju števila ladij od 16 na 18 v veliki obalni plovi od 35.262 na 28.913 ton.

Razdelitev tonaže po pomorskih okrožjih je naslednja: Sušak 77.158 netto ton, Šibenik 10.342, Split 62.809, Dubrovnik 95.511 in Kotor 2.276 ton.

Dr. Bilimović — 60 letnik

Dne 8. junija bo vseučiliški profesor in znani narodni gospodar dr. Aleksander Bilimović vstopil v 60. leto svojega življenja. Rojen 25. maja (po starem štetju, po novem 8. junija) 1876 v Žitomiru je po znanstvenem delovanju v Rusiji leta 1920 prišel v Jugoslavijo, kjer je postal redni profesor za narodno gospodarstvo. Poleg številnih strokovnih del, objavljenih v rusčini, je prof. Bilimović pri sal znanstvene razprave tudi v nemščini, obogatil pa je tudi naše slovensko gospodarsko literaturo z več originalnimi deli, poleg številnih razprav v revijah. Najvažnejši njegovi slovenski deli sta: Nauk o konjunkturah in Uvod v ekonomske vede, ki ga je izdala Jugoslovanska knjigarna v zbirki Kosmos. Plodovitemu piscu in profesorju narodnega gospodarstva želimo še mnogo let uspešnega dela!

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Kržiž Marije, posestnice v Rakitni, narok za sklepanje poravnave 6. junija, oglašiti se je do 30. junija, nadalje je uvedeno o imovini Steinerja Leopolda, posestnika in tesarskega mojstra in Steiner Marije, posestnice, obeh v Ljubljani, Opekarska cesta 31, narok za sklepanje poravnave 3. junija, oglašiti se je do 28. junija.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da je zanj in njega svojce pridobilo pri »Jadranski plovidbi d. d.« na Sušaku ugodnost vozne olajšave (razred za razred) na parobrodih omenjene paroplovne družbe za čas od 1. VI. do 30. IX. t. l. Prošnje za dosego vozne olajšave je nasloviti na Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani, Gajeva ulica 5, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

za
birno

Sternecki
CELJE 18

9.50
SVILA

19—
VOLNA

56—
ŠEVIJOT

94—
KAMGARN

Borza

Dne 7. junija 1936.

Denar

Za italijansko liro (valuto) so plačevali denarni zavodi 3.17—3.22, za dolar pa 49.75—50.25.

Živina

Mariborski prašičji sejem. Na današnji (5. junija) prašičji sejem je bilo pripeljanih 189 prašičev in 2 ovci. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 60—90, 3—4 mesece stari 130—200, 5—7 mesecev stari 320—460, leto dni stari 500—820; kilogram žive teže 6—6.50 mrtve teže 7.50—9 din. Prodanih je bilo 101 komad.

Hišo z vrtom
v **ROGATCU**,
pripravno za obrtnika,
proda HRANILNICA DRAVSKE BANO-VINE, podružnica v CELJU. 285

Dražba

hiše v Bohoričevi ulici št. 33 z dvoriščem in vrtom se vrši dne 9. junija 1936 ob deseti uri v sobi 16. sreskega sodišča v Ljubljani.

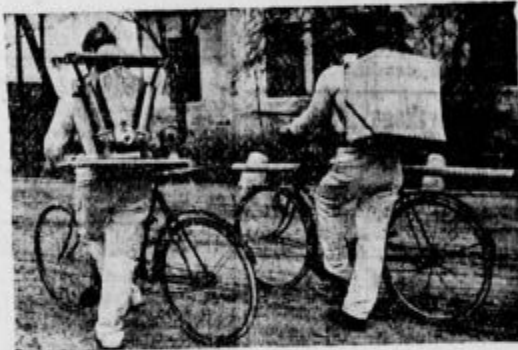
Važno

za gasilske čete, občine, industrije, trgovce, posestnike mlinov, žag, mlatilnic, opekarn, tovarn. — Priporočamo J. Pfeifferjevo st, najnovejšo iznajdbo.

nahrbtnne brizgalne.

Za gašenje ognja, zatiranje gosenic na drevju, pretakanje vina, zamakanje vrtov, umivanje garaž, avtomobilov, vozov l. t. d., pri vnetju saj v dimnikih. Brizgalna tehtla 19 kg in stane z 2 m sesalne in 10 m pritiskne cevi št. 3, ročnik, ustnika in sito Din 2800.—. Izdelujem tudi kombinirane brizgalne na motorni in ročni pogon. Zahtevajte cenike. Se priporoča:

J. Pfeiffer st., Moče pri Mariboru

in vsi drugi modeli so razstavljeni na ljubljanskem velesejmu!

Steyr - Daimler - Puch
trg. d. z. o. o.
ZAGREB, Mazuraničev trg 5
Telefon 91-72

Zastopstva:
JANEZ JERMAN
LJUBLJANA, Kolodvorska 8, tel. 22-32
ADOLF ŠOSTER
MARIBOR, Frančiškanska 11

+

Uredništvo in uprava Kronike slovenskih mest
naznanjata, da je umrl njen glavni urednik, gospod

prof. Eugen Jarc
član mestnega sveta ljubljanskega

Pogreb pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 8. junija ob pol 5. popoldne iz hiše žalosti Zarnikova 19 na pokopališče k Sv. Kržu. Inicijativnega kulturnega delavca bomo ohranili v častnem spominu.

Ljubljana, 6. junija 1936

Uredništvo in uprava Kronike slovenskih mest

Stanje naših kliringov

Saldo naših terjatev do Nemčije je znašal dne 4. junija 1936 22.253.000 mark ali 309.375.000 Din, dočim je znašal naš aktivni saldo 28. maja 22.14 milj. mark ali 371.4 milj. Din.

Poleg tega je omeniti, da se je tudi na računu kliringov nakazil premaknilo izplačilo naprej. — Dolgo časa je bilo potrebno, da se je likvidiral avizo št. 9.995 z dne 22. julija 1935, ki je znašal 200.000 mark. Po poročilu Narodne banke je bil dne 4. t. m. avizo št. 10.002 z dne 23. julija.

V italijanskem kliringu se je naš saldo zmanjšal od 41.813.000 lir na 41.767.000 lir.

V turškem kliringu je naš saldo narasel od 1.064.000 na 1.147.000 frankov. Zadnje izplačilo je še vedno kot prejšnji teden št. 885 z dne 10. februarja in se je torej čakalna doba podaljšala od 108 na 115 dni.

V bolgarskem kliringu smo od aktivnega salda prišli do pasivnega in našim izvoznikom ni treba čakati na kronološki red izplačila.

V prometu z Grčijo znašajo naše vezane dinarske terjatve 42.872.000 Din, bonov pa je 46 milj. 653.000 draham.

V kliringu s Poljsko smo pasivni za 12 milj. 299.000 Din, z Romunijo pa za 10.069.000 Din.

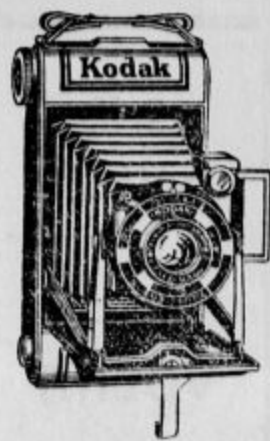
Naša trgovska mornarica

Iz statistike splitske trgovskoindustrijske zbornice v Splitu posnemamo tele podatke o naši trgovski mornarici za zadnja leta:

Število jadrnic nazadnje, dočim pa skupna tonaža izkazuje povečanje. Na koncu leta 1925 smo imeli 699 jadrnic s 13.680 bruto reg. tonami.

Lepo povečanje števila in tonaže pa izkazuje parniki in motorne ladje. Leta 1933 smo jih imeli 237 s 351.320 tonami, leta 1934 se je število povečalo za 1, tonaža pa je nazadnje na 327.221. V letu 1935 pa se je število ladij povečalo na 244, tonaža na 356.363 ton. S tem smo zopet presegli stanje na koncu 1933, vendar pa še nismo dosegli najvišjega stanja, ki je bilo zabeleženo na koncu leta 1932.

Dvig tonaže naše trgovske mornarice je pripisovati predvsem povečanju števila ladij za tako

Samo še ta teden se Vam nudi prilika za

2 brezplačna dneva počitka

Izkoristite veliko **KODAK akcijo** Z nakupom **Kodak Junior aparata** (z anastigmatom 1:6,3 in specialnim sprožilcem na daljavo) si prihranite Din 170.—, ker boste mesto **Din 630.—** plačali za ta aparat

samo Din 460.—

Ta prihranek zadostuje za 2 lepa dneva popolnega pensiona na lepem Jadranu ali na naših krasnih planinah. — Izkoristite to izredno priliko ter uporabljajte za aparat vedno le **Kodak ali Pathe filme**, ki so najboljšje jamstvo za posrečene posnetke.

Prospekti o akciji se dobijo v vsaki foto-trgovini

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Prodajalka

ki je vajena tudi gostilne, mlada, samostojna moč, se sprejme s 1. julijem v stalno, dobro službo. Znanje nemščine pogoj. Le delavoljne in pridne naj pošljejo ponudbo upravi »Slovenca« pod značko »Pod Pohorjem« št. 8231. Znamke za odgovor ne prilagati! (b)

Vodovodni instalater

vesten, samostojen in zanesljiv, se takoj sprejme v stalno službo. — Make Ussar, Maribor, Gregorčičeva 17. (b)

Zastopnike

za prodajo posameznikov, brzojarilnikov itd., išče-mo. »Persons«, Ljubljana, poštni predal 307. (b)

Pri župnijski cerkvi v Marenbergu se odda s 1. julijem 1936 služba

organista in cerkvenika v eni osebi. Reflektantje se naj predstavijo pri župnem uradu. (b)

Čevljarskega pomočnika

za splošna dela, iz dobre družine, vojašine prostega, sprejemati za stalno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8290. (b)

Prodajalka

pridna in poštena, galar-teristka, ki govori sloven-sko in perfektno nemško, se sprejme takoj na leto-višče. Ponudbe pod šifro »Poštena 8303«. (b)

Zastopnik ali zastopnica

iščem za svo dravsko ba-novino za od ministrstva odobren in priporočen aparat za nego, hujšanje, revmatizem itd. Za otvo-ritev skladišča je položiti do 20.000 Din. — Mesečen zaslužek do 8000 Din. Ta-kojsemne ponudbe na vele-sejem, paviljon F/II 569, Kurt Schletter. (b)

Služkinjo na deželo

ki zna dobro kuhati in opravljati vsa hišna de-la, išče boljša uradnika družina blizu Celja. Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena in pridna« št. 8339. (b)

Mlado dekle

sprejemem za varstvo otrok in pomoč v gospo-dinjstvu proti hrani in stanovanju. Naslov pove »Slovenec« št. 8404. (b)

Vrtnarskega pomočnika

In pridno vrtno delavko sprejme takoj Ivan Si-menc, Lepi pot 24, Ljub-ljana. (b)

Frizerka

dobi službo. Rakovec Ivan, Jesenice-Fužine. (b)

Osebo za blagajn. službo

kavcije zmožno — takoj sprejem. Ponudbe po-slati upravi »Slovenca« pod »Gotovina« št. 8447. (b)

Klavijska inštrukcija

Kdor bi poučeval klavir deklice v počitnicah, do-bi v letovišču cel penzi-on. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Na de-želi« št. 8329. (b)

Snažno postrežnico

sprejemem za ves dan za pospravljanje boljšega stanovanja. Celovška ce-rita št. 14. (b)

Pekovskega pomočnika

mledga, sprejemem. Ivan Gantar, pekarna, Šenčur pri Kranju. (b)

Mesarskega pomočnika

prekajevalca sprejemem. — Jože Musar, mesar, Ljub-ljana, Sv. Petra cesta 61. (b)

Hlapec

za vsa poljska dela dobi službo. Vič 55. (b)

Samostojno sezij. kuharico

srednjih let, išče članska družina za Bled. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8391. (b)

Službe iščejo

Pek išče službo

poslovoje ali skupnega delavca. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8184. (b)

Mesarski pomočnik

z odličnimi spricvali išče službo na deželi ali v me-stu. Okorn Franc, Dol pri Hrastrniku. (a)

Pošten fant z dežele

z znanjem nemščine, išče primerno zaposlitev, naj-rajši v trgovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8164. (a)

Trgovski pomočnik

mlad, agilen, pošten, išče službo. Kramberger An-ton, Sv. Trojica v Slov. goricah 18. (a)

Trgovska pomočnica

vajena les, trgovine, išče službo. — Dopise upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 8230. (a)

Serijozna gospa

kavcije zmožna, ki ob-vlada več jezikov in ne-kaj knjigovodstva, z last-nim pisalnim strojem, bi prevzela vodstvo filijale kakšne solidne tvrdke. Ku-pi tudi dobro ludočo tra-fiko. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovi-na« št. 7871. (a)

Inteligentno pošteno dekle

zdrava, čista, 35 let, va-jena gospodinjstva in pre-proste kuhe, išče službo. Ponudbe z oznako plače upravi »Slovenca« pod »Gorenjka« št. 8246. (a)

Kuharica

srednjih let išče službo za sezijski čas. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 8281. (a)

Dekle

išče službo kot pomoč gos-podinj. Naslov v upravi Slovenca št. 8313. (a)

Mlinarski pomočnik

išče službo ali vzame v najem mlin. Vajen valje-nega, kmečkega in oljar-nega. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Mlin« št. 8420. (a)

Kuharica

išče službo k boljši dru-žini ali k samostojnemu gospodu, lahko tudi z otroci. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gospo-dinja« št. 8442. (a)

Pisarniška moč

maturantinja z dovršenim abitur, tečajem trgovske akademije išče mesto v pisarni za takoj ali po-zneje. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pisarna« št. 8392. (a)

Trgovski pomočnik

specerijske stroke, voja-sčine prost, želi namešče-nja v trgovini ali skla-dišču. Nastopi lahko ta-koj. Na zahtevo položi kavcije. Naslov v upravi »Slov.« št. 8328. (a)

Vajenci

Učenka

s 4 meseč. razredi in ma-turo, se želi izučiti v ka-ršniškoli trgovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8228. (v)

Krepkega vajenca

za vrtnarsko obrt sprej-mem. Oskrba v hiši. Iv. Bizovičar, Ljubljana, Ko-lezijška 16. (v)

Učenko za pletenje

iščem. Po dogovoru tudi obleka prosta. — Ponudbe upravi Slovenca št. 8427. (v)

Dva vajenca

sprejme Mizarška zadruga v Ljubljani, Hrenova ulica 8. (v)

Plesarskega vajenca

sprejemem. Vojska Stane, pleskar, Cerkevna ul. 11, Ljubljana. (v)

Zasluzek

Modni salon Z. Jenko

Ljubljana, Stari trg 11/II, se priporoča cenj. damam v solidno izdelavo dam-ske garderobe po zmernih cenah. (z)

100 odstotni zaslužek

se vam nudi, ako odku-pite prodajo dobro uspe-vajočega predmeta. Ki ga razpošiljate po vam do-šlih pismenih naročilih. Potreben kapital 10.000. — Ponudbe poslati na upra-vo Slovenca pod »Redka prilika« št. 8224. (z)

Stanovanja

ISCEJO:

Dvosobno stanovanje

išče mlrna dvočlanska družina za takoj ali ju-lij. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Čisto in son-čno«. (c)

Stanovanje

iščejo tri odrasle osebe, večjo sobo, kabinet, ku-hinjo, pritlikline, za stal-no. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8282. (c)

Stanovanje

komfortno, 3 do 4 sobe - išče višji oficir blizu centra za 15. junij 1936. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8240. (c)

Stanovanje

komfortno, 3 do 4 sobe - išče višji oficir blizu centra za 15. junij 1936. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8240. (c)

Stanovanje

komfortno, 3 do 4 sobe - išče višji oficir blizu centra za 15. junij 1936. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8240. (c)

Stanovanje

komfortno, 3 do 4 sobe - išče višji oficir blizu centra za 15. junij 1936. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8240. (c)

Stanovanje

komfortno, 3 do 4 sobe - išče višji oficir blizu centra za 15. junij 1936. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8240. (c)

Trisobno stanovanje

sončno, oddam za julij ali avgust. Cesta na Rož-nik 43. Ogled dopoldne.

Lepo stanovanje

oddam manjši rodbini v Kamnici. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor 880.

Stanovanje

sončno, 2 sobno, v I. nad-stropju, se takoj odda. — Smartinska cesta 6. (c)

Stanovanje

dveh sob, kuhinje, pritliklin in vrtom se odda s 1. julijem v Zgor. Siskli za 200 Din. Polzve se: Belihar - Velepič, Tyrse-va cesta 35/b. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico se z julijem odda v Mostah, Ciglarje-va 20 - pri novi cerkvi - za 600 Din. (c)

Preurejen lokal

velik, na Vodnikovem tr-tu, oddam. Vprašati: Iv. Bricej, gradbenik, Slom-skova 19. (n)

Mlekarna

se odda v najem ali pro-da. Naslov v upravi Slo-venca pod št. 8302. (n)

Vilo na Bledu

s 5 posteljami in vrtom ugodno oddam v najem. Informacije dobite v tr-govini Zupan, Bled. (n)

Mlekarno

v centru zaradi selitve takoj oddam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mlekarna« št. 8323. (n)

Trije lokali

primer. za trgovino, obrt ali pisarno, se takoj od-da-jo posamezno ali sku-paj v Radovljici na naj-prometnejšem kraju. Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »D 26« št. 8406. (n)

Lokal

s prtiličnim stanovanjem skupno, oddam za 1. ju-lij. Ljubljana, Stožice 170, ob Tyrševi cesti. (n)

Dobro idoča gostilna

s prenočišč. za tujce in prostori za mesarsko obrt, v podeželskem mestu, se odda v najem s 1. sep-tembrom. Interesenti naj se oglase v upravi »Slovenca« pod št. 8439. Rešni ponudniki zvedo takoj na-to pogoje pismeno ali ustno. (n)

Odda se lokal

z inventarjem v sredini mesta, primeren za mle-karno, prodajo slašice ali sadja. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8363. (n)

Delavnico

oddam v najem v vel-ikosti 24 x 12 m s pisarno, primerno tudi za skla-dišče. Ogledati v Ljub-ljani, Tyrseva c. 69. (n)

Vnajem

ODDAJO:

Delavnica

sredi mesta se takoj od-da. Pojasnila pri hišniku, Šelenburgova 6. (n)

Trisobno stanovanje

oddam za 1. julij. — Ci-glarjeva 33, Moste. (c)

Dvosobno stanovanje

se odda za julij. Rožna ulica 41, pritličje, levo. Ogled od 1—3. (c)

Enosobno stanovanje

oddam za julij starejši družini. — Mencingerjeva 39, Kozeljica. (c)

Trisobno stanovanje

oddam s 1. avgustom v Pletersnikovi ulici 13. c

Oddam lokal

na zelo prometnem me-stu. Vprašati upravitelja hiše, Krekov trg št. 10, dvorišče, desno. (n)

Gostilno na deželi

oddam na račun pošten! natakariel prikupljive zu-nanosti. Kavcija potreb-na. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8187. (n)

Lepe lokale

za trgovino ali obrt po zelo nizki ceni oddamo. Emonska cesta 2. (n)

Vinsko klet

blizu Ljubljane ugodno oddam. Naslov v upravi »Slov.« št. 8289. (n)

Preurejen lokal

velik, na Vodnikovem tr-tu, oddam. Vprašati: Iv. Bricej, gradbenik, Slom-skova 19. (n)

ISCEJO:

Srednje posestvo

z večjo hišo in gospo-darskimi poslopji se išče v najem v okolici (30 km) Ljubljane. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Dom« št. 8357«. (m)

Podjeten gostilničar

išče prometno gostilno v najem kjerkoli. Pismene ponudbe upravi Slovenca pod: »Vsestransko zmo-žene« št. 8326. (m)

ISCEJO:

Dva gospoda

sprejemem na stanovanje. Sv. Petra cesta št. 46. (s)

ODDAJO:

Opremljeno sobo

oddam za 15. junij. Rož-na dolina cesta VI. št. 4. Istotam se odda mesarski lokal. (s)

Meblovano sobo

lepo, novo - oddam. Če-senj, Smoletova 13. (s)

Sobo

z dvema posteljama od-dam gospodinjstvom. — Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 8321. (s)

Meblovana soba

se takoj odda. Aleksan-drova cesta 7, II. nadstr., leva vrata. (s)

Prazno sobo

s stredilnikom oddam. — Dolenjska cesta 81. (s)

Opremljeno sobo

takoj oddam. — Stareto-va 31, Trnovo. (s)

Opremljeno sobo

takoj oddam. Sv. Petra cesta 21. (s)

Lepa solnčna soba

opremljena, stalnemu gos-podu od 15. junija dalje na razpolago: Mivka 27/I. (s)

Soba za pisarno

ali obrt oddam takoj v Žedomu, Novi trg 2. (s)

Glasba

Preden se odločite za nakup pianina

ogledajte si na velesejmu na razstavnem prostoru v paviljonu »F« zadnjo novost modelov trvdke R. WARBINEK

1.32 m visok, 1.46 m širok polna pancer plošča repeticijska mehanika 7 oktav lep pojoč ton

5 letna garancija Din 8.500.—

Harmonij

dobro ohranjen, proda za 1200 Din organist. Sv. Pe-ter, p. Podplat. (g)

Klavir

prav dobro ohranjen — ugodno proda zaradi se-litve Mulej, Sv. Vid, Gro-belno. (g)

BREZPLAČEN POUK V IGRAZNU I

59-128-65-27

MEINEL-HEROLD 0202 27

IZVORNICE GIASIL MARIBOR u 102

Ivan Kacin, Domžale

dobavlja prvovrstne pla-nine od 9000 Din, har-monije 2000 Din. Popra-vila, uglašenje, izposoje-vanje klavirjev najceneje. Zahtevajte cenik. Tudi na obroke. Ljubljana,

Posestva

Velika trgovska hiša

v Slovenski Bistrici na prodaji. Prikladna tudi za vsako obrt, nahaja se v središču mesta na glavni ulici, v velikem vrtu ter zemljiščem, ki leži v bližini mesta. Proda se hiša in vrt tudi brez zemljišča posebej. Plačilo v gotovini. Vpraša naj se pri J. Hudritzu, Slov. Bistrica št. 187. (p)

Parcela

834 m², zraven sole v Zg. Šiški napredaj. Trgovska lega. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7119.

Dvondastropno hišo

v Kranju na glavnem trgu prodam s pekarijo, trgovino s čevlji in trafiko. Letni donos 50.000 Din. Čadež, pek. Kranj. (p)

Vila v Celju!

Zaradi družinskih razmer in preselitve prodam lepo tristanovanjsko vilo, 10 minut od sredine mesta, varno pred vodo, na lepi legi. Nakup ugoden. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Lepa prilika

na Gorenjskem! Napredaj hiša ob banovinski cesti v letoviščarskem kraju, v dobrem stanju. Polovica se plača takoj, za ostalo se lahko čaka. — Prednost imajo lesni trgovci, gostilničarji in trgovci z mešanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8162. (p)

Enonadstropna hiša

vogalna, dvodružinska, z vrtom, skrajna bližina cerkve Svete družine v Mostah, napredaj. Ciglarjeva 15. (p)

Novo dvostanovanj. hišo

prodam v Rožni dolini na Cesti VI, št. 13. (p)

Stavbna parcela

za tovarno ali večje skladišče, pri postaji Hoče pri Mariboru, napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru št. 882. (p)

Gostilna

zelo prostorna in z vsemi potrebnimi lokali ter inventarjem, blizu Maribora, napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 883. (p)

Kupim

v najbližji okolici Maribora, na prometnem kraju, najrajši v Studencih ali na Teznu, parcelo ali hišo z večjim vrtom, takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 844. (p)

Hišo

kupim v dobrem stanju od 300 do 700 tisoč Din. Ponudbe upravi Slovenca pod: »Najraje sredina Ljubljane« št. 8410. (p)

Gozd prodam

na knjižice Hranilnice in posojilnice v št. Vidu nad Ljubljano. Vprašati: Rašica 17. (p)

Katera dobra oseba

bi posodila drž. uradniku, kateri ima posestvo brez dolga, 6000 Din po zmerenih obrestih, odplačljivo takoj mesečno po 300 Din, po možnosti več. Ponudbe pod: »Takojšnja pomoč« št. 8319 upravi »Slovenca«

Hišo

s staro, vpeljano trgovino na prometni točki letovišča radi boleznih ugodno prodam. Naslov v upr. Slovenca pod št. 8316. p

Enodružinsko hišo

podkleteno, blizu tramvaja, prodam. - Vlt 165, Cesta na Brdo. (p)

Veliko vilo

enonadstropno, prodam. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 8351. (p)

Trgovska hiša

lepo urejena, s sigurnim donosom, na prometni točki sredi Ljubljane — napredaj. Dopise upravi »Slovenca« pod: »Trajna rentabilnost« št. 8378. (p)

Hiša z vrtom

napredaj. Izanska cesta št. 79. (p)

Hišico s trgovino

trafiko in vrtom prodam v prejšnji ljubljanski okolici. Naslov v upravi Slovenca pod št. 8312. (p)

Večstanovanjsko hišo

ali vilo, event. lepo parcelo v Ljubljani, ki ima dolga pri Kmetijski posojilnici. Zadržni gospod. banki ali Mestni hranilnici ljubljanski, kupim. - Ponudbe na upravo Slovenca pod št. »Prezvamem hipoteko« 8408. p

Posestvo

v Slov. Bistrici, obstoječe iz hiše in gospodarskega posojila, hiša primerna za vsako obrt, poleg tega 8 orahov nrtv in travnikov, pod ugodnimi pogoji napredaj. Vprašati: Jakob Žuraj, Slov. Bistrica. (p)

Interesentom

eraščin, posestev, hotelov, pensionov, kavarn, restavracij, hiš, vil, pekarn, žag in mlinov nudi veliko izbiro posredovalnica Ivan Godina, Maribor, Aleksandrova 30. (p)

Prodajam parcelo

pri Sv. Krištofu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8444. (p)

Osemstanovanjsko hišo

z vrtom in elektriko prodam. Ivan Mavrič, Črnuče 1. Ježica. (p)

Stavbna parcela

ob Tyrševi cesti, 3000 m², ugodno napredaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8402. (p)

Srednje veliko posestvo

v Sloveniji, najraje na Stajerskem, kupim. Plačam takoj v gotovini. - Ponudbe z navedbo cene na upravo Slovenca pod »Srednje posestvo« 8394.

Trafika s trg. s papirjem

v strogem središču Zagreba, dobrodoča, z garantirano velikim prometom tobač. izdelkov, kadilskih potrebščin, pisarniško-galanterijskega blaga in razglednic, najsigurnejša naložba kapitala, s krasno in sigurno existenco, se prodaja radi boleznih lastnika: Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Illica 144. (p)

Napredaj

v trgu Litija, 5 minut od kolodvora, na lepi in solnčni legi, 2 novi zidani, davka prosti hiši z vrtom, v dobrem stanju, ena primerna za gostilno, druga za obrtnika ali upokojenca. Električna in voda v hiši. Informacije: gostilna Lindner v Litiji.

Zemljišče nad 8000 m²

ob drž. cesti, pri postaji cestne železnice, napredaj. Proda se tudi polovico. - Zagor Jože, Dravljice. (p)

LETOVIŠČA

Letoviščarjem

se priporoča gostilna Jože Tavčar, Poljane nad Škofjo Loko. Lepe sobe. Dobra hrana. Hrana in stanovanje 32 Din dnevno.

Bled

Restavracija »Potočnik« Kompletne penzije, maj, junij 35 do 40 Din. Izletniške skupine, šolske ekskurzije, celodnevna prehrana, prenočnica 22 do 26 Din. Informacije daje in priporoča se Uprava.

Letovišče in kopališče

Ivo Sorli, Gorenja vas nad Škofjo Loko, se priporoča. (L)

Na letovišče

se sprejme obitelji. Cena ugodna. — Polzve se: Reteče - Gorenja vas 34.

Oddam dve sobi

(5 postelj) v lepi hiši ob morju. Tudi hrana ali uporaba kuhinje. Vitaljič-Urbina, Komiža, Vis. (L)

Letoviščarjem

se priporoča gostilna pri »Slaparju« v Lukovici. - Čiste sobe, prvovrstna hrana, krasen vrt, lepi sprehodi. Celodnev. oskrba od 30 Din dalje. Vida Vidic. (L)

[Radio]

Nov petcevni radio-aparat prodam za polovično ceno. Polzve se: Ciglerjeva ulica 9, Moste. (L)

Objave

Dne 14. junija ob 9 se bo vršila v Lukovici št. 16 prostovolj. sodna dražba

premičnin, kakor: težkih in lahkih voz, kmetijskih strojev, poljedelskega orodja, sodov, konjske opreme, posnemalnika, enega

kozolca

dvojnika s 4 okni, enega samca s 9 okni, in drugih premičnin. (o)

Oglas

Zapuščinska stvar po dne 6. julija 1935 v Ljubljani umrlom Kosler Josipu, posestniku.

Na predlog dedinje — vdove Kosler Filipine, rojene Petrin, bivačice v Ljubljani, Selenburgova 3, in izvrševalca oporoke g. notarja Pleiweiss Karla v Ljubljani v zmlisu § 219. zak. o nepr. post. se dovoli prostovoljna javna dražba zemljišča, vl. št. 71, kat. obč. Kapucinsko predmestje, in sicer parce. št. 66/1 — stanovanjska hiša št. 3 v Selenburgovi ulici št. 3 po dr. Kuharju in dvoriščem, in parce. št. 140/1 — zelenjadni vrt. Izključena cena je 3 milijone dinarjev (3.000.000). Prodaja se bo vršila kraju samem v Selenburgovi ulici št. 3 po dr. Kuharju Andreju, notarju v Ljubljani.

dne 24. junija ob 10 dop. Ponudbe pod izključno ceno se ne bodo sprejemale. Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled pri notarju dr. Kuharju in notarju Karlu Pleiweissu v Ljubljani. Srečno sodišče v Ljubljani, odd. I., dne 19. maja 1936.

VINSKI KAMEN

kupuje po najvišjih dnevnih cenah »Salust d. d. Ljubljana

Auto-motor

Motorno kolo

do 500 cm³, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Dobro ohranjen« št. 8360. (f)

Dva tovarna avtomobila

težka, dobro ohranjena, btonska, se ugodno prodajata ali zamenjata za lažjega dvotonskega. — Istotam se prodaja cirka 40 hl prvovrstnega belega in rdečega bizelskega in dolenskega vina. Plačljivo tudi v knjižicah Ljubljanske kreditne banke. Naslov v upravi Slovenca pod št. 8342. (f)

[Zivali]

Petnajst

čistokrv. Foksterrierjev - lepi mladi snežnobeli splci - trije psi čuvaji, napredaj. Dvorišče Flgovce, Ljubljana. (j)

Angleške seterje

mlade - prvovrstnih lovskehi staršev - prodam. Petelin, Podrožnik XII/12.

Otroški voziček

kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Rabilene« št. 8185. (k)

Cunje

krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovdjo volno, kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15.

Kupimo drobilec

v takoj obratoznožnem stanju, velikosti 250 do 350 mm. Ponudbe upravi Slovenca št. 8350. (k)

Kupiva balone

od 5—20 litrov. Ponudbe s ceno na: Jakob in Franc Stržinar — žganjarna na Vrhniki. (k)

Kupim

vsakovrstno zlato, srebrne krone in in zlatnike po zvišanih cenah. Za popravila se priporočam. F. Čuden Prešernova ulica 1.

Ponjavo

(plahto) 4x5 ali 5x6 m v popolnoma dobrem stanju kupi Kolinska tovarna d. d. v Ljubljani. k

„CLEAROSOL“
POSTOPEK
Najnovejši napredek na polju
rafinacije auto-olja:

Mobilol — olje svetovne kakovosti — odslej še boljše! Ni to samo navadna trditve, temveč znanstveno dokazano dejstvo.

Genijalni kemiki so ugotovili v olju sestavine, ki ne mažejo, temveč tvorijo usedline. Kemiki so iznašli tudi način, da te sestavine popolnoma odstranijo iz olja — in ta način je: »Clearsol« postopek.

Z investicijami preko 3 milijonov dolarjev je Standard-Vacuum Oil Co. izvršila ogromne instalacije, v katerih proizvaja novi Mobilol.

PREDNOSTI NOVEGA MOBILOILA:

1) Nobenih izgorkov!

Nobenih zalepljenih ventilov ali zgorelih batnih obročev. — Polna kompresija. — Manj popravil.

2) Najvišja kemična stabilnost!

Ne spremeni se pri najvišjih temperaturah. — Ostane brezpogojno tekoč tudi pri nizkih temperaturah. — Največja sigurnost v pogonu, tudi če je motor preobremenjen.

3) Najboljše mazanje.

Ni defektov pri mazanju. — Stroj ostane najdalj ohranjen. — Največja sigurnost v pogonu.

4) Odpornost proti oksidaciji.

Usedline se ne tvorijo. — Oljni kanali ali filtri se ne zamaše. — Eno polnjenje z oljem traja najdalj.

Zgoraj: Nabiranje usedlin v ventilmem prekatu motorja po 200 urnem neprekinjenem delovanju pri posebno trajnem avijonskem olju. — Spoda: Ventilm prekat istega motorja po 200 urnem neprekinjenem delovanju s novim Mobilolom. Značilno je, da ni nobenih usedlin in izgorkov.

novi
Mobilol

s prednostmi kakor nikdar doslej — po sedanji ceni!

STANDARD - VACUUM OIL COMPANY OF YUGOSLAVIA, INC.

Predsedstvo mestne občine ljubljanske

naznanja žalostno vest, da je umrl član mestnega sveta ljubljanskega, gospod

Jarc Evgen

profesor v pokoju, bivši podžupan ljubljanski, državni in deželni poslanec itd., itd.

Velezaslužnega moža, ki je vse svoje sile posvetil delu za napredek našega mesta, bo ohranila Ljubljana v trajnem spominu.

V Ljubljani, dne 6. junija 1936.

Prodamo

Spalnico, lestenice, omare, plinski štedilnik, otomane, stole, mizice, slike in okvirje zaradi preselitve takoj poceni prodam. Friskovec št. 3. (1)

Ženske jopice

po 20 Din se prodajajo pri Trpinu, Maribor, Vetrinjska ulica 15. (1)

Trapistovski sir

(polnomastni) od 5 kg naprej, pošilja po povzetju, poština in odpravnina prosta, po 14 Din kg mlekarne Rudolf Bam-bach, Srpska Crnja, Dunavska banovina. (1)

Nagrobne spomin. slike

v porcelan vžgane, po vsaki sliki vseh oblik in velikosti, prvovrstno izdelane, naročite pri Fr. Kuncu, fotografu, Wolfova ulica, Ljubljana. Zah-tevajte brezplačno cenik

Nudim žagan les

vsakovrsten, po nižanjih cenah. — Lesna trgovina Androvič Tyrševa 47, žaga Škofljica 7. (1)

„Meteor“

d. z. o. z.

Tyrševa cesta 46

Nakup in prodaja starega železa, kovin l. t. d. Skladišče železnega materiala, kot tračnice, ležaji, vozički in pragi za ozkotirne železnice, rabilne cevi, jermenice, različen uporabljen železen material.

Mizarji!

Okovje za stavbe in pohištvo, klej itd., izberete najceneje, tudi na hranilne knjižice, pri „JEKLO“ Stari trg

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetne izdelke nudi naenice

RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilja za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Po nizki ceni naprodaj več dobro ohranjene moške obleke. Ribniška ulica 13, Moste. (1)

Naprodaj za hran. knjižice

Splošne gospodarske zadruge v Sevnici več šivalnih strojev, ovalno ogledalo ter ena Lutzova peč. Zglasijo naj se resni kupci v upravi „Slovenca“ pod šifro „Polna vrednost“ št. 8252. (1)

Čevljarji pozor!

Dva dobro ohranjena čevljarstva stroja znamke Singer (cilinder in Flachstep) po zelo nizki ceni naprodaj. Henrik Oblak, mehanik, Celje. (1)

„Mladik“

broširano, dobro ohranjeno, letnike 1928, 1930 do 1935, po 50 Din, prodam. Naslov v upravi „Slovenca“ pod št. 8291. (1)

Seno se prodaja

na starih travnikih. Kolesijska 28. (1)

Palme in oleandre

velike, lepe, v hrastovih posodah, ugodno prodam. Trnovski pristan št. 40, I. nadstr., levo. (1)

Kolesa

kromirana in poniklana, nemški fabrikat, po 750 Din. Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. Velesojem paviljon T. zunaj. (1)

Gumijeva kolesa

dobite najbolj poceni le pri Janezu Simonič, strojno kolarstvo, Bratje, Ptuj

Košnjo

vrtno trave prodam. Štepanja vas 50. (1)

Kolesa

Za časa velesojem nizke cene koles, nemških mark Miele, Original, Adler, Dürkopp, francoske marke Auto Moto itd. od 700 Din naprej. Remec Oskar, Dolenjska cesta 5. (1)

Otroške vozičke kolesa

kupite ugodno pri **S. REBOLJ & DRUG.** Ljubljana, Gosposvetska 13

ČEVLJE

bele, lakaste, sandale, za birmo in procesije dobite z garantirano kvaliteto zopet!

Prodajalna čevljev

preje

„Pri Pollaku“

Dunajska cesta 23, sedaj **Kolodvorska ul. 11** „Triumf“

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**

Kose, srpe, cement, železnino, spicerijo kupite pri

Josip Jagodič Celje

Glavni trg Gubčeva ul.

Obleke, klobuke, perilo itd. nudi ugodno

Jakob Lah, Maribor Glavni trg 2.

Za vkuhanje sadja

so najboljši

Weekovi kozarci

dobite jih pri

Josip Jagodič Celje

Glavni trg Gubčeva ul.

Dva šivalna stroja

ženski in krojaški, ki šivata naprej in nazaj, naprodaj. Gradaska 8. (1)

Pozor! Pozor!

Kolesa

od 500 Din naprej dobite pri Pepi Krmelj, Zgor. Šiška 115, Celovška c. (1)

Harmoniko in mot. kolo

Puch sport 175 prodam ali zamenjam za težje motorno kolo. Karel Simenc, Vrhpolje 33, pošta Kamnik. (1)

Bizeljsko vino

leta 1935, lasten pridelek, prodam. Vzorec na razstavi v Brežicah. Oskar Cernelič, Celje, Cankarjeva ulica 11. (1)

Prodaj

brusilni stroj (slajfmašina), motor 1½ sile, zlate fazane, golobe. Markič, Cerkvena ulica 19. (1)

Šivalni stroj

prodam. Ljubljana, Vošnjakova 6. (1)

Prosvetna društva pozor!

Skoraj nov oder s 6 izpremembami poceni naprodaj. Gasilska četa, Zabuovca. (1)

Kolesa

prvovrstnih znamk po 600 dinarjev, rabilna od 150 naprej edino pri „Promet“ (nasproti križanske cerkve).

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Vsa letna oblačila,

lister, buret, kaša, v odlični izdelavi dobite poceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, nasproti „Ne-botičnika“.

Izredna prilika!

Zaradi popolne izpraznitve skladišča odprodajam poleg drugih železninskih predmetov po znatno nižjih cenah:

Dvoredne ličnike - Doppel-hobel od 42-51 mm po Din 43. Kosmače - Schropphobel od 30-33 mm po Din 23. Ličnike - Schlechtobel od 42-48 mm po Din 30. Spehalmiki - Raubhankhobel 60 mm po Din 100.

Stanko Florjančič železnina, Ljubljana Resljeva 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče

Telefon 25-57

Birmanske ure

zlatnino in srebrnino nudi najceneje, Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo št. 15. (1)

Kuhinjsko kredenco

veliko, poceni prodam. Jurkovič, Rožna dolina cesta IV, št. 30. (1)

Kolesa in otroške vozičke kupite poceni pri **Albin Adamič & Co.** Ljubljana, Igriška ulica 3 (za dramskim gledališčem)

Dvodelno izložbo

za trgovino, močno, dobro ohranjeno, prodam za 500 Din. Lina Barbarič, Novo mesto. (1)

Pohištvo**Spalnico**

iz orehovega lesa poceni prodam. Komenskega ul. 10/11, od 3—4 pop. (8)

Ženitbe**Poročiti se želi takoj**

železničar in hišni posestnik s šiviljo z dežele. Starost 25—30 let, z nekaj gotovine. — Ponudbe pravi „Slovenca“ pod Gorenjka št. 8169. (2)

Razno**Informacije, inkaso**

hitro izvršuje: Informacijski zavod, Ljubljana - Selenburgova ul. 7/I. (r)

Davčne zadeve

pritožbe, prošnje za obročno odplačevanje, odpis itd.: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Selenburgova ulica 7/I. (r)

Dobičkanosna podjetja!

Trgovine, industrije, trafike, bufete, točilnice, hotele, restavracije, kavarnice, pletilnice, trikotaže itd. prodajamo in posredujemo nakup hitro, solidno in uspešno: Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Illica 144, pritličje, levo. (r)

Kapunjenje

petelinčkov Vam izvrši „Niko“, Poljane, St. Vid nad Ljubljano. (r)

I. Mariborska prodajalna in izposojevalnica glasovirjev

(Ustanovljeno 1930)

M. Bäuerle, Maribor, Gosposka 56/1

Bogata zaloga vseh vrst svetovnoznanih znamk, kakor

Förster, Ehrbar, Stingl itd.

Od 1. junija do 1. julija 1936 10 do 15% popust.

Najugodnejša obročna odplačila.

Popravila in uglaševanje, strokovno, najceneje (Bösendorfer šola.)

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine.

kjer biva nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je naj bolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini. Naročnina znaša letno za Jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava Izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Tyrševa 52

Intervencije

v vseh zadevah pri vseh oblastvih in ministrstvih izvršuje hitro in uspešno: Gospodarsko - pravna pisarna, Ljubljana, Selenburgova ulica 7/I. (r)

Cene oken in vrat,

kakor tudi vsem drugim nizarskim izdelkom sem znatno znižal. Leseni roloji m² 120 Din. Poraba strojev ura 20 Din. Zah-tevajte cenik! Senica Jožef nasl., Ljubljana-Bežigrad. (r)

CELE zavarovalne vsote je izplačala**KARITAS**

med drugimi tudi po smrti sledečih članov:

Baklan Matija, Sp. Jablane št. 34; Kraner Ana, Maribor, Piinarniška ulica št. 1; Te-ment Janez, Rošnja št. 26; Mali Jurij, Sv. Križ št. 25, p. Petrovč; Gradišar Marija, Sp. Duplje št. 53; Puklič Marija, Stari log št. 11, p. Pragersko; Pivk Marija, Zaplana št. 40; Koban Neža, Sele št. 2, p. Zg. Polskava (nezgoda — dvojno izplačilo); Mlakar Martin, Leskovec 81, p. Leskovec pri Krškem; Vrhovec Franc, Zaklanec št. 28, p. Horjul; Razboršek Terezija, Medija št. 29, p. Medija-Izlake; Lorbek Antonija, Dev. Marija v Brezju št. 6; Henigsman Uršula, Semič na Dolenjskem št. 31; Perger Jožef, Podsmereče št. 6, p. Lukovica; Zupan Anton, Prežganjske njive št. 2, p. Dole pri Litiji; Permoser Adolf, Maribor, Frankopanska 8; Ledenik Franc, Kamnica pri Mariboru št. 38.

KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice KARITAS, Maribor, Orožnova ulica 8

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrovana zadr. z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.

Predaja prevoza premoga

z 2 tovornima avtomobiloma v Dravski banovini. Zelo dobre ceste, zajamčeni dnevni odvoz 3—6 vagonov

s celoletno pogodbo

Radi povratnega tovora zelo dobičkanosno. Proti pologu kavcije takoj za oddati.

Nujne ponudbe nasloviti na upravo „Slovenca“ v Ljubljani pod „SVETLI PREMOK“.

Vsem znancem in prijateljem naznanjamo tužno vest, da nam je umrla naša dobra mamica, stara mamica, teta, gospa

Franciška Vodnik roj. Kos

vdova zv. drž. žel. in poseshnica

danes, dne 6. junija po dolgem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere. Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil 7. junija ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Seneberje 52 na pokopališče v D. m. v. Polhu.

Seneberje, dne 6. junija 1936

Žalujoči sinovi in hči

Odbor Sloven. kat. akademskega starešinsiva naznanja tužno vest, da je umrl naš član

EVGEN JARC

prof. v p., bivši dež. in drž. poslanec ter podžupan ljubljanski

Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. junija ob pol 5. popoldne iz hiše žalosti Zarnikova 19 na pokopališče k sv. Križu. Ljubljana, dne 6. junija 1936.

ZAHVALA

Vsem Vam, ki ste tako iskreno sočustvovali z nami, ko nas je prerano zapustil najdražji mož, sin in brat

EMIL MEDVED

magistratni uradnik

vsem Vam, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in ste ozaljšali njegov grob z venci in šopki, se najprirečnejše zahvalujemo. Posebno se zahvalimo gospodu načelniku glavnega mesta Ljubljana dr. Juro Adlešiču, gospodu magistratnemu direktorju Franju Jančigaju, mestnemu uradništvu, njegovim ožjim tovarišem in pa gospodu, ki se je z lepo besedo poslovil ob grobu od njega.

Sv. maša zadušnica bo v torek, dne 9. junija 1936 ob sedmih v cerkvi Sv. Petra.

Soproga, mati, brat in ostalo sorodstvo.

Neprijetne dlaviče

na obrazu dame (bradice, brčice) odpravi s korenino

Nepopolno odpravljanje dlavič s pomočjo raznih kemikalij, praškov in krem, po katerih dlaviče še močnejše porastejo.

Rapident pa odstranjuje dlaviče s korenino mehničnim potom in brez bolečin, a losion ugonobi tudi lasne papile same.

Za odstranitev večjih partij dlavič na rokah in nogah služi »Partout«. Garnitura 3 preparatov Din 100.—

TEMNO POLT, obrambo pred opeklinami pri sončenju in sportu, dosežete z odličnim orehovim oljem »Bruno« Din 12.—

ZNOJENJE, neprijeten vonj pod pazduho, telesa in nog odstranjuje puder za telo »Achselweisspulver«, škatla Din 20.—

Specijalitete Schröder-Schenke se dobe pri parfumeriji in kozmetiki »Omnia«, oddelku J/9, Zagreb, Gunduličeva ul. 8/L nadstr. Pošljemo tudi po pošti proti napladiu poštnine.

Telefon 97-67.

Zahtevajte brezplačno ilustrirani cenik!

Dražba kino-poslopja v Litiji

9. junija t. l. se vrši ob 9. uri pri sreskem sodišču v Litiji dražba kino posloja, ki leži v neposredni bližini kolodvora.

Interesenti se vabijo.

KOLESA DAMSKA ALI MOŠKA

Najboljša in trpežna nova

za Din 590.— naprej, Dürkopp Din 1.050.— naprej, zaloga Wanderer, Opel, Victorija, Adler itd. z ugodnimi plačilnimi pogoji — kupite najceneje pri

JOS. JERNEJČIČ - Vrhnika

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIM CENAM
KNJIGOVEZNIČA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

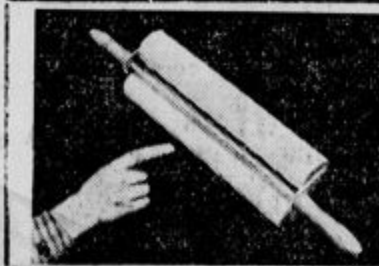
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Kavarna „Tabor“

Ljubljana

se takoj odda v najem

Kavarna je bila pred štirimi leti renovirana ter ima povsem novo in moderno opremo in tudi centralno kurjavo. Odda se skupaj s stanovanjem v isti hiši ali pa tudi brez stanovanja. Kavcije zmožni interesenti naj se zgledajo osebno ali pisмено pri lastniku VERLICH JOSIP, Tyrševa cesta 31.

To je zakonito zaščiteno »Valjar« za valjanje testa, ki ga uporablja sodobna praktična gospodinja z odličnim uspehom. Valjar je zelo okusno izdelan, kovinasti deli so kromirani, les je la javor. Imamo tudi razne stolice. Cenik pošljemo na zahtevo brezplačno.

Lesna industrija in tvornica stolov
Teharje pri Celju

Najnovejši modeli

REMINGTON pisalnih strojev

Stalna zaloga v Mariboru, Grajski trg pri vhodu v Grajski kino. - Zahtevajte ponudbo od zastopstva za Štajersko:

Soira T. Soklič, Maribor, Aleksandrova 43

Telefon 25-10

Tinček in Tonček kot detektiva 75.

Motor v avtomobilu je požrl zadnjo kaplino benzina in avtomobil se je hočeš-nočeš moral ustaviti. Lev je tedaj še huje zariul. »Najina zadnja ura je odbila!« je zakričal Tonček in si zakril obraz z rokami.

A že se je bližal rešitelj v osebi cirkuškega kroflica. Na vso moč se je vzradostil, ko je zagledal pobeglega leva tako blizu pred seboj. Sčekel je proti avtomobilu, kar so mu dale noge. »Rešite naju, dobri mož!« je zakričal Tonček. »Lev nama je tik za petami.«

Toliko sta že utegnili reči. Potem pa sta skočila z avtomobila in jo ucvrla čez drn in strn, da bi bila kmalu izgubila in peče.

čez zimo. Mogoče ostane in bo gnezdil tu. Potem mu vzamem mladice iz gnezda. Tako užijem nekaj spremembe ter napolnim spet kletko. Potrebujem nekaj drugega, nekaj, kar mi požene kri po vseh žilah. Tega večnega pokanja sem sit do grla.

Toda s tem zatrdilom je postavil samega sebe na laž. Veak dan je bilo praznih nekaj novih patron. Med jelenjim rukanjem je spal grof Egge komaj po dve tri ure na dan. Bil je čas polne lune in grof je hodil na lov tudi ponoči, ne da bi se kaj dosti zmenil za revmatične bolečine, ki so se začele oglašati zdaj tudi v levem, doslej še zdravem kolenu. Spomnil se je na tisto polovico spodnjih hlač, ki je poletni ni maral obuti, in se hudo razerdil, ko se ni takoj našla. Tokrat volnena toplota ni tako brž pomagala. Grof Egge je drsal vedno bolj z nogo, njegov obraz je porumenel, oči so se mu globoko udrele. A dokler je ruka le še kak jelen na planinah in v gozdu, si grof Egge ni privoščil nobenega miru. V treh tednih je ustrelil devetnajst jelenov.

Zadnjega je podrl v jutro šestnajstega oktobra, četudi se je s tem dnem pričel že lovopust. Čim je bil jelen iztrebljen, se je napolnil grof Egge komaj po dve tri ure na dan. Bil je čas polne lune in grof je hodil na lov tudi ponoči, ne da bi se kaj dosti zmenil za revmatične bolečine, ki so se začele oglašati zdaj tudi v levem, doslej še zdravem kolenu. Spomnil se je na tisto polovico spodnjih hlač, ki je poletni ni maral obuti, in se hudo razerdil, ko se ni takoj našla. Tokrat volnena toplota ni tako brž pomagala. Grof Egge je drsal vedno bolj z nogo, njegov obraz je porumenel, oči so se mu globoko udrele. A dokler je ruka le še kak jelen na planinah in v gozdu, si grof Egge ni privoščil nobenega miru. V treh tednih je ustrelil devetnajst jelenov.

France se je oddahnil. Prvo je bilo, da se je v vili Tram pokopal za noč in dan v seno ter se do druge volje naspal. Ko se je prebudit in stopil pred kočjo, je bilo zunaj bleščeče jesensko jutro. Gorski vrhovi so že nosili prve snežne kape. Francetu je bilo ko duši, rešeni iz vic. V tej samotni tišini se je zavedel spet samega sebe, čutil, da živi. Po zajtrku, ki mu je prikril po dolgih tednih svet dobro teknil, je vzel ouško in hodil

ves dan po svojem revirju. Počival je v šumečem gozdu, posedal po sončnih pobočjih, sanjavo gledal v nebo kipeče skalne stene in opazoval, kako se je razkropljena divjad začela spet zbirati. In to poklicno veselje mu je ogrela dušo.

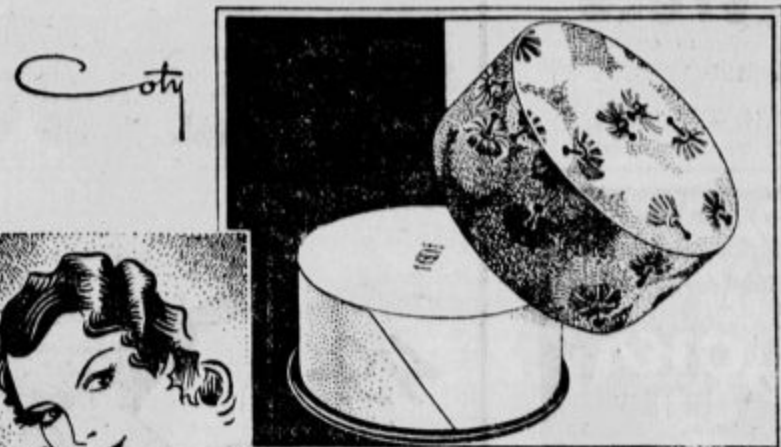
Se nekaj drugega je našel v tej tišini, pri tem svobodnem dihanju: zmešani vozeli skrbi v njegovem srcu se je razrešil sam od sebe. Zdalj prikril je utegnil mirno preudariti, kaj je bil doživel z Mali, in črni krokari, ki se mu je zdelo doslej dekle, se je belil in vedno bolj belil. Res je France razumel stvar tako malo ko prej. Toda misel na Malino odkritosrečno vedenje, spomin na njen žalosten obraz, na njen glas, ki ga je z njim posvarila pred Schipperjem: to je klicalo bolj glasno ko zapahnjena vezna vrata in dekletov obisk v vili Tram. Za vsem se mora skrivati nekaj, česar ni moči ugašati, ne slutiti. Toda zvedeti je hotel in boljše poti za to ni vedel, kakor da stopi pred dekleta sam in ga odkrito povpraša.

Potolažen in z novim upanjem navdan, se je vrnil France po tem sklepu zvečer v vilo Tram. Sledeči dan ga je zadržala še dolžnost na gorah: s pomočjo dveh drvarjev je moral spraviti šilarja, ki ga je bil ustrelil grof Egge, na vrh skalne stene kot vabo za oba orla. Ob dveh popoldne se je vrnil v kočjo, zaprl vetrnice pri oknih, zaklenil vrata in odšel. Hitel na vso moč, da bi bil še pred nočjo doma.

Ko je vihral mimo Jezerskega dvora, je v gostilni že gorela luč. Na cesti je bilo še medlo svetlo in še preden je prišel France do plota Brucknerjevega doma, je že zapazil dekleta, ki se je sprehajalo od vrat do vodnjaka. Srce mu je začelo biti ko klavir. Toda ko je stopil na dvorišče, je osupel uzrl pred seboj tujo, grobokosčeno žensko. »Za božjo voljo, kdo pa si?«

»Pestunja sem pri Brucknerju.«

»Pestunja? Čemu je pa treba Brucknerju tujih ljudi v hiši? Sai ima sestro pri sebi.«

COTY

ZADOVOLJNA ŽENSKA TEŽNJA

Gospe, srečne boste, ako Vam povedo, da se je končno našel recept, po katerem boste ohranile svojo epidermo za dolgo časa svežo in ohranjeno.

Verjamem, da bi doprinesli vsako žrtev, da bi prišli do te tajne, ki je toliko potrebna za Vašo prikupnost. Čudo je izumljeno. Pojdite do svoje parfumerije in vzemite skatlico pudra COTY, ter izberite izmed 12 naravnih nijans ono, ki se najbolje poda Vašemu tipu. Namažite povsem tenak sloj tega pudra na Vaš obraz, pa boste dobili to, kar ste že dolgo želeli imeti: gladko, baržunasto pomlajeno in lepo dišečo polt. Uporabljač puder COTY, dosežete zanesljivo, da ohranite svojo dražest, s čimer daste svoji osebi novo odličnost in podaljšate mladeniško svežost svojega obraza.

Skladišče za Jugoslavijo: JUGOFARMACIJA D. D., ZAGREB, oddelek: KOZMETIKA

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lasni palači

»sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po-sesnikov z vsem svojim premoženjem.

L. Ganghofer:

105

Grad Hubertus

Roman

Za vilo Tram so napačili kaj malo veseli časi. Grof Egge je bil od dne do dne bolj raskave volje in vedno redkejša so bila ganljiva občutja, ki so mu v prvih dneh še kdaj pa kdaj pregnala za kratke ure njegovo žolčavo zagrenjenost. Sleharni neuspeh na lovu ga je brezmejno raztogotil. Vsak dan si je moral France kar najbolj živo klicati v spomin »neurečo« svojo gospodo, da mu ni pošel njegov strpljivi mir. In ne dovolj, še skrbi lastnega srca so pritiskale nanj ko težek kamen. Tudi njegov poklic ga ni več veselil; njegov gospod se je vedel tako, da je France bolj in bolj majal z glavo.

To ni bil več lov, bilo je pehanje brez oddiha. Zjutraj zalaz, čez dan gonja, zvečer spet zalaz. Kar je prišlo grofu pred puško, vse je podrl na tla. In ponoči topo, težko spanje po utrudljivih naporih dneva. Zjutraj potem s slepo naglico skozi vrata, da buska na čelu grofa Eggeja ni utegnila nikoli splahneti. Noben plen ga ni zadovoljil, noben uspeh ni mogel nasiti. Ni bil več lov, po čemer je hrepenel, bila je le mrzlična razburjenost pred koncem.

Nekega popoldneva, ko sta zalezovala gamza, sta videla nad skalnimi stenami krožiti dva orla. To je bilo novo, dobrodošlo dražilo. Grof Egge je ustrelil prvo kozo, ki je skočila čez pot. Položila sta jo za vabo prav na vrh stene. France je prevzel stražo, grof Egge se je preselil v Schipperjevo bajto. Čez teden dni je France javil svojemu gospodu, da sta se orla lotila vabe in jo prihajata redno trgat.

»Če se ne strašite nekoliko truda, gospod grof, ustrelite lahko oba!«

Grof Egge je pomislil, nato pa odkimal z glavo. »Ustreliti? Več hočem. Par je in krmlil mi ga boš

»Tako? Odkod si se pa vzel, da nič ne veš?

Mali že davno ni več v vasi.«

France je spremenil barvo.

»Odsila je k svoji sestri v spodnje kraje. Zdalj sem jaz namesto nje!«

France se je nekaj časa naslanjal na svojo gorsko palico. »No, pa lahko noč!« Počasi, vedno majaje z glavo, je krenil na cesto.

»Menda se mu meša!« je zamrmrala dekla.

Pred plotom je France obstal, pomaknil klobuk na čelo in se popraskal po zatilniku. »Ven in konec! Zdalj, erce, glej samo, kako bo s teboj znanorej!«

Ze drugo jutro je odšel spet v gore, četudi so ga bili za ta dan povabili na svatbo gosposke Lizike in Pointnerjevega Andreja. Mati mu je prigovarjala, naj si ne krati tega veselja, ker je upala, da se bo France ob zvokih trobent in klarinetov nekoliko razvedril. Zvečer na to je pa s povzdignjenimi rokami hvalila Boga, da njenega fanta ni bilo »poleg« — kajti svatovsko veselje se je končalo prav čudno.

Nevesta je poleg poročnega prstana nosila na prstu še drugega z iskretim se rubinom. Obledela je bila kakor »prava mešana nevesta« v belo atlasno obleko z dolgo vlečko in je pridno plesala z vsemi povabljenimi fanti, posebno pa z mladim poštnim praktikantom. Zenin je postajal nemiren, a se je dal sprva še potolažiti, ker je vedel, da v resnici strašno slabo in neokretno pleše. Toda vsa kri, ki se mu ni smela pretakati po nogah, se mu je počasi nabirala v žilah na sencih, da so bile že vznemirjajoče klobasaste.

Mojster Zauner je hotel posredovati. Potegnil je hčerko na stran in zašepetal razgreti ženičici nekaj svaričnih besed v uho.

»Zdalj sem žena, razumete, gospod oče?« je odgovorila gosposka Lizika. »Zdalj delam, kar se mi hoče! Nekaj moram vendar imeti od tega, ker sem vaša žrtev!« Smeječ se je zaplesala s poštnim praktikantom nov valček.

Vreče

za moko in otrobe, bale
za ogelje vseh velikosti,
nudit.

Podbevšek Filip,
Celovška cesta 114,
Ljubljana VII.

PARKETE

VSEH VRST
DOBAVI IN POLOŽI

BOKAL
ANTON

LJUBLJANA
SLOMŠKOVA UL. 19
TELEF. 25-27

Za pomlad!

Ostanki Mariborskih
Tekstilnih tovarov

brez napak, pristnobarvni.
»Paket serija S« vsebina:
15—21 m prima oksfordov,
touringov in cefirjev za
moške sraice, veak kos
najmanj 3 m, dalje »Paket
Serija S/O« istotako 15 do
21 m za ženske pralne
obleke, dečve (Dirndl), v
najlepših barvah, predpas-
niki itd. — Vsak paket
poštine prosto samo 107
Din. — Za isto ceno »Pa-
ket serija P« vsebina: 15
do 20 m platna, posteljni-
na, žensko, moško in na-
mizno perilo, barvasto, ter
»Paket serija P/I« 10 do
15 m istega najfinejšega
belega blaga. Neprimer-
no vzamem nazaj in za-
menjam. Dalje najcenejše
blago za vsa moška in
ženska oblačila. Vzorci
brezplačno.

»Kosmos«, razpošiljalnica
ostankov, Maribor, Dvo-
řakova cesta št. 1.

Za tople dneve

49.- 69895-9193

49.- 64895-4487

79.- 1937-27

49.- 61965-8470

59.- 66995-6182

89.- 2027-34858

Rata

Vsi si želimo konca nepovoljnega stanja na de-
narnem trgu in iz tega izvirajoče gospodarske krize!
Priznanje, ki ga po celi državi uživa slovensko
denarništvo, temelji zlasti na vzorni urejenosti naših
hranilnic, na gospodarnosti in vztrajnosti slovenskih
hranilcev, ki so svoje denarne zavode dvignili do
takega ugleda in pripomogli domovini do blagostanja!

Pomagajmo si sami!

Vlagajte svoje prihranke, vir blagostanja, v domači
največji denarni zavod, to je

Mestna hranilnica ljubljanska
v Ljubljani.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim oče-
som je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak

Varnjete potvorb

Zaščitni znak

Zaradi ukinjenja obrata prodamo sledede predmete:

- 1 parno lokomobilno znamke »R. Wolf Magde-
burg«, tvrn. št. 13106 iz leta 1909, kompletna z
vsemi transmisijami,
- 2 polna jarmenika znamke »Pini & Kay«,
- 2 venecijanska jarmenika, 1000 mm in 800 mm,
več drugih žag in žagarskih predmetov.

Prodaja se vse skupno ali posamezno.

Ponudbe je nasloviti na Premožensko upravo
mesta Kočevje.

Ceneje od najcenejših koles, krasni, novi modeli

Prodaja tudi na ugodne obroke!

„Tehnik“ Josip BANJAI

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20

Velika izbira tenis raketov, nogometnih
žog in vseh drugih sportnih potrebščin

CITAJTE IN ŠIRITE
»SLOVENCA«

Olympijske igre - Berlin 1936

Vstopnice od Din 18.— naprej

Pojasnila daje: **Nemški prometni urad — Beograd**
Knežev Spomenik 5 — Telefon 27-290, 30-003

HAMBURG-AMERIKA LINIJA

Severne dežele kličejo!

Izlandska—Spitzbergi—Norveška

od 15. julija do 7. avgusta

Severni rtič—Spitzbergi

od 17. julija do 4. avgusta

Izlandska—Spitzbergi—Norveška

od 2. do 23. avgusta

Baltiško morje—Norveška vožnja

od 9. do 25. avgusta

Cena od RM 320.— naprej

Pojasnila in vozne listke pri:

Nemškem prometnem uradu, Beograd
Knežev Spomenik 5

VI. Pintar, Ljubljana
Tyrševa c. 1/III

„THONET-MUNDUS“

Jugoslov. tvornica pohištva
in upognjenega lesa d. d.

VARAŽDIN

Nudi za predstoječo
poletno sezono

**VRTNE
STOLE**

zelo trpežne konstruk-
cije in zmernih cen.
Model je zakonito
zaščiteno.

Zahtevajte ponudbe!

Obiskovalcem velesejma!

Ker letos ne razstavljam na velesejmu,
zato prosim, da vsi tisti, kateri me
želijo posetiti, obiščete mojo stalno za-
logo pohištva v Št. Vidu nad Ljubljano.

Strojno **Andrej Kregar**
mizarstvo Št. Vid nad Ljubljano (Slovenija)

Šoferja-mehanika

sprejem za takoj, oziroma s 1. julijem. Stanova-
nje v hiši. Reflektira se le na treznega, med po-
ročenimi ima prednost oni, ki je brez otrok. Po-
nudbe s spričevali na upravo »Slovenca pod zn.
»Šofer-mehanik 8345«.